

WYŻSZA SZKOŁA POLICJI W SZCZYTNIE

mgr Arkadiusz Tomaszek

Rozprawa doktorska

**Kierunki doskonalenia procesu przygotowania
zawodowego policjantów w zakresie posługiwania się
bronią palną**

**opracowana
pod kierunkiem naukowym
prof. dr. hab. Waldemara Zubrzyckiego
promotor pomocniczy
dr Łukasz Foryś**

Szczytno 2023

Spis treści

Wstęp	5
ROZDZIAŁ 1	
Założenia badawcze	9
1.1. Sytuacja problemowa	9
1.2. Cel i problemy badawcze	12
1.3. Hipoteza badawcza	12
1.4. Przedmiot badań	12
1.5. Ograniczenia badawcze	13
1.6. Metody, techniki i narzędzia badawcze	14
1.7. Organizacja i przebieg badań empirycznych	15
ROZDZIAŁ 2	
Organizacja procesu przygotowania zawodowego policjantów w zakresie posługiwania się bronią palną	19
2.1. Szkolenie i doskonalenie zawodowe policjantów w zakresie posługiwania się bronią palną	19
2.1.1. Uwarunkowania prawne organizacji szkolenia strzeleckiego w Policji	19
2.1.2. Szkolenia i kursy specjalistyczne realizowane w Policji	25
2.1.3. Szkolenie zawodowe podstawowe	32
2.1.4. Studia realizowane w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie na kierunku Nauka o Policji	39
2.1.5. Doskonalenie zawodowe policjantów służby kontrterrorystycznej	41
2.1.6. Inne przedsięwzięcia szkoleniowe dotyczące umiejętności posługiwania się bronią palną	43
2.1.7. Przedsięwzięcia szkoleniowe dotyczące umiejętności posługiwania się bronią palną realizowane w ramach wyjazdów zagranicznych	44
2.2. Infrastruktura wykorzystywana w procesie przygotowania funkcjonariuszy w zakresie posługiwania się bronią palną	45
2.2.1. Strzelnica — miejsce realizacji zajęć ze szkolenia strzeleckiego	46
2.2.2. Strzelnice w użytkowaniu jednostek szkoleniowych Policji	47
2.2.3. System SI Strzelnica	52
2.3. Wyposażenie wykorzystywane w procesie przygotowania funkcjonariuszy w zakresie posługiwania się bronią palną — uzbrojenie polskich policjantów	53
2.3.1. Pistolety samopowtarzalne	53
2.3.2. Rewolwery	53
2.3.3. Pistolety maszynowe	54
2.3.4. Karabinki	55

2.3.5. Karabiny wyborowe	56
2.3.6. Karabiny	56
2.3.7. Karabiny maszynowe	56
2.3.8. Strzelby kalibru 12	57
2.3.9. Granatniki	57
2.3.10. Pistolety sygnałowe	58
2.3.11. Amunicja stosowana w polskiej Policji	58
2.3.12. Przyznawanie broni palnej w Policji	59
2.4. Nowoczesne technologie i nowatorskie rozwiązania w procesie przygotowania zawodowego policjantów w zakresie posługiwania się bronią palną	60
2.4.1. Propozycje firmy Tebbex	61
2.4.2. Wirtualny system doskonalenia taktyki działań interwencyjnych służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i treningu strzeleckiego — VIRTPOOL	62
2.4.3. DPCS — propozycja firmy IBKOL	64
2.4.4. Rozwiązania typu <i>force on force</i> : FX, UTM	65
2.4.5. Inne rozwiązania i pomoce	68
2.5. Wnioski	69

ROZDZIAŁ 3

Organizacja procesu przygotowania do posługiwania się bronią palną

w innych służbach i formacjach uzbrojonych	73
3.1. Żandarmeria Wojskowa	76
3.2. Służba Ochrony Państwa	86
3.3. Straż Graniczna	92
3.4. Wnioski	99

ROZDZIAŁ 4

Oczekiwania funkcjonariuszy w zakresie właściwości przygotowania do realizacji

zadań służbowych z elementem użycia lub wykorzystania broni palnej	103
4.1. Oczekiwania dotyczące szkolenia i doskonalenia centralnego	108
4.2. Oczekiwania dotyczące doskonalenia lokalnego	113
4.3. Oczekiwania dotyczące infrastruktury wykorzystywanej w procesie przygotowania funkcjonariuszy w zakresie posługiwania się bronią palną	117
4.4. Oczekiwania w zakresie wyposażenia wykorzystywanego w procesie przygotowania funkcjonariuszy w zakresie posługiwania się bronią palną	126
4.5. Wnioski	128

ROZDZIAŁ 5

Propozycje zmian w przygotowaniu zawodowym policjantów

w zakresie posługiwania się bronią palną	134
5.1. Propozycje dotyczące przepisów regulujących szkolenie strzeleckie policjantów	153
5.2. Propozycje dotyczące szkolenia i doskonalenia centralnego	155
5.3. Propozycje dotyczące doskonalenia lokalnego	157

5.4. Propozycje dotyczące infrastruktury wykorzystywanej w procesie przygotowania funkcjonariuszy w zakresie posługiwania się bronią palną	158
5.5. Propozycje w zakresie wyposażenia wykorzystywanego w procesie przygotowania funkcjonariuszy w zakresie posługiwania się bronią palną	159
5.6. Wnioski	160
Zakończenie	162
Bibliografia	164
Spis tabel, wykresów i rysunków	176
Aneks	180

Wstęp

Ludzie zawsze fascynowali się bronią. Początkowo były to noże, włócznie i oszczepy, później proce i łuki. Broń ta służyła głównie do polowań, sporadycznie zaś do obrony przed rywalizującym plemieniem. Rozwój broni na przestrzeni wieków jest w mniejszym lub większym stopniu odzwierciedleniem ewolucji człowieka¹. Początek europejskiego okresu rozwoju w tym obszarze szacuje się na koniec XIV w.² Druga połowa XIX w. była okresem gwałtownego postępu w dziedzinie broni palnej, który można porównać z dzisiejszym rozwojem technik komputerowych. Wszystko czego ludzie dowiedzieli się i nauczyli o strzelaniu przez poprzednich pięć wieków straciło jakiegokolwiek praktyczne znaczenie w ciągu trwania zaledwie jednego pokolenia. Z końcem XIX w. rozwój ładunków miotających, typów amunicji i mechanizmów broni osiągnął poziom, który do dziś uległ tylko niewielkim, czasem kosmetycznym zmianom³.

Broń palna to także atrybut określonych zawodów. Powstanie broni palnej, czyli urządzenia do wyrzucenia pocisków z przewodu lufy za pomocą energii gazów prochowych, to etap w rozwoju cywilizacji człowieka oraz przesłanka do wyposażenia w te urządzenia wybranych grup zawodowych. Początkowo były to struktury wojskowe, następnie uzbrojono również oddziały odpowiedzialne za bezpieczeństwo wewnętrzne konkretnego państwa.

Na niwie obecnej sytuacji w Polsce, urządzenie potrafiące pozbawić człowieka zdrowia lub życia nie wpisuje się pozytywnie w treści ustawy zasadniczej⁴. Jednak demokracja stawia na straży chronionego społeczeństwa określone odstępstwa od zapisu określonego w art. 38 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej⁵. Stojąc na straży określonego porządku prawnego, możliwe jest naruszenie tych zasad.

Trybunał Konstytucyjny, w wyroku z dnia 17 maja 2012 r.⁶, uznał, że materia dotycząca stosowania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej, jako wkraczająca w sferę konstytucyjnych praw i wolności wymaga kompleksowego oraz szczegółowego uregulowania na poziomie ustawy⁷. Wyrok ten stanowił podstawę do uchwalenia ustawy z dnia 24 maja

---

¹ A.E. Hartink, *Encyklopedia karabinów i karabinków*, tłum. R. Woźniak, P. Kupidura, Warszawa 2010, s. 9.

² W. Schulz, *1000 ręcznej broni strzeleckiej*, tłum. L. Erenfeicht, Ożarów Mazowiecki 2009, s. 6.

³ Tamże, s. 11.

⁴ Dz. U. z 1997 r., nr 78, poz. 483 ze zm.

⁵ Zapewnienie każdemu człowiekowi prawnej ochrony życia.

⁶ Sygn. K 10/11.

⁷ K. Micek, Ł. Gadowski, *Ustawa o śpb i broni palnej, a bezpieczeństwo osobiste policjantów — problemy interpretacyjne* [w:] P. Bogdalski, M. Nepelski (red.), *Nauki społeczne na rzecz bezpieczeństwa wewnętrznego*, Szczytno 2014, s. 56.

2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej⁸ (ustawa śpb), która systemowo reguluje użycie i wykorzystanie broni palnej, określając:

- przypadki używania lub wykorzystywania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej;
- zasady używania lub wykorzystywania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej;
- postępowanie przed użyciem lub wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego i broni palnej i po ich użyciu lub wykorzystaniu;
- dokumentowanie użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej⁹

przez następujących uprawnionych:

- funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego,
- funkcjonariuszy Agencji Wywiadu,
- funkcjonariuszy Służby Ochrony Państwa,
- funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej,
- funkcjonariuszy Centralnego Biura Antykorupcyjnego,
- strażników Państwowej Straży Łowieckiej,
- strażników Państwowej Straży Rybackiej,
- funkcjonariuszy Policji,
- funkcjonariuszy i żołnierzy Służby Kontrwywiadu Wojskowego,
- funkcjonariuszy Służby Więziennej,
- funkcjonariuszy i żołnierzy Służby Wywiadu Wojskowego,
- strażników straży gminnych (miejskich),
- funkcjonariuszy Straży Granicznej,
- strażników Straży Leśnej,
- funkcjonariuszy Straży Marszałkowskiej,
- funkcjonariuszy straży ochrony kolei,
- funkcjonariuszy Straży Parku,
- żołnierzy Żandarmerii Wojskowej lub wojskowych organów porządkowych,
- pracowników ochrony uprawnionych do użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej na podstawie przepisów ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia¹⁰,
- inspektorów Inspekcji Transportu Drogowego¹¹.

---

⁸ Tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 202 ze zm.

⁹ Tamże, art. 1.

¹⁰ Tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 1995.

¹¹ Ustawa z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, art. 2.

Ustawa śpb wprowadza słowniczek, według którego:

- broń palna to broń palna bojowa, o której mowa w ustawie z dnia 21 maja 1999 r. *o broni i amunicji*¹²,
- użycie broni palnej to oddanie strzału w kierunku osoby z zastosowaniem amunicji penetracyjnej,
- wykorzystanie broni palnej to oddanie strzału z zastosowaniem amunicji penetracyjnej w kierunku zwierzęcia, przedmiotu lub w innym kierunku niestwarzającym zagrożenia dla osoby¹³.

Możliwość zastosowania podczas realizacji obowiązków służbowych broni palnej ograniczona jest jedynie do sytuacji, w której użycie lub wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego okazało się niewystarczające do osiągnięcia celów tego użycia lub wykorzystania lub nie jest możliwe ze względu na okoliczności zdarzenia¹⁴. Świadomość dla uprawnionego, że jest to środek ostateczny, którego działanie może mieć skutki nieodwracalne jest szczególną podstawą do prawidłowego i zgodnego z prawem podejścia do tych urządzeń. Należy w tym miejscu podkreślić wymóg stosowania broni palnej w sposób wyrządzający możliwie najmniejszą szkodę oraz odstąpienia od działań w przypadku osiągnięcia zamierzonego celu¹⁵.

Przepisy dotyczące środków przymusu bezpośredniego i broni palnej wyznaczają konkretny algorytm działania w przypadku wystąpienia zdarzenia nadzwyczajnego wymagającego użycia lub wykorzystania, szczególnie broni palnej. Jednak przepisy jako podstawa to jedno, a praktyczne wykonanie możliwych działań to kolejne możliwe składowe. Człowiek jako jednostka, a także wyposażenie oraz system nabywania wiedzy i umiejętności to następne, bardzo ważne elementy całości, którą można nazwać przygotowaniem uprawnionych do użycia lub wykorzystania broni palnej podczas wykonywania zadań służbowych.

Jak zauważa Kuba Jałoszyński: „To, co kiedyś stanowiło dogmat, dziś uległo przewartościowaniu, dopuszczającemu inne niż poprzednio — sztywno określone — zachowanie”¹⁶. Powinno to stanowić podstawę do podpartych naukowo, ewentualnych usprawnień procesu przygotowania funkcjonariuszy do zastosowania broni palnej.

Autor posiada długoletnie doświadczenie w badanej przestrzeni. Świadomość potrzeby modyfikacji obowiązującej procedury szkoleniowej, szczególnie w jednostkach terenowych, związana jest z uzyskiwanymi sygnałami podczas realizacji procesu dydaktycznego i spotkań eksperckich. Zapewnienie bezpieczeństwa, jako podstawowej potrzeby człowieka, z jednoczesnym działaniem policjantów na wysokim poziomie, to motywy podjęcia wysiłku badawczego na rzecz poprawy bezpieczeństwa wewnętrznego Rzeczypospolitej Polskiej.

---

¹² Tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 2516 ze zm.

¹³ Ustawa z dnia 24 maja 2013 r. *o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej*, art. 4.

¹⁴ Tamże, art. 6.

¹⁵ Tamże, art. 7.

¹⁶ K. Jałoszyński, *Technika posługiwania się bronią. Antyterrorystyczne wyszkolenie strzeleckie*, Legionowo 1999, s. 5.

Niniejsza rozprawa składa się z pięciu rozdziałów. W rozdziale pierwszym — „Założenia badawcze” — przedstawiono sytuację problemową, przedmiot i cele badań oraz problemy badawcze i hipotezę roboczą. Opisano metody, techniki i narzędzia badawcze wykorzystane w procesie badawczym, a także ograniczenia badawcze i przebieg badań empirycznych.

Rozdział drugi zatytułowany „Organizacja procesu przygotowania zawodowego policjantów w zakresie posługiwania się bronią palną” został poświęcony przedstawieniu systemu nabywania, utrzymywania i podwyższania umiejętności strzeleckich w Policji. Opisano tu podstawy prawne i organizację policyjnej edukacji strzeleckiej w ramach działań centralnych i lokalnych, a także infrastrukturę, wyposażenie i nowości technologiczne w tym procesie stosowane.

W rozdziale trzecim, pt. „Organizacja procesu przygotowania do posługiwania się bronią palną w innych służbach i formacjach uzbrojonych” przedstawiono schemat wyszkolenia strzeleckiego realizowanego w Żandarmerii Wojskowej, Straży Granicznej i Służbie Ochrony Państwa. Ponadto, uwzględniono wyniki badań dotyczące poziomu wiedzy policjantów na temat rozwiązań szkoleniowych Żandarmerii Wojskowej, Straży Granicznej i Służby Ochrony Państwa, w sferze będącej w zainteresowaniu Autora. Wartością dodaną rozdziału jest wyszczególnienie możliwych zapożyczeń ze schematów szkoleniowych wymienionych formacji uzbrojonych na potrzeby ewentualnego usprawnienia systemu realizowanego w Policji.

W rozdziale czwartym, którego tytuł brzmi: „Oczekiwania funkcjonariuszy w zakresie właściwości przygotowania do realizacji zadań służbowych z elementem użycia lub wykorzystania broni palnej”, przedstawiono wyniki badań dotyczących wskazań ankietowanych i ekspertów w zakresie sugestii dotyczących możliwych usprawnień policyjnego szkolnictwa strzeleckiego.

„Propozycje zmian w przygotowaniu zawodowym policjantów w zakresie posługiwania się bronią palną” zawiera rozdział piąty. Zaprezentowano w nim podparte wynikami badań pomysły zmian w systemie szkolenia strzeleckiego w Policji, obejmujące następujące obszary: przepisy regulujące badaną tematykę, szkolenie i doskonalenie realizowane w jednostkach szkoleniowych, doskonalenie lokalne realizowane w jednostkach terenowych, infrastrukturę wykorzystywaną w procesie nabywania umiejętności strzeleckich oraz wyposażenie niezbędne do prawidłowego przygotowania funkcjonariuszy do użycia lub wykorzystania broni palnej. Wartością dodaną rozdziału są wyniki badań dotyczące opinii respondentów na temat elementów składowych sytuacji nadzwyczajnych, w których policjanci (w latach 2017–2021) użyli lub wykorzystali broń palną podczas pełnienia służby, jako wskazania do organizacji strzeleckich zadań szkoleniowych.

Konkluzje z przeprowadzonych badań oraz wnioski dotyczące założeń badawczych, zawarto w „Zakończeniu” niniejszej rozprawy.

ROZDZIAŁ 1

Założenia badawcze

1.1. Sytuacja problemowa

Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o *Policji*¹⁷ definiuje przedmiotową grupę zawodową jako umundurowaną i uzbrojoną formację służącą społeczeństwu i przeznaczoną do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz do utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego¹⁸. Policja, ze względu na zakres i charakter wykonywanych zadań podzielona jest na następujące rodzaje służb:

- kryminalną,
- śledczą,
- spraw wewnętrznych,
- prewencyjną,
- kontrterrorystyczną,
- zwalczania cyberprzestępczości,
- wspomagającą¹⁹.

Ponadto, w skład Policji wchodzi policja sądowa²⁰ oraz:

- Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, ośrodki szkolenia i szkoły policyjne;
- wyodrębnione oddziały prewencji²¹.

Do podstawowych zadań Policji należą przede wszystkim:

- ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra;
- ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych oraz w środkach publicznego transportu i komunikacji publicznej, w ruchu drogowym i na wodach przeznaczonych do powszechnego korzystania;
- inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi;
- prowadzenie działań kontrterrorystycznych w rozumieniu ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o *działaniach antyterrorystycznych*²²;

---

¹⁷ Tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 171 ze zm.

¹⁸ Tamże, § 1.

¹⁹ Tamże, § 4 ust. 1.

²⁰ Tamże, § 4 ust. 2.

²¹ Tamże, § 4 ust. 3.

²² Tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 2632 — działania wobec sprawców, osób przygotowujących lub pomagających w dokonaniu przestępstwa o charakterze terrorystycznym, prowadzone w celu wyeliminowania bezpośredniego zagrożenia życia, zdrowia lub wolności osób lub mienia przy wykorzystaniu specjalistycznych sił i środków oraz specjalistycznej taktyki działania.

- wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców;
- ochrona obiektów stanowiących siedziby członków Rady Ministrów, z wyłączeniem obiektów służących Ministrowi Obrony Narodowej i Ministrowi Sprawiedliwości, wskazanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych;
- nadzór nad specjalistycznymi uzbrojonymi formacjami ochronnymi w zakresie określonym w odrębnych przepisach;
- kontrola przestrzegania przepisów porządkowych i administracyjnych związanych z działalnością publiczną lub obowiązujących w miejscach publicznych;
- współdziałanie z policjami innych państw oraz ich organizacjami międzynarodowymi, a także z organami i instytucjami Unii Europejskiej na podstawie umów i porozumień międzynarodowych oraz odrębnych przepisów²³.

Przełożonym wszystkich policjantów i centralnym organem administracji rządowej, właściwym w sprawach ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego, jest Komendant Główny Policji²⁴.

Policję, jako zintegrowaną strukturę organizacyjną, tworzy obok Komendy Głównej Policji: 16 komend wojewódzkich Policji, Komenda Stołeczna Policji, 5 szkół Policji, 65 komend miejskich, 271 komend powiatowych i 7 komend rejonowych Policji oraz sieć komisariatów i posterunków Policji. Trzeba dodać, że w skład struktur Policji wchodzi również, Centralne Laboratorium Kryminalistyczne Policji oraz Centralne Biuro Śledcze Policji²⁵, ponadto Biuro Spraw Wewnętrznych Policji, Centralne Biuro Zwalczania Cyberprzestępczości i Centralny Pododział Kontrterrorystyczny Policji „BOA”²⁶.

Liczba policjantów na przełomie 2022 i 2023 roku, według Komendy Głównej Policji, wynosiła 101 000²⁷. Według danych ze źródeł elektronicznych, na początku 2023 roku odeszło ze służby 7300 funkcjonariuszy²⁸.

Swoisty charakter służby w Policji to świadomość potencjalnego zagrożenia, to narażenie zdrowia i życia oraz funkcjonowanie w ciągłej dyspozycyjności w strukturze zhierarchizowanej. Codziennie tysiące policjantów, pełniąc służbę i realizując zadania służbowe wypełniają treści zawarte w rocie ślubowania.

Należy zaznaczyć, że każdy zawód, który jest obszarem aktywności zawodowej społeczeństwa, wymaga stałego uczenia się i doskonalenia²⁹. Zawód policjanta niewątpliwie należy do

²³ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, art. 1 ust. 2.

²⁴ Tamże, art. 5, ust. 1 i 2.

²⁵ B. Murat, *Specyfika funkcjonowania polskiej Policji w relacji z oceną zachowań organizacyjnych w niej istniejących*, „Zeszyty Naukowe ZPSB FIRMA i RYNEK” 2018, nr 2(54), s. 50.

²⁶ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, art. 5b, 5c, 5d.

²⁷ <https://policja.pl/pol/aktualnosci/183752,Liczba-policjantow-w-polskiej-Policji-fakty.html> (dostęp 07.04.2023 r.)

²⁸ <https://infosecurity24.pl/sluzby-mundurowe/policja/ponad-7-tys-policjantow-odeszlo-ze-sluzby-jan-kowski-nie-jest-to-armagedon-wywiad> (dostęp 07.04.2023 r.)

²⁹ P. Bulicki, A. Tomaszek, M. Wojciechowski, *Szkolenie strzeleckie jako element systemu szkolenia i doskonalenia zawodowego w polskiej Policji* [w:] M. Fałdowski, Z. Mikołajczyk, M. Zubańska (red.),

grupy, w której system nabywania i doskonalenia umiejętności ma duże znaczenie dla prawidłowości realizacji postawionych zadań, co przekłada się na ocenę obywateli.

Przygotowywana corocznie przez Biuro Kontroli Komendy Głównej Policji „Analiza zdarzeń nadzwyczajnych z udziałem policjantów i pracowników Policji” informuje między innymi o zdarzeniach związanych z bronią służbową³⁰. Według zawartych w niej danych, każdego roku dochodzi do około 20 przypadków użycia broni palnej³¹ oraz ponad 100 przypadków wykorzystania broni palnej³². Zdarzenia te niosą ze sobą dużo informacji, w tym o warunkach w jakim strzał, strzały zostały oddane. To wiedza, która powinna być zbadana, a wnioski wkomponowane w proces odpowiedniego przygotowania funkcjonariuszy.

Na poziom realizacji zadań służbowych, w których występuje użycie lub wykorzystanie broni służbowej, wpływ mają: przejrzystość przepisów, rodzaj uzbrojenia i jego sprawność techniczna oraz konieczność osiągnięcia określonego poziomu wykształconych nawyków. Oczywiście, dochodzi jeszcze czynnik ludzki, ale przy dobrym poziomie wcześniej wymienionych elementów prawdopodobieństwo prawidłowych, bezpiecznych działań znacząco wzrasta.

Wstępna analiza schematu szkolenia strzeleckiego policjantów wykazała, że został on stworzony i modernizowany na podstawie doświadczenia oraz opinii ekspertów, nie zaś na podwalinach badań naukowych.

Zgodnie z przyjętymi założeniami badawczymi — uwzględniono spostrzeżenia funkcjonariuszy, którzy zgodnie ze swoimi zadaniami zakładają fakt ewentualnego wystąpienia zdarzenia nadzwyczajnego. Przyjęto, że to ich opinie powinny być podstawą oceny poziomu poczucia bezpieczeństwa w trakcie realizacji zadań jako świadomych wpływu posiadanych umiejętności na reakcję dotyczącą decyzji związanej z użyciem lub wykorzystaniem broni służbowej. Dodatkowo, zbadane powinny być opinie funkcjonariuszy odpowiedzialnych za poziom przygotowania policjantów w przedmiotowym zakresie.

Warto również wskazać, że obecne czasy to intensywny rozwój technologii i możliwości wypracowania rozwiązań nowatorskich, które mogą być wykorzystane w procesie przygotowania funkcjonariuszy do realizacji stawianych przed nimi zadań. Przyjęto ponadto, że wskazówką do rozwiązania problemu badawczego mogą być doświadczenia innych służb i formacji.

Aby poziom realizacji zadań był zgodny z oczekiwaniami społeczeństwa i samych policjantów, należy zapewnić funkcjonariuszom odpowiednią jakość przygotowania pod względem bezpiecznej i skutecznej obsługi broni służbowej. W związku z powyższym proces badawczy skoncentrowany został na eksploracji i klasyfikacji dostępnej wiedzy oraz analizie wyników

---

Systemowe ujęcie bezpieczeństwa wewnętrznego, tom 2, Zagadnienia praktyki policyjnej, Szczytno 2019, s. 593.

³⁰ Zob. *Analiza zdarzeń nadzwyczajnych z udziałem policjantów i pracowników Policji zarejestrowanych w 2019 roku*, Komenda Główna Policji, Warszawa 2020, s. 6.

³¹ Ustawa z 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

³² Tamże.

przeprowadzonych badań empirycznych. Rozpoznana sytuacja problemowa uściśliła przedmiot badań. Stała się ponadto bodźcem do podjęcia pracy badawczej, a co za tym idzie, do wskazania celu badań, zdefiniowania problemów badawczych oraz przyjęcia hipotezy.

1.2. Cel i problemy badawcze

Uwzględniając sytuację problemową przyjęto, że **celem badań** było opracowanie propozycji zmian w obszarze przygotowania policjantów do posługiwania się bronią palną z uwzględnieniem oczekiwań funkcjonariuszy oraz warunków zdarzeń nadzwyczajnych związanych z użyciem i wykorzystaniem broni służbowej przez polskich policjantów w latach 2017–2021.

Główny problem badawczy został sformułowany w postaci pytania: Jakich zmian należy dokonać w obszarze przygotowania policjantów do posługiwania się bronią palną, aby jej użycie lub wykorzystanie przez funkcjonariuszy było skuteczne, a jednocześnie bezpieczne dla nich i innych obywateli?

Problemy szczegółowe również zostały określone jako pytania, tj.:

- Na czym polega specyfika przygotowania policjanta do realizacji zadań służbowych związanych z użyciem lub wykorzystaniem broni palnej?
- Jakie są różnice w procesie przygotowania do posługiwania się bronią palną w innych służbach i formacjach uzbrojonych?
- Jakie są oczekiwania policjantów odnośnie ich przygotowania w zakresie posługiwania się bronią palną?
- W jakich obszarach i w jakim zakresie należy zmodyfikować proces przygotowania policjantów do realizacji zadań służbowych związanych z użyciem lub wykorzystaniem broni palnej?

1.3. Hipoteza badawcza

Opierając się na analizie literatury przedmiotu oraz wiedzy i doświadczeniu zawodowemu Autora, sformułowano hipotezę badawczą: W celu zapewnienia optymalnego poziomu przygotowania funkcjonariuszy do realizacji zadań służbowych z elementem użycia lub wykorzystania broni palnej należy dokonać zmian w zakresie szkolenia, wyposażenia i infrastruktury szkoleniowej, biorąc przy tym pod uwagę przede wszystkim: oczekiwania samych policjantów, wynikające z ich samooceny, wnioski z zaistniałych sytuacji nadzwyczajnych, a także możliwości wykorzystania nowoczesnych technologii i doświadczeń innych formacji i służb.

1.4. Przedmiot badań

Na podstawie informacji zawartych w sytuacji problemowej założono, że **przedmiot badań** stanowił proces przygotowania funkcjonariuszy Policji do realizacji zadań służbowych, badany pod kątem jego skuteczności w przypadku wystąpienia zdarzenia o charakterze nadzwyczaj-

nym, jakim jest użycie lub wykorzystanie broni służbowej na podstawie: literatury, przepisów, programów szkoleń i kursów, opisów zdarzeń oraz opinii funkcjonariuszy. Badaniom poddano również doświadczenia innych formacji i służb w tym zakresie oraz nowoczesne technologie, pod kątem możliwości i zasadności ich wykorzystania i rozpowszechnienia w procesie szkolnictwa policyjnego.

1.5. Ograniczenia badawcze

Badaniami została objęta część populacji policjantów, a dobór próby badawczej wynikał z realnych możliwości dostępu do respondentów. Grupa policjantów:

- oceniających proces przygotowania liczyła 300 respondentów (biorąc pod uwagę, że populacja policjantów to około 95 000, a zakładane: poziom ufności — 92%, wielkość frakcji — 0,6 i błąd maksymalny — 5% — na podstawie kalkulatora doboru próby ze strony: <www.naukowiec.org> określono, że wymagana minimalna liczba osób w badaniu powinna wynosić 293);
- ekspertów oceniających proces przygotowania, po uwzględnieniu barier, liczyła 22 respondentów — funkcjonariuszy: Komendy Głównej Policji, komend wojewódzkich Policji, Centralnego Pododdziału Kontrterrorystycznego Policji „BOA”, właściwych do spraw szkolenia oraz nauczycieli policyjnych ze szkół policyjnych. Po uwzględnieniu treści — w zgodzie na badanie opinii w Policji — nie zbadano opinii ekspertów z garnizonów: wielkopolskiego, stołecznego oraz Centralnego Biura Śledczego Policji;
- określających warunki, w jakich użyli lub wykorzystali broń palną — liczyła 279 funkcjonariuszy, z ograniczeniem polegającym na braku opinii przedstawicieli garnizonu wielkopolskiego i stołecznego oraz Centralnego Biura Śledczego Policji oraz ewentualnego braku chęci wypełnienia kwestionariusza ankiety, absencji w służbie lub z innego powodu.

Zgodnie z założeniami, pierwszą docelową grupę badawczą stanowili funkcjonariusze Policji — słuchacze i studenci Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie (WSPol). We wskazanej jednostce szkoleniowej realizowane są zajęcia z funkcjonariuszami reprezentującymi wszystkie rodzaje służb występujące w Policji. W związku z tym wyniki prowadzonych badań można uogólnić do całej formacji. Ponadto jakość procesu przygotowania funkcjonariuszy do realizacji zadań służbowych rozpatrywana była z punktu widzenia subiektywnej oceny ograniczonej liczby ekspertów — instruktorów strzelania policyjnych. Grupę badawczą stanowili również policjanci, którzy użyli lub wykorzystali broń palną podczas służby w latach 2017–2021.

Dodatkowo dużym ograniczeniem w badaniach były przyjęte ramy czasowe.

W zainteresowaniu Autora znalazły się jedynie informacje, które nie zostały objęte klauzulą niejawności.

Badaniami objęto dodatkowo wybrane formacje i służbę mundurową: Straż Graniczną, Służbę Ochrony Państwa i Żandarmerię Wojskową, jako grupy uprawnionych, których specyfika realizacji ustawowych zadań jest zbieżna z zadaniami Policji.

1.6. Metody, techniki i narzędzia badawcze

Ponieważ wszelkie poznanie naukowe odbywa się w określonej formie, to różnice między poznaniem potocznym a poznaniem naukowym należy upatrywać w planowych i celowych sposobach postępowania badawczego. W badaniach naukowych nie można posługiwać się dowolnymi, przypadkowymi sposobami³³.

Zgodnie z przyjętym celem badań zastosowane zostały teoretyczne i empiryczne metody badawcze. Metodę badawczą należy rozumieć jako sposób pracy badawczej charakteryzujący się zarówno określonymi czynnościami postępowania (procedurą badawczą), jak i zastosowaniem odpowiednich narzędzi badawczych³⁴.

W badaniach, których wyniki zawiera dysertacja, zastosowano:

- metody teoretyczne:
  - analiza i synteza danych zastanych,
  - porównanie otrzymanych wyników na podstawie kwerendy oraz badań empirycznych,
  - wnioskowanie i uogólnienie na podstawie przeprowadzonej kwerendy i otrzymanych wyników badań empirycznych;
- metody empiryczne:
  - metoda badań dokumentów, która w swojej zasadniczej istocie polega a gromadzeniu, selekcji, opisie i naukowej interpretacji zawartych w nich interesujących nas faktów³⁵,
  - sondaż diagnostyczny techniką wywiadu eksperckiego z instruktorami strzelań policyjnych za pomocą narzędzia: kwestionariusz wywiadu (załącznik 2),
  - sondaż diagnostyczny techniką ankiety skierowanej do funkcjonariuszy Policji za pomocą narzędzia: kwestionariusz ankiety w dwóch grupach respondenckich (załączniki 1 i 3).

Badania sondażowe opierają się niemal zawsze na badaniu specjalnie dobranej próby reprezentacyjnej z populacji generalnej³⁶. Sondaż diagnostyczny w badaniach nad bezpieczeństwem jest badaniem opinii dotyczących problemów bezpieczeństwa³⁷.

Jerzy Apanowicz zauważa, że techniki badań naukowych, to szczegółowe czynności wykonywania różnych badań cząstkowych. Pozwalają one na przykład zgromadzić, uporządkować i przechowywać potrzebne dane³⁸. Jako narzędzia badawcze w badaniach naukowych można

---

³³ P. Łuka, *Wskazówki metodologiczne dla studentów bezpieczeństwa wewnętrznego*, Szczytno 2012, s. 42.

³⁴ J. Apanowicz, *Metodologia nauk*, Toruń 2003, s. 70.

³⁵ J. Apanowicz, *Metodologia ogólna*, Gdynia 2002, s. 68.

³⁶ T. Pilch, T. Bauman, *Zasady badań pedagogicznych. Strategie ilościowe i jakościowe*, Warszawa 2001, s. 80.

³⁷ P. Łuka, *Wskazówki metodologiczne...*, wyd. cyt., s. 52.

³⁸ J. Apanowicz, *Metodologiczne uwarunkowania pracy naukowej. Prace doktorskie. Prace habilitacyjne*, Warszawa 2005, s. 57.

wymienić przedmioty, instrumenty, urządzenia techniczne, aparaturę pomiarową służącą do realizacji technik badań³⁹.

Dane otrzymane na podstawie przeprowadzonych badań empirycznych przeanalizowano za pomocą techniki badawczej, jaką była analiza ilościowa i narzędzia badawczego, za który posłużył arkusz kalkulacyjny programu Microsoft Excel.

1.7. Organizacja i przebieg badań empirycznych

Przeprowadzenie czynności badawczych — zbadanie opinii funkcjonariuszy Policji — wymagało uzyskania zgody Komendanta Głównego Policji. We wrześniu 2022 r. Autor skierował wniosek do Komendanta Głównego Policji, dołączając projekty trzech narzędzi badawczych (kwestionariusz wywiadu oraz dwa kwestionariusze ankiety). Zgodę na zbadanie opinii w Policji na podstawie zaproponowanych narzędzi Autor otrzymał 10 listopada 2022 r. (zgodnie z pismem znak: Gak-1559/1331/22/AK). Jako ograniczenie wskazano wyłączenie z badań terenowych: funkcjonariuszy garnizonów stołecznego i wielkopolskiego oraz Centralnego Biura Śledczego Policji. Ponadto, załącznik do pisma zawierał uwagi, które stanowiły propozycje ewentualnych modyfikacji kwestionariuszy.

Na tej podstawie, dołączając stosowne narzędzia, w grudniu 2022 r., drogą elektroniczną, Autor wysłał pisma do piętnastu komendantów wojewódzkich Policji z prośbą o rozpowszechnienie i zwrot wypełnionych kwestionariuszy dotyczących zbadania opinii policjantów, którzy w latach 2017–2021 użyli lub wykorzystali broń palną podczas służby. Wypełnione dokumenty przekazywano Autorowi od grudnia 2022 r. do stycznia 2023 r.

Kolejnym komponentem czynności badawczych było przeprowadzenie wywiadów eksperckich z osobami odpowiedzialnymi w Policji za przygotowanie funkcjonariuszy w badanym obszarze. Opierając się na zgodzie Komendanta Głównego Policji na zbadanie opinii w Policji, w grudniu 2022 r., wysłano drogą elektroniczną, prośby do komendantów wojewódzkich Policji, komendantów szkół policyjnych, Dowódcy Centralnego Pododdziału Kontrterrorystycznego Policji „BOA” i Dyrektora Biura Kadr, Szkolenia i Obsługi Prawnej Komendy Głównej Policji (KGP) o wyznaczenie przedstawiciela danej jednostki do przeprowadzenia wywiadu. Jednocześnie przesłano listę z pytaniami dla wskazanych specjalistów. Do kwietnia 2023 r. Autor otrzymał odpowiedzi od wszystkich adresatów. Nawiązując kontakt telefoniczny uściślono treści odpowiedzi na zadane pytania. Jednocześnie kilku ekspertów (5) nie wyraziło zgody na podanie swoich danych. Skład zespołu eksperckiego przedstawia tabela 1.

---

³⁹ Tamże, s. 58.

Tabela 1. Skład zespołu eksperckiego z uwzględnieniem stanowiska i miejsca pełnienia służby

Lp.	Miejsce pełnienia służby	Osoba wyznaczona/ Ekspert	Stanowisko, komórka organizacyjna
1.	Komenda Wojewódzka Policji w Gdańsku	st. asp. Tomasz Kornaus	Specjalista Zespół Szkolenia Wydział Doboru i Szkolenia
2.	Komenda Wojewódzka Policji w Kielcach	podkom. Piotr Krześ	Specjalista Zespół Doskonalenia Zawodowego Wydział Kadr i Szkolenia
3.	Komenda Wojewódzka Policji w Opolu	asp. szt. Zbigniew Leśniak	Specjalista Zespół Doskonalenia Zawodowego Wydział Kadr i Szkolenia
4.	Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi	mł. asp. Mariusz Bielawski	Specjalista Sekcja ds. Doskonalenia Zawodowego i Szkolenia Wydział Kadr i Szkolenia
5.	Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie	Anonimowy	Koordynator ds. Wyszczolenia Strzeleckiego w garnizonie małopolskim Policji
6.	Komenda Wojewódzka Policji w Białymstoku	asp. Wojciech Książkowski	Asystent Sekcja Doboru i Doskonalenia Zawodowego Wydział Kadr i Szkolenia
7.	Komenda Wojewódzka Policji w Gorzowie Wielkopolskim	sierż. szt. Marcin Biekisz	Asystent Zespół ds. Szkolenia i Doskonalenia Zawodowego Wydział Kadr i Szkolenia
8.	Komenda Wojewódzka Policji w Bydgoszczy	podinsp. Robert Mięczyński	Ekspert Zespół ds. Szkolenia i Doskonalenia Zawodowego Wydział Kadr i Szkolenia
9.	Komenda Wojewódzka Policji w Lublinie	Anonimowy	Ekspert Sekcja ds. Doskonalenia Zawodowego Wydział Kadr i Szkolenia
10.	Komenda Wojewódzka Policji w Olsztynie	kom. Artur Popiołek	Specjalista Zespół Szkolenia Wydział Kadr i Szkolenia
11.	Komenda Wojewódzka Policji w Rzeszowie	nadkomisarz Łukasz Pieniążek	Specjalista Zespół Szkolenia i Doskonalenia Zawodowego Wydział Kadr i Szkolenia
12.	Komenda Wojewódzka Policji w Katowicach	kom. Lesław Podgórski	Ekspert Wydział Doboru i Szkolenia
13.	Komenda Wojewódzka Policji we Wrocławiu	kom. Mariusz Dutkiewicz	Ekspert Wydział Doboru i Szkolenia
14.	Komenda Wojewódzka Policji z siedzibą w Radomiu	Anonimowy	Specjalista Zespół ds. Doskonalenia Zawodowego Wydział Kadr i Szkolenia
15.	Komenda Wojewódzka Policji w Szczecinie	podkom. Sebastian Cupryjak	Specjalista Sekcja Doskonalenia Zawodowego Wydział Kadr i Szkolenia

16.	Centralny Pododdział Kontrterrorystyczny Policji „BOA”	Anonimowy	Ekspert Sekcja I Wydział Szkoleniowo Bojowy
17.	Biuro Kard, Szkolenia i Obsługi Prawnej Komenda Główna Policji	Anonimowy	Ekspert Wydział Koordynacji Doboru i Szkolenia
18.	Centrum Szkolenia Policji w Legionowie	mł. insp. Grzegorz Winnicki	Kierownik Zakład Interwencji Policyjnych
19.	Szkoła Policji w Słupsku	podinsp. Jacek Banaszekiewicz	Starszy wykładowca Zakład Wyszczolenia Strzeleckiego
20.	Szkoła Policji w Pile	st.asp. Jarosław Tomczewski	Młodszy wykładowca Zakład Prewencji i Technik Interwencyjnych
21.	Szkoła Policji w Katowicach	podinsp. Krzysztof Fojcik	Zastępca Kierownika Zakład Wyszczolenia Specjalnego
22.	Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie	podinsp. Marcin Kiewisz	Starszy wykładowca Zakład Wychowania Fizycznego Instytut Służby Prewencyjnej Wydział Bezpieczeństwa i Nauk Prawnych

Źródło: opracowanie własne

Wytypowani specjaliści (eksperci) w dziedzinie szkolenia strzeleckiego w Policji odpowiadali na następujące pytania:

1. Na czym polega realizacja Pani/Pana obowiązków związanych z przygotowaniem funkcjonariuszy w obszarze posługiwania się bronią palną?
2. Czy posiada Pani/Pan wiedzę na temat przygotowania do posługiwania się bronią palną w Żandarmerii Wojskowej, Straży Granicznej lub Służbie Ochrony Państwa i innych służbach oraz formacjach uzbrojonych? (proszę wymienić różnice lub rozwiązania)
3. Jakie nowoczesne technologie i inne rozwiązania nowatorskie według Pani/Pana można zastosować w szkoleniu strzeleckim policjantów w celu podniesienia ich kompetencji w tym zakresie?
4. Na ile infrastruktura związana z uzyskaniem i podwyższaniem umiejętności związanych z posługiwaniem się bronią palną spełnia Pana/Pani oczekiwania? Co ewentualnie można w tym zakresie zmienić?
5. Jakie są Pani/Pana oczekiwania/propozycje w zakresie wyposażenia wykorzystywanego w zakresie posługiwania się bronią palną?
6. W jakich obszarach i w jakim zakresie według Pani/Pana należy zmodyfikować proces przygotowania policjantów do realizacji zadań służbowych związanych z użyciem lub wykorzystaniem broni palnej (doskonalenie centralne, doskonalenie lokalne, akty prawne)?

Ważnym elementem było zbadanie opinii policjantów studentów i słuchaczy Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie. W tym celu, o zaplanowanych czynnościach, powiadomiono Komendanta-Rektora WSPol. Wypełnione kwestionariusze Autor otrzymał w grudniu 2022 r. Analizie poddano 300 wypełnionych narzędzi.

Należy zaznaczyć, że czas realizacji procesu badawczego pokrył się ze zmianami w przepisach policyjnych, dotyczących całego szkolenia policyjnego oraz schematu procesu nabywania umiejętności strzeleckich. Nowe rozwiązania prawne, w ocenie Autora, wprowadziły niewielkie zmiany, z których najważniejszą jest obowiązek uczestnictwa w doskonaleniu zawodowym lokalnym jeden raz w kwartale. Taka modyfikacja nie gwarantuje jednak zwiększenia liczby oddanych strzałów w ramach doskonalenia umiejętności strzeleckich.

W zainteresowaniu Autora były również inne formacje i służby uzbrojone. Oprócz analizy przepisów i dokumentów z tym związanych, zwrócono się do Komendanta Służby Ochrony Państwa, Komendanta Głównego Straży Granicznej oraz Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej o przekazanie informacji na temat przepisów prawa oraz schematu organizacji szkolenia strzeleckiego w każdej z grup zawodowych. Na tej podstawie Autor otrzymał wiele materiałów w formie papierowej oraz elektronicznej. Wnioski z czynności związanych z badaniem przesłanych informacji i materiałów zawarto w rozdziale 3. dysertacji, a propozycje adaptacji niektórych rozwiązań w rozdziale 5.

ROZDZIAŁ 2

Organizacja procesu przygotowania zawodowego policjantów w zakresie posługiwania się bronią palną

2.1. Szkolenie i doskonalenie zawodowe policjantów w zakresie posługiwania się bronią palną

2.1.1. Uwarunkowania prawne organizacji szkolenia strzeleckiego w Policji

Nowelizacja ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o *Policji*⁴⁰ ustala następujące kwalifikacje zawodowe w Policji:

- podstawowe,
- podoficerskie,
- aspiranckie,
- oficerskie⁴¹.

Uzyskanie kwalifikacji związane jest z ukończeniem stosownego szkolenia zawodowego: podstawowego, podoficerskiego, aspiranckiego, oficerskiego. W przypadku kwalifikacji zawodowych oficerskich istnieje dodatkowa możliwość, tj. ukończenia studiów pierwszego lub drugiego stopnia w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie⁴².

Ustawa — mając na uwadze zapewnienie właściwego przygotowania policjantów do realizacji zadań służbowych oraz konieczność zapewnienia właściwej realizacji szkoleń i doskonalenia zawodowego oraz przebiegu egzaminów końcowych — wskazała ministra właściwego do spraw wewnętrznych do określenia w drodze rozporządzenia:

- formy, tryb, organizację i sposób odbywania szkoleń;
- zakres, tryb i terminy składania egzaminów końcowych ze szkoleń;
- jednostki organizacyjne Policji lub komórki organizacyjne tych jednostek właściwe do przeprowadzania egzaminów końcowych ze szkoleń;
- formy, organizację i sposób odbywania doskonalenia zawodowego;
- sposób sprawowania nadzoru nad realizacją szkoleń oraz doskonalenia zawodowego;
- wzory świadectwa ukończenia szkolenia zawodowego, świadectwa ukończenia szkolenia zawodowego z wyróżnieniem, świadectwa zdania egzaminu, świadectwa zdania egzaminu z wyróżnieniem oraz świadectwa ukończenia kursu specjalistycznego⁴³.

Według rozporządzenia policjant może być skierowany na doskonalenie zawodowe w celu pogłębienia wiedzy i umiejętności zawodowych wymaganych przy wykonywaniu przez niego

⁴⁰ Tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 171 ze zm.

⁴¹ Tamże, art. 34 ust. 2.

⁴² Tamże, art. 34 ust. 8.

⁴³ Tamże, art. 34k.

zadań i czynności służbowych, a także uzyskania dodatkowych uprawnień, w tym instruktor-
skich. Doskonalenie zawodowe policjantów organizowane jest jako doskonalenie zawodowe:

- centralne — przez Wyższą Szkołę Policji w Szczytnie, szkoły policyjne lub ośrodki szkolenia;
- lokalne — przez jednostki organizacyjne Policji lub komórki organizacyjne tych jednostek;
- zewnętrzne — przez podmioty pozapolicyjne⁴⁴.

Na podstawie art. 34k ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. *o Policji*, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji wydał rozporządzenie z dnia 21 grudnia 2022 r. *w sprawie szkoleń zawodowych i doskonalenia zawodowego w Policji*⁴⁵, w którym określił:

- formy, tryb, organizację i sposób odbywania szkolenia zawodowego:
  - podstawowego,
  - podoficerskiego,
  - aspiranckiego,
  - oficerskiego;
- zakres, tryb i terminy składania egzaminów końcowych szkoleń;
- jednostki organizacyjne Policji lub komórki organizacyjne tych jednostek właściwe do przeprowadzania egzaminów końcowych ze szkoleń;
- formy, organizację i sposób odbywania doskonalenia zawodowego;
- sposób sprawowania nadzoru nad realizacją szkoleń oraz doskonalenia zawodowego;
- wzory świadectwa ukończenia szkolenia, świadectwa ukończenia szkolenia z wyróżnieniem, świadectwa zdania egzaminu końcowego, świadectwa zdania egzaminu końcowego z wyróżnieniem oraz świadectwa ukończenia kursu specjalistycznego⁴⁶.

Według rozporządzenia, szkolenia są prowadzone w:

- Wyższej Szkole Policji w Szczytnie w zakresie szkoleń: zawodowego podstawowego, zawodowego podoficerskiego, zawodowego aspiranckiego, zawodowego oficerskiego;
- szkołach policyjnych oraz ośrodku szkolenia Policji w zakresie szkoleń: zawodowego podstawowego, zawodowego podoficerskiego, zawodowego aspiranckiego⁴⁷.

Jednostki szkoleniowe prowadzą dokumentację szkoleń i przedsięwzięć doskonalenia centralnego, którą stanowią między innymi wykazy ocen uzyskiwanych przez słuchaczy z:

- egzaminu z zakresu:
  - podstaw przyznawania broni palnej krótkiej,
  - wyszkolenia strzeleckiego;
- zaliczeń, z zakresu wyszkolenia strzeleckiego⁴⁸.

---

⁴⁴ Tamże, art. 34h ust. 2.

⁴⁵ Dz. U. z 2022 r., poz. 2826.

⁴⁶ Tamże, § 1.

⁴⁷ Tamże, § 12.

⁴⁸ Tamże, § 13 ust. 1 pkt 6.

Doskonalenie zawodowe centralne jest prowadzone w formie kursów specjalistycznych i innych, niż kursy specjalistyczne, przedsięwzięć⁴⁹. Kurs specjalistyczny prowadzi się na podstawie programu nauczania określonego przez Komendanta Głównego Policji⁵⁰. W Policji, na dzień 26 września 2022 r., obowiązuje oferta kursów specjalistycznych obejmująca: 50 kursów dla służby prewencyjnej, 36 kursów dla służby kryminalnej i śledczej oraz 35 kursów ogólnopolicyjnych⁵¹. W każdym z wymienionych znajdują się kursy zawierające w programach zajęcia związane z nabywaniem lub doskonaleniem umiejętności związanych z obsługą broni palnej.

Doskonalenie zawodowe lokalne prowadzone jest przez jednostki organizacyjne Policji lub komórki organizacyjne tych jednostek w formie innych przedsięwzięć zgodnie z ustalonymi przez kierownika jednostki organizacyjnej Policji albo jej komórki organizacyjnej potrzebami w tym zakresie. Doskonalenie zawodowe lokalne prowadzi się w siedzibie jednostki organizacyjnej Policji lub poza jej siedzibą, jako:

- zajęcia prowadzone w celu utrzymania, a gdy jest to niezbędne, podnoszenia sprawności fizycznej oraz umiejętności posługiwania się bronią palną przez policjantów;
- instruktaż albo zajęcia prowadzone w zakresie niezbędnym do prawidłowego wykonywania zadań i czynności służbowych⁵².

Doskonalenie zawodowe zewnętrzne prowadzi się po zidentyfikowaniu potrzeb, których zaspokojenie nie jest możliwe w ramach doskonalenia zawodowego centralnego lub doskonalenia zawodowego lokalnego⁵³.

Ustawodawca — zmianami w ustawie o Policji — wprowadził dla policjantów obowiązek utrzymywania wymaganego poziomu umiejętności posługiwania się bronią palną, zapewniający wykonywanie przez niego zadań służbowych, w szczególności przez udział w doskonaleniu zawodowym⁵⁴. Minister właściwy do spraw wewnętrznych został wskazany do określenia — w drodze rozporządzenia — ogólnego zakresu wyszkolenia strzeleckiego policjanta oraz przypadków, w których zwalnia się policjanta ze strzelań i sprawdzianów strzeleckich, mając na względzie konieczność zapewnienia wymaganego poziomu umiejętności posługiwania się bronią palną oraz charakter wykonywanych zadań⁵⁵.

Na podstawie art. 61b ust. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o *Policji* Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji w dniu 16 grudnia 2022 r. wydał rozporządzenie w sprawie *wyszkolenia strzeleckiego policjantów*⁵⁶. Rozporządzenie określa ogólny zakres wyszkolenia

---

⁴⁹ Tamże, § 42.

⁵⁰ Tamże, § 44.

⁵¹ *Informacja z Biura Kadr, Szkolenia i Obsługi Prawnej mająca na celu zebranie potrzeb szkoleniowych a 2023 r.*, niepublikowana.

⁵² Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 grudnia 2022 r. w sprawie *szkoleń zawodowych i doskonalenia zawodowego w Policji*, § 51.

⁵³ Tamże, § 57.

⁵⁴ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o *Policji*, art. 61b ust. 1.

⁵⁵ Tamże, art. 61b ust. 2.

⁵⁶ Dz. U. z 2022 r., poz. 2711.

strzeleckiego policjanta oraz przypadki, w których zwalnia się policjanta ze strzelań i sprawdzianów strzeleckich⁵⁷. Według zapisów wyszkolenie strzeleckie obejmuje:

- zajęcia teoretyczne;
- zajęcia praktyczne, w tym:
  - rozkładanie i składanie broni palnej,
  - trening bezstrzałowy,
  - trening doskonalący taktykę i technikę strzelania oraz obsługę broni palnej,
  - symulacje,
  - trening indywidualny,
  - strzelania;
- sprawdziany z zakresu wiedzy lub umiejętności posługiwania się bronią palną⁵⁸.

Zajęcia obejmują strzelania z pistoletów lub rewolwerów oraz w przypadku policjantów wyznaczonych, ze względu na charakter wykonywanych zadań, przez kierownika jednostki organizacyjnej Policji albo komórki organizacyjnej Policji, także ze strzelb, pistoletów maszynowych, karabinków, karabinów, karabinów maszynowych, granatników oraz broni sygnałowej, które są przydzielone na stan danej jednostki albo komórki⁵⁹.

Zwolnienie policjanta ze strzelań i sprawdzianów strzeleckich następuje w przypadku oddelegowania do wykonywania zadań służbowych poza Policją, a także delegowania do pełnienia służby poza granicami państwa w kontyngencie policyjnym. Dodatkową przesłaną jest zwolnienie z obowiązku wykonywania zadań służbowych udzielonego na zasadach określonych w przepisach o związkach zawodowych⁶⁰.

Zajęcia z wyszkolenia strzeleckiego są realizowane w jednostkach szkoleniowych oraz pozostałych jednostkach organizacyjnych na podstawie zarządzenia nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 19 stycznia 2023 r. w sprawie organizacji wyszkolenia strzeleckiego policjantów⁶¹, które określa szczegółowe warunki organizacji wyszkolenia strzeleckiego policjantów, tryb przeprowadzenia wyszkolenia strzeleckiego policjantów, terminy oceniania poziomu umiejętności posługiwania się bronią palną, dokumentowanie przebiegu strzelań i sprawdzianów strzeleckich⁶².

Wyszkolenie strzeleckie z pistoletów i rewolwerów (zwanym „bronią palną krótką”) oraz strzelb, pistoletów maszynowych, karabinków, karabinów, karabinów maszynowych (zwanym „bronią inną, niż broń palna krótka”), a także broni palnej sportowej oraz broni pneumatycznej prowadzi policjant absolwent kursu specjalistycznego nadającego uprawnienia do prowadzenia zajęć z wyszkolenia strzeleckiego⁶³.

---

⁵⁷ Tamże, § 1.

⁵⁸ Tamże, § 2.

⁵⁹ Tamże, § 3.

⁶⁰ Tamże, § 4.

⁶¹ Dz. Urz. KGP z 2023 r., poz. 9.

⁶² Tamże, § 1.

⁶³ Tamże, § 4 ust. 1.

Dopuszczalne jest prowadzenie treningu bezstrzałowego, z zajęć z wyszkolenia strzeleckiego z wykorzystaniem amunicji barwiącej lub symulacyjnych trenażerów elektronicznych i elektromechanicznych przez policjanta, który jest trenerem lub instruktorem strzelectwa sportowego, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o *sporcie*⁶⁴ lub jest absolwentem kursu specjalistycznego z zakresu taktyki i technik interwencji⁶⁵. Trening bezstrzałowy ma na celu nabycie umiejętności gwarantujących bezpieczne i sprawne posługiwanie się bronią palną, wypracowanie odpowiednich nawyków ruchowych oraz opanowanie umiejętności umożliwiających osiągnięcie precyzji strzału⁶⁶.

Wyszkolenie strzeleckie z granatników oraz broni palnej sygnałowej prowadzi policjant absolwent kursu specjalistycznego dla instruktorów technicznych środków wzmocnienia⁶⁷.

Zgodnie z § 13 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 lipca 2019 r. w *sprawie warunków bezpieczeństwa i higieny służby w trakcie realizacji szkoleń w Policji*⁶⁸ w przypadku prowadzenia szkolenia z użyciem broni palnej i amunicji organizator zapewnia udział co najmniej dwóch prowadzących, posiadających uprawnienia instruktora strzelań policyjnych, z których co najmniej jeden jest ratownikiem (absolwentem kursu kwalifikowanej pierwszej pomocy). Organizator uwzględniając stopień wyszkolenia uczestników może zezwolić na prowadzenie szkolenia przez jednego prowadzącego w przypadku, gdy liczba uczestników mogących oddawać strzały nie przekracza 10 osób lub szkolenia policjantów służby kontrterrorystycznej.

Dzienny wymiar czasu prowadzenia strzelań przez prowadzącego strzelanie lub instruktora nie powinien przekraczać 8 godzin dydaktycznych⁶⁹. W szkoleniu i doskonaleniu zawodowym liczba osób, dla których prowadzi się zajęcia i sprawdziany nie może przekroczyć 24 uczestników⁷⁰.

Ponadto zarządzenie w *sprawie organizacji wyszkolenia strzeleckiego policjantów* umożliwia podnoszenie kompetencji prowadzącym strzelanie przez udział w samodoskonaleniu (w wymiarze nie mniejszym niż 8 godzin miesięcznie) oraz przedsięwzięciach w ramach doskonalenia centralnego (co najmniej raz na trzy lata). Ponadto co najmniej raz w roku instruktor może wziąć udział w doskonaleniu lokalnym, a także w zawodach, warsztatach i innych przedsięwzięciach z zakresu wyszkolenia strzeleckiego⁷¹. Przełożony policjantów, na podstawie aktualnych danych zdarzeń z użyciem lub wykorzystaniem broni palnej, organizuje dla

---

⁶⁴ Tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 1599 ze zm.

⁶⁵ Zarządzenie nr 2 Komendanta Głównego Policji z 19 stycznia 2023 r. w *sprawie organizacji wyszkolenia strzeleckiego policjantów*, § 4 ust. 2.

⁶⁶ Tamże, pkt 1 załącznika nr 4.

⁶⁷ Tamże, § 4 ust. 3.

⁶⁸ Dz. U. z 2019 r., poz. 1375 ze zm.

⁶⁹ Zarządzenie nr 2 Komendanta Głównego Policji z 19 stycznia 2023 r. w *sprawie organizacji wyszkolenia strzeleckiego policjantów*, § 5 ust. 1.

⁷⁰ Tamże, § 5 ust. 2.

⁷¹ Tamże, § 7 ust. 1.

prowadzących strzelanie przedsięwzięcia związane z doskonaleniem taktyki i technik posługiwania się bronią palną⁷².

Według założeń zawartych w zarządzeniu, corocznie policjanci:

- przystępują do co najmniej 2 strzelań w I, II i III kwartale danego roku, z broni palnej krótkiej;
- wyznaczeni, ze względu na charakter wykonywanych zadań, także ze strzelb, pistoletów maszynowych, karabinków, karabinów, karabinów maszynowych, granatników oraz broni palnej sygnałowej, które są przydzielone na stan danej jednostki albo komórki, przystępują do co najmniej 2 strzelań w każdym półroczu⁷³.

O strzelaniach, które mają odbyć policjanci decyduje organizator wyszkolenia. W zakresie strzelań z broni palnej krótkiej zarządzenie wskazuje do przeprowadzenia co najmniej 1 strzelanie w warunkach ograniczonej widoczności lub nocnych⁷⁴. Ponadto, w ramach sprawdzania kompetencji funkcjonariuszy, policjanci — z wyłączeniem służby wspomagającej — przystępują do co najmniej jednej symulacji w roku. Symulacje służą wykształceniu złożonych zachowań zawodowych w zakresie umiejętności dokonywania wyboru odpowiedniego działania w określonej sytuacji⁷⁵.

Akt prawny zezwala, za zgodą organizatora, na prowadzenie innych strzelań niż określone w załączniku do zarządzenia, a także zmianę warunków strzelań w zakresie tarcz strzeleckich, postaw wyjściowych lub strzeleckich, odległości do celu, w przypadku braku możliwości przeprowadzenia strzelań zgodnie z warunkami uwzględnionymi w załączniku do zarządzenia⁷⁶.

Zarządzenie przewiduje również możliwość uczestniczenia w wyszkoleniu strzeleckim policjantów — w charakterze obserwatora — policjanta komórki organizacyjnej KGP właściwej w sprawach szkolenia⁷⁷.

Sprawdzian ze strzelań z broni palnej krótkiej oraz broni palnej innej, niż broń palna krótka, przeprowadza się jeden raz w roku, w II półroczu. Poprzedza go sprawdzian umiejętności z zakresu rozkładania i składania broni palnej oraz sposobu usuwania zacięć. Do sprawdzianu dopuszcza się policjanta po uzyskaniu oceny pozytywnej (zaliczono) ze sprawdzianu umiejętności. Ponadto warunkiem dopuszczenia do sprawdzianu jest uzyskanie przez policjanta ocen pozytywnych ze wszystkich strzelań. Kryteria i zakres przeprowadzenia w danym roku sprawdzianów określa, corocznie w terminie do dnia 15 listopada każdego roku poprzedzającego, kierownik komórki organizacyjnej KGP właściwej w sprawach szkolenia⁷⁸.

---

⁷² Tamże, § 7, ust. 2.

⁷³ Tamże, § 8 ust. 1.

⁷⁴ Tamże, § 8 ust. 7.

⁷⁵ Tamże, § 9.

⁷⁶ Tamże, § 12.

⁷⁷ Tamże, § 14.

⁷⁸ Tamże, § 19.

Do zarządzenia dołączono szereg załączników:

- nr 1 — sposób przeprowadzania oraz warunki strzelań, a także oceny umiejętności posługiwania się bronią palną,
- nr 2 — tarcze strzeleckie,
- nr 3 — podstawowe postawy wyjściowe i strzeleckie oraz chwyt broni,
- nr 4 — trening bezstrzałowy oraz doskonalący taktykę i technikę strzelania oraz obsługę broni z wykorzystaniem amunicji ćwiczebnej, barwiącej i systemów treningowych,
- nr 5 — warunki bezpieczeństwa podczas wyszkolenia strzeleckiego.

W zarządzeniu zaproponowano warunki do realizacji:

- 8 strzelania statycznych z broni palnej krótkiej,
- 24 strzelań szybkich z broni palnej krótkiej,
- 13 strzelań dynamicznych z broni palnej krótkiej,
- 16 strzelań sytuacyjnych z broni palnej krótkiej,
- 12 strzelań z pistoletu maszynowego,
- 27 strzelań ze strzelby kaliber 12,
- 14 strzelań z karabinka automatycznego,
- 5 strzelań z karabinu wyborowego,
- 3 strzelania z karabinu samoczynnego,
- 2 strzelania z granatników oraz broni palnej sygnałowej.

Ponadto, uwzględniono 76 wzorów tarcz strzeleckich, w tym: „osoby w pojeździe”, „koła pojazdu”, „atakującego psa”.

2.1.2. Szkolenia i kursy specjalistyczne realizowane w Policji

Komendant Główny Policji — decyzją nr 148 z dnia 7 kwietnia 2022 r. — powołał zespół do opracowania projektów programów szkoleń zawodowych umożliwiających uzyskanie kwalifikacji zawodowych podstawowych, podoficerskich, aspiranckich i oficerskich oraz projektów zmiany programów nauczania na wybranych kursach specjalistycznych⁷⁹. Zespół został powołany do opracowania:

- projektów programów szkoleń zawodowych:
  - podstawowego — umożliwiającego uzyskanie kwalifikacji zawodowych podstawowych,
  - podoficerskiego — umożliwiającego uzyskanie kwalifikacji zawodowych podoficerskich,
  - aspiranckiego — umożliwiającego uzyskanie kwalifikacji zawodowych aspiranckich,
  - oficerskiego — umożliwiającego uzyskanie kwalifikacji zawodowych oficerskich;
- projektów zmiany programów nauczania na wybranych kursach specjalistycznych, z których treści włączone zostaną do projektów programów szkoleń zawodowych⁸⁰.

---

⁷⁹ Niepublikowana.

⁸⁰ Decyzja nr 148 Komendanta Głównego Policji z dnia 7 kwietnia 2022 r., § 1.

Zgodnie z uzasadnieniem wydanej decyzji, celem przedmiotowego zespołu było opracowanie jednolitych programów szkoleń dla wszystkich rodzajów służb w poszczególnych korpusach, w których należy uwzględnić wiedzę i umiejętności zgodne z nowym systemem kwalifikacji zawodowych. Każdy z programów szkoleń zawodowych powinien uwzględniać treści związane ze szkoleniem strzeleckim, taktyką i technikami interwencji, natomiast szkolenie podoficerskie również zagadnienia o charakterze ogólnym, a szkolenie aspiranckie i oficerskie również treści o charakterze ogólnozarządczym.

W listopadzie i grudniu 2022 r., decyzjami Komendanta Głównego Policji, wprowadzono do realizacji:

- szkolenie zawodowe podstawowe — decyzja nr 376 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 grudnia 2022 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego podstawowego⁸¹;
- szkolenie zawodowe podoficerskie — decyzja nr 377 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 grudnia 2022 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego podoficerskiego⁸²;
- szkolenie zawodowe aspiranckie — decyzja nr 378 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 grudnia 2022 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego aspiranckiego⁸³;
- szkolenie zawodowe oficerskie — decyzja nr 379 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 grudnia 2022 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego oficerskiego⁸⁴;
- kurs specjalistyczny w zakresie ruchu drogowego — decyzja nr 353 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 listopada 2022 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym w zakresie ruchu drogowego⁸⁵;
- kurs specjalistyczny dla dzielnicowych — decyzja nr 399 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 grudnia 2022 r. w sprawie programu na kursie specjalistycznym dla dzielnicowych⁸⁶;
- kurs specjalistyczny dla policjantów służby kryminalnej wykonujących czynności dochodzeniowo-śledcze — decyzja nr 400 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 grudnia 2022 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla policjantów służby kryminalnej wykonujących czynności dochodzeniowo-śledcze⁸⁷;
- kurs specjalistyczny dla policjantów służby kryminalnej wykonujących czynności operacyjno-rozpoznawcze — decyzja nr 401 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 grudnia 2022 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla policjantów służby kryminalnej wykonujących czynności operacyjno-rozpoznawcze⁸⁸;
- kurs specjalistyczny dla policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich — decyzja nr 402

---

⁸¹ Dz. Urz. KGP z 2022 r., poz. 238 ze zm.

⁸² Dz. Urz. KGP z 2022 r., poz. 239 ze zm.

⁸³ Dz. Urz. KGP z 2022 r., poz. 240 ze zm.

⁸⁴ Dz. Urz. KGP z 2022 r., poz. 241 ze zm.

⁸⁵ Dz. Urz. KGP z 2022 r., poz. 234.

⁸⁶ Dz. Urz. KGP z 2023 r., poz. 2.

⁸⁷ Dz. Urz. KGP z 2023 r., poz. 3.

⁸⁸ Dz. Urz. KGP z 2023 r., poz. 4.

Komendanta Głównego Policji z dnia 30 grudnia 2022 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich⁸⁹.

Ponadto w jednostkach szkoleniowych są realizowane następujące kursy, w których przewidziano treści z obszaru szkolenia strzeleckiego:

- Kurs specjalistyczny dla policjantów podejmujących interwencje wobec osób agresywnych i niebezpiecznych wprowadzony decyzją nr 387 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 grudnia 2016 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla policjantów podejmujących interwencje wobec osób agresywnych i niebezpiecznych⁹⁰. Zakres szkolenia obejmuje dwa tematy: „Taktyka interwencji policyjnych” — 64 godziny oraz „Wyszkolenie strzeleckie” — 16 godzin z broni palnej krótkiej. Realizację kursu powierzono Wyższej Szkole Policji w Szczytnie, Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, Szkole Policji w Katowicach oraz Szkole Policji w Słupsku.
- Kurs specjalistyczny w zakresie posługiwania się bronią palną w warunkach podwyższonego stresu wprowadzony decyzją nr 177 Komendanta Głównego Policji z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym w zakresie posługiwania się bronią palną w warunkach podwyższonego stresu⁹¹. Program przewiduje realizację 30 godzin strzelania z broni palnej krótkiej. Kurs (o skrócie BPPS) został przydzielony do prowadzenia Wyższej Szkole Policji w Szczytnie, Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, Szkole Policji w Katowicach, Szkole Policji w Pile i Szkole Policji w Słupsku.
- Kurs specjalistyczny w zakresie doskonalenia umiejętności instruktorów strzelań policyjnych wprowadzony decyzją nr 66 Komendanta Głównego Policji z dnia 29 lutego 2016 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym w zakresie doskonalenia umiejętności instruktorów strzelań policyjnych⁹² zmienionej decyzją nr 26 Komendanta Głównego Policji z dnia 8 lutego 2021 r. zmieniającą decyzję w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym w zakresie doskonalenia umiejętności instruktorów strzelań policyjnych⁹³. Strzelanie z broni palnej krótkiej, pistoletu maszynowego, strzelby gładkolufowej oraz karabinka automatycznego obejmuje 16 godzin lekcyjnych. Celem — przydzielonego do prowadzenia Wyższej Szkole Policji w Szczytnie, Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, Szkole Policji w Katowicach oraz Szkole Policji w Słupsku — kursu jest pogłębienie wiedzy i umiejętności nabytych przez instruktorów w zakresie strzelań policyjnych oraz posługiwania się bronią palną podczas zajęć ze szkolenia strzeleckiego realizowanych w jednostkach organizacyjnych Policji⁹⁴.

---

⁸⁹ Dz. Urz. KGP z 2023 r., poz. 5.

⁹⁰ Dz. Urz. KGP z 2016 r., poz. 74.

⁹¹ Dz. Urz. KGP z 2017 r., poz. 55.

⁹² Dz. Urz. KGP z 2016 r., poz. 10 ze zm.

⁹³ Dz. Urz. KGP z 2021 r., poz. 11.

⁹⁴ Tamże.

- Kurs specjalistyczny dla instruktorów strzelań policyjnych wprowadzony decyzją nr 173 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla instruktorów strzelań policyjnych⁹⁵ zmienioną decyzją nr 27 Komendanta Głównej Policji z dnia 8 lutego 2021 r. zmieniającą decyzję w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla instruktorów strzelań policyjnych⁹⁶. Celem kursu jest przygotowanie policjantów do pełnienia funkcji instruktorów strzelań policyjnych w jednostkach organizacyjnych Policji i realizacji wynikających z niej obowiązków i zadań, polegających na systematycznym doskonaleniu policjantów poszczególnych jednostek w bezpiecznym, prawidłowym użytkowaniu i skutecznym strzelaniu z broni palnej oraz podwyższaniu poziomu wiedzy i doskonaleniu umiejętności zawodowych w zakresie broni palnej⁹⁷. Kurs uprawnia do realizacji zajęć w zakresie broni palnej krótkiej, pistoletu maszynowego, strzelby gładkolufowej i karabinka automatycznego. Jednostkami wyznaczonymi do realizacji przedsięwzięcia są: Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, Szkoła Policji w Katowicach oraz Szkoła Policji w Słupsku.
- Kurs specjalistyczny w zakresie szkolenia strzeleckiego z wykorzystaniem karabinka automatycznego wprowadzony decyzją nr 72 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 marca 2016 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym w zakresie szkolenia strzeleckiego z wykorzystaniem karabinka automatycznego⁹⁸. Zgodnie z tytułem realizowane jest 8 godzin strzelania z karabinka automatycznego. Prowadzenie kursu powierzono Wyższej Szkole Policji, Centrum Szkolenia Policji w Legionowie i Szkole Policji w Katowicach.
- Kurs specjalistyczny w zakresie zwalczania przestępczości gospodarczej wprowadzony decyzją nr 252 Komendanta Głównego Policji z dnia 18 kwietnia 2008 r. w sprawie kursu specjalistycznego w zakresie zwalczania przestępczości gospodarczej⁹⁹ zmienionej decyzją nr 300 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 września 2021 r. zmieniającą decyzję w sprawie programu kursu specjalistycznego w zakresie zwalczania przestępczości gospodarczej¹⁰⁰. W ramach III bloku realizowany jest jeden temat ukierunkowany na doskonalenie umiejętności strzeleckich. Na osiągnięcie zamierzonych celów związanych z posługiwaniem się bronią palną krótką przewidziano 16 godzin lekcyjnych. Jednostkami szkoleniowymi wskazanymi do prowadzenia są: Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie i Szkoła Policji w Pile.

---

⁹⁵ Dz. Urz. KGP z 2018 r., poz. 64 ze zm.

⁹⁶ Dz. Urz. KGP z 2021 r., poz. 12.

⁹⁷ Tamże.

⁹⁸ Dz. Urz. KGP z 2016 r., poz. 11.

⁹⁹ Dz. Urz. KGP z 2008 r., nr 10, poz. 58 ze zm.

¹⁰⁰ Dz. Urz. KGP z 2021 r., poz. 104.

- Kurs specjalistyczny dla policjantów realizujących zatrzymania niebezpiecznych przestępców wprowadzony decyzją nr 781 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 października 2007 r. w sprawie programu kursu specjalistycznego dla policjantów realizujących zatrzymanie niebezpiecznych przestępców¹⁰¹ zmienionej decyzją nr 240 Komendanta Głównego Policji z dnia 6 lipca 2016 r. zmieniającą decyzję w sprawie programu kursu specjalistycznego dla policjantów realizujących zatrzymanie niebezpiecznych przestępców¹⁰². W trakcie zajęć w ramach jednostki szkolnej „Wyszkolenie strzeleckie” realizowanej przez 30 godzin przewiduje się strzelania z broni palnej krótkiej, pistoletu maszynowego i strzelby gładkolufowej. Realizację kursu powierzono Wyższej Szkole Policji w Szczytnie i Centrum Szkolenia Policji w Legionowie.
- Kurs specjalistyczny dla policjantów wykonujących zadania na wodach i terenach przywodnych wprowadzony decyzją nr 869 Komendanta Głównego Policji z 5 grudnia 2007 r. w sprawie programu kursu specjalistycznego dla policjantów wykonujących zadania na wodach i terenach przywodnych¹⁰³ zmienionej decyzją nr 393 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 grudnia 2012 r. zmieniającą decyzję w sprawie programu kursu specjalistycznego dla policjantów wykonujących zadania na wodach i terenach przywodnych¹⁰⁴. W obszarze szkolenia strzeleckiego policjantów w ramach bloku tematycznego nr 1 „Pełnienie służby na wodach i terenach przywodnych” przewiduje się do zrealizowania 30 godzin lekcyjnych. Według założeń tematu nr 3 słuchacz po zrealizowaniu zajęć będzie potrafił wykonać strzelania z broni palnej krótkiej, pistoletu maszynowego i strzelby gładkolufowej. Kurs realizuje Centrum Szkolenia Policji w Legionowie;
- Kurs specjalistyczny dla policjantów wykonujących czynności związane konwojowaniem i doprowadzaniem osób oraz konwojowaniem i ochroną materiałów poczty specjalnej wprowadzony decyzją nr 155 Komendanta Głównego Policji z dnia 10 czerwca 2020 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla policjantów wykonujących czynności związane konwojowaniem i doprowadzaniem osób oraz konwojowaniem i ochroną materiałów poczty specjalnej¹⁰⁵. W ramach tematu 4 „Taktyczne i techniczne aspekty wykonywania konwojów i doprowadzeń osób oraz konwojowania i ochrony materiałów poczty specjalnej” obszar szkolenia strzeleckiego ujęty jest w zagadnieniu nr 2 „Doskonalenie umiejętności użycia lub wykorzystania broni palnej”, w którym przez 8 godzin lekcyjnych instruktorzy powinni przeprowadzić strzelania szybkie o zmiennej skali trudności przy użyciu broni palnej krótkiej i broni maszynowej. Program realizuje Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, Szkoła Policji w Katowicach i Szkoła Policji w Słupsku.

---

¹⁰¹ Dz. Urz. KGP z 2007 r., poz. 149 ze zm.

¹⁰² Dz. Urz. KGP z 2016 r., poz. 38 ze zm.

¹⁰³ Dz. Urz. KGP z 2007 r., nr 23, poz. 182 ze zm.

¹⁰⁴ Dz. Urz. KGP z 2013 r., poz. 2.

¹⁰⁵ Dz. Urz. KGP z 2020 r., poz. 26 ze zm.

- Kurs specjalistyczny dla instruktorów strzelań policyjnych w jednostkach i komórkach organizacyjnych Policji realizujących zadania w zakresie zwalczania terroryzmu wprowadzony decyzją nr 402 Komendanta Głównego Policji z dnia 24 grudnia 2015 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla instruktorów strzelań policyjnych w jednostkach i komórkach organizacyjnych Policji realizujących zadania w zakresie zwalczania terroryzmu¹⁰⁶. Celem kursu jest uzyskanie wiedzy i umiejętności w zakresie przygotowania, planowania, organizowania, prowadzenia i dokumentowania szkolenia strzeleckiego¹⁰⁷. Kurs uprawnia do realizacji zajęć w zakresie broni palnej krótkiej, pistoletu maszynowego, strzelby gładkolufowej i karabinka automatycznego. Jedynym realizatorem zadań zostało wskazane Centrum Szkolenia Policji w Legionowie.
- Kurs specjalistyczny dla policjantów pełniących służbę w jednostce specjalnej polskiej Policji w Kosowie wprowadzony decyzją nr 90 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 marca 2023 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla policjantów pełniących służbę w jednostce specjalnej polskiej Policji w Kosowie¹⁰⁸. Program przewiduje zrealizowanie 40 godzin zajęć w ramach jednostki modułowej „Wyszkolenie strzeleckie”. Jedynym realizatorem przedsięwzięcia jest Szkoła Policji w Słupsku.

Kursy specjalistyczne można podzielić na trzy grupy odpowiadające podziałowi ogólnemu doskonalenia zawodowego centralnego, tj.: dla służby prewencyjnej, dla służby kryminalnej i śledczej oraz kursy ogólnopolicyjne.

Najnowsze propozycje edukacyjne w Policji, wprowadzone do realizacji pod koniec 2022 r., posiadają w swoich programach określone obszary dotyczące nabywania i doskonalenia umiejętności strzeleckich.

Szkolenie zawodowe podstawowe przewiduje w ramach jednostki modułowej 09 „Szkolenie strzeleckie” przeprowadzenie 144 godzin dydaktycznych. Absolwent uzyskuje umiejętności z zakresu bezpiecznego i sprawnego posługiwania się pistoletami, pistoletami maszynowymi oraz strzelbami gładkolufowymi kalibru 12¹⁰⁹.

Natomiast szkolenie zawodowe podoficerskie przewiduje realizację tematu nr 15 „Szkolenie strzeleckie” w wymiarze 16 godzin dydaktycznych. Według opisu uczestnik doskonali umiejętności strzeleckie w zakresie strzelań statycznych, szybkich, dynamicznych i sytuacyjnych z broni palnej krótkiej¹¹⁰.

W trakcie szkolenia zawodowego aspiranckiego realizowany jest temat nr 16 „Szkolenie strzeleckie” w wymiarze 8 godzin dydaktycznych. Według opisu uczestnik doskonali umie-

---

¹⁰⁶ Niepublikowana.

¹⁰⁷ „Założenia organizacyjno-programowe” kursu specjalistycznego dla instruktorów strzelań policyjnych w jednostkach i komórkach organizacyjnych Policji realizujących zadania w zakresie zwalczania terroryzmu. Niepublikowana.

¹⁰⁸ Dz. Urz. KGP z 2023 r., poz. 22.

¹⁰⁹ Zob. „Założenia organizacyjno-programowe” szkolenia zawodowego podstawowego.

¹¹⁰ Zob. „Założenia organizacyjno-programowe” szkolenia zawodowego podoficerskiego.

jętności strzeleckie w zakresie strzelań statycznych, szybkich i dynamicznych z broni palnej krótkiej¹¹¹.

Na szkoleniu zawodowym oficerskim oferowany jest uczestnikowi blok tematyczny 21 „Doskonalenie zawodowe policjantów z zakresu szkolenia strzeleckiego” w wymiarze 24 godzin dydaktycznych. Temat „Doskonalenie umiejętności strzeleckich” gwarantuje udział w 16 godzinach zajęć z zakresu posługiwania się bronią palną krótką¹¹².

Program kursu specjalistycznego w *zakresie ruchu drogowego* przewiduje, w ramach tematu nr 11 „Posługiwanie się bronią palną w wybranych sytuacjach”, 11 godzin dydaktycznych na realizację strzelań z broni palnej krótkiej. Wskazówkami do organizacji strzelań statycznych, szybkich, dynamicznych i sytuacyjnych są: przeprowadzenie treningu bezstrzałowego, w miarę możliwości wykorzystanie strzelnicy multimedialnej, trenażerów oraz systemów treningowych, omówienie ćwiczeń, wskazanie najczęściej popełnianych błędów¹¹³.

Program kursu specjalistycznego *dla dzielnicowych* przewiduje 13 godzin dydaktycznych w ramach doskonalenia umiejętności strzeleckich. Ćwiczenia w ramach tematu nr 5 realizowanego w ramach bloku tematycznego IV — Interwencje policyjne, nakazuje wykonanie strzelań statycznych, szybkich, dynamicznych oraz sytuacyjnych z broni palnej krótkiej¹¹⁴.

Kurs specjalistyczny *dla policjantów służby kryminalnej wykonujących czynności dochodzeniowo-śledcze* oferuje możliwość doskonalenia umiejętności posługiwania się bronią palną w ramach bloku tematycznego IV — Doskonalenie umiejętności strzeleckich. Program przewiduje 26 godzin dydaktycznych w trakcie czterech zagadnień obejmujących strzelania przygotowawcze, szybkie, dynamiczne i sytuacyjne z broni palnej krótkiej¹¹⁵.

Kurs specjalistyczny *dla policjantów służby kryminalnej wykonujących czynności operacyjno-rozpoznawcze* oferuje możliwość doskonalenia umiejętności posługiwania się bronią palną w ramach bloku tematycznego IV — Doskonalenie umiejętności strzeleckich. Program przewiduje 26 godzin dydaktycznych w trakcie czterech zagadnień obejmujących strzelania przygotowawcze, szybkie, dynamiczne i sytuacyjne z broni palnej krótkiej¹¹⁶.

Kurs specjalistyczny *dla policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich* przewiduje w programie realizację 20 godzin dydaktycznych w ramach tematu 9 — Szkolenie strzeleckie. Program nakazuje realizację ćwiczeń z broni palnej krótkiej w obszarach strzelań statycznych, szybkich, dynamicznych i sytuacyjnych¹¹⁷.

¹¹¹ Zob. „Założenia organizacyjno-programowe” szkolenia zawodowego aspiranckiego.

¹¹² Zob. „Założenia organizacyjno-programowe” szkolenia zawodowego oficerskiego.

¹¹³ Zob. „Założenia organizacyjno-programowe” kursu specjalistycznego w zakresie ruchu drogowego.

¹¹⁴ Zob. „Założenia organizacyjno-programowe” kursu specjalistycznego dla dzielnicowych.

¹¹⁵ Zob. „Założenia organizacyjno-programowe” kursu specjalistycznego dla policjantów służby kryminalnej wykonujących czynności dochodzeniowo-śledcze.

¹¹⁶ Zob. „Założenia organizacyjno-programowe” kursu specjalistycznego dla policjantów służby kryminalnej wykonujących czynności operacyjno-rozpoznawcze.

¹¹⁷ Zob. „Założenia organizacyjno-programowe” kursu specjalistycznego dla policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich.

2.1.3. Szkolenie zawodowe podstawowe

Szkolenie zawodowe podstawowe to pierwszy i obligatoryjny etap szkoleniowy policjanta. Zgodnie z jego założeniami organizacyjno-programowymi, szkolenie ma być realizowane w trakcie 144 dni szkoleniowych. Katalog zadań, do realizacji których program ma przygotować słuchacza obejmuje:

- ustalenie okoliczności zdarzeń i zabezpieczenie ich miejsca;
- zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego w miejscu pełnienia służby oraz podejmowanie interwencji;
- poszukiwanie osób i przedmiotów oraz ujawnianie sprawców przestępstw w ramach wybranych czynności operacyjno-rozpoznawczych i administracyjno-porządkowych;
- pełnienie służby w konwojach i pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia;
- podejmowanie działań wobec uczestników ruchu drogowego;
- wykonywanie czynności w sprawach o wykroczenia;
- przeciwdziałanie zjawiskom kryminogennym;
- udział w działaniach związanych z przywracaniem zbiorowo naruszonego porządku publicznego;
- szkolenie strzeleckie;
- taktyka i techniki interwencji¹¹⁸.

Katalog zadań do realizacji jest tożsamy z wykazem jednostek modułowych szkolenia. Treści dotyczące nabywania umiejętności w obszarze obsługi broni palnej ujęte zostały w jednostce modułowej 09 o nazwie „Szkolenie strzeleckie” z czasem realizacji w 144 godzinach (jednostkach dydaktycznych — 45 minut). Wskazana część nauki została podzielona na jednostki szkolne:

- 01 Podstawy szkolenia strzeleckiego — 16 godz.,
- 02 Strzelania przygotowawcze i statyczne — 30 godz.;
- 03 Strzelanie szybkie — 22 godz.;
- 04 Strzelania dynamiczne — 22 godz.;
- 05 Podstawy strzelania z pistoletu maszynowego — 13 godz.;
- 06 Podstawy strzelania ze strzelby gładkolufowej — 14 godz.;
- 07 Strzelania sytuacyjne — 20 godz.;
- Egzamin strzelecki — 7 godz.

Zgodnie z zamieszczonymi w programie celami głównymi uczestnik szkolenia po zakończeniu jednostki modułowej, kierując się zasadami etyki zawodowej oraz przestrzegając praw człowieka, będzie:

- bezpiecznie użytkował broń palną;
- potrafił stosować właściwą taktykę i techniki przy posługiwaniu się bronią palną;
- znał zasadnicze elementy teorii strzału;

---

¹¹⁸ Zob. *Założeń organizacyjno-programowych szkolenia zawodowego podstawowego*, pkt 1.7.

- potrafił opisać budowę i działanie broni palnej krótkiej;
- znał podstawy celnego strzelania;
- potrafił usunąć zacięcia w broni palnej krótkiej;
- potrafił wykonać strzelania przygotowawcze z broni palnej krótkiej;
- potrafił wykonać strzelania statyczne z broni palnej krótkiej;
- przestrzegał zasad użytkowania broni palnej krótkiej;
- potrafił wykonać strzelania szybkie z broni palnej krótkiej;
- potrafił wykonać strzelania dynamiczne z broni palnej krótkiej;
- znał budowę i zasady działania pistoletu maszynowego;
- potrafił wykonać strzelania z pistoletu maszynowego;
- znał budowę i zasady działania strzelb gładkolufowych;
- potrafił rozróżnić amunicję do strzelb gładkolufowych;
- potrafił wykonać strzelania ze strzelb gładkolufowych;
- potrafił wykonać strzelania sytuacyjne z broni palnej krótkiej¹¹⁹.

Zauważalne jest ściśle przydzielenie określonych celów głównych do konkretnych jednostek szkolnych. Należy również wskazać, że każda jednostka szkolna posiada swoje cele oraz tzw. kluczowe punkty nauczania czyli ściśle wymienione treści niezbędne do osiągnięcia celów.

Według wskazań, po zrealizowaniu jednostki szkolnej 01 zatytułowanej „Podstawy szkolenia strzeleckiego”, absolwent powinien potrafić: bezpiecznie użytkować broń palną, określić zasadnicze elementy teorii strzału, rozkładać i składać pistolety (REX Zero 1, Walther P-99, Glock), określić zasady działania pistoletu, stosować zasady mające wpływ na celność strzelania, rozpoznawać i usuwać zacięcia w broni palnej. W programie wymowne miejsce zajmuje poradnik dla nauczyciela stanowiący wskazówki do prawidłowego prowadzenia zajęć. Zgodnie z dokumentem, w ramach jednostki szkolnej 01 nauczyciel (instruktor) powinien zwrócić uwagę na:

- szczegółowe wymagania zaliczenia jednostki modułowej;
- szczegółowe wymagania zaliczenia poszczególnych jednostek szkolnych;
- prezentacje obiektów strzeleckich;
- warunki bezpieczeństwa podczas zajęć ze szkolenia strzeleckiego;
- obowiązki strzelającego;
- klasyfikację broni palnej;
- zasady konserwacji broni palnej;
- zasady transportu (noszenia i przewożenia) broni palnej;
- podział i przeznaczenie broni palnej użytkowanej przez Policję;
- budowę i działanie naboju, rodzaje amunicji;
- budowę i działanie pistoletów: REX Zero 1, Glock, Walther P-99;

---

¹¹⁹ Zob. *Cele kształcenia Jednostki Modułowej 09 programu szkolenia zawodowego podstawowego.*

- systemy zabezpieczenia pistoletów: REX Zero 1, Glock, Walther P-99;
- zasady oraz sposoby składania i rozkładania pistoletów: REX Zero 1, Glock, Walther P-99;
- zasady rozpoznawania stanu bezpieczeństwa oraz odpowiedniego postępowania z pistoletami: REX Zero 1, Glock, Walther P-99;
- balistykę — podział i znaczenie;
- zjawisko strzału;
- pojęcie prędkości początkowej pocisku;
- pojęcie odrzutu i podrzutu broni;
- pojęcie celowania;
- elementy wpływające na celność strzału;
- elementy toru lotu pocisku;
- nieprawidłowości broni wpływające na celność strzału;
- podstawowe elementy celnego strzelania;
- zasady określenia punktu celowania;
- pojęcie oka dominującego;
- pojęcie ręki wiodącej i wspomagającej — sposoby trzymania broni palnej;
- postawy strzeleckie;
- zasady oraz sposoby ładowania i rozładowywania magazynka;
- zasady oraz sposoby ładowania i rozładowywania broni magazynkiem;
- zasady i sposoby przeładowania broni;
- zasady i sposoby okazania broni do przejrzania;
- pojęcia: zacięcia, zablokowania i awarii broni;
- podstawowe rodzaje zacięć, przyczyny występowania, objawy oraz sposoby i zasady usuwania.

Według wskazań, po zrealizowaniu jednostki szkolnej 02 „Strzelania przygotowawcze i statyczne” absolwent powinien potrafić: scharakteryzować specyfikę strzelań przygotowawczych i statycznych, wykonywać podstawowe czynności strzelania przygotowawczego i statycznego, bezpiecznie i sprawnie wykonać strzelanie przygotowawcze i statyczne, przyjmować właściwe postawy strzeleckie, bezpiecznie postępować z bronią palną. W ramach jednostki szkolnej 02 instruktor powinien zrealizować:

- strzelania przygotowawcze o zmieniającym się stopniu trudności — zgodnie z warunkami strzelań określonymi w przepisach prawnych dotyczących szkolenia strzeleckiego policjantów, przy użyciu broni palnej krótkiej zalecane jest wykonanie 3 strzelań;
- strzelania statyczne o zmieniającym się stopniu trudności — zgodnie z warunkami strzelań określonymi w przepisach prawnych dotyczących szkolenia strzeleckiego policjantów, przy użyciu broni palnej krótkiej zalecane jest wykonanie 9 strzelań;

Według wskazań, po zrealizowaniu jednostki szkolnej 03 pod nazwą „Strzelania szybkie” absolwent powinien potrafić: scharakteryzować specyfikę strzelań szybkich, wykonywać podstawowe czynności strzelania szybkiego, bezpiecznie i sprawnie wykonać strzelania szybkie,

przyjmować właściwe postawy strzeleckie, bezpiecznie postępować z bronią palną. W ramach jednostki szkolnej 03 instruktor powinien zrealizować:

- strzelania szybkie o zmieniającym się stopniu trudności — zgodnie z warunkami strzelań określonymi w przepisach prawnych dotyczących szkolenia strzeleckiego policjantów, przy użyciu broni palnej krótkiej zalecane jest wykonanie 11 strzelań;
- sprawdzian strzelecki.

Według wskazań, po zrealizowaniu jednostki szkolnej 04 zatytułowanej „Strzelania dynamiczne” absolwent powinien potrafić: scharakteryzować specyfikę strzelań dynamicznych, wykonywać podstawowe czynności strzelania dynamicznego, bezpiecznie i sprawnie wykonać strzelania dynamiczne, przemieszczać się oraz zatrzymywać z biegu z bronią palną, stosować właściwe techniki i taktykę korzystania osłon niskich i wysokich, przyjmować właściwe postawy strzeleckie, stosować właściwą taktykę działania z bronią palną, stosować właściwe techniki działania z bronią palną, bezpiecznie postępować z bronią palną. W ramach jednostki szkolnej 04 instruktor powinien zrealizować:

- strzelania dynamiczne o zmieniającym się stopniu trudności – zgodnie z warunkami strzelań określonymi w przepisach prawnych dotyczących szkolenia strzeleckiego policjantów, przy użyciu broni palnej krótkiej zalecane jest wykonanie 11 strzelań;
- sprawdzian strzelecki.

Według wskazań, po zrealizowaniu jednostki szkolnej 05 o nazwie „Podstawy strzelania z pistoletu maszynowego” absolwent powinien potrafić: nazwać poszczególne części pistoletu maszynowego, określić dane taktyczno – techniczne pistoletu maszynowego, rozłożyć i złożyć pistolet maszynowy, zastosować praktycznie taktyczno – techniczne aspekty posługiwania się pistoletem maszynowym, rozpoznać stan bezpieczeństwa pistoletu maszynowego, bezpiecznie i sprawnie posługiwać się pistoletem maszynowym, bezpiecznie i sprawnie wykonać strzelania z pistoletu maszynowego, przyjmować właściwe postawy z pistoletem maszynowym. W ramach jednostki szkolnej 05 instruktor powinien zwrócić uwagę na:

- budowę i działanie poszczególnych części pistoletu maszynowego,
- system zabezpieczenia pistoletu maszynowego,
- zasady oraz sposób rozkładania i składania pistoletu maszynowego,
- zasady rozpoznawania stanu bezpieczeństwa pistoletu maszynowego,
- zasady bezpiecznego i sprawnego posługiwania się pistoletem maszynowym.

W ramach jednostki szkolnej 05 instruktor powinien zrealizować:

- strzelania z pistoletu maszynowego o zmieniającym się stopniu trudności — zgodnie z warunkami strzelań określonymi w przepisach prawnych dotyczących szkolenia strzeleckiego policjantów, przy użyciu pistoletu maszynowego zalecane jest wykonanie 5 strzelań;
- sprawdzian strzelecki.

Według wskazań, po zrealizowaniu jednostki szkolnej 06 o tytule „Podstawy strzelania ze strzelb gładkolufowych” absolwent powinien potrafić: nazwać poszczególne części broni gładkolufowej, rozłożyć i złożyć strzelby gładkolufowe, odbezpieczyć i zabezpieczyć strzelby gład-

kolufowe, rozpoznać stan bezpieczeństwa strzelb gładkolufowych, wyróżnić rodzaje amunicji do strzelb gładkolufowych, scharakteryzować poszczególne rodzaje amunicji do strzelb gładkolufowych, określić warunki taktyczno-techniczne amunicji do strzelb gładkolufowych, określić warunki użycia amunicji do strzelb gładkolufowych, określić warunki bezpiecznego użycia amunicji do strzelb gładkolufowych, bezpiecznie i sprawnie wykonać strzelania ze strzelb gładkolufowych, bezpiecznie i sprawnie posługiwać się bronią gładkolufową. W ramach jednostki szkolnej 06 instruktor powinien zwrócić uwagę na:

- budowę i działanie poszczególnych części strzelb gładkolufowych,
- system zabezpieczenia strzelb gładkolufowych,
- zasady oraz sposoby rozkładania i składania strzelb gładkolufowych,
- zasady rozpoznawania stanu bezpieczeństwa strzelb gładkolufowych,
- zasady bezpiecznego i sprawnego posługiwania się strzelbami gładkolufowymi,
- rodzaje amunicji do strzelb gładkolufowych,
- charakterystykę poszczególnych rodzajów amunicji używanej do strzelb gładkolufowych,
- warunki taktyczno-techniczne, warunki użycia oraz bezpieczeństwo użytkowania amunicji do strzelb gładkolufowych.

W ramach jednostki szkolnej 06 instruktor powinien zrealizować:

- strzelania ze strzelb gładkolufowych o zmieniającym się stopniu trudności — zgodnie z warunkami strzelań określonymi w przepisach prawnych dotyczących szkolenia strzeleckiego policjantów, przy użyciu strzelb gładkolufowych zalecane jest wykonanie 5 strzelań;
- sprawdzian strzelecki.

Według wskazań, po zrealizowaniu jednostki szkolnej 07 nazwanej „Strzelania sytuacyjne” absolwent powinien potrafić: rozróżnić specyfikę strzelań sytuacyjnych, wykonać podstawowe czynności strzelania sytuacyjnego, bezpiecznie i sprawnie wykonać strzelania sytuacyjne, przemieszczać się oraz zatrzymywać z biegu z bronią palną, korzystać z osłon niskich i wysokich, przyjmować właściwą postawę strzelecką, stosować właściwe techniki wejść z bronią palną do pomieszczeń, stosować właściwą taktykę wejścia z bronią palną do pomieszczeń, stosować właściwe zasady współpracy i komunikacji policjantów wykonujących zadania w ramach patrolu, bezpiecznie postępować z bronią palną.

W ramach jednostki szkolnej 07 instruktor powinien zrealizować:

- strzelania sytuacyjne o zmieniającym się stopniu trudności — zgodnie z warunkami strzelań określonymi w przepisach prawnych dotyczących szkolenia strzeleckiego policjantów, przy użyciu broni palnej krótkiej zalecane jest wykonanie 10 strzelań;
- sprawdzian strzelecki.

W programie umieszczono trzy weryfikatory poziomu uzyskanej wiedzy i umiejętności. Zgodnie z treścią programu po zrealizowaniu zajęć w ramach jednostki szkolnej „Podstawy szkolenia strzeleckiego” przewidywany jest test osiągnięć — pisemny test wiedzy oceniany w skali 6–1 i stanowiący ocenę okresową funkcjonariusza. Na przeprowadzenie testu przewidziano jedną godzinę lekcyjną.

Po zrealizowaniu strzelań programowych w ramach jednostki szkolnej 02 „Strzelania przygotowawcze i statyczne” organizowany jest egzamin strzelecki z zakresu obsługi i użycia broni palnej, budowy, zasad działania oraz warunków bezpieczeństwa posługiwania się bronią palną, składający się z następujących etapów: pisemny test wiedzy, test praktyczny i sprawdzian strzelecki. Na realizację wskazanego przedsięwzięcia przewidziano w programie 6 godzin dydaktycznych. Warunkiem dopuszczenia słuchacza do egzaminu jest uzyskanie pozytywnej oceny okresowej z jednostki szkolnej 01 (Podstawy szkolenia strzeleckiego) oraz uzyskanie zaliczenia wszystkich strzelań realizowanych w ramach jednostki szkolnej 02 (Strzelania przygotowawcze i statyczne), a także uzyskanie pozytywnych ocen bieżących z nabywanych umiejętności i wiadomości w ramach jednostki modułowej 09 (Szkolenie strzeleckie).

Etap pierwszy egzaminu, tj. pisemny test wiedzy powinien składać się z 25 zadań wielokrotnego wyboru z jedną odpowiedzią prawidłową z zakresu budowy, zasad działania oraz warunków bezpieczeństwa posługiwania się bronią palną. Na rozwiązanie testu egzaminowany ma 25 minut. Na podkreślenie zasługuje fakt, że 21 prawidłowych odpowiedzi daje możliwość wystawienia oceny pozytywnej — pokazuje to, jak ważny jest to obszar wiedzy.

Podczas testu praktycznego — etap drugi — słuchacz powinien wykazać się następującymi wiadomościami i umiejętnościami:

- bezpieczeństwo użytkowania broni palnej;
- znajomość zasadniczych elementów teorii strzału;
- budowa, rozkładanie i składanie pistoletów: REX Zero 1, Glock, Walther P-99;
- zasady działania pistoletów: REX Zero 1, Glock, Walther P-99;
- zasady mające wpływ na celność strzelania;
- rozpoznawanie i usuwanie zacięć broni palnej.

Zadanie oceniane jest w skali 6–1.

Warunki trzeciego etapu, tj. sprawdzianu strzeleckiego, zostały określone następująco:

- cel — tarcza TS 2;
- odległość — 15 m;
- liczba naboji — 6 szt.;
- czas — dowolny;
- postawa strzelecka — stojąca;
- trzymanie broni — oburącz.
- Skala ocen:
  - od 55 pkt. — ocena 6 (wyróżniająca);
  - od 50 pkt. — ocena 5 (bardzo dobra);
  - od 45 pkt. — ocena 4 (dobra);
  - od 35 pkt. — ocena 2 (dopuszczająca);
  - 24 pkt. i poniżej — ocena 1 (niedostateczna).

Wybór typu i rodzaju broni do realizacji sprawdzianu strzeleckiego pozostaje w gestii komisji egzaminacyjnej. Każdy etap egzaminu strzeleckiego musi być zaliczony na ocenę pozy-

tywną, ocenę końcową zaś stanowi średnia arytmetyczna pozytywnych ocen z poszczególnych etapów egzaminu.

Warunkiem dopuszczenia funkcjonariusza do egzaminu strzeleckiego — stanowiącego podsumowanie jednostki modułowej 09 — jest uzyskanie zaliczeń wszystkich sprawdzianów strzeleckich realizowanych w ramach tej jednostki. Na przeprowadzenie przedsięwzięcia weryfikującego przewidziano 7 godzin lekcyjnych. Egzamin strzelecki składa się ponownie z trzech etapów: pisemny test wiedzy, test praktyczny oraz sprawdzian strzelecki. Zgodnie z zapisami programu, pisemny test wiedzy powinien składać się z 30 zadań wielokrotnego wyboru z jedną odpowiedzią prawidłową z zakresu stanowiącego materiał nauczania jednostki modułowej. Na rozwiązanie testu egzaminowani mają 30 min., a skala ocen przedstawia się następująco:

- 18 pkt i poniżej — ocena 1 (niedostateczna);
- 19–20 pkt — ocena 2 (dopuszczająca);
- 21–23 pkt — ocena 3 (poprawna);
- 24–26 pkt — ocena 4 (dobra);
- 27–28 pkt — ocena 5 (bardzo dobra);
- 29–30 pkt — ocena 6 (wyróżniająca).

Podczas ocenianego w skali 6–1 testu praktycznego słuchacz powinien wykazać się następującymi wiadomościami i umiejętnościami:

- bezpieczeństwo użytkowania broni palnej;
- budowa, działanie, rozkładanie i składanie pistoletów REX Zero 1, Glock, Walther P-99;
- budowa, działanie, rozkładanie i składanie pistoletu maszynowego;
- budowa, działanie, rozkładanie i składanie strzelb gładkolufowych;
- rozpoznawanie i usuwanie zacięć broni palnej.

Ostatnim elementem jest złożone strzelanie (z elementem wysiłku fizycznego) o następujących warunkach:

- dobieg — 30 m;
- liczba naboji — 12 szt. (z wymianą magazynka);
- czas — 75 s;
- cel — 4 tarcze sylwetkowe w odległościach od 20 m do 5 m;
- postawa — klęcząca, stojąca, leżąca, stojąca z jednej ręki;
- zaliczenie — minimum 2 trafienia w pole punktowe każdej tarczy.

Przy wymienionych założeniach egzaminowany ma do wykonania określony cykl działania mający w założeniach sprawdzenie poziomu opanowania umiejętności strzeleckich oraz podstawowych elementów z zakresu taktyki i techniki użycia broni. Egzaminujący zwraca uwagę na: przyjęcie właściwej postawy strzeleckiej, wydanie okrzyku „POLICJA”, dokonanie kontroli broni, przestrzeganie zasad bezpieczeństwa, w przypadku wystąpienia zacięcia — usunięcie go zgodnie z obowiązującymi zasadami, przemieszczanie się z bronią z palcem ułożonym na zamku broni, prawidłową wymianę magazynka, wykorzystanie osłon, właściwe poruszanie się z bronią. Jako zasady oceniania egzaminu strzeleckiego wskazano, że każdy etap

egzaminu musi być zaliczony na ocenę pozytywną, ocenę z egzaminu strzeleckiego zaś stanowi średnia ocen pozytywnych uzyskanych przez słuchacza z poszczególnych jego etapów.

Prawidłowo wykonane strzelanie jest podstawą do wnioskowania, o tym że policjant jest przygotowany do prawidłowej, skutecznej i bezpiecznej obsługi broni służbowej. Zaznaczenia wymaga fakt, że osiągnięty wcześniej poziom umiejętności praktycznych nie będzie trwały.

Zapisy decyzji wprowadzającej program szkolenia powierzają prowadzenie edukacji: Wyższej Szkole Policji w Szczytnie, Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, Szkole Policji w Katowicach, Szkole Policji w Pile, Szkole Policji w Słupsku oraz Ośrodkowi Szkolenia Policji w Łodzi z siedzibą w Sieradzu¹²⁰.

System szkolnictwa policyjnego, w ramach przygotowania kandydatów do realizacji zadań na poziomie podstawowym, przewiduje program szkolenia zawodowego podstawowego dla policjantów absolwentów wybranych kierunków studiów. Na szkolenie, zgodnie z decyzją nr 189 Komendanta Głównego Policji z dnia 6 czerwca 2019 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego podstawowego dla policjantów, absolwentów wybranych kierunków studiów¹²¹ kierowani mogą być absolwenci studiów wyższych o kierunku prawo, administracja, bezpieczeństwo narodowe lub bezpieczeństwo wewnętrzne, w ramach których realizowano — na podstawie porozumienia z Komendantem Głównym Policji — określony przez niego, minimalny zakres treści kształcenia. Zajęcia dotyczące nabycia wiedzy i umiejętności z zakresu szkolenia strzeleckiego realizowane są w takiej samej liczbie godzin dydaktycznych (144 godz.).

2.1.4. Studia realizowane w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie na kierunku Nauka o Policji

Na uwagę zasługuje fragment przygotowania funkcjonariuszy do realizacji zadań służbowych, w tym związanych z posługiwaniem się bronią palną, związany z realizacją studiów w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie na kierunku Nauka o Policji¹²². Absolwent kierunku jest przygotowany do wykonywania zadań służbowych a samodzielnych stanowiskach oraz na niższych szczeblach kierowniczych i podstawowych stanowiskach zarządzania jednostkami Policji.

Na studia przyjmowani są absolwenci szkół średnich na podstawie wyników egzaminu maturalnego oraz za zgodą przełożonego, tj. komendanta wojewódzkiego (Stołecznego Policji). Program studiów realizowany jest przez 8 semestrów i obejmuje 4839 godzin dydaktycznych. Podczas realizacji zajęć w 1 i 2 semestrze przewidziany jest przedmiot nr 12 lub 14 (w zależności od programu) „Wyszkolenie strzeleckie” w takim samym schemacie, ze wskazaną do realizacji liczbą 140 godzin dydaktycznych.

---

¹²⁰ Decyzja nr 376 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 grudnia 2022 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego podstawowego, § 2.

¹²¹ Dz. Urz. KGP z 2019 r., poz. 89 ze zm.

¹²² Program wprowadzony uchwałami Senatu Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie: nr 44/IV/2019 z dnia 21 maja 2019 r., nr 110/IV/2020 z dnia 16 czerwca 2020 r. oraz nr 1/V/2022 z dnia 20 września 2022 r., niepublikowane.

- Karta przedmiotu przewiduje po zrealizowaniu treści osiągnięcie efektów uczenia się:
- w zakresie wiedzy:
    - zna i rozumie pojęcia dotyczące obsługi i użycia broni palnej, zasad działania oraz warunków bezpieczeństwa posługiwania się bronią palną,
    - charakteryzuje zasady i sposób bezpiecznego posługiwania się bronią palną stosowane w trakcie strzelań szybkich, dynamicznych i sytuacyjnych z broni palnej krótkiej oraz strzelań z pistoletów maszynowych, strzelb gładkolufowych i karabinków automatycznych;
  - w zakresie umiejętności:
    - sprawnie, bezpiecznie i skutecznie obsługuje różne jednostki broni palnej,
    - potrafi prawidłowo stosować taktykę i techniki posługiwania się bronią palną krótką, pistoletami maszynowymi, strzelbami gładkolufowymi i karabinkami automatycznymi;
  - w zakresie kompetencji społecznych:
    - prawidłowo identyfikuje i rozwiązuje problemy praktyczne i poznawcze z zakresu zasad, taktyki i technik bezpiecznego posługiwania się bronią palną¹²³.

Przedmiot kończy się egzaminem, o warunkach zbieżnych z egzaminem, który jest realizowanym na szkoleniu zawodowym podstawowym.

Podczas realizacji zajęć w semestrach 3–7 przewidywany jest do realizacji przedmiot r 41 „Doskonalenie umiejętności strzeleckich”. Tematyka według założeń powinna być zrealizowana w trakcie 200 godzin dydaktycznych, po 40 godzin w każdym semestrze.

Zgodnie z kartą przedmiotu policjanci będą doskonalili umiejętności z zakresu strzelań:

- statycznych z broni palnej krótkiej,
- szybkich z broni palnej krótkiej,
- dynamicznych z broni palnej krótkiej,
- z pistolety maszynowego,
- ze strzelby gładkolufowej,
- z karabinka automatycznego,
- sytuacyjnych z broni palnej krótkiej.

Wykazane efekty uczenia przewidują, że uczestnik zajęć po zakończeniu przedmiotu:

- w zakresie wiedzy:
  - zna i rozumie pojęcia dotyczące obsługi i użycia broni palnej, budowy, zasad działania oraz warunków bezpieczeństwa posługiwania się bronią palną,
  - charakteryzuje zasady i sposób bezpiecznego posługiwania się bronią palną stosowane w trakcie strzelań szybkich, dynamicznych i sytuacyjnych z broni palnej krótkiej oraz strzelań z pistoletów maszynowych, strzelb gładkolufowych i karabinków automatycznych;

---

¹²³ Tamże, karta przedmiotu: „Wyszkolenie strzeleckie w programie studiów na kierunku Nauka o Policji realizowanego w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie”.

- w zakresie umiejętności:
  - sprawnie, bezpiecznie i skutecznie obsługuje różne jednostki broni palnej w sytuacjach typowych i ekstremalnych,
  - potrafi prawidłowo stosować taktykę i techniki posługiwania się bronią palną krótką, pistoletami maszynowymi, strzelbami gładkolufowymi i karabinkami automatycznymi w sytuacjach typowych i ekstremalnych;
- w zakresie kompetencji społecznych:
  - działa efektywnie zarówno jako lider, jaki i członek zespołu, także w warunkach nietypowych, kryzysowych, pod presją i w stresie rozwiązując problemy z zakresu zasad taktyki i technik bezpiecznego posługiwania się bronią palną¹²⁴.

Na podstawie założeń uwzględnionych w sylabusie przedmiotu, warunkiem zaliczenia semestru i dopuszczeniem do egzaminu jest uzyskanie wszystkich ocen pozytywnych. Semestry 3, 4, 5, 6 kończą się oceną w skali binarnej zal. lub nzal. Semestr 7 kończy się egzaminem, który składa się z trzech etapów: pisemnego testu wiedzy, testu umiejętności praktycznych i sprawdzianu strzeleckiego.

2.1.5. Doskonalenie zawodowe policjantów służby kontrterrorystycznej

Istotnym elementem funkcjonowania jednostki specjalnej jest właściwy dobór kandydatów i odpowiednie szkolenie przygotowujące funkcjonariuszy do służby w pionie bojowym. Z dotychczasowych doświadczeń wynika, że dobór funkcjonariuszy o określonych predyspozycjach psychofizycznych oraz ich stopień wyszkolenia determinują sprawne i skuteczne działanie¹²⁵.

Zarządzeniem nr 21 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 czerwca 2021 r. w sprawie *szczegółowych warunków odbywania doskonalenia zawodowego dla policjantów służby kontrterrorystycznej Policji*¹²⁶ zostały określone sposoby organizacji i zasady prowadzenia lokalnego doskonalenia zawodowego, w szczególności w zakresie:

- szkolenia strzeleckiego oraz sprawdzianów ze szkolenia strzeleckiego;
- taktyki i technik interwencji, z użyciem środków przymusu bezpośredniego oraz sprawności fizycznej.

Tym samym służba kontrterrorystyczna wyłączona została z obowiązku uczestniczenia w testach sprawności fizycznej określonych w zarządzeniu nr 102 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 grudnia 2022 r. w sprawie *organizacji testu sprawności fizycznej policjantów*¹²⁷ oraz realizacji i sprawozdawczości dotyczącej strzelań programowych i sprawdzianów strzeleckich

¹²⁴ Tamże, karta przedmiotu: „Doskonalenie umiejętności strzeleckich w programie studiów na kierunku Nauka o Policji realizowanego w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie”.

¹²⁵ M. Przewoźnik, K. Jałoszyński, *Nabór i szkolenie podstawowe w jednostce specjalnej Policji na przykładzie Biura Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji*, Szczytno 2015, s. 6.

¹²⁶ Dz. Urz. KGP z 2021 r., poz. 47.

¹²⁷ Dz. Urz. KGP z 2023 r., poz. 6.

ujętych w zarządzeniu nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 19 stycznia 2023 r. w sprawie organizacji wyszkolenia strzeleckiego policjantów. Jednak doskonalenia centralne i zewnętrzne nadal regulują przepisy rozporządzenia MSWiA z dnia 21 grudnia 2022 r. w sprawie szkoleń zawodowych i doskonalenia zawodowego w Policji.

Według § 12 zarządzenia nr 21, wyszkolenie strzeleckie policjanta służby kontrterrorystycznej Policji oceniane jest raz w roku na podstawie sprawdzianu ze szkolenia strzeleckiego. Sprawdzenie jest przeprowadzane przez komisję powołaną odpowiednio przez dowódcę Centralnego Pododdziału Kontrterrorystycznego Policji „BOA” (dalej: BOA) lub dowódcę Samodzielnego Pododdziału Kontrterrorystycznego Policji (dalej: SPKP). Warunkiem przystąpienia do sprawdzianu jest złożenie podpisu na liście obecności, co jest równoznaczne z oświadczeniem policjanta o braku przeciwwskazań zdrowotnych oraz o zdolności psychofizycznej do uczestnictwa w zajęciach, a także o posiadaniu: aktualnego szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny służby oraz ważnego orzeczenia lekarskiego z badań profilaktycznych, w którym nie stwierdzono przeciwwskazań zdrowotnych do pełnienia służby na zajmowanym stanowisku.

Załącznikiem nr 1 do zarządzenia nr 21 określono zakres, szczegółowe warunki, tryb przeprowadzenia lokalnego doskonalenia zawodowego ze szkolenia strzeleckiego dla policjantów służby kontrterrorystycznej realizujących działania bojowe, wsparcie działań bojowych w BOA i SPKP oraz dla pozostałych funkcjonariuszy pełniących służbę w BOA i SPKP.

Organizacja szkolenia strzeleckiego dla służby kontrterrorystycznej ma na celu utrzymanie i podnoszenie poziomu przygotowania policjantów służby kontrterrorystycznej Policji do prowadzenia działań bojowych. Ponadto, kształtowanie i utrwalanie zgodnych z prawem zachowań policjanta w sytuacjach zbliżonych do rzeczywistych, związanych z użyciem broni palnej oraz chemicznych środków obeszczadniających oraz nabywanie umiejętności właściwej oceny sytuacji, rozpoznania i wyboru celu, podjęcia decyzji o użyciu lub odstąpieniu od użycia broni palnej i chemicznych środków obeszczadniających. Dodatkowo opanowanie i doskonalenie przez policjantów umiejętności bezpiecznego, sprawnego i skutecznego posługiwania się bronią palną, urządzeniami służącymi do miotania chemicznymi środkami obeszczadniającymi oraz tymi środkami w różnych sytuacjach i warunkach¹²⁸.

W rozdziale VI załącznika nr 1 do zarządzenia określono zakres realizacji zajęć dotyczących strzelania z broni palnej (broń krótka, pistolet maszynowy, karabinek automatyczny, karabin maszynowy). Według § 6 strzelanie z broni palnej prowadzone jest na podstawie Programu lokalnego doskonalenia zawodowego szkolenia strzeleckiego oraz Instrukcji w zakresie podstaw wyszkolenia strzeleckiego pododdziałów kontrterrorystycznych Policji, zatwierdzonych przez dowódcę BOA. Dodatkowo określono zasady strzelania ze strzelby gładkolufowej¹²⁹,

---

¹²⁸ Zarządzenia nr 21 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 czerwca 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania doskonalenia zawodowego dla policjantów służby kontrterrorystycznej Policji, załącznik nr 1, § 1.

¹²⁹ Tamże, § 7.

broni wyborowej¹³⁰ oraz innych rodzajów broni znajdujących się na wyposażeniu pododdziałów kontrterrorystycznych Policji, w tym strzelania i rzuty chemicznymi środkami obezwładniającymi¹³¹.

Poziom wyszkolenia strzeleckiego policjantów służby kontrterrorystycznej Policji ocenia się za pomocą sprawdzianu ze szkolenia strzeleckiego, z uwzględnieniem norm dla funkcjonariuszy służby kontrterrorystycznej Policji realizujących działania bojowe, wsparcie działań bojowych w BOA i SPKP oraz dla pozostałych funkcjonariuszy pełniących służbę w BOA i SPKP. Sprawdzian z zakresu szkolenia strzeleckiego podzielony jest w zależności od wykonywania zadań służbowych.

2.1.6. Inne przedsięwzięcia szkoleniowe dotyczące umiejętności postępowania się bronią palną

Z inicjatywy kadry szkoleniowej Centrum Szkolenia Policji w Legionowie i decyzją nr 173 Komendanta Centrum Szkolenia Policji z dnia 8 sierpnia 2016 r. zostało wprowadzone w życie przedsięwzięcie: *Utrzymywanie i podnoszenie kwalifikacji zawodowych instruktorów strzelań policyjnych „DL-ISP”*.

Celem tego przedsięwzięcia jest utrzymanie i podnoszenie kwalifikacji zawodowych instruktorów strzelań policyjnych pełniących służbę w Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, jak również wymiana doświadczeń oraz unifikacja metod realizacji zajęć z zakresu szkolenia strzeleckiego prowadzonych z uczestnikami szkolenia i doskonalenia zawodowego.

Realizacja treści kształcenia, zawartych w programie, wymaga przeprowadzenia 20 godzin lekcyjnych w ramach 2 dni szkoleniowych lub na podstawie rozkładu zajęć, który uwzględnia 5 dni szkoleniowych. Poszczególne treści kształcenia należy realizować w grupie szkoleniowej, której liczebność, ze względu na efektywność stosowanych metod (technik) dydaktycznych oraz cele dydaktyczne zajęć, nie może przekraczać 16 osób.

Zajęcia z uczestnikami doskonalenia zawodowego prowadzi 2 doświadczonych instruktorów strzelań policyjnych (instruktorów wyszkolenia strzeleckiego) Zakładu Interwencji Policyjnych, którzy legitymują się odpowiednią wiedzą i umiejętnościami z zakresu objętego treściami programowymi oraz doświadczeniem zawodowym i dydaktycznym pozwalającym na prawidłową realizację zajęć. W razie, gdy liczebność grupy szkoleniowej nie przekracza 10 osób zajęcia może prowadzić 1 instruktor strzelań policyjnych (instruktor wyszkolenia strzeleckiego) Zakładu Interwencji Policyjnych. Wskazane w programie metody realizacji zajęć są najbardziej optymalne do osiągnięcia zakładanych celów kształcenia. Prowadzący zajęcia może wybrać inną metodę, gwarantującą osiągnięcie celów kształcenia.

Swoisty charakter realizowanych zagadnień i forma realizacji doskonalenia wymagają, aby czas realizacji (rozpoczęcia i zakończenia) poszczególnych jednostek lekcyjnych pozosta-

---

¹³⁰ Tamże, § 8.

¹³¹ Tamże, § 9.

wał w gestii prowadzącego, który reguluje czas zajęć w sposób zapewniający optymalne osiągnięcie zakładanych celów kształcenia. Podczas realizacji treści programowych, z których wynika potrzeba nawiązywania do zasad etyki zawodowej, praw człowieka, polityki antydiskryminacyjnej lub działań antykorupcyjnych, obowiązkiem realizującego zajęcia jest kształtowanie w tym zakresie pożądanych postaw i zachowań uczestników doskonalenia¹³².

Jako zakres tematyczny określono:

- wybrane elementy prowadzenia zajęć z zakresu szkolenia strzeleckiego:
  - elementy metodyki szkolenia,
  - zasady bezpiecznego użytkowania i posługiwania się bronią palną oraz warunki bezpieczeństwa podczas szkoleń z wykorzystaniem broni palnej,
  - podstawowa dokumentacja dotycząca szkolenia strzeleckiego policjantów;
- standaryzacja wiedzy i umiejętności instruktora z zakresu strzelań przygotowawczych i statycznych;
- standaryzacja wiedzy i umiejętności instruktora z zakresu strzelań szybkich;
- standaryzacja wiedzy i umiejętności instruktora z zakresu strzelań dynamicznych;
- standaryzacja wiedzy i umiejętności instruktora z zakresu strzelań sytuacyjnych;
- standaryzacja wiedzy i umiejętności instruktora z zakresu strzelań z pistoletu maszynowego;
- standaryzacja wiedzy i umiejętności instruktora z zakresu strzelań ze strzelby gładkolufowej;
- standaryzacja wiedzy i umiejętności instruktora strzelań z zakresu strzelań z karabinka automatycznego¹³³.

2.1.7. Przedsięwzięcia szkoleniowe dotyczące umiejętności posługiwania się bronią palną realizowane w ramach wyjazdów zagranicznych

Polscy policjanci wymieniają się doświadczeniem z funkcjonariuszami podobnych formacji z innych państw. Nie jest to formalne rozwiązanie, ale pozwala ono na zdobywanie ewentualnych nowych inspiracji do działania na rodzimym gruncie. Wspomniane przedsięwzięcia organizowane są indywidualnie przez jednostki terenowe lub szkoleniowe.

Na uwagę zasługuje inicjatywa kadry szkoleniowej Centrum Szkolenia Policji w Legionowie. W kwietniu 2013 r. dziesięciu wykładowców wskazanej jednostki szkoleniowej uczestniczyło w stażu szkoleniowym, który odbył się w Szkole Policji w Nimes we Francji. Udział legionowskich dydaktyków w zajęciach z zakresu interwencji policyjnych to skutek realizacji projektu mobilności VETPRO (*Mobility for Professionals in Vocational Education and Training*) pod nazwą „Bezpieczeństwo osobiste policjantów — aspekty taktyczno-

---

¹³² Warunki niezbędne do realizacji doskonalenia, w tym kryteria formalne, jakim muszą odpowiadać policjanci i pracownicy kierowani na doskonalenie, decyzja nr 173 Komendanta Centrum Szkolenia Policji w Legionowie z dnia 8 sierpnia 2016 r. Niepublikowane.

¹³³ Tamże.

-metodyczne w szkoleniu funkcjonariuszy”. Projekt został zrealizowany w ramach programu Leonardo da Vinci, stanowiącego część programu edukacyjnego Unii Europejskiej „Uczenie się przez całe życie”. Do celów tego programu zaliczono, między innymi poprawę jakości systemów kształcenia i szkolenia zawodowego oraz takie innowacyjne podejście do edukacji, aby jak najpełniej sprostać potrzebom rynku pracy¹³⁴. Uczestnicy podczas wizyty roboczej mieli możliwość poznania systemu doboru i szkolenia podstawowego francuskich policjantów. Posiadając doświadczenie w tym temacie potrafili porównać dwa systemy funkcjonujące w Polsce i we Francji. Poznając obszar szkolenia strzeleckiego stwierdzono, że policjanci francuscy otrzymują jako broń palną indywidualną pistolet Sig Sauer SP2022. Porównując szkolenie zawodowe podstawowe stwierdzono, że proces przygotowania funkcjonariuszy do posługiwania się bronią palną jest podobny: policjanci francuscy wykonują 30 strzelań, policjanci z Polski zaś 35. Cykl i kolejność uzyskiwania umiejętności jest taki sam, czyli realizowany jest od strzelań najprostszych, prowadzonych w czasie dowolnym, do tych najbardziej zaawansowanych, które wymagają umiejętności przemieszczania się z przeładowaną bronią, korzystania z osłon, przyjmowania różnych postaw strzeleckich i wykonanie tych czynności w ograniczonym czasie. Jako różnice wskazano naukę policjantów od pierwszych spotkań chowania broni przeładowanej do kabury (z nabojem w komorze naboju czyli przygotowanej do oddania strzału) oraz naturalnego rozładowania broni (usunięcia naboju z komory naboju)¹³⁵. Instruktorzy z Polski, poznając system francuskiego szkolnictwa policyjnego mieli możliwość zapoznania się ze sposobami realizacji zajęć kolegów z Francji. Należy jednak stwierdzić, że rozwiązania polskie nie odbiegają od tych proponowanych w Nimes¹³⁶.

2.2. Infrastruktura wykorzystywana w procesie przygotowania funkcjonariuszy w zakresie posługiwania się bronią palną

Zgodnie ze słownikiem języka polskiego PWN infrastruktura to „urządzenia i instytucje usługowe niezbędne do należytego funkcjonowania społeczeństwa i produkcyjnych działów gospodarki”¹³⁷. Uwzględniając badany obszar jako infrastrukturę można przyjąć usprawnienia fizyczne służące do poprawnego funkcjonowania procesu nabywania i doskonalenia przez policjantów umiejętności posługiwania się bronią palną. Doprecyzowując, infrastruktura szkolenia strzeleckiego to strzelnica z niezbędnym wyposażeniem do bezpiecznej realizacji zajęć.

---

¹³⁴ G. Winnicki, *Bezpieczeństwo osobiste policjantów, Aspekty taktyczno-metodyczne w szkoleniu funkcjonariuszy, Program Leonardo da Vinci*, Legionowo 2013, s. 5.

¹³⁵ Tamże, s. 35.

¹³⁶ Tamże, s. 47.

¹³⁷ *Słownik języka polskiego PWN*, Warszawa 1996, s. 275.

2.2.1. Strzelnica — miejsce realizacji zajęć ze szkolenia strzeleckiego

Jako strzelnicę określa się specjalnie przygotowany teren lub pomieszczenie służące do ćwiczeń w strzelaniu¹³⁸. Akty prawne z opisywanego zakresu określają strzelnicę następująco:

1. Obiekt przeznaczony do prowadzenia strzelań szkoleniowych, sportowych i rekreacyjnych oraz treningów strzeleckich — rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 marca 2000 r. *w sprawie wzorcowego regulaminu strzelnic*¹³⁹.
2. Obiekt budowlany położony na obszarze garnizonu wojskowego, wyposażony w stałe budowle zabezpieczające i stałe, trwale oznaczone linie otwarcia ognia i linie celów, którego strefa strzelań nie jest całkowicie zakryta lub zadaszona, przeznaczony do strzelania z małokalibrowej i średnio kalibrowej broni pokładowej wozów bojowych, z wykorzystaniem amunicji karabinowej o kalibrze nie większym niż 7,62 mm i amunicji pistoletowej o kalibrze nie większym niż 9 mm, wystrzeliwanej z prędkością początkową nie większą niż 1000 m/s (odkryta garnizonowa strzelnica szkolna, zwana dalej „strzelnicą garnizonową”) — rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 4 października 2001 r. *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać strzelnice garnizonowe oraz ich usytuowanie*¹⁴⁰.
3. Obiekt budowlany, wyposażony w stałe przegrody i elementy zabezpieczające, którego strefa strzelań jest całkowicie zadaszona, przeznaczony do strzelania z:
  - pistoletów i rewolwerów, nabojami kal. do 10 mm;
  - pistoletów maszynowych ogniem pojedynczym, nabojami kal. do 10 mm;
  - strzelb gładkolufowych kal. 12, przy użyciu naboju niepenetracyjnych;
  - broni pneumatycznej, pociskami kal. 4,5 mm (śrut), sportowej, nabojami kal. 5,6 mm o energii wystrzeliwanych pocisków nie większej niż 1000 J — decyzja nr 703 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 grudnia 2006 r. *w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać policyjne strzelnice ćwiczebne*¹⁴¹.
4. Obiekt budowlany lub jego część, przeznaczone ze swoją infrastrukturą techniczną do realizacji szkolenia strzeleckiego polegającego na wykonywaniu strzelań z broni palnej, składające się z hali strzelań zamkniętej stropem, ścianami i podłogą, które są zabezpieczone przed przebicciem wystrzelonymi pociskami i przed powstawaniem rykoszetów, oraz z zaplecza technicznego przeznaczonego do obsługi techniczno-organizacyjnej procesu szkolenia — rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2022 r. *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać strzelnice kryte Policji, Straży Granicznej i Służby Ochrony Państwa oraz ich usytuowanie*¹⁴².

¹³⁸ B. Dunaj (red.), *Nowy słownik języka polskiego*, Warszawa 2007, s. 670.

¹³⁹ Dz. U. z 2000 r., nr 18, poz. 234 ze zm.

¹⁴⁰ Dz. U. z 2001 r., nr 132, poz. 1479 ze zm.

¹⁴¹ Dz. Urz. KGP z 2006 r., nr 17, poz. 104.

¹⁴² Dz. U. z 2022 r., poz. 848.

5. Nieruchomość gruntowa zabudowana elementami budowlanymi oraz wyposażoną w infrastrukturę techniczną, przeznaczoną do zabezpieczenia realizacji szkolenia strzeleckiego polegającego na strzelaniu z broni palnej na terenie odkrytym, częściowo zakrytym stropem ze ścianami lub częściowo zadaszonym, wyposażonym w określone zabezpieczenia strefy strzelań przed wylotem pocisków poza strzelnicę i powstawaniem rykoszetów oraz zaplecze techniczne — rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2022 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać strzelnice odkryte Policji, Straży Granicznej i Służby Ochrony Państwa oraz ich usytuowanie¹⁴³.

Wyniki kontroli Najwyższej Izby Kontroli (dalej: NIK) podają również informacje o strzelnicach wykorzystywanych do realizacji procesu szkolenia. Według zapisów Policja, w trakcie czynności kontrolnych, miała do dyspozycji 506 stanowisk strzeleckich, w tym:

- do 25 m — 376;
- od 50 m do 100 m — 130;
- ponad 100 m — 21¹⁴⁴.

Ponadto, według stanu na dzień 30 czerwca 2019 r.:

- jednostki szkoleniowe Policji posiadały łącznie 6 strzelnic krytych oraz 4 strzelnice odkryte;
- komendy wojewódzkie Policji posiadały łącznie 62 strzelnice kryte oraz 9 strzelnic odkrytych;
- Komenda Główna Policji posiadała 1 strzelnicę krytą¹⁴⁵.

Dodatkowo jednostki Policji użytkowały w różnych formach prawnych 211 strzelnic będących własnością 209 podmiotów pozapolicyjnych¹⁴⁶.

2.2.2. Strzelnice w użytkowaniu jednostek szkoleniowych Policji

Polska Policja w każdej jednostce szkoleniowej dysponuje strzelnicami, które różnią się od siebie rodzajem obiektu pod względem: zadaszenia, długości osi strzeleckich, wytrzymałości kulochwyty, liczby stanowisk strzeleckich, zestawu automatyki wspomagającej proces nabywania umiejętności. W Wyższej Szkole Policji w Szczytnie (WSPol) instruktorzy strzelań policyjnych realizują zajęcia w zespole strzelnic krytych. W skład kompleksu wchodzi 4 osie strzeleckie oznaczone A, B, C, D. Według atestów możliwa jest realizacja następujących strzelań:

- Oś A — 25 m, ze zmienną linią otwarcia ognia i z 8 stanowiskami:
  - z broni pneumatycznej — pociskami kal. 4,5 mm i 5,5 mm (śrut),
  - z broni sportowej — kal. 5,6 mm,
  - z broni krótkiej (pistolet) — kal. do 10 mm,

¹⁴³ Dz. U. z 2022 r., poz. 919.

¹⁴⁴ Zob. *Informacja o wynikach kontroli Najwyższej Izby Kontroli „Szkolenie i doskonalenie zawodowe funkcjonariuszy służb podległych MSWiA”*, nr ewid. 38/2020/P/19/039/KPB, s. 56.

¹⁴⁵ Tamże, s. 57.

¹⁴⁶ Tamże, s. 58.

- z pistoletów maszynowych — kal. do 10 mm — tylko ogniem pojedynczym,
- ze strzelb gładkolufowych — nabojami penetracyjnymi i niepenetracyjnymi,
- z karabinków automatycznych — kal. 7,62x39 mm nb. ołowiany — tylko ogniem pojedynczym¹⁴⁷.
- Oś B — 20 m, ze zmienną linią otwarcia ognia i czterema stanowiskami:
  - z broni sportowej — kal. 5,6 mm,
  - z broni krótkiej (pistolet) — kal. do 10 mm,
  - z pistoletów maszynowych — kal. do 10 mm — tylko ogniem pojedynczym¹⁴⁸.
- Oś C — 25 m, ze zmienną linią otwarcia ognia i sześcioma stanowiskami:
  - z broni sportowej — kal. 5,6 mm,
  - z broni krótkiej (pistolet) — kal. do 10 mm,
  - z pistoletów maszynowych — kal. do 10 mm — tylko ogniem pojedynczym¹⁴⁹.
- Oś D — 25 m, ze zmienną linią otwarcia ognia i sześcioma stanowiskami:
  - z broni pneumatycznej — pociskami kal. 4,5 mm i 5,5 mm (śrut),
  - z broni sportowej — kal. 5,6 mm,
  - z broni krótkiej (pistolet) — kal. do 10 mm,
  - z pistoletów maszynowych — kal. do 10 mm — tylko ogniem pojedynczym,
  - ze strzelb gładkolufowych — nabojami penetracyjnymi i niepenetracyjnymi,
  - z karabinków automatycznych — kal. 7,62x39 mm nb. ołowiany — tylko ogniem pojedynczym¹⁵⁰.

W miarę potrzeby zajęcia ze słuchaczami i studentami WSPol mogą być realizowane na strzelnicy Instytutu Bezpieczeństwa i Obrony Narodowej w Ostródzie. Stowarzyszenie dysponuje propozycjami: strzelnica taktyczna, 20 osi strzeleckich od 25 m do 450 m¹⁵¹.

Centrum Szkolenia Policji w Legionowie (CSP) jest jedną z najstarszych szkół Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Od 1990 roku CSP jest szkołą zawodową specjalizującą się w konkretnych dziedzinach działalności służbowej: szkolenia zawodowego podstawowego i kursów z zakresu ruchu drogowego¹⁵². Położona pod Warszawą jednostka szkoleniowa posiada zespół strzelnic. W ich skład wchodzi strzelnice A, B, C, T, W. Strefa niebezpieczna została ustalona na 5 m od podstawy kulochwyty głównego.

¹⁴⁷ Atest nr 1/2022 Krytej Policyjnej Strzelnicy Ćwiczebnej Wyższej szkoły Policji w Szczytnie, Oś A. Niepublikowany.

¹⁴⁸ Atest nr 2/2022 Krytej Policyjnej Strzelnicy Ćwiczebnej Wyższej szkoły Policji w Szczytnie, Oś B. Niepublikowany.

¹⁴⁹ Atest nr 3/2022 Krytej Policyjnej Strzelnicy Ćwiczebnej Wyższej szkoły Policji w Szczytnie, Oś C. Niepublikowany.

¹⁵⁰ Atest nr 4/2022 Krytej Policyjnej Strzelnicy Ćwiczebnej Wyższej szkoły Policji w Szczytnie, Oś D. Niepublikowany.

¹⁵¹ <https://pl-pl.facebook.com/Ibionstrzelnica> (dostęp 13.11.2022 r.).

¹⁵² P. Gawroński, D. Hryszkiewicz, J.R. Truchan, System szkolenia w Policji i Straży Granicznej. Funkcja złożona i rzeczywista, Szczytno 2015, s. 12.

- Na strzelnicy A realizowane są strzelania:
  - w I strefie strzelań — z odległości 50 m, ze stałej linii otwarcia ognia;
  - na początku II strefy strzelań — z odległości 25 m, ze stałej linii otwarcia ognia;
  - w II strefie strzelań (w środkowej części osi strzeleckiej) — od odległości 25 m w kierunku strefy niebezpiecznej, ze zmiennej linii otwarcia ognia;
  - w III strefie (rotundzie o promieniu 12,5 m) — w końcowej części osi strzeleckiej, ze zmiennej linii otwarcia ognia¹⁵³.

W strzelnicy tej prowadzi się strzelania z wykorzystaniem broni:

- pneumatycznej — pociskami kaliber 4,5 mm (śrut),
- sportowej — kaliber 5,6 mm,
- krótkiej — kaliber do 11,43 mm,
- pistoletów maszynowych, ogniem pojedynczym — kaliber do 10 mm;
- ze strzelb gładkolufowych — nabojami z pociskami niepenetracyjnymi i proszkowymi w pełnym zakresie, z wyłączeniem naboji chemicznych,
- z karabinków — ogniem pojedynczym, nabojem pośrednim, pociskiem zwykłym.

Na osi A dopuszcza się wjazd samochodów do hali strzelań¹⁵⁴.

- Na strzelnicach B i C prowadzi się strzelania:
  - w I strefie strzelań — z odległości 25 m, ze stałej linii ognia;
  - w II strefie strzelań — od odległości 25 m w kierunku strefy niebezpiecznej, ze zmiennej linii ognia.

Na tych samych strzelnicach prowadzi się strzelania z wykorzystaniem broni:

- sportowej — kaliber 5,6 mm,
- krótkiej — kaliber do 11,43 mm,
- pistoletów maszynowych, ogniem pojedynczym — kaliber do 10 mm,
- ze strzelb gładkolufowych — nabojami niepenetracyjnymi i proszkowymi w pełnym zakresie, z wyjątkiem naboji chemicznych, a na wydzielonych stanowiskach — amunicją z pociskami ołowianymi¹⁵⁵.

- Na strzelnicy T prowadzi się zaawansowane strzelania sytuacyjne przygotowujące do intuicyjnych reakcji w złożonych sytuacjach występujących w trakcie prowadzenia interwencji w pomieszczeniach ze zmiennej linii otwarcia ognia z broni:
  - sportowej — kaliber 5,6 mm;
  - krótkiej — kaliber do 11,43 mm;
  - pistoletów maszynowych, ogniem pojedynczym — kaliber do 10 mm¹⁵⁶.

¹⁵³ *Regulamin zespołu strzelnic Centrum Szkolenia Policji*, Legionowo 2015, niepublikowany.

¹⁵⁴ Tamże.

¹⁵⁵ Tamże.

¹⁵⁶ Tamże.

- Na strzelnicy W prowadzi się strzelania:
  - w I strefie strzelań — z odległości 10 m, ze stałej linii ognia;
  - w II strefie strzelań — od odległości 10 m w kierunku strefy niebezpiecznej, ze zmiennej linii ognia.

Na tej strzelnicy wykorzystuje się broń:

- sportową — kaliber 5,6 mm,
- krótką — kaliber do 11,43 mm,
- pistolety maszynowe, ogień pojedynczy — kaliber do 10 mm¹⁵⁷.

Ponadto CSP ma możliwość realizacji zajęć na osi odkrytej D z wykorzystaniem broni o energii wystrzeliwanego pocisku do 1000 J. W skład strzelnicy wchodzi 10 stanowisk strzeleckich. Długość osi ze stałą linią ognia wynosi 25 m. Dodatkowym udogodnieniem jest możliwość realizacji zajęć z wykorzystaniem amunicji niepenetracyjnej.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi ze Szkoły Policji w Katowicach (SP w Katowicach) realizacja procesu szkoleniowego odbywa się w dwóch pawilonach, oznaczonych A i B. Obecnie pawilon A znajduje się w modernizacji¹⁵⁸. W planach, po remoncie, w użytkowaniu będą trzy osie strzeleckie półotwarte ze zmienną linią ognia z 5 stanowiskami strzeleckimi na każdej. Jako automatykę obiektów planuje się: przenośniki tarcz. Wymiary osi: jedna o długości 25 m z kulochwytem przystosowanym do amunicji o energii do 1000 J oraz dwie o długości 50 m z kulochwytem przystosowanym do amunicji o energii do 3000 J.

- W pawilonie B zlokalizowano 5 krytych osi strzeleckich:
  - B1A — wielokierunkowa strzelnica taktyczna z multimedialnym systemem obrazu z kulochwytem przystosowanym do amunicji o energii do 1000 J;
  - B1B — oś strzelecka o długości 25 m z kulochwytem nasypowym przystosowanym do amunicji o energii do 2200 J, z 5 stanowiskami, zmienną linią ognia i wyposażona w przenośniki tarcz;
  - B1C — oś strzelecka o długości 25 m z kulochwytem przystosowanym do amunicji o energii do 1000 J, z 5 stanowiskami strzeleckimi, zmienną linią ognia i wyposażona w przenośniki tarcz;
  - B2 — oś strzelecka o długości 25 m z kulochwytem przystosowanym do amunicji o energii do 1000 J, z 5 stanowiskami strzeleckimi, zmienną linią ognia i wyposażona w przenośniki tarcz;
  - B3 — oś strzelecka o długości 20 m kulochwytem przystosowanym do amunicji o energii do 1000 J, wyposażona w multimedialny system obrazu VR Technology Sp z o. o. w Gliwicach.

Inny kompleks strzelnic posiada Szkoła Policji w Słupsku (SP w Słupsku). Zgodnie z informacjami dostarczonymi z jednostki w skład kompleksu zlokalizowanej na Pomorzu Szkoły Policji wchodzi 2 strzelnice, z kilkoma osiami strzeleckimi każda.

¹⁵⁷ Tamże.

¹⁵⁸ Stan na dzień 24 listopada 2022 r.

- Strzelnica nr 1:
  - oś nr 4 — długość 50 m z 6 stanowiskami,
  - oś nr 5 — długość 25 m z 4 stanowiskami,
  - oś nr 6 — długość 25 m z 4 stanowiskami,
  - oś nr 7 — długość 50 m z 6 stanowiskami.
- Strzelnica nr 2:
  - oś nr 1 — długość 25 m z 5 stanowiskami,
  - oś nr 2 — długość 25 m z 5 stanowiskami,
  - oś nr 3 — długość 15 m z 3 stanowiskami.

Dodatkowo, w ramach szkolenia, wykorzystywana jest strzelnica pneumatyczna o długości 10 m z 12 stanowiskami.

W razie potrzeby instruktorzy SP w Słupsku korzystają z obiektów wojskowych:

- 7 Brygady Obrony Wybrzeża, strzelnica garnizonowa — 1 oś o długości 200 m z 6 stanowiskami;
- Centrum Szkolenia Marynarki Wojennej w Ustce — 1 oś o długości 100 m z 10 stanowiskami;
- Centralny Poligon Sił Powietrznych — 1 oś o długości 100 m z 20 stanowiskami.

Zgodnie z informacjami w Szkole Policji w Pile (SP w Pile) wszystkie wykorzystywane osie strzeleckie posiadają zmienną linię ognia. Tylko oś kryta posiada automatykę, która umożliwia przenoszenie tarcz (celów). Długości osi strzeleckich i liczba stanowisk przedstawia się następująco:

- oś kryta w budynku SP w Pile — długość 20 m i 3 stanowiska,
- oś odkryta nr 7 — długość 50 m i 4 stanowiska,
- oś odkryta A — długość 50 m i 18 stanowisk,
- oś odkryta nr 9 — długość 25 m i 4 stanowiska,
- oś odkryta nr 8 — długość 25 m i 4 stanowiska,
- oś odkryta nr 4 — długość 25 m i 4 stanowiska,
- oś odkryta B — długość 50 m i 7 stanowisk.

Wszystkie osie strzeleckie odkryte znajdują się w jednym kompleksie zlokalizowanym w Pile.

W toku kontroli realizowanej przez kontrolerów NIK ustalono, że Ośrodek Szkolenia Policji w Łodzi z siedzibą w Sieradzu (OSzP) na potrzeby szkolenia strzeleckiego wykorzystuje odkrytą strzelnicę w Okręglicy koło Sieradza (około 10 km od OSzP), należącą do Polskiego Związku Łowieckiego w Sieradzu. Ośrodek korzysta z 2 osi strzeleckich, z których pierwsza ma około 50 m długości i szerokość około 10 m (4 stanowiska strzeleckie), druga natomiast ma długość około 35 m i szerokość około 8 m (4 stanowiska strzeleckie)¹⁵⁹.

¹⁵⁹ Zob. *Informacja o wynikach kontroli Najwyższej Izby Kontroli „Szkolenie i doskonalenie zawodowe funkcjonariuszy służb podległych MSWiA”*, nr ewid. 38/2020/P/19/039/KPB, s. 59.

2.2.3. System SI¹⁶⁰ Strzelnica

Ograniczeniem związanym z możliwościami nabywania umiejętności posługiwania się bronią palną jest, przede wszystkim, dostępność do obiektu (terenu) do tego dostosowanego i spełniającego wszelkie obostrzenia bezpieczeństwa, ochrony człowieka oraz środowiska. Wychodząc naprzeciw potrzebom formacji uzbrojonych, w dniu 1 października 2020 r. podpisane zostało porozumienie między Ministrem Obrony Narodowej, Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministrem Sprawiedliwości w sprawie zasad wzajemnego korzystania ze strzelnic przez jednostki organizacyjne resortu obrony narodowej, Policję, Straż Graniczną, Służbę Ochrony Państwa oraz Służbę Więzienną¹⁶¹. Na jego podstawie strony zobowiązały się do wzajemnego udostępniania strzelnic pozostających we władaniu wskazanych podmiotów, w celu realizacji szkoleń strzeleckich żołnierzy i funkcjonariuszy. Porozumienie dodatkowo zobowiązało strony do:

- zapewnienia bezpieczeństwa użytkowania strzelnic,
- wdrożenia jednolitego systemu informatycznego, w którym zostaną zgromadzone istotne dane o strzelnicach oraz sposobie ich wykorzystania umożliwiającego rezerwację strzelnic będących we władaniu określonych jednostek organizacyjnych.

Na podstawie porozumienia ww. ministrów opracowano „System informatyczny mapy interaktywnej strzelnic przeznaczonych do użytkowania przez służby podległe Ministrowi Obrony Narodowej, Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministrowi Sprawiedliwości SI STRZELNICA”.

Instrukcja użytkowania SI Strzelnica przewiduje, że system przeznaczony jest do wspomaganie międzyresortowego użytkowania obiektów (strzelnic) i optymalizacji procesu szkolenia żołnierzy lub funkcjonariuszy. Do celów stawianych temu systemowi należy zaliczyć:

- efektywne wsparcie działalności w zakresie rezerwacji i wykorzystania strzelnic;
- wspieranie działalności szkoleniowej;
- właściwe zabezpieczenie informacji w systemie;
- umożliwienie uporządkowania całości danych dla zachowania i wykorzystania informacji zgromadzonej w trakcie ich długoletniej eksploatacji;
- umożliwienie oceny stanu dostępności strzelnicy przez zestawienia analityczne.

Oprócz zwykłych trudności związanych z funkcjonowaniem urządzeń elektronicznych i przesyłania informacji, jedynym mankamentem tego rozwiązania jest możliwość odwołania rezerwacji przez administratora nawet tydzień przed planowanym szkoleniem. Wywołuje to wysoko niekomfortową sytuację dla jednostek szkoleniowych liczących na możliwość wykorzystania obiektów w planowanych przez nie szkoleniach, które tworzone są nawet z kilkumiesięcznym wyprzedzeniem.

---

¹⁶⁰ SI — System informatyczny

¹⁶¹ Niepublikowane.

2.3. Wyposażenie wykorzystywane w procesie przygotowania funkcjonariuszy w zakresie posługiwania się bronią palną — uzbrojenie polskich policjantów

Różnorodność zadań służbowych stawianych przed Policją wymusza potrzebę odpowiedniego wyposażenia funkcjonariuszy. Tylko nowoczesne i niezawodne urządzenia dają przekonanie o możliwości prawidłowej realizacji nałożonych obowiązków. Obszar broni palnej reguluje w Policji decyzja nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 8 lutego 2022 r. w sprawie ustalenia wzorów i typów uzbrojenia Policji¹⁶². Akt prawny enumeratywnie wymienia uzbrojenie będące na wyposażeniu Policji.

2.3.1. Pistolety samopowtarzalne

Pistolet jest indywidualną bronią palną z krótką lufą, strzelająca nabojami pistoletowymi. Długość lufy w pistolecie w zasadzie nie przekracza 15 kalibrów. Nazywany jest również bronią boczną lub osobistą. Służy do zwalczania celów żywych w odległości 50 m, ogniem pojedynczym, prowadzonym z jednej ręki, wspomaganą czasami drugą ręką. Wykorzystywany jest również do samoobrony i wymuszania posłuszeństwa¹⁶³. W zasobach Policji znajdują się następujące pistolety samopowtarzalne:

- Waltehr P-99 — we wszystkich odmianach,
- Glock 17 — we wszystkich odmianach,
- Glock 19 — we wszystkich odmianach,
- Glock 26 — we wszystkich odmianach,
- CZ-75 — we wszystkich odmianach,
- CZ-85 — we wszystkich odmianach,
- HK USP — we wszystkich odmianach,
- Rex Zero 1 — we wszystkich odmianach,
- Beretta APX — we wszystkich odmianach,
- P-64,
- P-83,
- Beretta 950 B,
- Taurus PT 51¹⁶⁴.

2.3.2. Rewolwery

Rewolwer należy do grupy broni palnej krótkiej. W odróżnieniu od pistoletu samopowtarzalnego rewolwer jest bronią powtarzalną, napędową. Powtarzalność tej broni polega na tym, że przy jednokrotnym jej załadunku można oddać określoną liczbę strzałów bez użycia ener-

¹⁶² Dz. Urz. KGP z 2022 r., poz. 71.

¹⁶³ S. Kochański, *Automatyczna broń strzelecka*, Warszawa 1991, s. 93.

¹⁶⁴ Decyzja nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 8 lutego 2022 r. w sprawie ustalenia wzorów i typów uzbrojenia Policji, § 1.

gii, jaka towarzyszy temu zjawisku. Napędem zewnętrznym w tym mechanizmie jest siła mięśni strzelca. Funkcję magazynka w rewolwerze spełnia obrotowy bęben w kształcie walca (najczęściej z sześcioma komorami naboju). Rewolwery służą do samoobrony, wymuszania posłuszeństwa oraz obezwładniania osób¹⁶⁵. Polska Policja używa:

- Smith & Wesson model 10 kal. .38 Special,
- Smith & Wesson model 60 kal. .38 Special,
- Taurus kal. .38 Special — we wszystkich odmianach,
- Astra kal. .38 Special — we wszystkich odmianach,
- Wifama kal. .38 Special — we wszystkich odmianach¹⁶⁶.

Pojemność bębna naboju i powtarzalność (brak automatyki) tej broni można uznać jako wady. Ponadto amunicja kalibru .38 jest stosunkowo rzadka. Zaletą tej broni jest, przy zastosowaniu bezpieczników, naturalnie konstrukcyjnie wprowadzony nabój do komory naboju.

2.3.3. Pistolety maszynowe

Pistolet maszynowy jest indywidualną bronią palną z lufą o średniej długości, strzelającą naboju pistoletowymi. Długość lufy w pistolecie maszynowym wynosi od 16 do 35 kalibrów. Służy do zwalczania celów żywych, zwłaszcza grupowych, ogniem seryjnym na odległość do 100 m lub ogniem pojedynczym na odległość do 200 m. Zasadniczym rodzajem ognia dla pistoletu maszynowego jest ogień krótkimi seriami, prowadzony oburącz z dodatkowym oparciem broni o ramię lub biodro. Pistolety maszynowe z reguły wyposażone są w kolbę stałą lub składaną. W niektórych wzorach przewidziano zakładanie bagnetu. Omawiana broń powstała w wyniku potrzeby posiadania broni, która w bliskiej odległości mogłaby stworzyć dużą gęstość ognia i jednocześnie miałaby dużą manewrowość ruchową. Właściwości manewrowe wynikają z małej masy i niewielkich rozmiarów. Masa pistoletów maszynowych wynosi 2,5–4 kg, a długość 600–850 mm. Parametry te ułatwiają użycie pistoletów maszynowych w trudnych warunkach walki, w marszu, w zabudowaniach lub w wozach bojowych. Należy uściślić, że ten rodzaj broni palnej powstał pod koniec pierwszej wojny światowej i były przeznaczone dla oddziałów szturmowych do likwidowania oporu w rowach strzeleckich i schronach. Po drugiej wojnie światowej prace w dziedzinie pistoletów maszynowych skoncentrowano na zagadnieniach doskonalenia technologii, obniżenia kosztów wytwarzania i zmniejszenia wymiarów i masy broni¹⁶⁷.

Pistolety maszynowe używane przez policjantów to:

- PM-84 P Glauberyt — we wszystkich odmianach,
- PM-98 Glauberyt — we wszystkich odmianach,
- HK MP-5 — we wszystkich odmianach,

---

¹⁶⁵ P. Rybicki, P. Salamoniak, S. Szadzewicz, G. Winnicki, *Podstawowe zasady użytkowania broni palnej krótkiej*, Słupsk 2006, s.74.

¹⁶⁶ Decyzja nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 8 lutego 2022 r. w sprawie ustalenia wzorów i typów uzbrojenia Policji, § 2.

¹⁶⁷ S. Kochański, *Automatyczna...*, wyd. cyt., s. 147.

- HK UMP,
- UZI SMG,
- FN P-90¹⁶⁸.

Pistolet maszynowy jest określany w nomenklaturze sił kontrterrorystycznych mianem „broni wejścia”. Związane jest to z wykorzystaniem pistoletów maszynowych do rażenia ogniem celów w działaniach bojowych jako broni podstawowej, w którą wyposażony jest każdy operator zespołu szturmowego. Małe gabaryty, stosowany nabój pistoletowy, stosunkowo długa lufa, niewielki odrzut podczas oddawania strzału, są atutami, które zdecydowały o wykorzystaniu tego właśnie środka walki jako podstawowego w działaniach kontrterrorystycznych¹⁶⁹.

2.3.4. Karabinki

Karabinek (karabinek automatyczny) jest to rodzaj broni strzeleckiej o takiej samej konstrukcji jak karabin, lecz o krótszej lufie i mniejszej masie. Można z niego strzelać ogniem pojedynczym, seriami lub ogniem ciągłym. Obecnie najczęściej jest to broń strzelająca nabojem pośrednim, rzadziej karabinowym¹⁷⁰. Stanisław Kochański wskazuje, że karabinek to skrócona i lżejsza wersja karabinu. Różnica w długości wynosi 100–120 mm, w masie zaś około 0,5 kg. Zmniejszenie długości broni uzyskuje się skracając lufę w związku z czym karabinki mają gorsze właściwości balistyczne i są mniej celne. Dzięki mniejszej długości i masie mają większą manewrowość ruchową¹⁷¹. Zgodnie z obowiązującymi przepisami policjanci posiadają w użytkowaniu następujące karabinki automatyczne:

- HK G-36 — we wszystkich odmianach,
- HK-416 — we wszystkich odmianach,
- HAENEL MK 556 — we wszystkich odmianach,
- MSBS-R,
- AK — we wszystkich odmianach,
- SKS¹⁷².

Broń tę inaczej można określić karabinkiem szturmowym. Operatorzy sił specjalnych, od początku historii tych formacji, zgłaszali zapotrzebowanie na broń i wyposażenie wyspecjalizowane pod kątem stawianych im wykonywania wymagających zadań¹⁷³. Nawet w terenie zurbanizowanym dystanse strzeleckie wymagają broni skutecznej w takich sytuacjach. Odpowiedzią na te potrzeby stały się karabinki automatyczne z amunicją o energii początkowej pocisku 1700–2000 J.

¹⁶⁸ Decyzja nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 8 lutego 2022 r., § 3.

¹⁶⁹ K. Jałoszyński, M. Stępiński, M. Olechnowicz, *Policyjne siły kontrterrorystyczne w Polsce. Organizacja. Zadania. Uzbrojenie i wyposażenie*, Warszawa 2019, s. 179.

¹⁷⁰ Mad Leaf, *Strzelectwo bojowe*, ACAD, 2016, s. 267.

¹⁷¹ S. Kochański, *Automatyczna ...*, wyd. cyt., s. 179.

¹⁷² Decyzja nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 8 lutego 2022 r., § 4.

¹⁷³ K. Jałoszyński, M. Stępiński, M. Olechnowicz, *Policyjne ...*, wyd. cyt., s. 186.

2.3.5. Karabiny wyborowe

Karabin wyborowy stanowi wyposażenie policyjnych sił kontrterrorystycznych. Użycie karabinu wyborowego oparte jest na przesłankach ustawowych zawartych w ustawie o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej. Może być on uważany za środek walki możliwy do użycia w ramach przepisu o „specjalnym użyciu broni palnej”¹⁷⁴. Karabiny wyborowe będące na wyposażeniu polskich policjantów to:

- SAKO TRG 21,
- SAKO TRG 22 — we wszystkich odmianach,
- SAKO TRG 42,
- ACCURACY kal. .308 WIN,
- ACCURACY kal. .338 LM,
- BT SPR300 kal. .300 WHISPER,
- VOERE X3,
- BARRETT model M107A1 MILITARY 29” kal. .50 BMG,
- CADEX CDX-50 TREMOR kal. .50 BMG,
- SWD¹⁷⁵.

2.3.6. Karabiny

Karabin jest bronią długą z bruzdowanym przewodem lufy. Specjalne bruzdy powodują, że podczas strzału pocisk uzyskuje również ruch obrotowy, zapewniający mu stabilizację na torze lotu. Karabiny można podzielić według dwóch kategorii, tj. przeznaczenia (wojskowe, myśliwskie i sportowe) i stopnia zautomatyzowania (nieautomatyczne i automatyczne)¹⁷⁶. W Policji używane są dwa typy karabinów. Są to:

- HK 417 — we wszystkich odmianach,
- LaRue PREDATOR¹⁷⁷.

2.3.7. Karabiny maszynowe

Ręczny karabin maszynowy wywodzi się z wielostrzałowego karabinu powtarzalnego, którego rozwój konstrukcyjny osiągnął szczyt przy końcu XIX w. Ręczne karabiny maszynowe znajdują się na uzbrojeniu od czasów wojny rosyjsko-japońskiej z lat 1904–1905. Cechą charakterystyczną tego rodzaju broni jest *strzelanie z otwartego zamka*. Oznacza to, że nabój zostanie wprowadzony do komory naboju po ściągnięciu spustu, tuż przed oddaniem strzału. Wpływa to nieco ujemnie na celność przy ogniu pojedynczym, ale jest konieczne, gdyż przetrzymywanie naboju w szybko rozgrzewającej się lufie prowadzi do samozapło-

---

¹⁷⁴ Tamże, s. 253.

¹⁷⁵ Decyzja nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 8 lutego 2022 r., § 5.

¹⁷⁶ A.E. Hartink, *Encyklopedia karabinów i karabinków*, tłum. R. Woźniak, P. Kupidura, Warszawa 2010, s. 17.

¹⁷⁷ Decyzja nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 8 lutego 2022 r., § 6.

nu naboju w lufie. Po zakończeniu serii zamek zatrzymuje się w tylnym położeniu, lufa jest otwarta, co sprzyja jej chłodzeniu w przerwach między seriami. Masa ręcznych karabinów maszynowych wynosi od 6,5 do 10 kg, a długość 1,0–1,3 m. W celu ułatwienia przenoszenia stosuje się ręczki transportowe¹⁷⁸. W policyjnych magazynach są dostępne następujące typy karabinów maszynowych:

- PK — we wszystkich odmianach,
- DP — we wszystkich odmianach¹⁷⁹.

2.3.8. Strzelby kalibru 12

Strzelby kal. 12, m.in. Mossberg, Hatsan Escort, są to jednolufowe, powtarzalne jednostki broni strzeleckiej systemu przeładowania pump-action, które nazywane są również repetierami. Przeładowanie w takiej broni odbywa się przez przesunięcie ruchomego suwadła do tyłu i do przodu, ruchem przypominającym pompowanie. Strzelby te służą do niszczenia osłon technicznych, samoobrony i walki oraz do wymuszania posłuszeństwa a odległościach krótkich do 50 m. Do strzelania używa się różnego rodzaju naboju specjalnych, dobieranych w zależności od potrzeb i stawianych zadań¹⁸⁰. Broń używana w prewencji przy zastosowaniu amunicji niepenetracyjnej, w celu obezwładnienia lub przywołania osób do zachowania zgodnego z prawem. Ma również wiele szczególnych zastosowań w jednostkach antyterrorystycznych, specjalnych i realizacyjnych, np. do forsowania zapór technicznych, unieruchamiania pojazdów. Zazwyczaj służy do niszczenia osłon technicznych i walki na odległości 50 m¹⁸¹. Policjanci podczas wykonywania czynności służbowych mają do dyspozycji:

- MOSSBERG — we wszystkich odmianach,
- SADASS IMPERATOR,
- SDASS SHORT IMPERATOR,
- HATSAN ESCORT,
- REMINGTON 870,
- REMINGTON 870 MCS,
- BENELLI M1 Super 90,
- BENELLI M3 Super 90,
- BENELLI M4 Super 90,
- HUNT-GROUP SUPER X — we wszystkich odmianach,
- HUNT-GROUP model MH-P-003 — we wszystkich odmianach¹⁸².

---

¹⁷⁸ S. Kochański, *Automatyczna...*, wyd. cyt., s. 236.

¹⁷⁹ Decyzja nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 8 lutego 2022 r., § 7.

¹⁸⁰ K. Fojcik, M. Grzebieluch, T. Głuchowski, M. Szmołda, W. Pietrzyk, *Podręcznik dla słuchacza szkolenia zawodowego podstawowego — szkolenie strzeleckie*, Katowice 2021, s. 131.

¹⁸¹ Mad Leaf, *Strzelectwo...*, wyd. cyt., s. 283.

¹⁸² Decyzja nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 8 lutego 2022 r., § 8.

2.3.9. Granatniki

Prowadząc działania bojowe operatorzy sił kontrterrorystycznych wykorzystują element zaskoczenia przeciwnika, używając m.in. środków w postaci granatów hukowych lub gazowych (gaz łzawiący). Najczęściej stosuje się je bezpośrednio, wrzucając do pomieszczenia lub środka transportu, w którym znajduje się przeciwnik. Nie zawsze jest to możliwe, chociażby ze względu na uwarunkowania architektoniczne terenu. W takich sytuacjach używa się granatników umożliwiających wstrzelenie granatów obezwładniających z pewnej odległości¹⁸³. Policyjne granatniki to:

- HK 69 kal. 40 mm — we wszystkich odmianach,
- HK 169 kal. 40 mm — we wszystkich odmianach,
- B&T GL-06 kal. 40 mm,
- RGP-40 kal. 40 mm,
- PALLAD wz. 1974 kal. 40¹⁸⁴.

2.3.10. Pistolety sygnałowe

Pistolet sygnałowy jest przeznaczony do nadawania sygnałów świetlnych dymnych w ratownictwie morskim i lądowym, lotnictwie oraz działaniach wojskowych¹⁸⁵. W polskiej Policji użytkowane są następujące typy pistoletów sygnałowych:

- wzór 44,
- wzór 78¹⁸⁶.

Według danych uzyskanych z Biura Logistyki Policji Komendy Głównej Policji liczba pistoletów samopowtarzalnych zasilanych amunicją 9x19 mm Parabellum na dzień 31 grudnia 2019 r. przedstawia tabela 2.

Tabela 2. Pistolety samopowtarzalne zasilane nabojem 9x19 mm Parabellum będące na uzbrojeniu polskiej Policji

Nazwa pistoletu	P-99	Glock 17	Glock 19	Glock 26	CZ 75/ CZ 85	HK USP	REX Zero 1	Beretta APX
Liczba	82196	7945	6113	1788	304	9	965	6132

Źródło: opracowano na podstawie danych uzyskanych z Biura Logistyki Komendy Głównej Policji (stan na dzień 31.12.2019 r.)

2.3.11. Amunicja stosowana w polskiej Policji

Amunicję strzelecką stanowią naboje do broni palnej, a także granaty ręczne i nasadkowe oraz granaty do granatników¹⁸⁷. Nabój to podstawowa jednostka amunicji, niezbędna do oddania jednego strzału z broni palnej. Współczesne naboje strzeleckie są wyłącznie nabojami zespo-

¹⁸³ K. Jałoszyński, M. Stępiński, M. Olechnowicz, *Policyjne ...*, wyd. cyt., s. 191.

¹⁸⁴ Decyzja nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 8 lutego 2022 r., § 9.

¹⁸⁵ Z. Gwóźdź, P. Zarzycki, *Polskie konstrukcje broni strzeleckiej*, Warszawa 1993, s. 115.

¹⁸⁶ Decyzja nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 8 lutego 2022 r., § 10.

¹⁸⁷ M. Wojciechowski, *Szkolenie strzeleckie w Policji. Zarys wykładu*, Szczytno 2006, s. 78.

lonymi. Oznacza to, że pocisk przed wystrzałem jest połączony z łuską przez zaciśnięcie pocisku w szyjce łuski. Wewnątrz łuski znajduje się ładunek prochowy, a w jej dnie osadza się spłonkę nabojołą z materiałem inicjującym¹⁸⁸.

Wyróżnia się następujące rodzaje amunicji:

- pistoletową — przeznaczoną do pistoletów i pistoletów maszynowych;
- rewolwerową — przeznaczoną głównie do rewolwerów;
- pośrednią — do karabinków, karabinów samopowtarzalnych i samoczynnych, łączących w sobie cechy pistoletów maszynowych i karabinów oraz ręcznych karabinów maszynowych;
- karabinową — do karabinów i karabinów maszynowych;
- wielkokalibrową — używaną do wielkokalibrowych karabinów maszynowych, karabinów specjalnych, np. wyborowych (snajperskich) kalibru 12,7 mm;
- sportową — do strzelań z małokalibrowej broni sportowej kal. 5,6 mm;
- specjalną — do strzelań z broni gładkolufowej, rewolwerów oraz pistoletów sygnałowych;
- szkolną — służącą głównie podczas fazy wstępnej nauki posługiwania się bronią palną, ale także i w dalszych etapach szkolenia strzeleckiego;
- ćwiczebną (ślepa) — przeznaczoną do pozorowania walki ogniowej (jest to amunicja pełnosprawna lecz pozbawiona pocisku)¹⁸⁹.

2.3.12. Przyznawanie broni palnej w Policji

Sferę przyznawania broni palnej w Policji reguluje zarządzenie nr 24 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 lipca 2015 r. w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i użytkowania broni palnej przez policjantów¹⁹⁰. Zgodnie z § 3 zarządzenia broń palną indywidualną przyznaje się policjantowi, który uzyskał kwalifikacje zawodowe podstawowe (ukończył szkolenie zawodowe podstawowe). Zgodnie ze słowniczkiem zarządzenia broń palna indywidualna to broń palna przyznawana policjantowi zgodnie z normami wyposażenia, w tym broń palna krótka (pistolety i rewolwery)¹⁹¹.

Przed wydaniem policjantowi broni palnej indywidualnej sprawdza się jego wiedzę w zakresie budowy i zasady działania przyznawanej broni palnej oraz warunków bezpieczeństwa posługiwania się bronią palną¹⁹². Szczegółowe zasady wydawania broni palnej policjantowi odbywającemu szkolenie w jednostce szkoleniowej określa kierownik tej jednostki¹⁹³ po zaliczeniu szkolenia w zakresie obsługi i użycia broni palnej¹⁹⁴.

---

¹⁸⁸ Tamże.

¹⁸⁹ P. Senderski, *Szkolenie strzeleckie. Wybrane zagadnienia*, Legionowo 2012, s. 11.

¹⁹⁰ Dz. Urz. KGP z 2015 r., poz. 57 ze zm.

¹⁹¹ Tamże § 2.

¹⁹² Tamże § 5.

¹⁹³ Tamże § 3 ust. 2.

¹⁹⁴ Tamże § 3 ust. 3.

2.4. Nowoczesne technologie i nowatorskie rozwiązania w procesie przygotowania zawodowego policjantów w zakresie posługiwania się bronią palną

Wyzwania dzisiejszego świata wskazują, że należy poszukiwać nowych, alternatywnych rozwiązań szkoleniowych, również dzięki zastosowaniu nowoczesnych technologii¹⁹⁵.

Na przestrzeni ostatnich kilku dekad zanotowano ogromny postęp technologiczny, który z jednej strony jest użyteczny dla dobra międzynarodowej społeczności, z drugiej zaś stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa, ponieważ jest wykorzystywany przez ludzi, organizacje czy państwa do działań mających na celu destabilizację ładu i porządku publicznego, czego przykładem są wojny hybrydowe mające na celu podbijanie innych państw. W tym kontekście rozwój technologii stał się paradoksalnie bardzo dużym problemem utrudniającym zapewnienie międzynarodowego pokoju¹⁹⁶. W kontekście przedmiotu badań rozwój technologiczny to szansa dla systemu szkolenia strzeleckiego jako środka, urozmaicającego podnoszenie kompetencji funkcjonariuszy i wpływający realnie na poziom bezpieczeństwa osobistego policjantów oraz obywateli. Jak zauważa Grzegorz Gudzbeler: „Nie od dziś wiadomo, że nowoczesne i efektywne szkolenie musi opierać się na nowoczesnych narzędziach dydaktycznych. Niewątpliwie możemy do nich zaliczyć różnego rodzaju komputerowe systemy symulacji, których budowa oparta na zaawansowanych technologiach informatycznych. Szkolenie ludzi z wykorzystaniem takich symulatorów to przede wszystkim eliminacja potencjalnych strat materialnych, czy też brak ryzyka utraty życia i zdrowia, jakie mógłby spowodować błąd wynikający z braku odpowiednio wysokiego poziomu umiejętności ćwiczącego”¹⁹⁷. Oczywiście w przypadku strzelania niewielka jest szansa aby zastąpić cały proces tylko wytworami technologicznymi — zastępczymi. Jednak wzbogacenie cyklu o zdobycze cywilizacji może podnieść atrakcyjność i efektywność działań.

Według słownika PWN technologia to dziedzina techniki zajmująca się opracowywaniem nowych metod produkcji wyrobów lub przetwarzania surowców¹⁹⁸.

W przypadku nauki i doskonalenia umiejętności posługiwania się bronią palną to ściśle opracowywanie nowych urządzeń (rozwiązań) pozwalających osiągnąć cel, jakim jest odpowiednie przygotowanie uprawnionych do wykonania stawianych przed nimi zadań.

O trenażerze słownik PWN stanowi, że jest to urządzenie służące do trenowania w warunkach sztucznych jakiejś sprawności¹⁹⁹. Przedstawiona definicja najlepiej opisuje możliwe do wykorzystania wyposażenie. Należy wspomnieć, że rozwiązania do nabywania

¹⁹⁵ M. Dąbrowski, G. Gudzbeler, A. Urban, *Praktyczne aspekty wykorzystania symulatora działań Policji w sytuacjach kryzysowych*, Szczytno 2014, s. 5.

¹⁹⁶ P. Chodak, K. Krassowski, G. Winogrodzki, *Nowoczesne technologie w bezpieczeństwie, vol. 1, Perspektywy bezpieczeństwa. Wybrane zagadnienia teorii i praktyki*, Kraków 2021, s. 5.

¹⁹⁷ G. Gudzbeler, *Symulatory pojazdów w procesie szkolenia podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo wewnętrzne*, Warszawa 2018, s. 8.

¹⁹⁸ <https://sjp.pwn.pl/slowniki/technologia.html> (dostęp 30.10.2022 r.).

¹⁹⁹ <https://sjp.pwn.pl/slowniki/trena%C5%BCer.html> (dostęp 30.10.2022 r.).

i doskonalenia umiejętności nazywane są również symulatorami. Symulator według *Słownika terminów z zakresu bezpieczeństwa* to urządzenie imitujące działanie określonego obiektu lub zjawiska, służące do symulacji²⁰⁰.

W podrozdziale ujęte będą — wykorzystywane lub możliwe do wykorzystania w szkoleniu — rozwiązania technologiczne stanowiące poszerzenie możliwości i jednocześnie będące alternatywą dla działań konwencjonalnych.

2.4.1. Propozycje firmy Tebbex

Firma Tebbex zajmuje się projektowaniem, budową i wyposażaniem wszelkiego rodzaju strzelnic: policyjnych, sportowych, myśliwskich, dla biathlonu i pięcioboju nowoczesnego, otwartych i krytych, służących do strzelań z broni pneumatycznej, kulowej i śrutowej oraz wyposażonych w symulatory (trenażery) interakcyjne do treningów i strzelań sytuacyjnych z odczytem elektronicznym. W ofercie posiada również wyposażenie, które może być wykorzystane do strzelań wojskowych oraz innych strzelań terenowych²⁰¹. Jako propozycję na rynku technologicznym firma oferuje Interaktywny System Treningowy TDSE.

System szkoleniowy TDSE służy do prowadzenia podstawowego i specjalistycznego szkolenia strzeleckiego w symulacji warunków występujących w trakcie pełnienia służby, do doskonalenia umiejętności strzeleckich we wszystkich rodzajach strzelań oraz do prowadzenia strzelań rekreacyjnych. System bojowego szkolenia strzeleckiego przy wykorzystaniu systemu TDSE ma na celu realistyczne szkolenie funkcjonariuszy w rzeczywistych scenariuszach użycia siły przy zastosowaniu broni służbowej. Urządzenie TDSE pozwala na szkolenie funkcjonariuszy służb mundurowych na każdym poziomie zaawansowania. System pozwala na doskonalenie umiejętności strzeleckich wszystkich rodzajów oraz umożliwia przeprowadzanie strzelań czysto rozrywkowych, rekreacyjnych.

Dzięki modułowej budowie możliwe jest jego dostosowanie do obecnych potrzeb szkoleniowych oraz modyfikowania w przyszłości. Trenażer pozwala na prowadzenie treningu przy pomocy replik broni z zamontowanymi emiterami laserowymi, przy użyciu broni bojowej z wkładkami laserowymi w postaci „naboju” lub przy użyciu broni i amunicji bojowej. Ćwiczenia treningowe wyświetlane są na ekranie przy pomocy rzutnika multimedialnego. W zależności od oprogramowania zainstalowanego na komputerze może to być trening strzelecki lub interaktywna symulacja interwencji oparta na scenariuszach filmowych.

System można wykorzystywać z bronią ostrą oraz z emiterami laserowymi IR — niewidzialnymi, w tym:

- broń bojową z amunicją ostrą (tylko wersja do strzelań z amunicji bojowej),
- wkładki laserowe do broni bojowej w formie naboju (m.in. 9 mm, 7.62 mm, strzelba gładkolufowa),

---

²⁰⁰ J. Pawłowski, B. Zdrodowski, M. Kuliczkowski, *Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa*, Toruń 2020, s. 219.

²⁰¹ <https://tebbex.pl/pl/strona-glowna/o-firmie/o-firmie-historia> (dostęp 30.10.2022 r.).

- repliki broni z emiterami laserowymi oraz z odrzutem zamka (m.in. Glock 17 i 19),
- zestawy do adaptacji broni bojowej zawierające mechanizm odrzutu oraz emiter laserowy²⁰².

Zgodnie z wiadomościami zamieszczonymi na stronie firmy systemy (rozwiązania) technologiczne zostały wdrożone, m.in. w: Komendzie Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu (2014–2015), Komendzie Powiatowej Policji w Choszcznie (2014 r.)²⁰³, Komendzie Powiatowej Policji w Międzyrzeczu (2014 r.), Komendzie Powiatowej Policji w Szczecinku (2013 r.)²⁰⁴.

2.4.2. Wirtualny system doskonalenia taktyki działań interwencyjnych służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i treningu strzeleckiego — VIRTPOOL

Propozycją Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie na działania w przedmiotowym zakresie jest stworzenie *Wirtualnego systemu doskonalenia taktyki działań interwencyjnych służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i treningu strzeleckiego — VIRTPOOL*. W opisie projektu zaznaczono, że ze względu na wysoką szczegółowość i bardzo rozległy zakres scenariuszy oraz wariantów dostosowanych do swoistego działania Policji, taktyki, a także obowiązujących w Polsce przepisów i procedur policyjnych będzie w stanie właściwie wspierać proces szkolenia oraz doskonalenia funkcjonariuszy. Komplementarne, mobilne narzędzie szkoleniowe umożliwi ćwiczenie realizowanych w czasie rzeczywistym zdarzeń, mogących wystąpić podczas realizacji zadań z udziałem funkcjonariuszy w realnych miejscach podejmowanych interwencji. Bardzo ważnym elementem rozwiązania jawią się nowatorskie rozwiązania techniczne, ale również właściwie dobrane scenariusze i warianty przebiegu sytuacji wynikające z wieloletnich doświadczeń funkcjonariuszy Policji wszystkich rodzajów służb.

Budowa systemu VIRTPOOL prowadzona była przez konsorcjum w składzie: Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie (lider projektu), Wydział Elektroniki i Technik Informacyjnych Politechniki Warszawskiej, ETC-PZL Aerospace Industries Sp. z o. o., Dynamic Safety Corporation Sp. z o. o., Alex Stern Sp. z o. o., w ramach projektu rozwojowego finansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (nr projektu — DOB-BIO7/19/01/2015). Projekt obejmował badania wymagające doświadczeń ingerujących w organizm lub psychikę człowieka, doświadczeń na zwierzętach, nad gatunkami roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową lub na obszarach objętych ochroną oraz nad organizmami genetycznie zmodyfikowanymi lub z zastosowaniem takich organizmów. Powiązany jest z priorytetem Komendanta Głównego Policji, tj.: zapewnienie optymalnych warunków pełnienia służby (pracy) policjantom i pracownikom Policji w celu doskonalenia jakości wykonywanych przez nich

---

²⁰² <https://tebbex.pl/wp-content/uploads/2019/03/6-ulotka-interaktywny-system-treningowy-tdse.pdf> (dostęp 20.03.2023 r.).

²⁰³ <https://choszczno.policja.gov.pl/zch/aktu/aktu/16056,stralnica-multimedialna-w-choszczenskiej-komendzie.html> (dostęp 20.03.2023 r.).

²⁰⁴ <https://tebbex.pl/pl/strona-glowna/budowa-i-wyposazenie-strzelnic/obiekty-zrealizowane> (dostęp 25.02.2023 r.).

zadań oraz usprawnienie pracy Policji przez wprowadzenie i wykorzystywanie nowoczesnych rozwiązań teleinformatycznych i finansowych²⁰⁵.

Zgodnie z założeniami, wirtualny system doskonalenia taktyki działań interwencyjnych służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i treningu strzeleckiego jest narzędziem dydaktycznym wychodzącym naprzeciw potrzebom szkoleniowym w zakresie podejmowania czynności interwencyjnych wobec osób naruszających porządek prawny i zasady współżycia społecznego. Zastosowanie interaktywnego systemu symulacyjnego do prowadzenia szkoleń dostosowanego do specyfiki działania, taktyki oraz obowiązujących w Polsce przepisów i procedur umożliwia podniesienie jakości szkolenia funkcjonariuszy Policji, a także innych służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo. Wpłyne to z kolei na zwiększenie skuteczności tych służb w zakresie zarządzania sytuacjami kryzysowymi, a także na wzrost zaufania społeczeństwa do ich działań.

Opracowany system umożliwia szkolenie w sytuacjach bardzo zbliżonych do realnych i, co bardzo ważne, natychmiastową ocenę sposobu podejmowania interwencji przez reakcje środowiska wirtualnego na podejmowane decyzje. Bazuje on na technice wideo (zamiast stosowanej na ogół rzeczywistości wirtualnej), dzięki czemu znacznie wzrasta realizm sytuacji niebezpiecznych prezentowanych osobie szkolonej w stosunku do systemów szkoleniowych stosowanych dotychczas. Zapewnia również możliwość wielokrotnego ćwiczenia różnych wariantów decyzyjnych, co w konsekwencji pozwoli na pełne przygotowanie kadr do realizacji stawianych im zadań, tworząc potencjał wiedzy i doświadczenia w wielu obszarach, znacznie przekraczający możliwości konwencjonalnego szkolenia. System zapewnia realność ćwiczeń przez możliwość uwzględnienia podczas czynności interwencyjnych czynników wynikających z zachowania, ruchu, mimiki twarzy i tonu głosu osób. Właściwa interpretacja tych czynników może mieć zasadnicze znaczenie dla bezpieczeństwa i powodzenia interwencji²⁰⁶.

Wnioski twórców stanowią, że wprowadzenie symulatora do systemu szkolenia będzie skutecznym sposobem na obniżenie kosztów nabywania umiejętności posługiwania się bronią palną. Szkolenie z jego wykorzystaniem eliminuje straty materialne, ryzyko utraty życia i zdrowia, jakie mógłby spowodować błąd wynikający z braku odpowiednio wysokiego poziomu umiejętności ćwiczącego. Zastąpienie realnych ćwiczeń szkoleniem w symulatorze pozwoli m.in. na ograniczenie zużycia emisji substancji szkodliwych, zwłaszcza ołowiu, co spowoduje ograniczenie negatywnych czynników oddziałujących na instruktorów i ćwiczących. Dodatkowo użycie broni może doprowadzić do ciężkiego uszkodzenia ciała, w tym: wzroku, oparzenie wylotowymi gazami prochowymi czy okaleczenie dłoni w związku z oddziaływaniem ruchomych części broni palnej²⁰⁷.

---

²⁰⁵ J. Struniawski, G. Gudzbeler, *Wirtualny system doskonalenia taktyki działań interwencyjnych służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i treningu strzeleckiego (VirtPol). Architektura systemu*, „Przełęcz naukowo-metodyczny” 2017, nr 2(35), s. 188.

²⁰⁶ Tamże, s. 196.

²⁰⁷ Tamże, s. 197.

Należy wskazać możliwość znalezienia zastosowania rozwiązania przy opracowaniu uniwersalnego, wzorcowego profilu funkcjonariusza realizującego zadania na poziomie interwencyjnym, pozwoli ponadto na efektywniejsze tworzenie potencjału funkcjonariuszy Policji i innych służb współdziałających. Według twórców modułowa budowa symulatora, zarówno w zakresie jego konstrukcji, jak i oprogramowania daje możliwość łatwej modernizacji i rozbudowy.

2.4.3. DPCS²⁰⁸ — propozycja firmy IBKOL

Od 1996 roku firma IBKOL jest doświadczonym dostawcą wysoko zindywidualizowanych urządzeń i systemów bezpieczeństwa. W swej ofercie posiada wiele rozwiązań z zakresu zindywidualizowanych urządzeń i systemów bezpieczeństwa, w tym strzeleckie systemy treningowe.

Na wyszczególnienie, w badanym obszarze, zasługują wideostrzelnica typu DPCS oraz Interaktywny Trenażer Strzelecki (ITS).

- Wideostrzelnica typu DPCS

DPCS jest interaktywnym systemem służącym do treningu dla strzelców, który umożliwia podnoszenie kwalifikacji w zakresie strzelania. Jego budowa, funkcje oraz możliwości przyszłej rozbudowy czynią go uniwersalnym symulatorem strzeleckim. Pozwala on na treningi zarówno z użyciem broni palnej, jak i „laserowej”. Dostępny w dwóch technologiach, tj. optycznej i termalnej detekcji trafień. Wszechstronność systemu przejawia się możliwością używania i tworzenia własnych scenariuszy ćwiczeń różnego rodzaju, w tym m.in. statyczne, interaktywne (animowane 2D), filmowe, dynamiczne (VBS-3D) oraz odgrywane na żywo (BlueBox). Dostępne są trzy podstawowe wersje konfiguracyjne systemu, które mogą być wyposażone wg indywidualnych wymagań: wersja stacjonarna (rekomendowana), wersja mobilna i wersja do strzelnicy kontenerowej. System można zbudować w postaci wielu ekranów z możliwością rozbudowy do 12 ekranów, stanowiących ciągłą, wspólną powierzchnię prowadzonych strzelań. Interfejs użytkownika umożliwia indywidualne sterowanie strzelnicą z możliwością uruchomienia do 3 różnych scenariuszy (tego samego, różnych typów) w tym samym czasie, na dowolnie ustalonej liczbie ekranów strzeleckich.

- Interaktywny Trenażer Strzelecki — ITS

ITS to Interaktywny Trenażer Strzelecki, który powstał na podstawie serca systemu DPCS. Oprogramowanie nie różni się zasadniczo od tego, znanego z Wideostrzelnicy typu DPCS. Interaktywny Trenażer Strzelecki to system treningowy, który umożliwia podnoszenie kwalifikacji w zakresie strzelania. Jego budowa jest ograniczona do podstawowych komponentów, składających się na kompletne wyposażenie. System trenażera dostępny jest w dwóch technologiach — optycznej i termalnej detekcji trafień. Wszechstronność systemu przejawia się możliwością używania i tworzenia własnych scenariuszy ćwiczeń różnego rodzaju, tj. statyczne, interaktywne oraz filmowe. Dostępne są dwie wersje konfiguracyjne systemu — stacjonarna i przestawna

---

²⁰⁸ *Digital Police Combat System* — Policyjny, Cyfrowy System Walki.

(mobilna lub dedykowana do zastosowań w strzelnicach kontenerowych). System przystosowany jest do pracy z pojedynczym ekranem strzeleckim, bez możliwości rozbudowy do wersji wieloekranowej. W standardowej wersji, system dostarczany jest z blisko 200 różnymi scenariuszami zawartymi w bazie danych, dostępnymi dla użytkownika do ćwiczeń strzeleckich. Ponadto interfejs użytkownika pozwala na samodzielną modyfikację istniejących scenariuszy lub tworzenie zupełnie nowych²⁰⁹.

2.4.4. Rozwiązania typu *force on force*: FX, UTM

Profesjonalne szkolenie policyjne to ciągłe poszukiwanie nowych rozwiązań zmierzających do stworzenia podczas treningu strzeleckiego zbliżonych warunków do realnych sytuacji, z którymi policjanci muszą sobie radzić w służbie. Zasada: „Myśliwy to nie zwierzyna” nie ma tu zastosowania. W strzelaniach zaawansowanych powinna obowiązywać zasada: Jesteś myśliwym i zwierzyną²¹⁰.

Obecnie stosowanych jest kilka rozwiązań umożliwiających tzw. sytuacyjny trening taktyczny²¹¹. Są to: systemy laserowe wprowadzone do systemu w latach 80. XX w. przez zestawy z zastosowaniem amunicji treningowej, aż po zestawy paintball i repliki ASG. Cechy paintball i ASG, niezależnie od stopnia konstrukcyjnego zaawansowania, nie predestynują ich do stosowania w zaawansowanym treningu. Uwzględniając realizm, systemy z amunicją treningową cechuje znacznie większe zbliżenie do rzeczywistego prowadzenia ognia, obsługi broni i niezawodność. Szkolenie na nich ma jednak swoje ograniczenia: amunicja treningowa ograniczona jest zasięgiem — z konieczności odpowiednio niskoenergetycznego pocisku. Dlatego wyłania się dosyć jednoznaczny obraz, że tylko jedna z tych form zapewnia najwyższy standard szkolenia konfrontacyjnego, a wyznacznikiem są tu użytkownicy. To szkolenie przy użyciu amunicji treningowej stanowiące najbardziej realistyczną, a przez to najefektywniejszą formę treningu sytuacyjnego *force on force*²¹².

Zaakceptowanymi w polskiej Policji rozwiązaniami związanymi z nauką i doskonaleniem strzelania oraz działania taktycznego z wykorzystaniem amunicji barwiącej są Simunition FX oraz UTM. Wskazane rozwiązania umożliwiają przede wszystkim doskonalenie umiejętności posługiwania się bronią palną w różnych sytuacjach interwencyjnych. Potrzeba utrzymywania odpowiedniego poziomu wyszkolenia wymagała wprowadzenia obowiązku realizacji części zajęć ze wskazanym środkiem dydaktycznym. Założeniem pomysłu jest korzystanie z jednostek broni wchodzących w zbiór uzbrojenia danej formacji. Według pomysłodawców potrzebna jest

---

²⁰⁹ <https://ibkol.pl/oferta/strzeleckie-systemy-treningowe/trenazery/> (dostęp 30.10.2022 r.).

²¹⁰ J. Horoszkiewicz, *Raport z badań. Analiza i rejestracja czynności strzeleckich wykonywanych przez policjantów w aspekcie cech psychicznych, fizjologicznych i biochemicznych. Sprawność strzelecka, a skuteczność interwencji policjanta*, Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, 2007, niepublikowany.

²¹¹ <https://www.special-ops.pl/artykul/uzbrojenie/2325,utm-ostateczna-amunicja-treningowa> (dostęp 03.11.2022 r.).

²¹² Tamże.

jedynie odpowiednia modyfikacja jednostki broni i użycie stosownej amunicji oraz lekka ochrona określonych części ciała.

Według karty opisu produktu kanadyjskiej firmy General Dynamics Ordnance and Tactical Systems — Canada naboje 9 mm mają zastosowanie w treningu i szkoleniu. Markery Simunition FX pozwalają użytkownikowi na zdobywanie doświadczenia w użyciu broni służbowej i bezpośrednim strzelaniu do celów ludzkich bez powodowania uszkodzeń ciała oraz zagrożenia śmiercią. Naboje charakteryzują się unikatową teleskopową konstrukcją i opatentowanym rozwiązaniem zmniejszającym energię uderzenia. Środki te powodują zbliżony do normalnego odrzut broni i zapewniają dobrą celność taktyczną do około 7,6 m. Pociski znaczące zostawiają barwny ślad detergentowej i rozpuszczalnej w wodzie, obojętnej chemicznie farby. Po zapewnieniu minimalnego przygotowania, z amunicji tej można korzystać praktycznie wszędzie i w dowolnym momencie. Naboje powinny być stosowane pod nadzorem kadry instruktorskiej. Ponadto stosowanie ich wymaga instalacji specjalnego zestawu adaptującego broń do jej użycia.

Środki zapobiegawcze podczas zajęć szkoleniowych z FX:

- należy bezwzględnie nosić specjalny wyspecjalizowany sprzęt ochronny, który obejmuje ochronę twarzy, gardła, ciała i krocza;
- przestrzegać zaleceń podręcznika szkoleniowego FX;
- podczas szkolenia niedopuszczalna jest nieosłonięta skóra;
- zaleca się bezwzględne stosowanie ochraniacza głowy.

Widoczna jest potrzeba obowiązkowego używania sprzętu ochronnego. Tylko konsekwencja w tej kwestii daje poczucie zapewnienia bezpieczeństwa szkolonych i szkolących.

Kolejnym producentem takiego rozwiązania jest brytyjska firma UTM (*Ultimate Training Munitions*). Nieoficjalnie wiadomo, że jej powstanie w 2000 r. było częściowo spowodowane problemami, jakie brytyjskie jednostki specjalne miały wówczas z używaną przez nich amunicją FX. Odpowiedzią na ówczesne kłopoty z niezawodnością — zwłaszcza amunicji pośredniej — miało być zastosowanie dwóch osobnych ładunków. Jeden z nich (duża spłonka) odpowiada za rozsunięcie łuski, powodując pracę automatyki, a drugi (mała spłonka), inicjowany zaraz potem, odpowiada za wystrzelenie pocisku ze stałą prędkością początkową, co pozytywnie wpływa na celność. Układ z pojedynczym materiałem miotającym (FX), aby spowodować niezawodną pracę automatyki, musi wyrzucać pocisk z większą siłą i odwrotnie — aby utrzymać odpowiednio mało bolesne trafienie, mechanizmy broni napędzane są zmniejszonym ładunkiem prochowym.

Odmienny sposób działania amunicji UTM wpływa bardzo pozytywnie na zachowanie się broni podczas strzelania. Nie tylko jej obsługa manualna jest w pełni realistyczna, ale również odrzut broni jest bardzo zbliżony do realnego. Jest to bardzo korzystne z punktu widzenia tworzenia nawyków, a także zmusza do pewnej dozy „respektu” dla prowadzenia z niej ognia. Czyni to z UTM obecnie najbardziej realistycznym systemem tej formy treningu taktycznego. Nie jest on oczywiście pozbawiony pewnych wad. Jednym z mankamentów jest stosunkowo mała ilość farby w koszyczku pocisku 5,56 mm (gdyż tylko takie producent stosuje, również

do pistoletów i pistoletów maszynowych). Był to duży problem pierwszych generacji tej amunicji jeszcze w cynkowych, nie zaś aluminiowych łuskach, który jednak udało się przewyciężyć i stosowana w tej chwili ilość oraz jakość farby jest wystarczająca. Nie da się jednak ukryć, że jest jej mniej niż w nabojach 9 mm FX, które firma Simunition oferuje również do broni o kalibrze 5,56 mm²¹³.

Wspomniany respekt, który budzi strzał, może wywoływać zarazem obawy o zbyt dużą energię pocisku i bolesność trafienia z amunicji UTM. W rzeczywistości łuska jest wyrzucana mocno (jest to wynikiem zasady działania), natomiast trafienie pociskiem jest w pełni porównywalne z FX. Dzięki rozdzielnemu napędzaniu pocisku i automatyki broni jego energia jest nawet mniejsza niż w przypadku amunicji Simunition i wynosi około 3 J – największy siniak po trafieniu jest sporo mniejszy od tego, czego można nabawić się podczas zmagania z wykorzystaniem zestawów paintballu. Nie ma co się spodziewać zupełnego braku bólu, gdyż częścią pożądanym cech amunicji treningowej jest spowodowanie obaw przed prawdziwym trafieniem, natomiast przydatne jest używanie podczas treningu luźnej odzieży. Co ciekawe, producent oferuje, ale nie zaleca użycia pełnych strojów treningowych. Jedynie zalecane są na twarz maski (przez użytkowników zastępowanej często goglami czy okularami balistycznymi).

Cechą wpływającą na bezpieczeństwo jest natomiast całkowity brak ryzyka wystrzelenia ostrego pocisku po włożeniu wkładki konwersyjnej. W przypadku pistoletów i pistoletów maszynowych wkładka do lufy uniemożliwia domknięcie zamka z bojowym nabojem, a przez to zadziałanie mechanizmu spustowego. Natomiast w przypadku karabinków bezpieczeństwo zapewnia rodzaj zastosowanego naboju inicjującego. Duża spłonka to po prostu nabój boczny zapłonu, a dostosowana do niego iglica nie odpali spłonki centralnego zapłonu, typowej dla bojowej amunicji.

Simunition jako pionier zdobył bardzo dużą popularność. UTM nie ustępuje mu jednak pod kątem prestiżu.

Należy dodać, że rozwiązany w 2021 roku przetarg polskiej Policji na treningową amunicję barwiącą zapewnił dostawę 200 000 szt. amunicji FX²¹⁴.

Jako sprawdzone rozwiązania bezpieczeństwa realizacji zajęć prowadzący dopilnowują, aby w czasie ćwiczeń chronione były twarz, szyja i krocze. Producenci wprowadzają instytucję inspektora bezpieczeństwa przeprowadzonego ćwiczenia czyli odpowiedzialnego za bezpieczeństwo wszystkich uczestników i osób postronnych. Do jego obowiązków i uprawnień należy:

- sprawdzenie miejsca ćwiczenia i upewnienia się, że w posiadaniu osób ćwiczących nie znajdują się jakakolwiek broń i amunicja ostra;
- kontrola broni i pozostałych elementów systemu;
- zamontowanie zestawu wymiennego w każdym egzemplarzu broni przeznaczonej do ćwiczeń;

---

²¹³ Tamże.

²¹⁴ Zob. <https://milmag.pl/cenzin-dostarczy-policji-amunicje-szkolna-9-mm> (dostęp 03.11.2022 r.).

- oznaczenie broni z założonymi zestawami wymiennymi;
- spowodowanie usunięcia z obszaru ćwiczeń egzemplarzy innych niż oznaczone;
- zdemontowanie zestawów wymiennych i stosownych oznaczeń²¹⁵.

Urealnienie zajęć czyli wprowadzenia możliwości działania z elementem nieprzewidywalności zachowań ludzkich jest niewątpliwą zaletą tego rodzaju rozwiązań. Ponadto świadomość możliwości odczuwania ewentualnego bólu jest kolejnym pozytywnym wskaźnikiem dla tego produktu.

Uwzględniając polską Policję, dużym problemem związanym z propozycją firm proponujących rozwiązania z amunicją barwiącą jest brak konwersji do pistoletu Walther P-99.

Przedstawione propozycje można też nazwać „realnym systemem walki”. Idea systemu wydaje się bardzo prosta, wykorzystać najpopularniejsze jednostki broni używane w służbach mundurowych, przeprowadzić konwersję czyli wymianę elementów broni i przystosować ją do użycia pocisków z farbą przy zachowaniu jak najlepszych parametrów użycia broni, zbliżonych do autentycznych, występujących przy strzelaniu z amunicji ostrej (odrzut i hałas). Przyjmuje się, że system działa skutecznie i zachowuje odrzut²¹⁶ podczas strzału w 60% zbliżony do autentycznego, a poziom hałasu w granicach 50% rzeczywistego. Pozwala to na strzelanie bez ochraniaczy słuchu.

Jako główne zalety tego systemu można wskazać:

- zastosowanie jednostek broni krótkiej i długiej;
- zastosowanie zestawu ochronnego dla uczestników szkolenia gwarantujących bezpieczeństwo podczas ćwiczeń;
- wykorzystanie w treningu broni służbowej policjantów, co powoduje kształtowanie nawyków obsługi i posługiwania się własną jednostką broni;
- wprowadzenie elementu stresu do treningu strzeleckiego związanego z rywalizacją i bólem w czasie otrzymania trafienia pociskiem z substancją barwiącą;
- możliwość prowadzenia treningu w zespole policjantów;
- poszerzenie możliwości w wykorzystaniu obiektów do realizacji przedsięwzięć.

2.4.5. Inne rozwiązania i pomoce

- **Mobilne cele strzeleckie**

Nowatorskim rozwiązaniem jest propozycja polskiej firmy Tech Robotics z siedzibą w Warszawie — robotyczne, mobilne cele strzeleckie.

Myślą przewodnią projektu Robotic Target System było stworzenie możliwości szkoleniowych, które pozwolą wznieść się na nowy i do tej pory nieosiągalny poziom strzelecki skierowany do każdego dla kogo strzelectwo nie jest tylko okazjonalnym noszeniem broni. Według

²¹⁵ *Zasady bezpiecznego posługiwania się systemem szkoleniowym Simunition*, Szczytno 2008, niepublikowane.

²¹⁶ Ruch broni do tyłu, w czasie strzału, spowodowany ciśnieniem gazów prochowych na dno łuski i na zamek.

producenta Robotic Target System powstał dzięki intensywnej pracy inżynierów Tech Robotics oraz przy ogromnym zaangażowaniu merytorycznym byłych operatorów JW GROM — weteranów licznych misji zagranicznych.

Rozwiązanie polega na ustawieniu na ruchomym wózku wykonanego z tworzywa silikonopodobnego „torso”. Instruktor sterując zestawem decyduje jakie zadanie ma do wykonania uczestnik szkolenia. Uwzględniając, że istnieje możliwość wykorzystania większej liczby zestawów proces szkoleniowy może być wzbogacony o realne scenariusze strzeleckie.

Robotic Target System wymusza inny, niestandardowy sposób strzelania do celów, które nie są już tylko nieruchomą figurą na rubieży strzeleckiej. To także nowa jakość szkoleń taktycznych o znacznie zwiększonej dynamice treningu oraz innowacyjna metodyka nauczania skierowana głównie do służb mundurowych. Wszechstronność i zastosowanie użycia Robotic Target System ogranicza jedynie wyobraźnia instruktora, przenosząc szkolenie na wyższy i całkiem nowy poziom zaawansowania. Scenariusze i procedury, które do tej pory zarezerwowane były wyłącznie dla amunicji ćwiczebnej stały się dostępne podczas strzelania amunicją bojową²¹⁷.

Mobilne cele wyznaczają nową jakość szkoleń taktycznych o znacznie zwiększonej dynamice treningu. Sednem treningu z mobilnymi celami jest wyrobienie niezbędnych nawyków u funkcjonariuszy, którym przyjdzie pełnić służbę w różnych sytuacjach dnia codziennego. Obecnie patent firmy Tech Robotics wykorzystywany jest w Ośrodku Szkoleniowym Służby Ochrony Państwa w Warszawie oraz w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie.

- **Timer strzelecki**

Timer według słownika PWN to zegar odmierzający czas zaplanowany na wykonanie jakiejś czynności lub umożliwiający włączanie i wyłączanie jakiegoś urządzenia o określonej porze²¹⁸. Dodając epitet „strzelecki” mamy do dyspozycji urządzenie przydatne w szkoleniu strzeleckim służące do pomiaru strzelania, dzięki któremu jest możliwe bezbłędne zmierzenie czasu sesji strzeleckiej (sekwencji strzałów) — przebiegu oraz odstępami pomiędzy następującymi po sobie strzałami. Urządzenie pozwala budować formę, pewność siebie i skuteczność w strzelaniach szybkich, dynamicznych i sytuacyjnych. Element stresu związany z wykonaniem zadania w ściśle określonym czasie to podstawa do budowania prawidłowych nawyków w posługiwaniu się bronią palną. Urządzenie pozwala również strzelcowi śledzić swoje działanie w relacji: wykonanie zadania — czas realizacji.

2.5. Wnioski

Na podstawie przeprowadzonych czynności badawczych można stwierdzić, że proces nabywania umiejętności strzeleckich przez policjantów jest czytelny. Szczególnie w fazie początkowej — szkolenia zawodowego podstawowego — widoczne jest docenienie powagi prawidłowego

---

²¹⁷ <https://techrobotics.pl/> (dostęp 31.10.2022 r.).

²¹⁸ <https://sjp.pwn.pl/szukaj/timer.html> (dostęp 02.11.2022 r.).

przygotowania młodego policjanta do posługiwania się bronią palną. Co więcej, 144 godziny dydaktyczne dedykowane jednostce modułowej 09 „Szkolenie strzeleckie” i zdany egzamin końcowy dają podstawy do wnioskowania, że absolwent potrafi skutecznie i bezpiecznie użyć lub wykorzystać posiadany na wyposażeniu pistolet. Zapoznanie i nauczanie podstaw strzelania z pistoletu maszynowego i strzelby gładkolufowej również podwyższa kompetencje posterunkowego. Jednak w programie brakuje części, która dotyczy strzelania z karabinka automatycznego — broni, która jest na stanie magazynów alarmowych każdej jednostki Policji. W latach 2016–2019 oddzielna jednostka szkolna pozwalała słuchaczowi zdobyć podstawową wiedzę i umiejętności z obsługi tego rodzaju broni. Nie ma wiedzy dlaczego obszar ten został wyłączony z programu. Prawdopodobną przyczyną były problemy z obiektami do realizacji takich strzelań. W tym miejscu należy podkreślić, że szczególnie jednostki szkoleniowe powinny mieć łatwy dostęp do obiektów, w których instruktorzy przeprowadzaliby zajęcia z wyszkolenia strzeleckiego w pełnym zakresie działania.

Kolejne propozycje w ramach szkoleń to jedynie trzy możliwości. Prawdą jest, że programy szkoleń zawodowych: podoficerskiego, aspiranckiego i oficerskiego przewidują treści dotyczące wyszkolenia strzeleckiego, ale policjanci na każde z tych przedsięwzięć mogą być skierowani jeden raz podczas całej służby, co pozwala na „chwilowe” podwyższenie kompetencji, bez możliwości ani utrwalania nabytych umiejętności, ani ich rozwijania.

Udział w wymienionych kursach specjalistycznych (w podrozdziale 2.1.), w których występują treści z wyszkolenia strzeleckiego to również kwestia losowa. Może się zdarzyć, że policjant przez całą służbę nie skorzysta z takiej formy kształcenia. Jednostki szkoleniowe realizują przede wszystkim szkolenia zawodowe. Dodatkowo, Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie ma do zrealizowania zajęcia na studiach pierwszego i drugiego stopnia oraz podyplomowych. Wiąże się to z obciążeniem na płaszczyźnie kwaterunkowej i kadrowej.

W takim systemie cały ciężar utrzymywania lub podwyższania kompetencji w zakresie posługiwania się bronią palną przez funkcjonariuszy spoczywa na doskonaleniu lokalnym. Należy zwrócić uwagę, że według przepisów policjanci w jednostkach terenowych przystępują do doskonalenia w I, II i III kwartale danego roku, a w drugim półroczu dodatkowo do sprawdzianu strzeleckiego. Nie ma ścisłego określenia co z kwartałem IV. Zarządzenie nr 2 Komendanta Głównego Policji z 19 stycznia 2023 r. wskazuje minimalną liczbę dwóch strzelań do zrealizowania w danym kwartale, co może się równać z realną liczbą wykonanych zadań w ramach utrzymywania swoich umiejętności strzeleckich.

Jak zauważa Michał Karczmarczyk: „Skuteczność przedsięwzięć policyjnych nie może być postrzegana przez pryzmat korzystania z broni lub środków przymusu bezpośredniego. Atutem Policji jest właściwy poziom wyszkolenia, inteligencja i szybkość działania — cechy, które pozwalają na realizację zadań, często bez wchodzenia w kontakt fizyczny z osobami, wobec których wykonywane są określone czynności. Nie zawsze jednak takie działanie jest możliwe i wtedy należy sięgnąć po środki ostateczne, które pozwolą skutecznie, a jednocześnie bezpiecznie

nie wykonać powierzone zadanie²¹⁹. Ważne jest, aby proces szkolenia i doskonalenia policjantów wytwarzał możliwość szybkich, inteligentnych, odważnych i stojących na wysokim poziomie działań, nawet tych z wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego i broni palnej.

Według stanu na dzień 30 czerwca 2019 r. jednostki szkoleniowe Policji posiadały łącznie 6 strzelnic krytych oraz 4 strzelnice odkryte, komendy wojewódzkie Policji zaś łącznie 62 strzelnice kryte oraz dziewięć strzelnic odkrytych. Komenda Główna Policji posiadała 1 strzelnicę krytą. Ponadto, jednostki Policji użytkowały, w różnych formach prawnych, 211 strzelnic będących własnością 209 podmiotów pozapolicyjnych²²⁰.

Fakt posiadania w użytkowaniu obiektu strzeleckiego nie przesądza o jej możliwościach szkoleniowych, ponieważ nie w każdej z nich w sposób bezpieczny realizować można wszystkie rodzaje strzelań. Uwzględnić należy dodatkowe parametry strzelnic takie, jak: wytrzymałość kulochwytu głównego, rodzaju tłumika rykoszetów, sprawności systemu oczyszczającego powietrze ze szkodliwych substancji chemicznych (gazów prochowych) i komfortu termicznego w przypadku strzelnic krytych. Rozlegle rozumiana automatyka strzelnicy czyli systemy: transportu tarcz, obrotników i podnośników celów strzeleckich, oświetlenia i nagłośnienia to kolejny zbiór elementów wpływających na poziom realizacji szkolenia w danym obiekcie.

W schemacie nabywania umiejętności strzeleckich, oprócz dostępności do obiektu i częstotliwości udziału w zajęciach uwzględnić trzeba także konieczność udziału prawidłowo wyedukowanego prowadzącego strzelanie czyli instruktora. Korzystając z wyników kontroli, przeprowadzonej przez kontrolerów Departamentu Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego Najwyższej Izby Kontroli na temat „Szkolenie i doskonalenie zawodowe funkcjonariuszy służb podległych MSWiA”, można stwierdzić, że wg stanu na 30 czerwca 2019 r. w kadrze instruktorskiej Policji związanej ze szkoleniem strzeleckim było 1863 funkcjonariuszy, tj. 19 instruktorów na 1000 policjantów w służbie²²¹. Zauważyć przy tym należy, że część policjantów składających się na tę liczbę przestaje czynnie realizować obowiązki instruktorskie po otrzymaniu awansu służbowego. Z tego powodu realny wskaźnik może być niższy. Ponadto okres marzec 2020 — marzec 2022 to czas pandemii, w trakcie której całkowicie wstrzymano przedsięwzięcia szkoleniowe związane z wyedukowaniem „kolejnych pokoleń kadry instruktorskiej”.

Ważne jest, aby wyposażenie, a w badanym obszarze broń palna, spełniała oczekiwania operatorów. Pewność dysponowania urządzeniem niezawodnym i spełniającym wszelkie oczekiwania technologiczne skutkuje większą pewnością w działaniu. Policyjne magazyny posiadają bogatą ofertę uzbrojenia, szczególnie jeśli chodzi o broń krótką, czyli pistolety. Należało więc zbadać czy taki stan jest wskazany dla procesu szkolenia i doskonalenia uprawnionych. Taka sama sytuacja dotyczy broni innej niż broń krótką. Akt prawny wprowadzający na użytkowanie konkretne typy broni

---

²¹⁹ M. Karczmarczyk, *Użycie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej w aspekcie bezpieczeństwa osobistego policjantów i innych uczestników zdarzeń nadzwyczajnych*, Raport z badań, Szczytno 2007, s. 5.

²²⁰ Zob. *Informacja o wynikach kontroli Najwyższej Izby Kontroli „Szkolenie i doskonalenie zawodowe funkcjonariuszy służb podległych MSWiA”*, nr ewid. 38/2020/P/19/039/KPB, s. 57.

²²¹ Zob. tamże, s. 54.

— decyzja nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 8 lutego 2022 r. — daje do wyboru 6 rodzajów pistoletów maszynowych, 6 rodzajów karabinków, 10 rodzajów karabinów wyborowych oraz 9 rodzajów strzelb kal. 12. Nasuwa się wątpliwość czy za taką szeroką dostępnością rodzajów broni palnej nadąży również proces przygotowania funkcjonariuszy do ich właściwego użytkowania.

W procesie szkolenia strzeleckiego widoczny jest również postęp technologiczny, szczególnie dotyczy to wdrażania nowych technologii. Jedną z nowości w przedmiotowym zakresie są systemy pozwalające na wierne odwzorowanie tzw. pola walki, czyli realnych sytuacji, z jakimi strzelec może zetknąć się w służbie. System strzelnicy multimedialnej pozwala odwzorować w trakcie ćwiczeń prawie każde założenie lub scenariusz działania z użyciem broni bojowej, a nie tylko symulatora laserowego, jak ma to miejsce w podobnych rozwiązaniach²²². Nowoczesne technologie i nowatorskie rozwiązania, w tym typu *force on force*, są obecne w policyjnym szkoleniu strzeleckim. Jednak skala potrzeb w tym zakresie, jak ustalono, przewyższa możliwości realizacji założeń. Oferta firm zajmujących się produkcją trenażerów i innych rozwiązań poprawiających proces nabywania kompetencji w obszarze szkolenia strzeleckiego jest bardzo duża. Zasadne byłoby zatem sięganie do dostępnych na rynku ofert albo samodzielne projektowanie systemów odpowiadających potrzebom funkcjonariuszy.

Sprawa poziomu przygotowania policjantów do sytuacji nadzwyczajnych związanych z użyciem lub wykorzystaniem broni palnej jest w szczególnym zainteresowaniu kierownictwa Komendy Głównej Policji. Stąd zostały wydane „Priorytety i zadania priorytetowe Komendanta Głównego Policji na lata 2021–2023”. W aktualizacji z dnia 9 czerwca 2021 r. określono cztery obszary działań:

1. Optymalizacja działań Policji w zakresie zwalczania kluczowych rodzajów przestępczości, w tym cyberprzestępczości.
2. Zwiększenie skuteczności Policji przez wdrażanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych.
3. Podniesienie efektywności działań Policji w celu realizacji oczekiwań społecznych.
4. Zapewnienie optymalnych warunków pełnienia służby (pracy)²²³.

Dla systemu szkolenia strzeleckiego, szczególnie znaczenia nabiera punkt 2 ww. priorytetów pod kątem możliwości wykorzystania, również tutaj, nowoczesnych rozwiązań świata technologicznego oraz punkt 4, gdzie ściśle wyznaczone jest zadanie polegające a doskonaleniu warunków i zwiększeniu możliwości utrzymania odpowiednich poziomów: sprawności fizycznej i wyszkolenia strzeleckiego policjantów, poprzez działania o charakterze organizacyjnym i logistycznym. Do realizacji tak nakreślonych celów, przydatny byłby również rozwój bazy naukowo-technicznej szkół policyjnych.

Pomimo wypracowanego i realizowanego procesu przygotowania policjantów do sprawnego oraz bezpiecznego użycia lub wykorzystania broni palnej istnieją obszary wymagające poprawy, a ich usprawnienie spowodowałoby zwiększenie poczucia bezpieczeństwa zarówno samych policjantów, jak i całego społeczeństwa.

²²² M. Kwaczała, M. Marszałek, *Strzelnice przyszłości*, „Policyjne Forum Szkoleniowe” 2017, nr 1, s. 15.

²²³ <http://bip.zory.kmp.policja.gov.pl/031/priorytety-kgp/33750,Priorytety-Komendanta-Glownego-Policji-na-lata-2021-23.html> (dostęp 21.03.2023 r.).

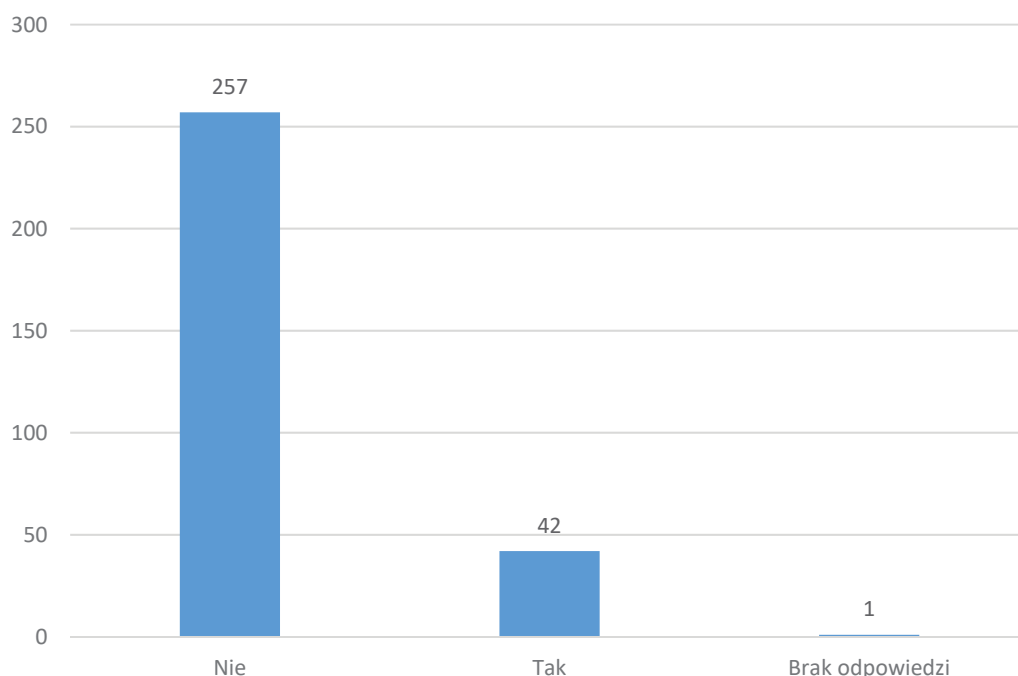

ROZDZIAŁ 3

Organizacja procesu przygotowania do posługiwania się bronią palną w innych służbach i formacjach uzbrojonych

Podczas czynności badawczych, w kwestionariuszu ankiety, uwzględniono kwestię znajomości systemu nabywania i doskonalenia umiejętności w zakresie posługiwania się bronią palną w innych formacjach i służbach. Rozkład liczbowy znajomości rozwiązań w innych formacjach i służbach przedstawia wykres 1.

Wykres 1. Wiedza respondentów na temat procesu nabywania umiejętności strzeleckich w innych formacjach i służbach

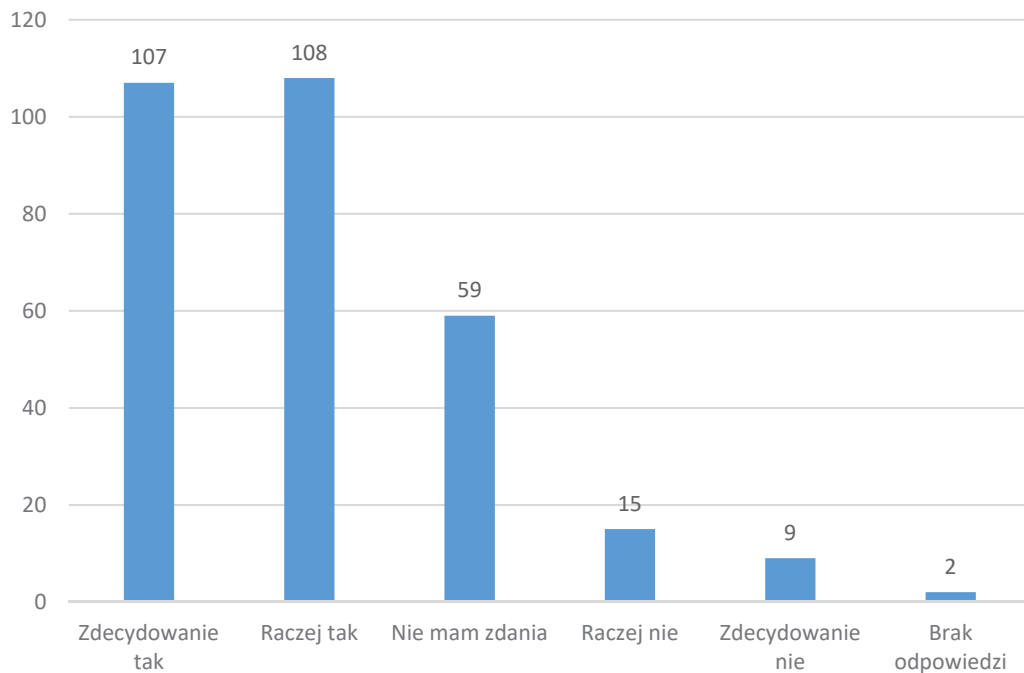

Źródło: opracowanie własne

Na wykresie 1 widać że, 257 respondentów (ponad 85%) deklaruje brak wiedzy na temat rozwiązań w innych formacjach i służbach, 42 funkcjonariuszy (14%) zaś zgłasza taką wiedzę. Jeden uczestnik badań (0,33%) nie udzielił odpowiedzi. Respondenci mieli możliwość odpowiedzi na temat ewentualnych usprawnień możliwych do zastosowania w Policji. Wskazania te uwzględniono we wnioskach rozdziału 3.

Jednocześnie zadano funkcjonariuszom pytanie dotyczące poziomu istotności wprowadzenia do systemu szkolenia doświadczeń innych służb w uzyskaniu odpowiednich kompetencji w zakresie posługiwania się bronią palną przez policjantów. Rozkład liczbowy odpowiedzi na powyższe pytanie przedstawia wykres 2.

Wykres 2. Poziom istotności wprowadzenia do systemu strzeleckiego szkolenia policyjnego doświadczeń innych służb (formacji) w opinii badanych

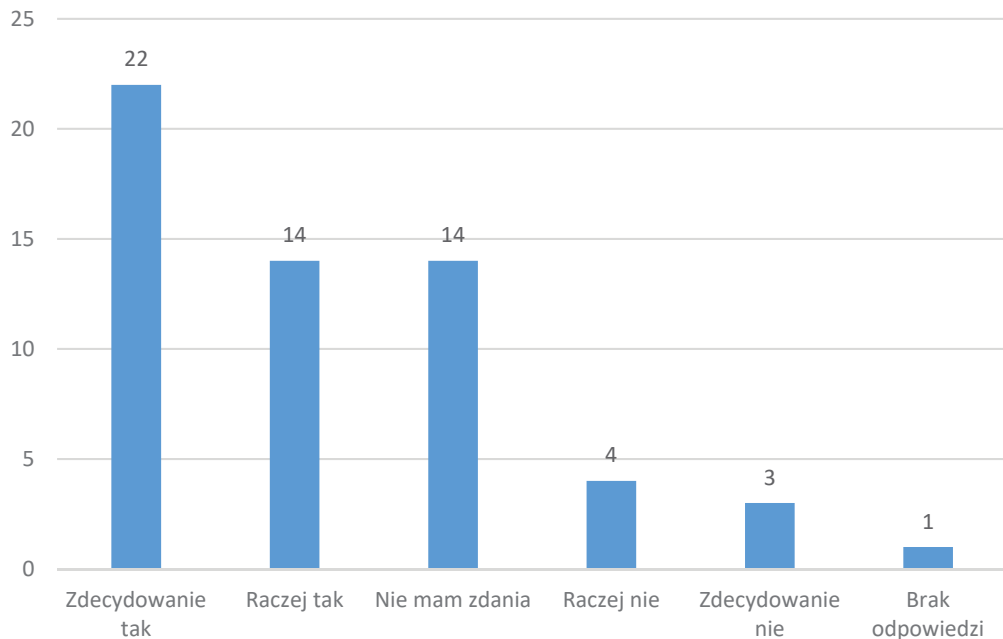

Źródło: opracowanie własne

Na wykresie 2 zobrazowano, że 215 odpowiadających (prawie 72%) potwierdza fakt, że wprowadzenie do systemu szkolenia doświadczeń innych służb ma wpływ na uzyskanie odpowiednich kompetencji w zakresie posługiwania się bronią palną przez policjantów, 24 policjantów (8%) neguje powyższe, 59 respondentów (19,7%) zaś nie ma zdania w opisanej kwestii. Nie udzieliło odpowiedzi 2 ankietowanych (0,7%). Zauważalne jest, że respondenci, jednocześnie nie mając wiedzy o możliwościach innych formacji, są przekonani o potrzebie wprowadzania ewentualnych zmian. Daje to podstawę do wnioskowania o świadomości grupy pod względem potrzeby doskonalenia istniejącego układu szkoleniowego.

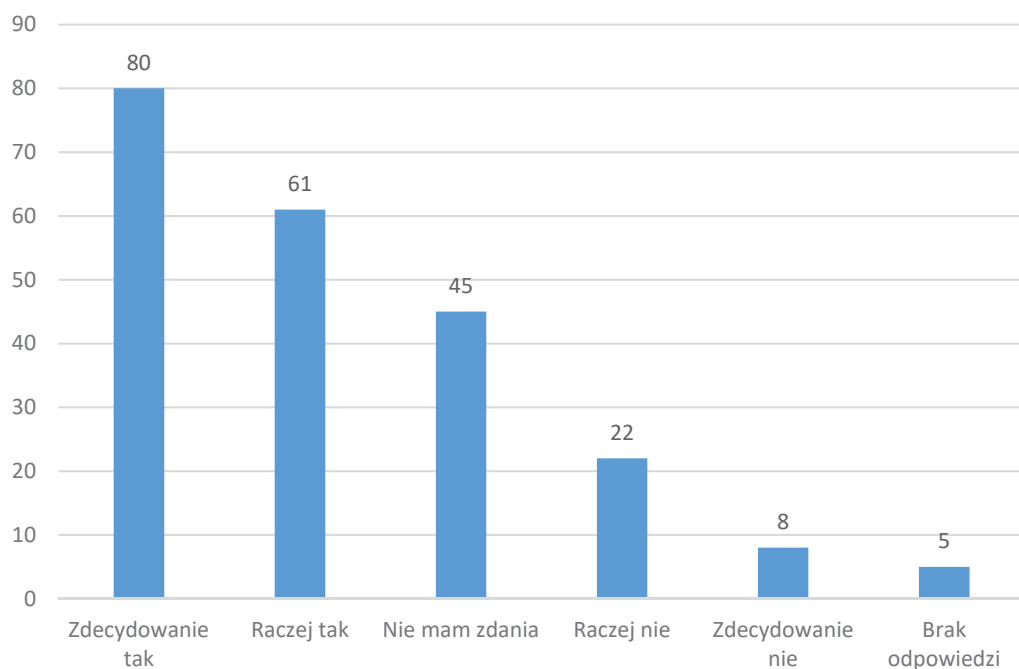
To samo pytanie zadano funkcjonariuszom, którzy w latach 2017–2021 użyli lub wykorzystali broń palną podczas czynności służbowych. Rozkład liczbowy odpowiedzi na powyższe pytanie przez policjantów, którzy użyli broni palnej uwzględniony jest na wykresie 3, a policjantów, którzy wykorzystali broń palną — na wykresie 4.

Wykres 3. Poziom istotności wprowadzenia do systemu strzeleckiego szkolenia policyjnego doświadczeń innych służb (formacji) w opinii policjantów, którzy użyli broni palnej w latach 2017–2021

Źródło: opracowanie własne

Wykres 4. Poziom istotności wprowadzenia do systemu strzeleckiego szkolenia policyjnego doświadczeń innych służb/formacji w opinii policjantów, którzy wykorzystali broń palną w latach 2017–2021

Źródło: opracowanie własne

Na wykresie 3 przedstawiono, że 36 respondentów (62%) potwierdza fakt, że wprowadzenie do systemu szkolenia doświadczeń innych służb ma wpływ na uzyskanie odpowiednich kompetencji w zakresie posługiwania się bronią palną przez policjantów, 7 funkcjonariuszy (ponad 12%) neguje powyższe, 14 policjantów (24,1%) zaś nie ma zdania w opisaniej kwestii. Jeden ankietowany (1,7%) nie udzielił odpowiedzi. Dane przedstawione na wykresie 4 wskazują, że 141 respondentów (prawie 64%) potwierdza fakt, iż wprowadzenie do systemu szkolenia doświadczeń innych służb ma wpływ na uzyskanie odpowiednich kompetencji w zakresie posługiwania się bronią palną przez policjantów, 30 odpowiadających (ponad 13%) neguje powyższe, 45 policjantów (20,4%) zaś nie ma zdania w opisaniej kwestii. Nie udzieliło odpowiedzi 3 ankietowanych (2,3%). Porównanie wykresów 2, 3 i 4 obrazuje fakt, że policjanci, którzy użyli lub wykorzystali broń palną podczas wykonywania obowiązków służbowych posiadają niższy stopień przekonania (o około 10%) o słuszności wprowadzonych doświadczeń w rozpatrywanej kwestii od funkcjonariuszy, którzy broni nie użyli lub nie wykorzystali. Może to świadczyć o własnym przekonaniu, że nabyte umiejętności na niwie policyjnej są wystarczające do reakcji na zdarzenie nadzwyczajne.

Realizując założenia badawcze, jak również uwzględniając uzyskane wyniki, za celowe uznano potrzebę zapoznania się i analizę procedury nabywania umiejętności posługiwania się bronią palną w wybranych formacjach (służbach) uzbrojonych.

3.1. Żandarmeria Wojskowa

Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o *Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych*²²⁴ ustanawia Żandarmerię Wojskową (ŻW) jako wyodrębnioną i wyspecjalizowaną służbę wchodzącą w skład Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej²²⁵.

Żandarmeria Wojskowa w zakresie, trybie i na zasadach określonych w odrębnych przepisach wykonuje w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz w stosunku do żołnierzy zadania przewidziane dla Policji²²⁶.

Żandarmeria Wojskowa wykonuje zadania należące do jej zakresu działania w Siłach Zbrojnych oraz w stosunku do:

- żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową;
- żołnierzy niebędących w czynnej służbie wojskowej w czasie noszenia przez nich mundurów oraz odznak i oznak wojskowych;
- żołnierzy w aktywnej rezerwie podczas pełnienia przez nich służby;
- żołnierzy w pasywnej rezerwie podczas odbywania ćwiczeń wojskowych, udziału w zwalczaniu klęsk żywiołowych i likwidacji ich skutków, w akcjach poszukiwawczych oraz ratowania życia ludzkiego;

²²⁴ Tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 1214 ze zm.

²²⁵ Tamże, art. 1 ust. 1.

²²⁶ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o *Policji*, art. 2.

- żołnierzy w pasywnej rezerwie w czasie noszenia przez nich mundurów oraz odznak i odznak wojskowych;
- pracowników zatrudnionych w jednostkach wojskowych:
  - w związku z ich zachowaniem się podczas pracy w tych jednostkach,
  - w związku z popełnieniem przez nich czynu zabronionego przez ustawę pod groźbą kary, wiążącego się z tym zatrudnieniem;
- osób przebywających na terenach lub w obiektach jednostek wojskowych;
- osób przebywających na terenach lub w obiektach placówek zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej;
- osób stwarzających lub mogących stwarzać zagrożenie dla osoby ochranianej;
- innych osób niż określone w pkt 1–4, podlegających orzecznictwu sądów wojskowych albo jeżeli wynika to z odrębnych przepisów;
- osób niebędących żołnierzami, jeżeli współdziałają z osobami wymienionymi wcześniej, w popełnieniu czynu zabronionego przez ustawę pod groźbą kary albo też jeżeli dokonują czynów zagrażających dyscyplinie wojskowej, albo czynów przeciwko życiu lub zdrowiu żołnierza, albo mieniu wojskowemu;
- żołnierzy sił zbrojnych państw obcych, przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz członków ich personelu cywilnego, jeżeli pozostają w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, o ile umowa międzynarodowa, której Rzeczpospolita Polska jest stroną, nie stanowi inaczej.

Według ustawy nałożone zadania Żandarmeria Wojskowa wykonuje przez:

- kontrolowanie przestrzegania dyscypliny wojskowej oraz porządku publicznego;
- interweniowanie w przypadkach naruszenia dyscypliny wojskowej lub porządku publicznego;
- opracowywanie dla właściwych organów informacji o stanie dyscypliny wojskowej i przestępczości w Siłach Zbrojnych, a także występowanie do tych organów z wnioskami mającymi na celu zapobieżenie popełnianiu przestępstw, wykroczeń i przewinień dyscyplinarnych;
- wykonywanie czynności operacyjno-rozpoznawczych;
- wykonywanie czynności procesowych w zakresie i na zasadach przewidzianych w przepisach o postępowaniu karnym i karnym skarbowym;
- zabezpieczanie śladów i dowodów popełnienia przestępstw i wykroczeń oraz sporządzanie ekspertyz i opinii kryminalistycznych;
- poszukiwanie sprawców przestępstw i wykroczeń oraz zaginionych żołnierzy, a także poszukiwanie utraconych przez jednostki wojskowe: broni, amunicji, materiałów wybuchowych i innego mienia wojskowego oraz materiałów zawierających informacje niejawne;
- wykonywanie kontroli ruchu drogowego, pilotowanie kolumn wojskowych oraz kierowanie ruchem drogowym w zakresie i na zasadach przewidzianych w przepisach o ruchu drogowym i o drogach publicznych;

- kontrolowanie uprawnień żołnierzy do noszenia munduru oraz odznak i oznak wojskowych, posiadania uzbrojenia i ekwipunku wojskowego oraz przebywania poza terenami i obiektami jednostek wojskowych;
- kontrolowanie posiadania uprawnień do używania munduru oraz odznak i oznak wojskowych, w zakresie i na zasadach przewidzianych w przepisach o odznakach i mundurach;
- konwojowanie osób, dokumentów i mienia wojskowego;
- przymusowe doprowadzanie osób w zakresie i na zasadach przewidzianych w przepisach o postępowaniu karnym, karnym skarbowym, karnym wykonawczym i cywilnym;
- asystowanie przy czynnościach egzekucyjnych w zakresie i na zasadach przewidzianych w przepisach o postępowaniu cywilnym i o postępowaniu egzekucyjnym w administracji;
- współuczestniczenie w zapewnianiu porządku podczas trwania imprez masowych przeprowadzanych na terenach i w obiektach jednostek wojskowych, w zakresie i na zasadach przewidzianych w przepisach o bezpieczeństwie imprez masowych;
- wykonywanie zadań policji sądowej w sądach wojskowych i powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury, w których utworzono komórki organizacyjne do spraw wojskowych;
- kontrolowanie ochrony mienia wojskowego, w szczególności zaś przechowywania uzbrojenia i środków bojowych;
- przeprowadzanie kontroli ochrony obszarów, obiektów i urządzeń przez specjalistyczne uzbrojone formacje ochronne;
- kontrolowanie przestrzegania przepisów o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz o narkomanii, a także wykonywanie czynności przewidzianych w tych przepisach dla organów wojskowych;
- przyjmowanie i zwalnianie z izby zatrzymań osadzonych na podstawie przepisów o dyscyplinie, wykonujących karę aresztu izolacyjnego, tymczasowo aresztowanych lub skazanych na podstawie przepisów karnych oraz prowadzenie ich ewidencji, przechowywanie dokumentów dotyczących pobytu tych osób w izbach zatrzymań oraz ich rzeczy osobistych, złożonych do depozytu, a także nadzorowanie osób przebywających w izbach zatrzymań;
- wykonywanie czynności ochronnych w stosunku do uprawnionych osób, a także zabezpieczanie pobytu w jednostkach wojskowych osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe i delegacji zagranicznych;
- przetwarzanie informacji, w tym danych osobowych.

Dowódcą Żandarmerii Wojskowej i przełożonym wszystkich żołnierzy Żandarmerii Wojskowej jest Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej²²⁷.

Żandarmerię Wojskową tworzą: Komenda Główna Żandarmerii Wojskowej, terenowe jednostki organizacyjne Żandarmerii Wojskowej oraz specjalistyczne jednostki organizacyjne

---

²²⁷ Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych, art. 6 ust. 1.

Żandarmerii Wojskowej²²⁸. Terenowymi jednostkami organizacyjnymi Żandarmerii Wojskowej są oddziały i wydziały Żandarmerii Wojskowej²²⁹. W skład oddziałów lub wydziałów Żandarmerii Wojskowej mogą wchodzić placówki Żandarmerii Wojskowej, jako ich zamiejscowe komórki wewnętrzne²³⁰. Schemat organizacyjny z dyslokacją terenową ŻW przedstawia rysunek 1.

Rysunek 1. Schemat organizacyjny z dyslokacją terenową jednostek Żandarmerii Wojskowej

Źródło: <https://www.wojsko-polskie.pl/kgzw/struktura> (dostęp 26.03.2023 r.)

Żandarmeria Wojskowa składa się z następujących pionów funkcjonalnych:

- dochodzeniowo-śledczego,
- prewencyjnego,
- administracyjno-logistyczno-technicznego²³¹.

²²⁸ Tamże, art. 7 ust. 1.

²²⁹ Tamże, art. 7 ust. 2.

²³⁰ Tamże, art. 7 ust. 2a.

²³¹ Tamże, art. 8 ust. 1.

Sprawy dotyczące między innymi uzbrojenia oraz planów i programów szkoleń specjalistycznych ŻW reguluje Minister Obrony Narodowej²³².

Według informacji o wynikach kontroli, przeprowadzonej przez kontrolerów Najwyższej Izby Kontroli, stan etatowy w Żandarmerii Wojskowej wynosi 2859 stanowisk²³³.

Proces nabywania umiejętności w posługiwaniu się bronią palną rozpoczyna się od momentu wstąpienia w szeregi Sił Zbrojnych. W art. 143 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. *o obronie Ojczyzny* określono realizację dobrowolnej zasadniczej służby wojskowej, która jest pełniona przez okres do 12 miesięcy. W czasie pełnienia dobrowolnej zasadniczej służby wojskowej realizuje się: szkolenie podstawowe w wymiarze do 28 dni zakończone przysięgą wojskową i wydaniem książeczki wojskowej (realizowanych w centrach szkolenia, ośrodkach szkolenia lub jednostkach wojskowych) oraz szkolenie specjalistyczne — realizowane w centrach szkolenia lub ośrodkach szkolenia — połączone z wykonywaniem obowiązków na stanowisku służbowym w wymiarze do 11 miesięcy²³⁴. Szkolenie podstawowe przewiduje jedynie nabywanie umiejętności w zakresie posługiwania się karabinkiem automatycznym w wymiarze 47 godzin. Szkolenie specjalistyczne dostosowane jest programem do przydziału służbowego żołnierza. Szkolenie specjalistyczne przygotowujące do służby w Żandarmerii Wojskowej realizowane jest w Centrum Szkolenia Żandarmerii Wojskowej w Mińsku Mazowieckim i trwa 3 miesiące. Obszar wyszkolenia ogniowego obejmuje 54 godziny dydaktyczne. Schemat obowiązującej procedury wstąpienia do wojska przedstawiony jest na stronach 16 i 17 w broszurze „*Żołnierz. Sprawdź, co daje Ci wojsko*”²³⁵.

W dniu 6 lutego 2023 r. Autor skierował do Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej prośbę dotyczącą uzyskania informacji i ewentualnego dostępu do materiałów (tylko jawnych) uwzględniających wiedzę w przedmiocie szkolenia strzeleckiego: akt prawny regulujący szkolenie strzeleckie w ŻW (z ewentualnymi załącznikami), programy przedsięwzięć szkoleniowych z elementem szkolenia strzeleckiego (szkolenia podstawowego, oficerskiego oraz wybranych innych szkoleń specjalistycznych), informacji o uzbrojeniu żołnierzy (jakie typy i wzory broni palnej są na wyposażeniu żołnierzy). Ponadto, zgłoszono potrzebę informacji na temat częstotliwości z jaką żołnierze przystępują do doskonalenia umiejętności posługiwania się bronią palną w poszczególnych komórkach organizacyjnych (grupach szkoleniowych). Na tej podstawie otrzymano:

1. *Program strzelań z broni strzeleckiej z 2012 roku wprowadzony rozkazem nr 167/Szkol./P7 Szefa Sztabu Generalnego WP z dnia 21 lutego 2012 r. w sprawie wprowadzenia do użytku „Programu strzelań z broni strzeleckiej”*²³⁶.

---

²³² Tamże, art. 9 ust. 3 i ust. 4.

²³³ Informacja o wynikach kontroli „Funkcjonowanie Żandarmerii Wojskowej”, KON-4101-02-00/2011, nr ewid. 18/2012/P11/082/KON, s. 10, <https://www.nik.gov.pl/plik/id,3736,vp,4766.pdf> (dostęp 23.03.2023 r.).

²³⁴ Dz. U. z 2022 r., poz. 655 ze zm.

²³⁵ <https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/pobierz2> (dostęp 26.03.2023 r.).

²³⁶ Znak Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, Szkol. 857/2012, niepublikowane.

2. *Doktrynę Szkolenia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej z 2010 roku wprowadzoną rozkazem nr 928/Szkol./P7 Szefa Sztabu Generalnego WP z dnia 28 października 2010 r. w sprawie wprowadzenia do użytku „Doktryny Szkolenia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej” DD/7 (A).*
3. *Uzupełnienie nr 1 do programu strzelań z broni strzeleckiej z 2013 r. wprowadzone rozkazem nr 1316/Szkol./P7 Szefa Sztabu Generalnego WP z dnia 11 grudnia 2013 r. zmieniający rozkaz w sprawie wprowadzenia „Programu strzelań z broni strzeleckiej”.*
4. *Poradnik metodyczny do szkolenia ogniowego.*

Analizując zapisy wskazanych dokumentów można orzec, że ramy obowiązujące w Siłach Zbrojnych RP (SZ RP) określają — jako warunek poprawnej realizacji procesu szkolenia ogniowego — odpowiednie przygotowanie osób odpowiedzialnych za jego realizację. Osobami odpowiedzialnymi za szkolenie podczas zajęć są kierownik zajęć i instruktor. W określonych sytuacjach kierownik zajęć może jednocześnie pełnić rolę instruktora szkolącego żołnierzy na jednym z punktów nauczania. Z reguły kierownik zajęć pełni funkcję instruktora najtrudniejszego zagadnienia²³⁷.

Według *Doktryny Szkolenia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej* szkolenie jest podstawową dziedziną działalności SZ RP i jest procesem realizowanym przez wszystkie szczeble dowodzenia oraz struktury organizacyjne w zakresie uzależnionym od przeznaczenia i zadań²³⁸. System szkolenia SZ RP obejmuje następujące podsystemy:

- kształcenie zawodowe,
- szkolenie dowództw i sztabów,
- szkolenie wojsk,
- szkolenie rezerw osobowych²³⁹.

Wyodrębnione i wyspecjalizowane służby oraz jednostki i instytucje zabezpieczające i wspierające (w tym Inspektorat Wsparcia SZ, Inspektorat Wojskowej Służby Zdrowia, Żandarmeria Wojskowa) szkolą się do prowadzenia działań wynikających z ich przeznaczenia oraz do wsparcia i zabezpieczenia w obszarze odpowiedzialności działań wojsk operacyjnych²⁴⁰.

Szkolenie w jednostkach wojskowych realizuje się według programów szkolenia. Wytyczne do ich opracowania określa Sztab Generalny WP, a szczegółową strukturę organizacyjną, przedmiotową i tematyczną, stosownie do potrzeb i zgodnie z kompetencjami, określają dowódcy Rodzajów Sił Zbrojnych, Szef Inspektoratu Wsparcia SZ, Szef Inspektoratu Wojskowej Służby Zdrowia, Dowódca Garnizonu Warszawa, Komendant Główny Żandarmerii

---

²³⁷ *Poradnik metodyczny do szkolenia ogniowego*, Sygn. Szkol. 891/2014, Ministerstwo Obrony Narodowej, Centrum Doktryn i Szkolenia Sił Zbrojnych, Bydgoszcz 2014, s. 22.

²³⁸ *Doktryna Szkolenia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej*, Szkol. 837/2010, Warszawa 2010, punkt 2001.

²³⁹ Tamże, punkt 2003.

²⁴⁰ Tamże, punkt 2054.

Wojskowej, a także szefowie zarządów Sztabu Generalnego WP i szefostw — w stosunku do jednostek wojskowych (instytucji i komórek organizacyjnych) bezpośrednio podległych²⁴¹.

W skład bazy szkoleniowej wchodzi:

- Infrastruktura szkoleniowa — obiekty budowlane wraz z instalacjami i urządzeniami stanowiącymi całość techniczno-użytkową oraz obszarami oddziaływania poszczególnych obiektów, wykorzystywane w procesie szkolenia (poligony, ośrodki szkolenia, garnizonowe i przykoszarowe place ćwiczeń).
- Baza gabinetowa — budynki lub ich części, obiekty małej architektury, budowle i tymczasowe obiekty budowlane wraz z wyposażeniem, stanowiąca część wojskowej infrastruktury ogólnej (sale audytoryjne i wykładowe, pracownie i gabinety dydaktyczne, laboratoria i warsztaty, obiekty sportowe, audiowizualne pomoce dydaktyczne).
- Urządzenia szkolno-treningowe (UST) — zbiór urządzeń służących usprawnieniu procesu kształcenia i szkolenia indywidualnego i zespołowego stanów osobowych pododdziałów, które stanowią m.in. uproszczone modele funkcjonalne sprzętu bojowego, inne urządzenia służące nauce celowania itp. (w tym: symulatory i trenażery, urządzenia treningowe, urządzenia do pozorowania pola walki, urządzenia wyposażenia uzupełniającego).
- Ośrodki (systemy) symulacyjne umożliwiające szkolenie oraz prowadzenie ćwiczeń i treningów dla dowództw, sztabów i wojsk (poligonowe systemy laserowo-elektroniczne, ośrodki symulacyjnego wspomaganie szkolenia bojowego wojsk, ośrodki — centra symulacji i komputerowych gier wojennych)²⁴².

Według słownika, stanowiącego załącznik B do doktryny, „Proces szkolenia” to ciąg systematycznych czynności realizowanych przez dowódców (szkolących) oraz podmioty szkolenia (szkolonych) umożliwiające żołnierzom i pracownikom wojska opanowanie stosownej wiedzy, umiejętności i nawyków pozwalających na realizację przez nich zadań na zajmowanych stanowiskach w wymiarze indywidualnym i zespołowym. Proces szkolenia powinien zapewniać sprawne, efektywne i ekonomiczne podejście do szkolenia przez zorientowanie na główne zdania jednostek, stosowne zdolności operacyjne służące realizacji tych zadań oraz cele szkoleniowe. W procesie szkolenia można wyodrębnić elementy następujące po sobie: analizę zadań oraz wymaganych do ich realizacji zdolności operacyjnych, przygotowanie szkolenia (programowanie, planowanie, organizowanie), realizację szkolenia, ocenę wyszkolenia i generowanie wniosków²⁴³.

Jako „System doskonalenia zawodowego” określono strukturę studiów i kursów w kraju i za granicą, przygotowujących żołnierzy zawodowych do służby na kolejnych stanowiskach służbowych. System doskonalenia zawodowego obejmuje doskonalenie zawodowe korpusu oficerów i podoficerów. Doskonalenie zawodowe realizowane jest w ramach studiów podyplo-

---

²⁴¹ Tamże, punkt 2057.

²⁴² Tamże, punkt 4003.

²⁴³ Tamże, definicja nr 28.

mowych, kursów kwalifikacyjnych i kursów doskonalących²⁴⁴. Szkolenie programowe to cyklicznie powtarzające się przedsięwzięcia szkoleniowe, realizowane zgodnie z programami szkolenia, mające na celu wyszkolenie (doskonalenie) żołnierzy w określonych specjalnościach wojskowych oraz opanowanie umiejętności działania zespołowego, w tym zgranie w składzie obsługi, załogi, pododdziału (równorzędnego), okrętu itp.²⁴⁵ Szkolenie uzupełniające jest to szkolenie żołnierzy realizowane w resorcie obrony narodowej w celu uzupełnienia wiedzy i doskonalenia nabytych umiejętności²⁴⁶.

Treść „Programu strzelań z broni strzeleckiej” (PSBS) dzieli strzelanie żołnierzy na grupy: ćwiczenia przygotowawcze oraz strzelania szkolne, bojowe i sytuacyjne.

Ćwiczenia przygotowawcze służą do nauczania oraz ciągłego doskonalenia umiejętności i podtrzymywania kondycji strzeleckiej żołnierzy przez realizację zadań w zakresie posługiwania się uzbrojeniem w różnych warunkach, przechodzenia od teorii strzelania do praktycznego rozwiązywania zadań metodami bezogniowymi i ogniowymi, na odległościach zmniejszonych i rzeczywistych, a także wyrabianiu nawyków i doskonaleniu umiejętności indywidualnych i zespołowych w skutecznym prowadzeniu ognia z etatowego uzbrojenia²⁴⁷. Wymienione działania poprzedzają realizację strzelań szkolnych i bojowych z broni strzeleckiej. W celu realizacji ćwiczeń przygotowawczych wskazane jest wykorzystywanie: broni strzeleckiej i sportowej (pneumatycznej, małokalibrowej), urządzeń szkolno-treningowych, trenażerów i symulatorów²⁴⁸. Dział kończy się wykonaniem strzelań wyznaczonych dla służby wartowniczej z karabinka.

Strzelania szkolne z broni strzeleckiej służą do nauki prowadzenia celnego ognia różnymi sposobami w dzień i w nocy oraz w maskach przeciwgazowych, jak również umiejętności samodzielnego rozwiązywania zadań strzeleckich. Przygotowują do realizacji strzelań bojowych, sytuacyjnych i specjalnych. Strzelania szkolne obowiązują podczas szkolenia kandydatów do służby przygotowawczej i w jednostkach szkolnictwa wojskowego (nie dotyczy obsady etatowej)²⁴⁹.

Strzelanie bojowe stanowią najwyższy stopień sprawdzenia umiejętności funkcyjnych w zakresie samodzielnego prowadzenia ognia w różnych warunkach z zasadniczych rodzajów uzbrojenia²⁵⁰, strzelania sytuacyjne zaś przeznaczone są do nauczania, doskonalenia oraz sprawdzenia umiejętności prowadzenia ognia pododdziałem w wykonywaniu zadań ogniowych wynikających ze specyfiki przyszłych zadań²⁵¹.

---

²⁴⁴ Tamże, definicja nr 33.

²⁴⁵ Tamże, definicja nr 41.

²⁴⁶ Tamże, definicja nr 42.

²⁴⁷ *Program strzelań z broni strzeleckiej*, s. 36, niepublikowane.

²⁴⁸ Tamże, s. 36.

²⁴⁹ Tamże, s. 45.

²⁵⁰ Tamże, s. 71.

²⁵¹ Tamże, s. 105.

W systemie wojskowego szkolenia strzeleckiego funkcjonuje Wojskowa Odznaka Strzelecka. Założeniem przyznawania nagrody jest popularyzowanie i podnoszenie umiejętności strzeleckich wśród żołnierzy. Przewidziano trzy kategorie wyróżnienia (od III do I)²⁵². Uzyskanie kolejnych poziomów skutkuje otrzymaniem nagrody.

Przepisy definiują, że na kierownika ćwiczenia ze strzelaniem wyznacza się dowódcę co najmniej o jeden poziom wyżej od dowódcy strzelającego pododdziału. Pełni on jednocześnie obowiązki kierownika strzelania²⁵³. Daje to podstawę do wnioskowania, że system szkolnictwa wojskowego przewiduje nabycie kwalifikacji instruktorskich podczas nabywania kompetencji służbowych na wyższych stanowiskach.

„Program strzelań z broni strzeleckiej” określa również zestawienie ćwiczeń i strzelań z broni strzeleckiej dla jednostek wojskowych Żandarmerii Wojskowej²⁵⁴. Należy podkreślić, że każda z grup funkcyjnych ma obowiązek wykonania strzelania z pistoletu wojskowego w porze dziennej. Podstawą szkolenia jest jednak realizacja strzelania bojowego nr 1 lub 2 z karabinka w porze dziennej, nocnej i w masce przeciwgazowej.

Eksporując przekazaną literaturę należy podkreślić, że strzelania żołnierzy wykonywane są przede wszystkim w obiektach wyposażonych w rozbudowane systemy ukazywania celów. Ze względu na specyfikę zadań większość zadań strzeleckich jest dedykowana broni długiej.

Centrum Szkolenia Żandarmerii Wojskowej w Mińsku Mazowieckim jest jedyną jednostką szkoleniową w strukturach Żandarmerii Wojskowej. Zgodnie z informacją zamieszczoną na stronie internetowej, zakres aktualnego działania Centrum Szkolenia ŻW obejmuje realizację zadań szkoleniowych i doskonalenia zawodowego żołnierzy zawodowych jednostek organizacyjnych ŻW, w szczególności zaś organizowanie kursów dla oficerów i podoficerów (szeregowych) zawodowych: przygotowujących się do objęcia pierwszych stanowisk służbowych, podwyższających kwalifikacje zawodowe, przygotowujących się do misji zagranicznych oraz do obsadzenia stanowisk w strukturach międzynarodowych. Ponadto w Mińsku Mazowieckim organizowane są kursy instruktorsko-metodyczne²⁵⁵. Katalog kursów i szkoleń w Centrum Szkolenia Żandarmerii Wojskowej w Mińsku Mazowieckim na 2023 rok²⁵⁶ jest podzielony na pięć części, które przewidują:

- 1) Cykl Prewencji i Taktyki Interwencji,
- 2) Zespół Nauczania Języków Obcych,
- 3) Cykl Szkolenia Dochodzeniowo-Śledczego,
- 4) Cykl Szkolenia Kryminalnego,
- 5) kursy przekwalifikowania.

---

²⁵² Tamże, załącznik P.

²⁵³ *Uzupełnienie nr 1 do Programu strzelań z broni strzeleckiej*, s. 9.

²⁵⁴ Tamże, załącznik F.

²⁵⁵ <https://cszw.wp.mil.pl/pl/pages/zadania-2017-01-16-4/> (dostęp 02.04.2023 r.).

²⁵⁶ https://cszw.wp.mil.pl/u/pages/atts/2023/3/bKATALOG_KURSOW_I_SZKOLEN_2023_r.pdf (dostęp 02.04.2023 r.).

Analizując zamieszczone w katalogu propozycje, należy wymienić możliwości szkoleniowe z elementem obsługi broni palnej:

1. *Taktyka i techniki posługiwania się bronią w sytuacjach zagrożenia* (czas trwania kursu — 10 dni).
2. *Użycie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej* (czas trwania kursu — 2 tygodnie).
3. *Taktyka działania grup ochrony (GO) i nieetatowych grup ochrony Żandarmerii Wojskowej (NGO ŻW)* (czas trwania kursu — 7 dni).
4. *Kurs z zakresu podstaw posługiwania się bronią* (czas trwania kursu — 5x10 dni. Uczestnikami kursu są kandydaci z Oddziałów ŻW przewidziani do prowadzenia zajęć ze szkolenia ogniowego (strzeleckiego) w roli instruktorów/kierowników strzelań.
5. *Kurs przekwalifikowania podoficerów do Żandarmerii Wojskowej* (czas trwania kursu — 8 tygodni).
6. *Kurs przekwalifikowania szeregowych zawodowych Żandarmerii Wojskowej* (czas trwania kursu — 15 tygodni).

Ponadto, w strukturach Żandarmerii Wojskowej realizowane są szkolenia doskonalące (bieżące i okresowe) na podstawie programów szkolenia poszczególnych jednostek zgodnie ze specyfiką wykonywanych zadań. Strzelania programowe żandarmi realizują w każdym miesiącu.

Na zaznaczenie zasługuje możliwość szkolenia żołnierzy ŻW w ramach porozumień i umów z podmiotami zewnętrznymi. W 2017 roku rozpoczęto realizację: „Programu szkolenia dla żołnierzy Żandarmerii Wojskowej wykonujących pilotaże pojazdami uprzywilejowanymi podczas działań typowych i ekstremalnych z wykorzystaniem symulatora jazdy”²⁵⁷. Współpracę nawiązano pomiędzy Wyższą Szkołą Policji w Szczytnie i Centrum Szkolenia Żandarmerii Wojskowej w Mińsku Mazowieckim. Oprócz tytułowego wykorzystania symulatora jazdy przewidziano temat nr 2: „Taktyka działań podczas pilotaży” w wymiarze 12 godzin dydaktycznych, podczas którego żołnierze mogą podnosić umiejętności strzelania z i zza pojazdu z broni palnej krótkiej.

Zgodnie z informacją uzyskaną od Szefa Zespołu Prawnego Komendy Głównej Żandarmerii Wojskowej (wiadomość elektroniczna na adres autora, z dnia 22.02.2023 r.) żołnierze ŻW mają na wyposażeniu następujące rodzaje i typy broni strzeleckiej:

- 9 mm pistolet GLOCK i jego odmiany,
- 5,56 mm karabinek BERYL i jego odmiany,
- 5,56 mm karabinek MSBS GROT C16 FB,
- 5,56 mm karabinek szturmowy HK – 416,
- 9 mm pistolet maszynowy H&K MP5 i jego odmiany,
- 7,62 mm karabin wyborowy TRG-22 SAKO,
- 7,62 mm karabin maszynowy MINIGUN M134D — HHB/F;
- 7,62 mm karabin maszynowy MINIMI NATO,
- 12,7 mm karabin wyborowy „TOR”;

---

²⁵⁷ Niepublikowany.

- 7,62 x 51 mm karabin maszynowy UKM — 2000 P,
- 5,56 x 45 mm lekki karabin maszynowy MINIMI,
- 12,7 mm karabin WKM — B,
- 12,7 mm wielokalibrowy karabin maszynowy M3,
- 26 mm pistolet sygnałowy wz. 1978,
- 12/70 strzelba gładkolufowa MOSSBERG 5044,
- 12/70 strzelba gładkolufowa REMINGTON 870.

Żołnierze Żandarmerii Wojskowej korzystają z rozwiązań technologicznych krajowych przedstawicieli. Należy tu przedstawić produkt z Tarnowa. Zakłady Mechaniczne „Tarnów” SA wchodzące w domenę broni i amunicji w skład Polskiej Grupy Zbrojeniowej w zakresie infrastruktury do realizacji zajęć z wykorzystaniem broni palnej przygotowały Krytą Mobilną Strzelnicę Ćwiczebną w kontenerach 40FC HC. Strzelnica umożliwia prowadzenie treningu strzeleckiego na dystansie od 5 do 50 m z wykorzystaniem amunicji ostrej i wskaźników laserowych. Strefę strzelań strzelnicy kontenerowej zaprojektowano do strzelania ze stałej i zmiennej linii otwarcia ognia z pistoletów i rewolwerów centralnego i bocznego zapłonu w kalibrze do 11,43 mm, pistoletów maszynowych w kalibrze do 9 mm oraz karabinków kalibru 5,56 mm (Beryl, Mini Beryl) — ogniem pojedynczym, pociskami płaszcзовymi i półpłaszcзовymi zwykłymi o rdzeniu miękkim. Strzelnica kontenerowa jest mobilnym, wysoko wyspecjalizowanym środkiem do realizacji zadań treningu strzeleckiego z broni palnej. Umożliwia przeprowadzenie treningu strzeleckiego z broni krótkiej służbom wojskowym, funkcjonariuszom Policji oraz załogom posterunków np. Straży Granicznej w miejscu pracy przy minimalizacji problemów logistycznych. Strzelnicę można ustawić na terenie przyległym do placówki i uruchomić w ciągu kilkudziesięciu minut. Kompletna strzelnica kontenerowa składa się z dwóch lub więcej połączonych kontenerów, w których można prowadzić trening strzelecki na dystansie od 5 do 50 m ze stałej i zmiennej linii otwarcia ognia. Bardzo ważną zaletą strzelnicy kontenerowej jest możliwość zainstalowania multimedialnego interaktywnego trenera do realizacji zadań treningu strzeleckiego przy użyciu amunicji ostrej oraz replik laserowych. Może on m.in. efektywnie wydłużyć optycznie oś strzelań do 200 m²⁵⁸. Produkt z Tarnowa jest często wykorzystywany w szkoleniu żołnierzy.

3. 2. Służba Ochrony Państwa

Ustawa z 8 grudnia 2017 r. o *Służbie Ochrony Państwa*²⁵⁹ określiła Służbę Ochrony Państwa (SOP) jako jednolitą umundurowaną, uzbrojoną formację wykonującą zadania z zakresu ochrony osób i obiektów oraz rozpoznawania i zapobiegania skierowanym przeciw nim przestępstwom²⁶⁰.

Do zadań SOP należy:

²⁵⁸ <https://www.zmt.tarnow.pl/wordpress/item/kryta-mobilna-strzelnica-cwiczebna-w-kontenerach-40ft-hc> (dostęp 30.10.2022 r.).

²⁵⁹ Tekst jednolity, Dz. U. z 2019 r., poz. 828 ze zm.

²⁶⁰ Tamże, art. 2 ust. 1.

- Ochrona:
  - Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałka Sejmu, Marszałka Senatu, prezesa Rady Ministrów, wiceprezesa Rady Ministrów, ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz ministra właściwego do spraw zagranicznych;
  - byłych prezydentów Rzeczypospolitej Polskiej;
  - osób posiadających status głowy państwa, szefa rządu oraz ich zastępców, przewodniczącego parlamentu lub izby parlamentu albo ministra spraw zagranicznych, wchodzących w skład delegacji państw obcych przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
  - innych osób ze względu na dobro państwa,
  - obiektów służących Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, prezesowi Rady Ministrów, ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych oraz ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych oraz wskazanym w decyzji ministra właściwego do spraw wewnętrznych innych obiektów stanowiących siedziby członków Rady Ministrów, zwanych dalej „siedzibami członków Rady Ministrów”, z wyłączeniem obiektów służących Ministrowi Obrony Narodowej i Ministrowi Sprawiedliwości,
  - placówek zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej.
- Rozpoznawanie i zapobieganie przestępstwom przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej, przestępstwom przeciwko życiu lub zdrowiu, przestępstwom przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu, przestępstwom przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, przestępstwom przeciwko wolności, przestępstwom przeciwko czci i nietykalności cielesnej, przestępstwom przeciwko porządkowi publicznemu, zamachom i czynnej napaści skierowanymi przeciwko osobom wskazanym wcześniej oraz przeciwko bezpieczeństwu obiektów z wyłączeniem dotyczących tych obiektów przestępstw przeciwko ochronie informacji.
- Rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie popełnianych przez funkcjonariuszy SOP, zwanych dalej „funkcjonariuszami”, i pracowników SOP określonych przestępstw²⁶¹.

Komendant SOP jest centralnym organem administracji rządowej podległym ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych²⁶². Artykuł 14 ust. 3 ustawy SOP nakazuje Komendantowi SOP określenie oraz zapewnienie realizacji programu szkolenia funkcjonariuszy i doskonalenia zawodowego pracowników, a także zapewnienie właściwych warunków i sposobu szkolenia.

Na zaznaczenie zasługuje fakt, że w zakresie swoich zadań funkcjonariusze wykonują czynności administracyjno-porządkowe w celu zapewnienia ochrony oraz operacyjno-rozpoznawcze w celu pozyskiwania informacji dotyczących zagrożeń względem osób i obiektów, a także rozpoznawania i zapobiegania przestępstwom oraz rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw²⁶³.

---

²⁶¹ Tamże, art. 3.

²⁶² Tamże, art. 9 ust. 1.

²⁶³ Tamże, art. 19 ust. 1.

Według danych uzyskanych z Internetu (źródeł elektronicznych) Służba Ochrony Państwa posiada 2375 etatów²⁶⁴.

Szkolenie funkcjonariuszy i doskonalenie zawodowe pracowników w Służbie Ochrony Państwa organizowane i realizowane jest na podstawie zarządzenia nr 8/2020 Komendanta Służby Ochrony Państwa z dnia 3 lipca 2020 r. w sprawie systemu szkolenia funkcjonariuszy i doskonalenia zawodowego pracowników w Służbie Ochrony Państwa²⁶⁵. Zarządzenie dzieli przedsięwzięcia szkoleniowe na:

- szkolenie zawodowe podstawowe, które przygotowuje funkcjonariusza do służby w SOP na stanowiskach służbowych, na których jest wymagane przeszkolenie podstawowe;
- szkolenie zawodowe oficerskie, które jest przeszkoleniem specjalistycznym uprawniającym funkcjonariusza do złożenia egzaminu oficerskiego;
- szkolenie zawodowe specjalistyczne, które przygotowuje funkcjonariusza do realizacji zadań służbowych w poszczególnych komórkach organizacyjnych SOP;
- szkolenie zawodowe doskonalące, które jest ukierunkowane na doskonalenie posiadanej wiedzy i umiejętności zawodowych funkcjonariuszy, przeprowadzane jako stałe i uzupełniające;
- szkolenie zawodowe lokalne, które jest realizowane w poszczególnych komórkach organizacyjnych SOP w celu podniesienia poziomu lub podniesienia wiedzy, lub umiejętności przydatnych funkcjonariuszom w realizacji ich zadań służbowych;
- szkolenie zawodowe zewnętrzne, które jest realizowane przez podmioty spoza SOP (podmioty zewnętrzne) w przypadku braku możliwości zaspokojenia potrzeb szkoleniowych funkcjonariuszy przez komórkę szkoleniową lub komórki organizacyjne SOP²⁶⁶.

Szkolenie zawodowe doskonalące stałe, które dotyczy również utrzymywania lub podnoszenia poziomu umiejętności strzeleckich odbywa się w ramach grup doskonalenia, określanych jako:

- Grupa 1 (G1) — grupa szkoleniowa administracyjno-logistyczna,
- Grupa 2 (G2) — grupa ochrony obiektowej,
- Grupa 3 (G3) — grupa ochrony osobistej;
- Grupa 4 (G4) — wydział specjalny²⁶⁷.

W programie szkolenia zawodowego doskonalącego stałego ujmowana jest również kadra kierownicza SOP.

W 2022 r. powyższe doskonalenie było realizowane w SOP na podstawie decyzji nr 125/2022 Komendanta Służby Ochrony Państwa z dnia 1 kwietnia 2022 r. w sprawie wprowadzenia do użytku służbowego programu szkolenia zawodowego doskonalącego stałego dla funkcjonariuszy Służby Ochrony Państwa w roku 2022²⁶⁸. Załącznik do decyzji, do kadry

---

²⁶⁴ <https://infosecurity24.pl/sluzby-mundurowe/wymiana-kadr-w-sop-odejsc-moze-ponad-100-funkcjonariuszy> (dostęp 23.03.2023 r.).

²⁶⁵ Dz. Urz. SOP z 2020 r., poz. 11 ze zm.

²⁶⁶ Tamże, § 3 ust. 1.

²⁶⁷ Tamże, § 15 ust. 1.

²⁶⁸ Znak SOP-XIV-27638/2022.T/FI, niepublikowana.

kierowniczej zaliczył funkcjonariuszy wykonujących obowiązki służbowe na stanowisku: Zastępcy Komendanta SOP, Dyrektora Zarządu, Zastępcy Dyrektora Zarządu, Naczelnika Wydziału, Zastępcy Naczelnika Wydziału oraz Kierownika Sekcji. Wymieniony przepis wprowadza całe dni szkoleniowe poszczególnych grup, podczas których doskonalone mają być również umiejętności strzeleckie. Dla grupy 1 ustalono jeden okres szkoleniowy realizowany w miesiącach od kwietnia do grudnia w wymiarze 8 godzin lekcyjnych — 4 godziny lekcyjne ze szkolenia strzeleckiego, 4 godziny lekcyjne z taktyki ochronnej (realizowane w formie jednodniowej w Warszawie). Dla grupy 2 wskazano jeden okres szkoleniowy realizowany w miesiącach od kwietnia do grudnia w wymiarze 20 godzin lekcyjnych — 12 godzin lekcyjnych ze szkolenia strzeleckiego, 8 godzin lekcyjnych z taktyki ochronnej (szkolenie realizowane w formie dwudniowej w miejscowości Raducz). Dla grupy 3 i grupy 4 — dwóch okresów szkoleniowych:

- pierwszy okres szkoleniowy realizowany w miesiącach od kwietnia do lipca w wymiarze 33 godzin lekcyjnych:
  - 8 godzin lekcyjnych — 4 godziny lekcyjne ze szkolenia strzeleckiego i 4 godziny lekcyjne z taktyki ochronnej, realizowane w formie jednodniowej w Warszawie,
  - 25 godzin lekcyjnych — 15 godzin lekcyjnych ze szkolenia strzeleckiego i 10 godzin lekcyjnych z taktyki ochronnej, realizowanych w formie trzydniowej w Raduczu;
- drugi okres szkoleniowy realizowany w miesiącach od września do grudnia w wymiarze 33 godzin lekcyjnych:
  - 8 godzin lekcyjnych — 4 godziny lekcyjne ze szkolenia strzeleckiego i 4 godziny z taktyki ochronnej, realizowane w formie jednodniowej w Warszawie,
  - 25 godzin lekcyjnych — 15 godzin lekcyjnych ze szkolenia strzeleckiego i 10 godzin lekcyjnych z taktyki ochronnej, realizowane w formie trzydniowej w Raduczu.

Dla kadry kierowniczej zaplanowano jeden okres szkoleniowy realizowany od kwietnia do grudnia w wymiarze 7 godzin lekcyjnych — 2 godziny lekcyjne ze szkolenia strzeleckiego i 5 godzin lekcyjnych z kształtowania kadry kierowniczej, realizowane w formie jednodniowej w Warszawie.

Liczba amunicji przewidziana na jednego szkolonego w roku 2022: grupa 1 — 60 sztuk do broni krótkiej, grupa 2 — 100 sztuk do broni krótkiej i 30 sztuk do broni długiej, grupa 3 i 4 — 400 sztuk do broni krótkiej i 400 sztuk do broni długiej, kadra kierownicza — 30 sztuk do broni krótkiej. Ponadto dla grup 3 i 4 obowiązkowo przydzielano 20 sztuk amunicji barwiącej FX do broni krótkiej.

Aktem prawnym regulującym proces nabywania i doskonalenia umiejętności strzeleckich w Służbie Ochrony Państwa jest decyzja nr 19/2022 Komendanta Służby Ochrony Państwa z dnia 28 stycznia 2022 r. w sprawie szkolenia strzeleckiego w Służbie Ochrony Państwa²⁶⁹. Niepublikowana decyzja nr 19/2022 została zmieniona Decyzją nr 40/2022 Komendanta Służby Ochrony

---

²⁶⁹ Znak SOP-XIV-6399/2022.T/GO, niepublikowana.

Państwa z dnia 22 lutego 2022 r. *zmieniającą decyzję w sprawie szkolenia strzeleckiego w Służbie Ochrony Państwa*²⁷⁰.

W SOP, instruktor prowadzący strzelanie to wyznaczony funkcjonariusz, który w SOP lub Biurze Ochrony Rządu odbył szkolenie specjalistyczne przygotowujące go do prowadzenia strzelań (szkolenie specjalistyczne przystosowujące do prowadzenia strzelań w SOP trwające 40 godzin) ma pełną możliwość decydowania o warunkach strzelania (składowych strzelania) podczas realizacji zajęć. W tematach dotyczących stricte strzelania występuje wskazówka, że odległość jest ograniczona możliwościami strzelnicy i możliwościami broni, a w przypadku celu uwzględniona jest również opcja korzystania ze strzelnicy multimedialnej czyli wizualizacja celu²⁷¹.

Przepisy sugerują kolejność nabywania umiejętności w zakresie posługiwania się bronią palną oraz dają dowolność w działaniach prowadzącego zajęcia z możliwością dostosowania założeń do poziomu umiejętności szkolonych. W załączniku nr 2 do decyzji nr 19/2022 ujęte zostały „Testy strzeleckie”. Na tej podstawie instruktor ma do wyboru: 12 propozycji testów strzeleckich z broni krótkiej, 2 propozycje z broni krótkiej i długiej oraz 6 propozycji z broni długiej. Założenia do testów strzeleckich mają sztywno określone warunki realizacji.

Obowiązujący w SOP program szkolenia zawodowego podstawowego został wprowadzony decyzją nr 498/2022 Komendanta Służby Ochrony Państwa z dnia 31 października 2022 r. w *sprawie programu szkolenia zawodowego podstawowego*²⁷². Na realizację przedmiotu 2.9 „Szkolenie strzeleckie” przewidziano 99 godzin lekcyjnych. Instruktorzy w czterogodzinnych blokach realizują następującą tematykę dotyczącą strzelania z broni palnej krótkiej i długiej: na celność i skupienie, z wymianą magazynka, z usuwaniem zacięć, do celu ukazującego się, z przeniesieniem punktu celowania, po wykonaniu obrotu, przemieszczając się w różnych kierunkach, zza osłon, z awaryjną zamianą broni, w warunkach ograniczonej widoczności.

Kandydaci do służby przechodzący z innych formacji lub służb kierowani są na szkolenie zgodnie z programem wprowadzonym decyzją nr 116/2019 Komendanta Służby Ochrony Państwa z dnia 27 marca 2019 r. w *sprawie programu szkolenia zawodowego podstawowego uzupełniającego*²⁷³, który przewiduje dla funkcjonariuszy przeniesionych do służby w SOP 14 godzin dydaktycznych w ramach tematu szkolenie strzeleckie (strzelanie z broni krótkiej i długiej)²⁷⁴. Całe przedsięwzięcie przewiduje realizację 66 godzin.

Szkolenie zawodowe oficerskie nie posiada w treści programu części dotyczących posługiwania się bronią palną.

---

²⁷⁰ Znak SOP-XIV-12344/2022.T/GO, niepublikowana.

²⁷¹ Decyzja nr 19/2022 z dnia 28 stycznia 2022 r. Komendanta Służby Ochrony Państwa w *sprawie szkolenia strzeleckiego w Służbie Ochrony Państwa*, załącznik nr 1.

²⁷² Znak SOP-XIV-94134/2022.T/AR, niepublikowana.

²⁷³ Dz. Urz. SOP z 2019 r., poz. 12.

²⁷⁴ Decyzja nr 116/2019 z dnia 27 marca 2019 r. Komendanta Służby Ochrony Państwa w *sprawie programu szkolenia zawodowego uzupełniającego*, § 1 załącznika.

W formacji obowiązuje również szkolenie zawodowe specjalistyczne przygotowujące do służby w placówkach zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej wprowadzone do użytku służbowego decyzją nr 422/2019 Komendanta Służby Ochrony Państwa z dnia 2 października 2019 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego specjalistycznego przygotowującego do służby w placówkach zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej²⁷⁵. W zakresie szkolenia strzeleckiego funkcjonariusze uczestniczą w zajęciach, na które przewidziano odpowiednio w kolejnych częściach przedsięwzięcia 13 i 41 godzin dydaktycznych (część ogólna — ochrona placówki i część rozszerzona — ochrona osób). Zakres tematyczny jest porównywalny ze szkoleniem zawodowym podstawowym i obejmuje dodatkowo strzelanie z karabinu maszynowego: z wymianą taśmy amunicji w różnych postawach, ze zmianą stanowisk strzeleckich, w czasie ewakuacji do miejsca bezpiecznego podczas zaistnienia zagrożenia dla grupy ochronnej w szyku pieszym, w czasie ewakuacji z pojazdów unieruchomionych do sprawnych podczas zaistnienia zagrożenia dla kolumny pojazdów ochronnych, podczas ewakuacji grupy ochronnej z unieruchomionej kolumny pojazdów.

Zgodnie z odpowiedzią SOP z dnia 15 grudnia 2022 r.: „W odniesieniu do broni będącej na indywidualnym wyposażeniu funkcjonariuszy, formacja opiera się na wyrobach marki Glock (pistolety Glock 17 i 19)”²⁷⁶. Dodatkowo zarządzenie nr 60 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 października 2018 r. w sprawie norm uzbrojenia i wyposażenia specjalnego przysługującego funkcjonariuszom Służby Ochrony Państwa oraz sposobu przyznawania, korzystania i przechowywania uzbrojenia²⁷⁷ określa, że na wyposażeniu SOP znajdują się następujące rodzaje uzbrojenia: karabin maszynowy, karabin wyborowy, karabinek, pistolet, pistolet maszynowy, karabinek sportowy, pistolet sportowy, pistolet sygnałowy, karabinek granatnik, granatnik, rewolwer, strzelba gładkolufowa²⁷⁸. Wyszczególniono również karabinek pneumatyczny i pistolet pneumatyczny. Według polityki formacji zakupy w zakresie broni realizowane są adekwatnie do potrzeb wynikających również z sytuacji geopolitycznej. Nie ma sztywno określonych producentów czy typów (modeli) uzbrojenia.

Baza szkoleniowa SOP w zakresie strzelania to trzy obiekty, z których dwa zlokalizowane są w Warszawie (przy ul. Miłobędzkiej i ul. Podchorążych), a trzeci w m. Raducz. Funkcjonariusze SOP szkolą się strzecko na strzelnicach krytych w Warszawie oraz w ośrodku szkolenia SOP w m. Raducz, w którym zlokalizowane są trzy odkryte osie strzeleckie o długości 50, 100 i 300 metrów. Obiekty zamknięte wyposażone są w tradycyjne systemy automatyki służące do transportu celów strzeleckich. Przy ulicy Podchorążych funkcjonariusze korzystają z tak zwanej „rotundy” czyli osi strzeleckiej z możliwością prowadzenia ognia w kącie 270 stopni. Ponadto w szkoleniu wykorzystywane są cele mobilne firmy Tech Robotics.

---

²⁷⁵ Znak SOP-I-81246/2019.T/AR, niepublikowana.

²⁷⁶ Pismo SOP-I-109371/2022.T/JB z dnia 15 grudnia 2022 r. adresowane do A. Tomaszka.

²⁷⁷ Dz. Urz. MSWiA z 2018 r. poz. 70.

²⁷⁸ Tamże, *Tabela norm uzbrojenia i wyposażenia specjalnego*.

3.3. Straż Graniczna

Ustawa z dnia 12 października 1990 r. *o Straży Granicznej*²⁷⁹ ustanowiła Straż Graniczną (SG) jako jednolitą, umundurowaną i uzbrojoną formację przeznaczoną do ochrony granicy państwowej, kontroli ruchu granicznego oraz zapobiegania i przeciwdziałania nielegalnej migracji²⁸⁰.

Do zadań SG należy przede wszystkim:

- ochrona granicy państwowej na lądzie i morzu;
- organizowanie i dokonywanie kontroli ruchu granicznego;
- zapobieganie i przeciwdziałanie nielegalnej migracji poprzez:
  - kontrolę przestrzegania przepisów dotyczących wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i pobytu na tym terytorium,
  - rozpoznawanie i analizowanie zagrożeń migracyjnych,
  - zwalczanie zagrożeń migracyjnych, w tym przestępczości związanej z nielegalną migracją,
  - realizowanie, w zakresie swojej właściwości, zadań określonych w ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. *o cudzoziemcach*²⁸¹,
  - współdziałanie z organami i podmiotami właściwymi w sprawach udzielania cudzoziemcom zezwoleń na wjazd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub pobyt na tym terytorium, w tym wykonywanie czynności na wnioski tych organów i podmiotów, na zasadach określonych odrębnymi przepisami;
- wydawanie zezwoleń na przekraczanie granicy państwowej, w tym wiz;
- rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców, w zakresie właściwości Straży Granicznej;
- zapewnienie bezpieczeństwa w komunikacji międzynarodowej i porządku publicznego w zasięgu terytorialnym przejścia granicznego, a w zakresie właściwości Straży Granicznej także w strefie nadgranicznej;
- przeprowadzanie kontroli bezpieczeństwa:
  - w środkach transportu w komunikacji międzynarodowej,
  - w zasięgu terytorialnym przejścia granicznego: drogowego, kolejowego, morskiego i rzeczno-
  - w portach lotniczych na zasadach określonych w przepisach dotyczących ochrony lotnictwa cywilnego;
- zapewnienie bezpieczeństwa na pokładzie statków powietrznych wykonujących przewóz lotniczy pasażerów;

---

²⁷⁹ Tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 1061 ze zm.

²⁸⁰ Tamże, art. 1 ust. 1.

²⁸¹ Tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 2354 ze zm.

- współdziałanie z innymi organami i służbami w zakresie rozpoznawania zagrożeń terroryzmem i przeciwdziałania tym zagrożeniom;
- osadzanie i utrzymywanie znaków granicznych na lądzie oraz sporządzanie, aktualizacja i przechowywanie granicznej dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej;
- ochrona nienaruszalności znaków i urządzeń służących do ochrony granicy państwowej;
- przetwarzanie informacji, w tym danych osobowych z zakresu ochrony granicy państwowej, kontroli ruchu granicznego, zapobiegania i przeciwdziałania nielegalnej migracji oraz udostępnianie ich sądom, prokuratorom, organom administracji publicznej i innym organom państwowym, uprawnionym do ich otrzymania na podstawie odrębnych ustaw, w zakresie niezbędnym do realizacji ich zadań;
- nadzór nad eksploatacją polskich obszarów morskich oraz przestrzeganiem przez statki przepisów obowiązujących na tych obszarach;
- ochrona granicy państwowej w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej przez prowadzenie obserwacji statków powietrznych i obiektów latających, przelatujących przez granicę państwową na małych wysokościach, oraz informowanie o tych przelotach właściwych jednostek Sił Powietrznych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- zapobieganie transportowaniu, bez zezwolenia wymaganego w myśl odrębnych przepisów, przez granicę państwową odpadów, szkodliwych substancji chemicznych oraz materiałów jądrowych i promieniotwórczych, a także zanieczyszczaniu wód granicznych;
- zapobieganie przemieszczaniu, bez zezwolenia wymaganego w myśl odrębnych przepisów, przez granicę państwową środków odurzających i substancji psychotropowych oraz broni, amunicji, materiałów wybuchowych i prekursorów materiałów wybuchowych podlegających ograniczeniom;
- przeprowadzanie kontroli legalności wykonywania pracy przez cudzoziemców, prowadzenia działalności gospodarczej przez cudzoziemców, powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom²⁸².

W Straży Granicznej służy prawie 14 800 funkcjonariuszy²⁸³. Komendant Główny Straży Granicznej jest centralnym organem administracji rządowej podległym ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych²⁸⁴. Terenowymi organami SG są:

- komendanci oddziałów SG,
- komendanci placówek i dywizjonów SG²⁸⁵.

Struktura Straży Granicznej, zgodnie z informacjami na stronie internetowej Komendy Głównej Straży Granicznej przedstawia się następująco:

- Komenda Główna Straży Granicznej;
- 9 oddziałów Straży Granicznej;

²⁸² Ustawa z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, art. 1 ust. 2.

²⁸³ <https://www.strazgraniczna.pl/pl/aktualnosci/6511,SG-w-liczbach.html> (dostęp 18.03.2023 r.).

²⁸⁴ Ustawa z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, art. 3 ust. 1.

²⁸⁵ Tamże, art. 5 ust. 1.

- Biuro Spraw Wewnętrznych Straży Granicznej;
- ośrodki Szkolenia Straży Granicznej (Centralny Ośrodek Straży Granicznej w Koszalinie, Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie, Ośrodek Szkoleń Specjalistycznych w Lubaniu);
- 97 placówek Straży Granicznej;
- 1 Dywizjon Straży Granicznej²⁸⁶.

Komendant Główny Straży Granicznej może, w drodze zarządzenia, tworzyć i znosić ośrodki szkolenia Straży Granicznej i ośrodki Straży Granicznej oraz określać ich organizację i zakres działania²⁸⁷. Ponadto Komendant Główny Straży Granicznej wskazany jest do określenia zakresu oraz szczegółowych zasad szkolenia funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej²⁸⁸.

W Straży Granicznej ustalono następujące kwalifikacje zawodowe:

- podstawowe — uzyskane podczas szkolenia podstawowego funkcjonariuszy,
- podoficerskie — uzyskane podczas szkolenia w zakresie szkoły podoficerskiej,
- chorążych — uzyskane podczas szkolenia w zakresie szkoły chorążych,
- oficerskie — uzyskane podczas przeszkolenia specjalistycznego do mianowania na pierwszy stopień oficerski Straży Granicznej,
- kadry kierowniczej — uzyskane podczas szkolenia specjalistycznego dla kadry kierowniczej i dowódczej Straży Granicznej wymagane na stanowisku kierowniczym²⁸⁹.

Kwalifikacje zawodowe: podoficerskie, chorążych, oficerskie i kadry kierowniczej stanowią kwalifikacje specjalistyczne²⁹⁰.

Jednostki organizacyjne Straży Granicznej oraz funkcjonariusze otrzymują uzbrojenie oraz wyposażenie, w tym wyposażenie specjalne, niezbędne do wykonywania przez funkcjonariuszy czynności służbowych²⁹¹.

Minister właściwy do spraw wewnętrznych został wskazany do określenia, w drodze rozporządzenia, uzbrojenia Straży Granicznej, uwzględniając także inne niż broń palna rodzaje uzbrojenia oraz konieczność zapewnienia skutecznego wykonywania przez funkcjonariuszy czynności służbowych²⁹². Jednocześnie Komendant Główny Straży Granicznej został wskazany do określenia, w drodze zarządzenia, norm należności uzbrojenia zespołowego i indywidualnego, warunki jego przyznawania i użytkowania, a także normy wyposażenia²⁹³.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 maja 2014 r. w sprawie *uzbrojenia Straży Granicznej*²⁹⁴ na uzbrojenie Straży Granicznej składa się broń palna w postaci

²⁸⁶ <https://www.strazgraniczna.pl/pl/straz-graniczna/struktura-sg> (dostęp 18.03.2023 r.).

²⁸⁷ Ustawa z dnia 12 października 1990 r. o *Straży Granicznej*, art. 6 ust. 4.

²⁸⁸ Tamże, art. 9 ust. 7 pkt 6a.

²⁸⁹ Tamże, art. 37b ust. 1.

²⁹⁰ Tamże, art. 37b ust. 2.

²⁹¹ Tamże, art. 75 ust. 1.

²⁹² Tamże, art. 75 ust. 2.

²⁹³ Tamże, art. 75 ust. 3.

²⁹⁴ Dz. U. z 2014 r., poz. 658 ze zm.

pistoletów, rewolwerów, broni gładkolufowej, pistoletów maszynowych, karabinków, karabinów, karabinów maszynowych, granatników²⁹⁵.

Kwestie norm należności w obszarze broni palnej w Straży Granicznej reguluje zarządzenie nr 26 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 5 maja 2016 r. w sprawie norm należności uzbrojenia oraz norm wyposażenia specjalnego, a także warunków przyznawania i użytkowania uzbrojenia Straży Granicznej²⁹⁶. Zgodnie z aktem prawnym, w czasie prowadzenia szkolenia funkcjonariusza wykorzystuje się między innymi broń treningową na amunicję barwiącą, wkładki lufowe na amunicję barwiącą, broń pneumatyczną, broń sportową, przekroje broni i inny sprzęt niezbędny w procesie szkolenia oraz amunicję do tej broni w liczbie niezbędnej do realizacji procesu szkolenia²⁹⁷. Na uwagę zasługuje kwestia przydzielenia na stan ośrodków szkolenia pełnego zestawu uzbrojenia.

Zgodnie z zarządzeniem nr 106 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 19 grudnia 2014 r. w sprawie zakresu oraz szczegółowych zasad szkolenia funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej²⁹⁸ celem szkolenia jest wszechstronne przygotowanie funkcjonariuszy i pracowników do wykonywania zadań, stosownie do zajmowanego stanowiska służbowego oraz zapewnienie podnoszenia kwalifikacji zawodowych i wiedzy ogólnej²⁹⁹.

Szkolenie funkcjonariuszy realizowane jest jako:

- szkolenie kwalifikowane obejmujące: szkolenie podstawowe, szkolenie w zakresie szkoły podoficerskiej, szkolenie w zakresie szkoły chorążych, przeszkolenie specjalistyczne do mianowania na pierwszy stopień oficerski Straży Granicznej, zwane dalej przeszkoleniem specjalistycznym;
- doskonalenie zawodowe.

Doskonalenie zawodowe prowadzone jest jako doskonalenie:

- centralne obejmujące: szkolenie specjalistyczne i kurs doskonalący,
- lokalne,
- zewnętrzne.

Szkolenie pracowników realizowane jest w ramach doskonalenia zawodowego³⁰⁰.

Funkcjonariusze przyjęci do służby w Straży Granicznej kierowani są do ośrodka szkolenia celem odbycia szkolenia podstawowego i następującego bezpośrednio po nim szkolenia w zakresie szkoły podoficerskiej³⁰¹.

Doskonalenie centralne organizują i prowadzą, ośrodki szkolenia³⁰².

---

²⁹⁵ Tamże, § 1 ust. 1.

²⁹⁶ Dz. Urz. KGSG z 2016 r., poz. 21 ze zm.

²⁹⁷ Tamże, § 4.

²⁹⁸ Dz. Urz. KGSG z 2014 r., poz. 133 ze zm.

²⁹⁹ Tamże, § 2 ust. 1.

³⁰⁰ Tamże, § 7.

³⁰¹ Tamże, § 9 ust. 1.

³⁰² Tamże, § 42 ust. 1

Doskonalenie lokalne jest organizowane i prowadzone przez jednostki organizacyjne lub komórki wewnętrzne, w szczególności w formie zajęć teoretycznych i praktycznych, mających na celu:

- aktualizowanie kwalifikacji przez funkcjonariuszy i pracowników w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań i czynności na zajmowanym stanowisku służbowym;
- utrzymanie i podnoszenie sprawności fizycznej oraz umiejętności strzeleckich funkcjonariuszy;
- uzyskanie przez funkcjonariuszy i pracowników kwalifikacji niezbędnych do wykonywania zadań na przewidywanym lub zajmowanym stanowisku służbowym, w przypadku gdy na mocy odrębnych przepisów za organizację i przeprowadzenie szkolenia odpowiedzialni są kierownicy jednostek organizacyjnych lub komórek organizacyjnych³⁰³.

Obszar umiejętności posługiwania się bronią palną w Straży Granicznej reguluje zarządzenie nr 45 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 6 lipca 2012 r. w sprawie organizacji i prowadzenia strzelania z broni palnej w Straży Granicznej³⁰⁴.

Zgodnie z zarządzeniem, strzelanie z broni strzeleckiej/palnej prowadzone jest w formie:

- szkolenia strzeleckiego obejmującego zajęcia teoretyczne i praktyczne,
- treningu strzeleckiego,
- strzelania sprawdzającego,
- zawodów strzeleckich³⁰⁵.

Istnieje możliwość organizowania i prowadzenia strzelania na podstawie warunków strzelań w przepisach dotyczących innych służb mundurowych³⁰⁶. Funkcjonariusze w ramach doskonalenia lokalnego uczestniczą w treningu strzeleckim, który jest organizowany co najmniej raz na kwartał³⁰⁷ oraz w strzelaniu sprawdzającym organizowanym corocznie, w okresie od września do końca grudnia danego roku³⁰⁸. W każdej jednostce organizacyjnej SG rodzaj strzelań wybierany jest indywidualnie. Formacja nie posiada centralizacji w sprawie badania poziomu umiejętności funkcjonariuszy.

Instrukcja wyróżnia następujące rodzaje strzelań: statyczne, szybkie, dynamiczne, sytuacyjne, specjalne oraz taktyczne. Celem strzelania specjalnego jest doskonalenie technik strzeleckich niezbędnych do wykonywania zadań wymagających umiejętności wykraczających poza zakres strzelań statycznych, szybkich, dynamicznych i sytuacyjnych. Celem strzelań taktycznych jest doskonalenie zespołowe technik strzeleckich w strzelaniach specjalnych³⁰⁹. Od poziomu strzelań specjalnych istnieje możliwość zastosowania metalowych celów „popperów”.

---

³⁰³ Tamże, § 45 ust. 1.

³⁰⁴ Dz. Urz. KGSG z 2012 r., poz. 40 ze zm.

³⁰⁵ Tamże, *Instrukcja w sprawie organizacji i prowadzenia strzelania z broni palnej w Straży Granicznej*, § 4 ust. 1.

³⁰⁶ Tamże, § 4 ust. 5.

³⁰⁷ Tamże, § 5 ust. 1.

³⁰⁸ Tamże, § 6 ust. 1.

³⁰⁹ Tamże, § 14 ust. 1.

Wskazać należy, że funkcjonariusze SG podstawowe umiejętności strzeleckie oraz wiedzę nt. posługiwania się i wykorzystywania broni palnej w służbie nabywają w ramach szkolenia podstawowego i szkolenia w zakresie szkoły podoficerskiej, a następnie doskonali ją w trakcie szkolenia w zakresie szkoły chorążych oraz przeszkolenia specjalistycznego do mianowania na pierwszy stopień oficerski Straży Granicznej³¹⁰.

W ramach szkolenia zawodowego podstawowego przewidziano 56 jednostek dydaktycznych przeznaczonych do nabywania umiejętności posługiwania się bronią palną służbową w zakresie tematycznym:

- zasady bezpiecznego użytkowania broni palnej;
- budowa i zasady działania broni palnej;
- budowa, zasady działania i bezpiecznego użytkowania broni palnej;
- postępowanie w przypadku jej utraty;
- podstawowe zasady celnego strzelania;
- czynności wchodzące w zakres strzelań statycznych z pistoletu;
- strzelanie statyczne z pistoletu;
- doskonalenie strzelania statycznego z pistoletu;
- strzelanie statyczne z pistoletu w różnych postawach;
- doskonalenie strzelania statycznego z pistoletu w różnych postawach;
- strzelanie statyczne z pistoletu w warunkach ograniczonej widoczności;
- czynności wchodzące w zakres strzelań szybkich z pistoletu, strzelanie statyczne z pistoletu maszynowego;
- strzelanie szybkie z pistoletu w różnych postawach, doskonalenie strzelania statycznego z pistoletu maszynowego;
- doskonalenie strzelania szybkiego z pistoletu w różnych postawach oraz strzelania statycznego z pistoletu maszynowego;
- strzelanie szybkie z pistoletu oraz strzelanie statyczne z pistoletu maszynowego — sprawdzian;
- strzelanie szybkie z pistoletu na krótkich odległościach;
- doskonalenie strzelania szybkiego z pistoletu oraz strzelania statycznego z pistoletu maszynowego.

Program szkolenia w zakresie szkoły podoficerskiej funkcjonariuszy Straży Granicznej realizowanego bezpośrednio po szkoleniu podstawowym zawiera tematy dotyczące wyszkolenia strzeleckiego:

- użytkowanie broni palnej — strzelba gładkolufowa, karabinek, karabin maszynowy, karabin wyborowy, pistolet sygnałowy;
- techniki posługiwania się karabinkiem, karabinem maszynowym i wyborowym — trening bezstrzałowy;

---

³¹⁰ Informacja z Komendy Głównej Straży Granicznej z dnia 16 lutego 2023 r., znak KG-OI-VIII.0180.23.2023.JL.

- techniki posługiwania się karabinkiem — trening strzelecki;
- techniki posługiwania się karabinem maszynowym, wyborowym i pistoletem sygnałowym — trening strzelecki;
- strzelanie szybkie z pistoletu;
- doskonalenie strzelania szybkiego z pistoletu;
- strzelanie szybkie z pistoletu w różnych postawach oraz strzelanie statyczne ze strzelby gładkolufowej;
- doskonalenie strzelania szybkiego z pistoletu w różnych postawach;
- strzelanie z pistoletu maszynowego;
- strzelanie dynamiczne z pistoletu;
- doskonalenie strzelania dynamicznego z pistoletu;
- strzelanie dynamiczne z pistoletu — zmiana stanowiska i postawy;
- strzelanie szybkie oraz dynamiczne z pistoletu w warunkach ograniczonej widoczności;
- strzelanie z pistoletu na krótkich odległościach;
- strzelanie sytuacyjne z pistoletu;
- strzelanie szybkie oraz dynamiczne z pistoletu;
- doskonalenie strzelania szybkiego oraz dynamicznego z pistoletu;
- doskonalenie strzelania szybkiego oraz dynamicznego z pistoletu — przygotowanie do egzaminu przedmiotowego;
- egzamin przedmiotowy.

Na realizację ww. treści przewidziano 77 jednostek dydaktycznych.

W trakcie szkolenia w zakresie szkoły chorążych funkcjonariuszy Straży Granicznej uczestnik realizuje 18 jednostek dydaktycznych w ramach podnoszenia umiejętności posługiwania się bronią palną z obszarów strzelań: statycznych, szybkich, dynamicznych i sytuacyjnych.

Przeszkolenie specjalistyczne do mianowania na pierwszy stopień oficerski Straży Granicznej w zakresie kształcenia kompetencji kierowniczych — w programie — przewiduje tematy:

- zasady bezpieczeństwa podczas strzelania z broni palnej,
- doskonalenie techniki strzelania statycznego,
- technika strzelania szybkiego w różnych postawach,
- doskonalenie techniki strzelania szybkiego,
- technika strzelania dynamicznego w różnych postawach,
- doskonalenie techniki strzelania dynamicznego.

Na realizację ww. tematów przewidziane jest 21 jednostek dydaktycznych.

Ponadto w ramach prowadzonego doskonalenia zawodowego centralnego, Ośrodek Szkoleń Specjalistycznych SG w Lubaniu prowadzi kurs instruktorski przygotowujący funkcjonariuszy SG do prowadzenia zajęć w jednostkach organizacyjnych Straży Granicznej z zakresu strzelania z broni palnej. Dodatkowo instruktor posiada uprawnienia „cywilne” wydane przez Ligę

Obrony Kraju lub Polski Związek Strzelectwa Sportowego. W ofercie ww. ośrodka znajdują się również następujące kursy doskonalące:

- posługiwanie się bronią palną i zespołową — karabinek, karabin maszynowy;
- posługiwanie się bronią palną w trakcie wykonywania zadań służbowych;
- użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej w służbie³¹¹.

Zgodnie z informacją z Komendy Głównej Straży Granicznej obecnie na wyposażeniu Straży Granicznej znajdują się następujące rodzaje broni palnej krótkiej i długiej:

- 9x19 mm Parabellum pistolet CZ 75B,
- 9x19 mm Parabellum pistolet CZ P-10 C,
- 9x19 mm Parabellum pistolet P-99,
- 9x19 mm Parabellum pistolet Glock 17/19,
- 9x19 mm Parabellum pistolet maszynowy PM 98,
- 9x19 mm Parabellum pistolet maszynowy HK UMP,
- 9x19 mm Parabellum pistolet maszynowy HK MP 5,
- 5,56x45 mm karabinek BERYL i MINI — BERYL,
- 5,56x45 mm karabinek MSBS GROT,
- 5,56x45 mm karabinek HK 416,
- 7,62x39 mm karabinek AKMS,
- Strzelby gładkolufowe kal. 12 — Mossberg, Benelli (M3, Super Nova)³¹².

Centralny Ośrodek Straży Granicznej w Koszalinie dysponuje dwoma strzelnicami krytymi o długości odpowiednio 20 i 50 metrów. Funkcjonariusze Ośrodka Szkoleń Specjalnych w Lubaniu mają możliwość korzystania z osi strzeleckiej o długości 25 metrów z wydzielonymi 9 stanowiskami. Instruktorzy realizując zajęcia ze strażnikami mają jeszcze możliwość korzystania z obiektów strzeleckich, których gospodarzami są inne formacje lub służby.

3.4. Wnioski

Każda z opisanych formacji (służba) posiada wypracowany proces związany ze szkoleniem strzeleckim. Stawiane przed grupami zawodowymi zadania wpływają również na priorytety szkoleniowe (np. na jaki rodzaj broni palnej stawiany jest największy nacisk w trakcie szkolenia). Dodatkowo liczebność funkcjonariuszy (żołnierzy), podlegających procesowi szkolenia, wprowadza różnice w systemie przygotowania do posługiwania się bronią palną.

Proces nabywania umiejętności odpowiedniego posługiwania się bronią palną w Policji jest porównywalny z procesami realizowanymi w innych formacjach w tym zakresie. Funkcjonują ramy dotyczące ogólnego szkolenia w formacji i szkolenia stricte z bronią palną, ponadto: szkolenia podstawowe oraz specjalistyczne w ramach działalności jednostek (ośrodków) odpo-

---

³¹¹ Pismo KG-OI-VIII.0180.23.2023.JL z dnia 16 lutego 2023 r.

³¹² Tamże.

wiedzialnych za przygotowanie centralne. Dodatkowo, sformułowany jest proces utrzymywania umiejętności na poziomie lokalnym (w jednostkach terenowych, w których funkcjonariusze (żołnierze) służą).

Według założeń obligatoryjnych żołnierze ŻW uczestniczą w doskonaleniu raz w miesiącu, funkcjonariusze SG co najmniej raz na kwartał, a funkcjonariusze SOP (w zależności od grupy zadaniowej) w całodniowych modułach szkolnych (od jednego do sześciu dni szkoleniowych w roku).

Elementami spójnymi w obszarze szkolenia strzeleckiego są następujące przestrzenie:

- w trakcie realizacji szkolenia podstawowego widoczny jest duży nacisk na umiejętności strzeleckie;
- kwestie strzeleckie występują również na innych poziomach szkolenia;
- w jednostkach szkoleniowych, w ramach przedsięwzięć centralnych, realizowane są kursy przygotowujące do prawidłowego i skutecznego użycia lub wykorzystania broni palnej;
- w jednostkach terenowych odbywa się w każdym roku proces doskonalenia w obszarze posługiwania się bronią palną.

Zakres wyposażenia (posiadanej w zasobach broni palnej) jest podobny. Na podkreślenie zasługuje wąski wachlarz broni krótkiej, podstawowej w działaniu wszystkich opisywanych w rozdziale grupach zawodowych. To, w ocenie Autora, wyznacznik ułatwień w szkoleniu.

Nowoczesne technologie i nowatorskie rozwiązania, takie jak np. system *force on force*, to elementy funkcjonujące już w formacjach. Każda grupa posiada swoje zakupy i korzysta z nich zgodnie z lokalnymi potrzebami.

Jako przesłankę, która stawia Policję w trudnym położeniu jest liczebność formacji, w tym: ograniczona możliwość szkoleniowa na poziomie centralnym, setki jednostek terenowych na poziomie powiatu, nawet ponad pięć tysięcy nowych funkcjonariuszy do przeszkolenia podstawowego w ciągu każdego roku, brak realnych możliwości kierowania funkcjonariusza na cykliczne i całodniowe przedsięwzięcia na poziomie lokalnym związane z potrzebą zapewnienia ciągłości służby w jednostce macierzystej.

Eksperci w dziedzinie policyjnego szkolenia strzeleckiego wypowiedzieli się zgodnie, że różnice w procedurze nabywania umiejętności strzeleckich w poszczególnych formacjach związane są z charakterem zadań jakie ona wykonuje. Opinię taką przedstawiło sześciu funkcjonariuszy:

1. KWP w Kielcach: „(...) zadania poszczególnych formacji są zróżnicowane i dlatego proces szkolenia strzeleckiego jest dopasowany do oczekiwań ustawodawcy”;
2. KWP z siedzibą w Radomiu: „Każda formacja mundurowa przeprowadza inne strzelania wynikające ze specyfiki pełnionej służby”;
3. KGP: „(...) sposób organizacji i prowadzenia szkolenia strzeleckiego w wymienionych formacjach jest związany z charakterem zadań jakie ona wykonuje”;
4. KWP w Olsztynie: „podstawowy zakres różnic polega na rodzaju wytycznych czy doktryn szkoleniowych i zwiększonym nacisku na konkretny rodzaj broni palnej”;

5. CPKP BOA: „(...) programy strzeleckie w głównej mierze oparte są o zadania jakie stawiane są żołnierzom lub funkcjonariuszom, poziom zaawansowania strzelca oraz możliwości sprzętowe danej formacji”;
6. CSP w Legionowie: „Do różnic bez wątpienia należy zaliczyć zasadnicze złożenia, które determinują proces przygotowania funkcjonariuszy Policji do posługiwania się bronią palną oraz przedstawiciele innych służb”.

Pozostali specjaliści udzielili odpowiedzi, według której nie posiadają wiedzy na temat występujących w systemach szkolenia strzeleckiego różnic. Żaden z wypowiedzających się nie przedstawił propozycji do usprawnienia (poprawienia) systemu wyszkolenia policjantów w obszarze strzelania. Ponadto, respondenci wypełniający kwestionariusz ankiety wskazali pojedyncze różnice (możliwości) do usprawnienia wyszkolenia strzeleckiego w Policji: przejście z broni długiej na krótką, możliwość zabierania broni do miejsca zamieszkania w trakcie służby przygotowawczej, specjalistyczne tory (tory przeszkód z elementem strzelania). Propozycja pierwsza funkcjonuje już w systemie policyjnym, podobnie jak możliwość organizowania strzelań po wcześniejszym pokonaniu toru sprawnościowego. Pod uwagę wziąć należy natomiast propozycję możliwości zabierania (przechowywania) broni do miejsca zamieszkania w trakcie służby przygotowawczej (pierwsze trzy lata w służbie) jako element oswojenia się z bronią i nabierania pełnej odpowiedzialności za sprzęt. Zauważyć jednak trzeba, że w innych formacjach istnieje taka możliwość jedynie po uzyskaniu zgody przełożonego. W Policji, enumeratywnie wymienione są przesłanki do fakultatywnego udzielenia zgodny na przechowywanie broni służbowej w miejscu zamieszkania przez funkcjonariusza w służbie przygotowawczej: braku całodobowej służby dyżurnej w jednostce Policji, pełnienia służby w rejonie znacznie oddalonym od jednostki Policji, zamieszkania policjanta w rejonie szczególnie zagrożonym, co może mieć negatywny wpływ na bezpieczeństwo własne policjanta lub członków jego rodziny³¹³. Wprowadzenie w Policji rozwiązania podobnego do tego, jakie stosowane jest w innych formacjach, wymagałoby zatem stosownej zmiany w przepisach, która rozszerzy prawo przechowywania broni służbowej w miejscu zamieszkania na wszystkich funkcjonariuszy.

Całość wykonanych czynności badawczych daje podstawę do przedstawienia możliwych rozwiązań, które mogą wpłynąć pozytywnie na rzecz systemu policyjnego szkolenia. W szczególności są to:

- ograniczenie do maksymalnie dwóch modeli broni palnej krótkiej (zasilanych tym samym rodzajem amunicji) co usprawni (uprości) proces szkolenia (rozpoczynając od szkolenia podstawowego) oraz ułatwi zakupy dodatkowego oporządzenia;
- wprowadzenie całych dni szkoleniowych w ramach doskonalenia zawodowego lokalnego (na podobieństwo działań w oddziałach prewencji Policji), z częstotliwością minimum jednego dnia w półroczu;

---

³¹³ Zarządzenie nr 24 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 lipca 2015 r. w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i użytkowania broni palnej przez policjantów, § 12 ust. 4.

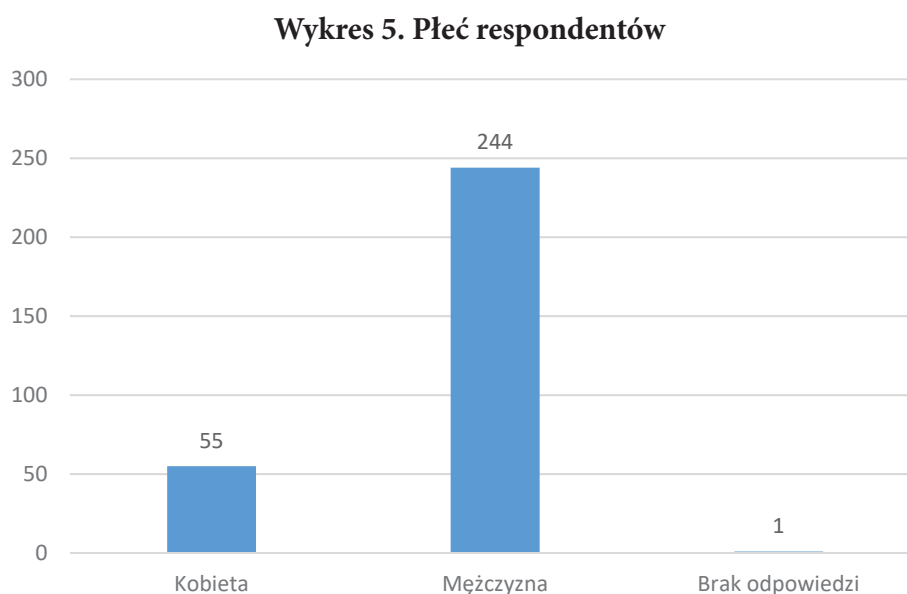
- wprowadzenie, od poziomu strzelań dynamicznych, celów wykonanych z metalu — „popperów” (po analizie kwestii bezpieczeństwa w obiekcie strzeleckim);
- wprowadzenie do programów strzelań w kontakcie bezpośrednim i z pojazdu;
- doposażenie pełnym zakresem uzbrojenia jednostki szkoleniowej (SG), co umożliwi zapoznanie w praktyce ze sprzętem funkcjonariuszy podczas szkolenia zawodowego podstawowego i innych propozycji doskonalenia centralnego;
- wprowadzenie broni pneumatycznej i sportowej na początkowych etapach szkolenia zawodowego podstawowego — wpisanie w program przedsięwzięcia;
- zmiana w przepisach zezwalająca na przechowywanie broni palnej indywidualnej w miejscu zamieszkania już od etapu służby przygotowawczej.

ROZDZIAŁ 4

Oczekiwania funkcjonariuszy w zakresie właściwości przygotowania do realizacji zadań służbowych z elementem użycia lub wykorzystania broni palnej

Podczas czynności badawczych, ocenie poddano wypełnione kwestionariusze ankiety przez policjantki i policjantów uczestniczących w różnych formach szkolenia, doskonalenia centralnego i studiów realizowanych w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie. W sumie, odczytano odpowiedzi zawarte w 300 egzemplarzach kwestionariuszy ankiety.

Rozkład liczbowy pod względem płci respondentów, którzy wzięli udział w badaniach przedstawiono na wykresie 5.

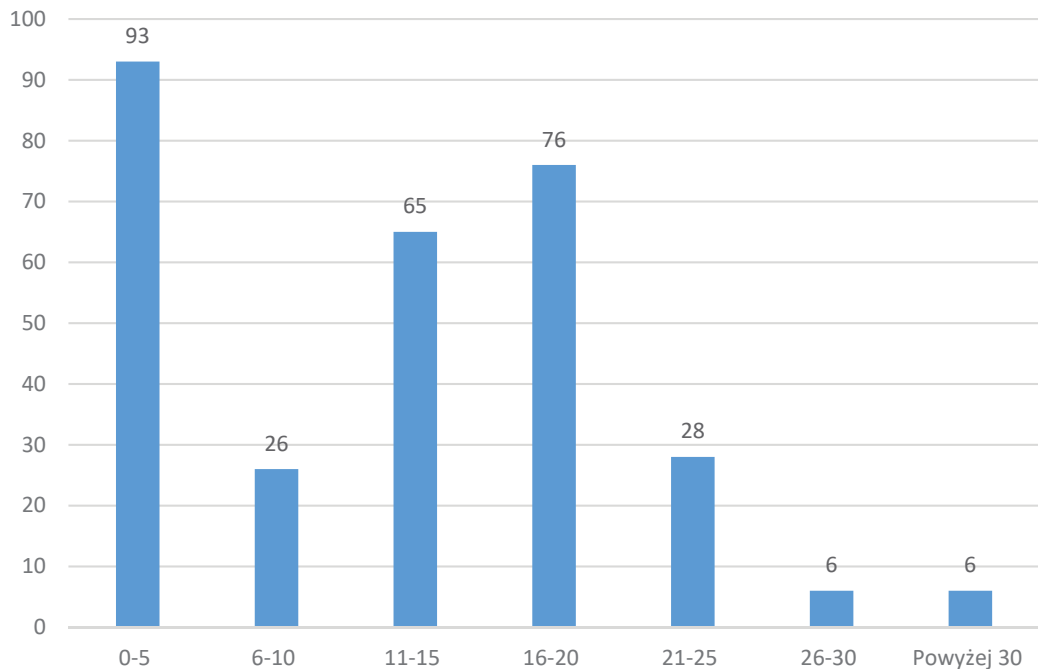
Źródło: opracowanie własne

Według deklaracji wśród badanych 55 osób stanowiły kobiety (18,3%), 244 osoby (81,3%) to mężczyźni, 1 osoba (0,3%) zaś nie udzieliła odpowiedzi na pytanie o płeć. W Policji służy około 17 000 kobiet, co stanowi około 17% stanu całej formacji³¹⁴. Powyższe świadczy o prawidłowym rozkładzie grup respondentów.

³¹⁴ <https://portal-mundurowy.pl/index.php/component/k2/item/13351-sluzba-jest-kobieta> (dostęp 15.04.2023 r.).

Wykres 6 przedstawia staż służby (w latach) respondentów, którzy wzięli udział w badaniach.

Wykres 6. Staż służby respondentów (w latach)

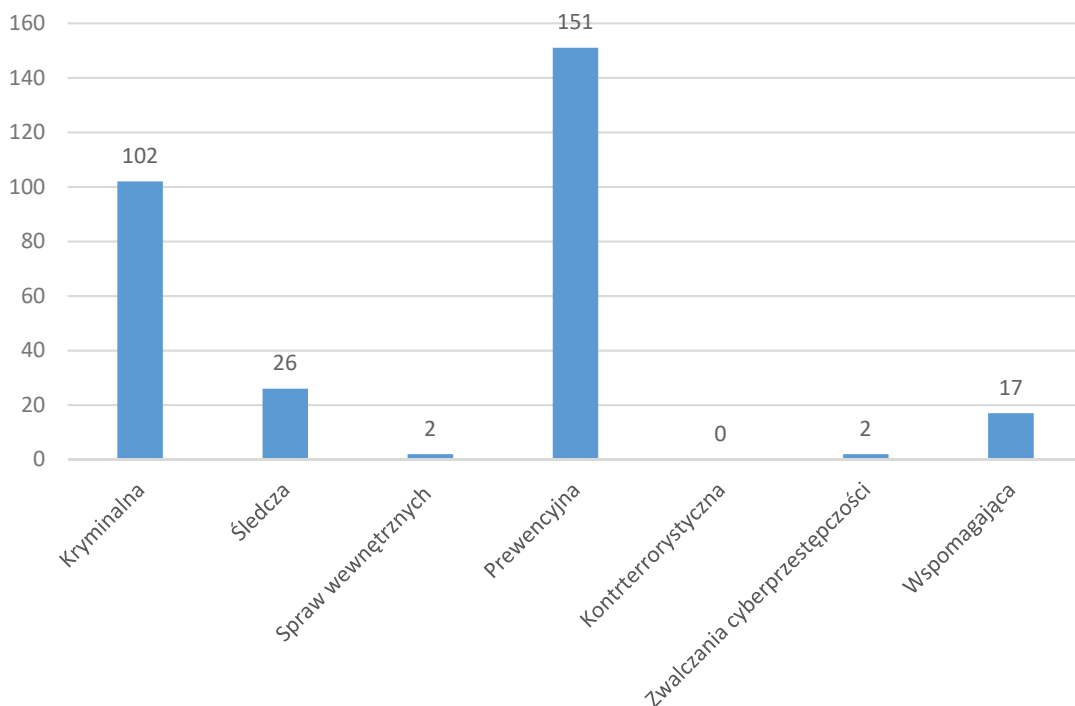
Źródło: opracowanie własne

Z powyższego wynika (wykres 6), że 93 respondentów (31%) posiadało staż służby w Policji wynoszący od 0 do 5 lat, 76 badanych (25,3%) miało staż służby w tej formacji mieszczący się w przedziale 16–20 lat, 65 respondentów (21,7%) charakteryzowało się stażem służby w Policji wynoszącym od 11 do 15 lat, 28 badanych (9,3%) posiadało staż służby w Policji w przedziale wynoszącym 21–25 lat, 26 respondentów (8,7%) posiadało staż służby w Policji w przedziale 6–10 lat, w przedziale 26–30 lat służby w Policji posiadało 6 respondentów (2%) oraz 6 badanych (2%) zadeklarowało staż służby powyżej 30 lat.

Rozkład liczbowy pod względem rodzaju reprezentowanej służby respondentów, którzy wzięli udział w badaniach przedstawiono na wykresie 7.

Wykres 7. Rodzaj służby reprezentowanej przez badanych

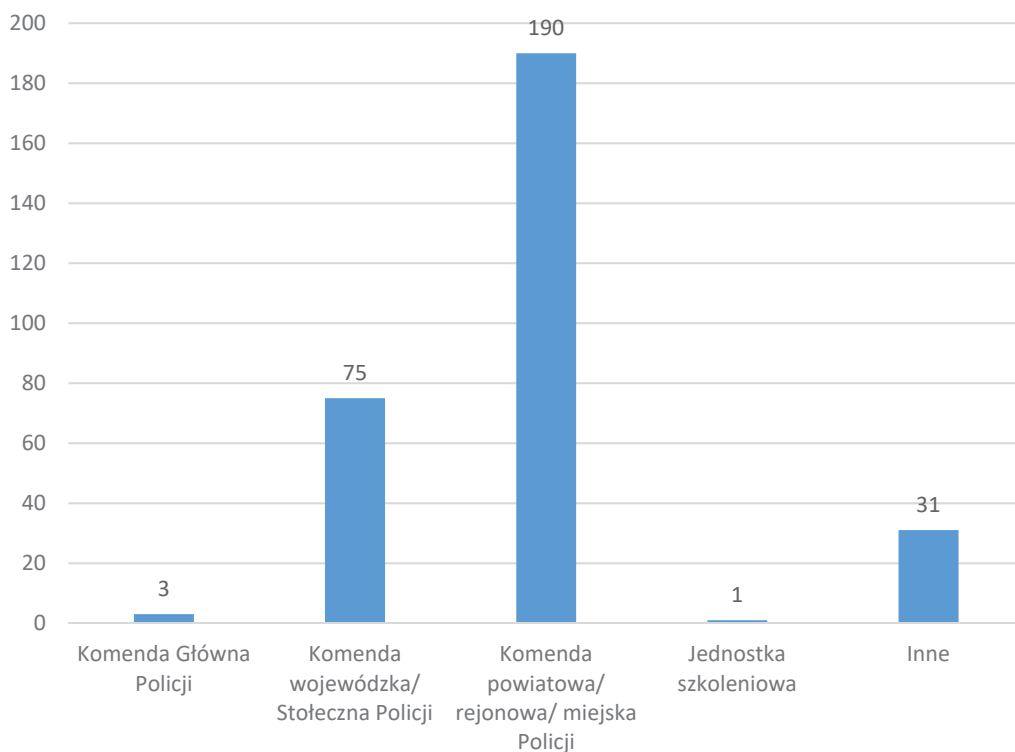

Źródło: opracowanie własne

Według deklaracji (wykres 7) 151 respondentów (ponad 50%) reprezentowało służbę prewencyjną, służbę kryminalną — 102 osoby (34%), 26 badanych (prawie 9%) służbę śledczą, 17 badanych (5,7%) reprezentowało służbę wspomagającą, natomiast po 2 respondentów (0,7%) reprezentowało służby spraw wewnętrznych i zwalczania cyberprzestępczości. Żaden z respondentów nie zadeklarował się jako funkcjonariusz służby kontrterrorystycznej. Stosunek najliczniejszych rodzajów służb, tj. prewencyjnej i kryminalnej został zachowany.

Na wykresie 8 przedstawiono rozkład liczbowy pod względem miejsca pełnienia służby respondentów, którzy wzięli udział w badaniach.

Wykres 8. Miejsce pełnienia służby respondentów

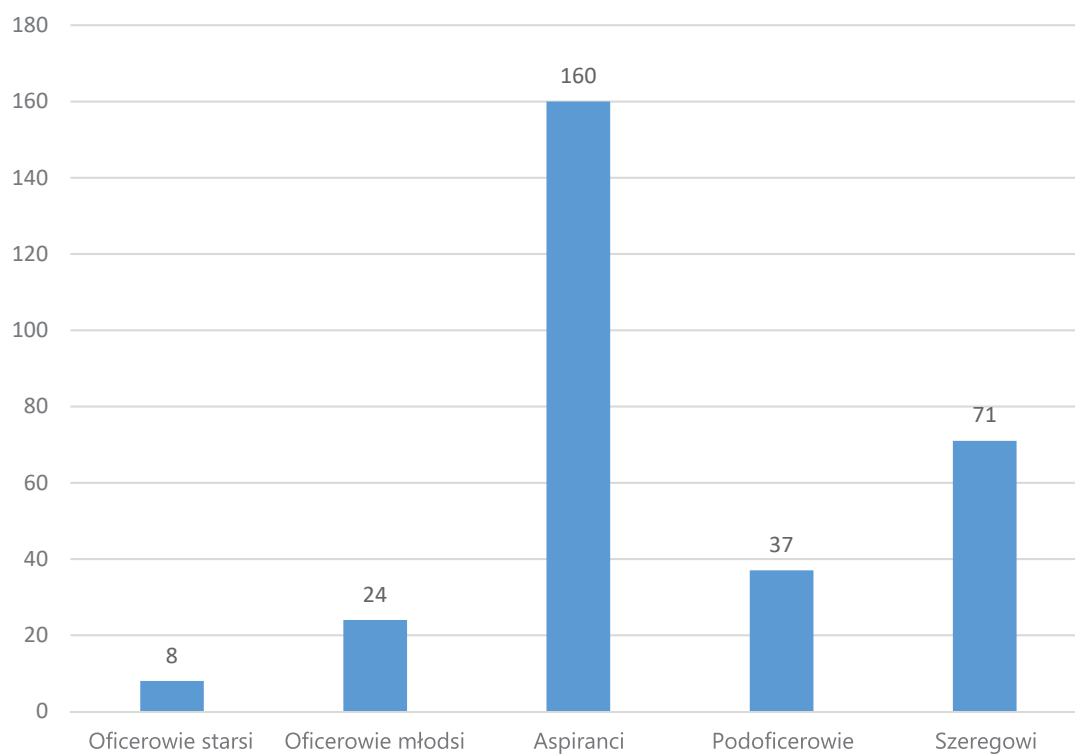

Źródło: opracowanie własne

Wykres 8 pokazuje, że — według deklaracji — 190 respondentów (ponad 63%) wskazało jako miejsce pełnienia służby komendę powiatową, miejską, rejonową Policji, 75 osób (25%) — jednostkę szczebla wojewódzkiego, 31 badanych (10,3%) — inne miejsce pełnienia służby, Komendę Główną Policji reprezentowało 3 badanych (1%), 1 osoba zaś (0,3%) reprezentowała jednostkę szkoleniową. Jako inne miejsce pełnienia służby respondenci wskazali dwie możliwości: komisariat Policji oraz oddziały prewencji Policji.

Rozkład liczbowy pod względem korpusu posiadanego stopnia policyjnego respondentów, którzy wzięli udział w badaniach przedstawiono na wykresie 9.

Wykres 9. Korpus stopnia policyjnego posiadanego przez respondentów

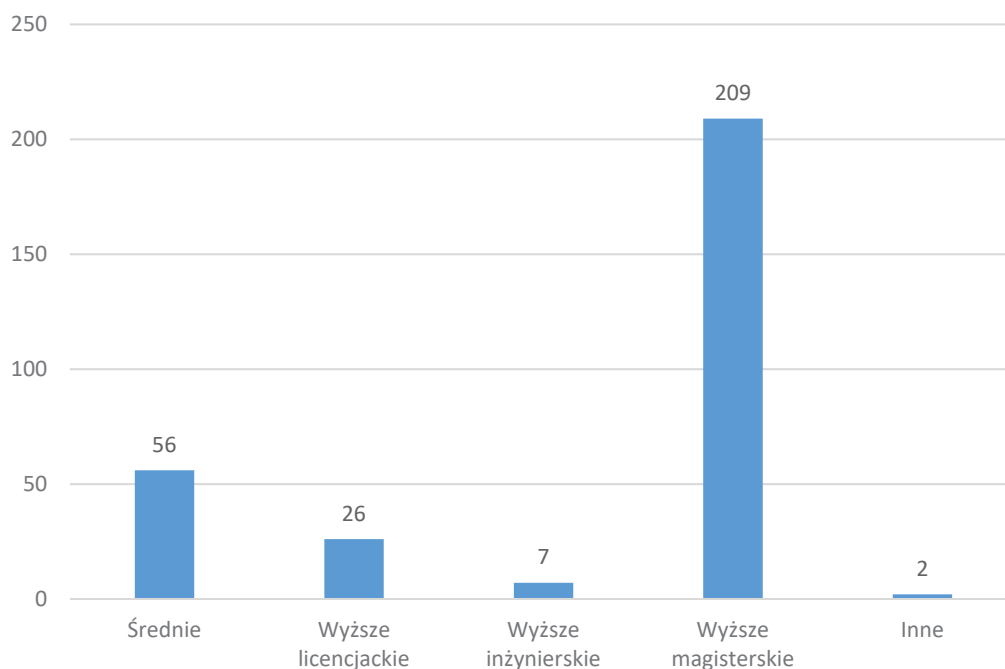
Źródło: opracowanie własne

Wykres 9 obrazuje, że 160 respondentów (ponad 53%) posiadało stopień policyjny w korpusie aspiranckim, w korpusie szeregowych — 71 funkcjonariuszy (23,7%), w korpusie podoficerskim — 37 policjantów (12,3%), 24 badanych (8%) reprezentowało korpus oficerów młodszych, natomiast 8 respondentów (2,7%) to korpus oficerów starszych³¹⁵.

³¹⁵ Zgodnie z ustawą z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, w korpusie szeregowych ustanowione są stopnie: posterunkowy i starszy posterunkowy, w korpusie podoficerów: sierżant, starszy sierżant i sierżant sztabowy, w korpusie aspirantów: młodszy aspirant, aspirant, starszy aspirant i aspirant sztabowy, w korpusie oficerów młodszych: podkomisarz, komisarz, nadkomisarz, w korpusie oficerów starszych: podinspektor, młodszy inspektor i inspektor. Ponadto w korpusie generałów Policji: nadinspektor i generalny inspektor.

Rozkład liczbowy pod względem wykształcenia respondentów, którzy wzięli udział w badaniach przedstawiono na wykresie 10.

Wykres 10. Wykształcenie badanych

Źródło: opracowanie własne

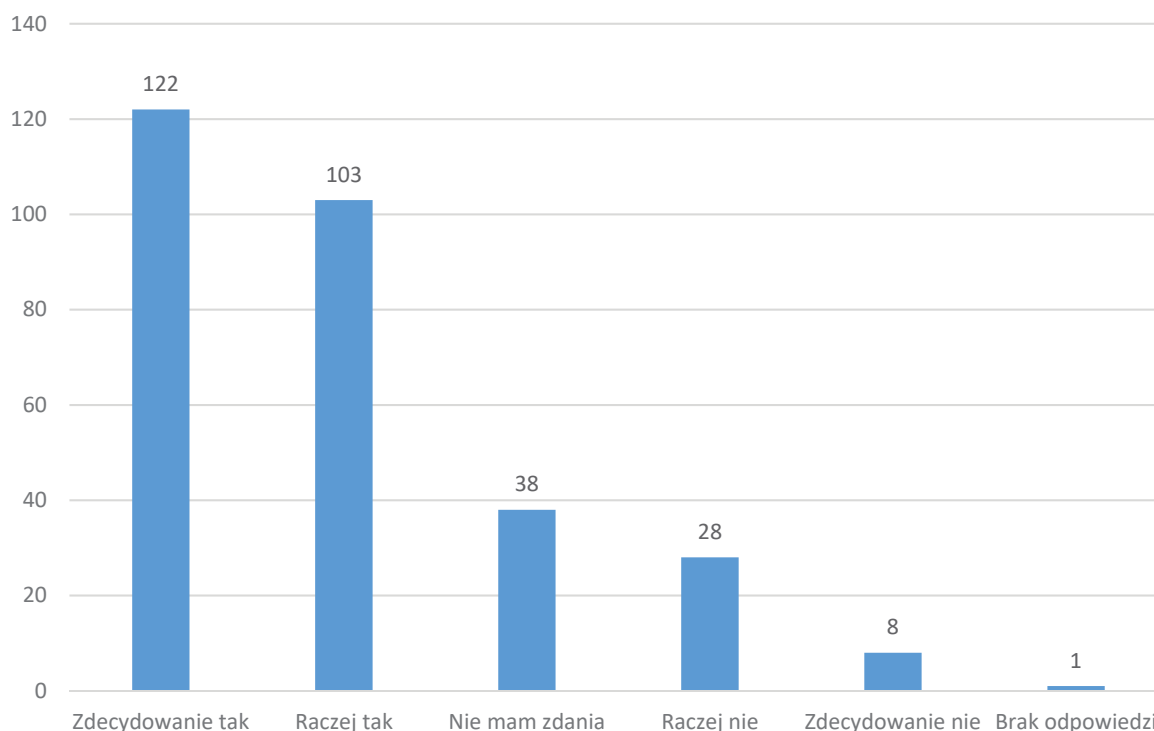
Dane przedstawione na wykresie 10 pokazują, że 209 respondentów (prawie 70%) posiadało wykształcenie wyższe magisterskie, 56 (18,7%) — średnie, 26 (8,7%) — wyższe licencjackie, 7 respondentów (2,3%) zadeklarowało wykształcenie wyższe inżynierskie, natomiast tylko 2 badanych (0,7%) — inne wykształcenie. Jako wykształcenie inne respondenci wskazali posiadanie stopnia naukowego doktora.

Opinie policjantów, dotyczące funkcjonowania poszczególnych elementów procesu nabywania i utrzymywania umiejętności strzeleckich przez policjantów zostały przedstawione w kolejnych podrozdziałach.

4.1. Oczekiwania dotyczące szkolenia i doskonalenia centralnego

Funkcjonariusze uczestniczący w badaniu wypowiedzieli się na temat potrzeby ujęcia w programach wszystkich szkoleń i kursów realizowanych w jednostkach szkoleniowych Policji zajęć dotyczących szkolenia strzeleckiego. Rozkład liczbowy odpowiedzi na zadane pytanie obrazuje wykres 11.

Wykres 11. Opinia badanych na temat potrzeby ujęcia w programach wszystkich szkoleń i kursów realizowanych w jednostkach szkoleniowych Policji zajęć dotyczących szkolenia strzeleckiego

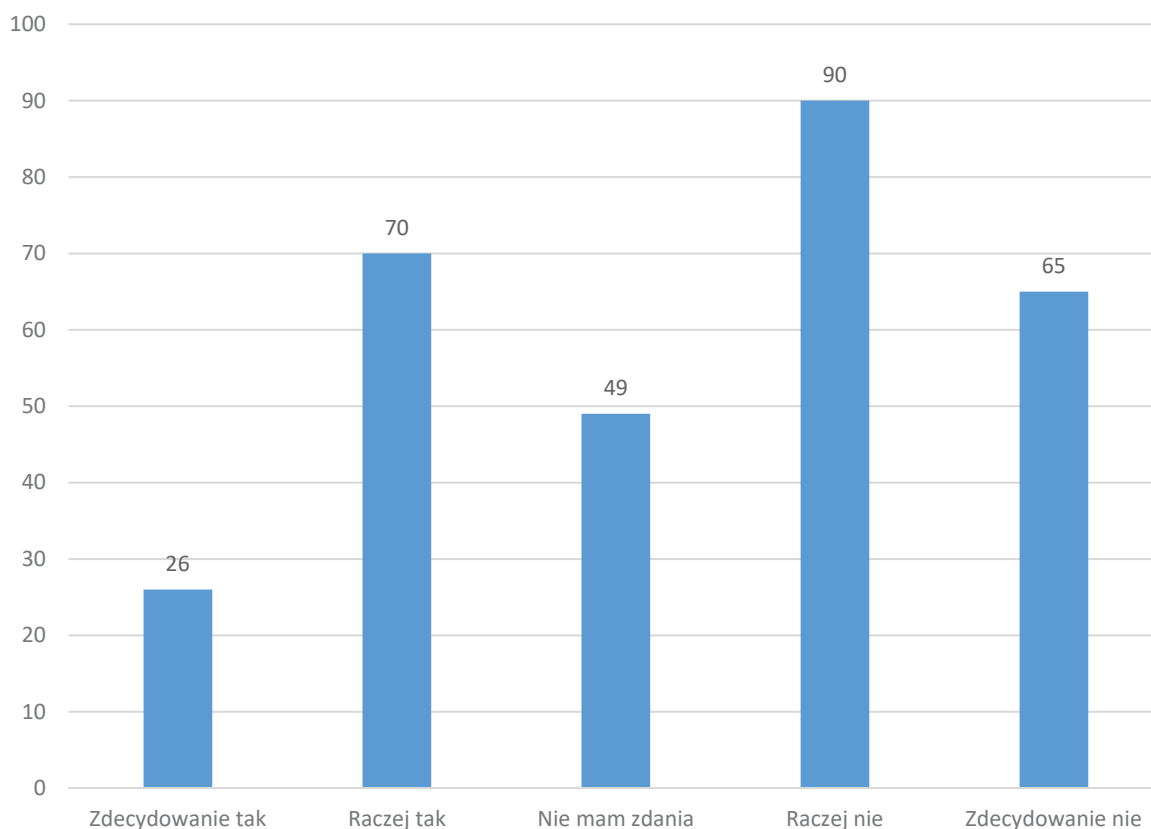

Źródło: opracowanie własne

Z analizy odpowiedzi badanych (wykres 11) wynika że, 225 respondentów (75%) zgłasza potrzebę ujęcia w programach wszystkich szkoleń i kursów realizowanych w jednostkach szkoleniowych Policji zajęć dotyczących szkolenia strzeleckiego, 36 respondentów (12%) potrzeby takiej nie odczuwa, 38 badanych (12,7%) zaś nie ma zdania na zadane pytanie. Jeden funkcjonariusz (0,3%) nie udzielił odpowiedzi. Wyniki świadczą o dużej potrzebie uczestniczenia w zajęciach strzeleckich podczas szkoleń i kursów specjalistycznych. Wszystkie szkolenia takie treści w programach już posiadają.

Ponadto, respondentów zapytano: *Czy liczba godzin poświęconych/dedykowanych obszarowi szkolenia strzeleckiego w ramach szkoleń i kursów specjalistycznych realizowanych w ramach doskonalenia centralnego (tylko w jednostkach szkoleniowych) jest według Pani/Pana wystarczająca?*, a rozkład liczbowy odpowiedzi został przedstawiony na wykresie 12.

Wykres 12. Opinia badanych na temat dopasowania liczby godzin poświęconych obszarowi szkolenia strzeleckiego w ramach szkoleń i kursów realizowanych w doskonaleniu centralnym, do istniejących w tym zakresie potrzeb

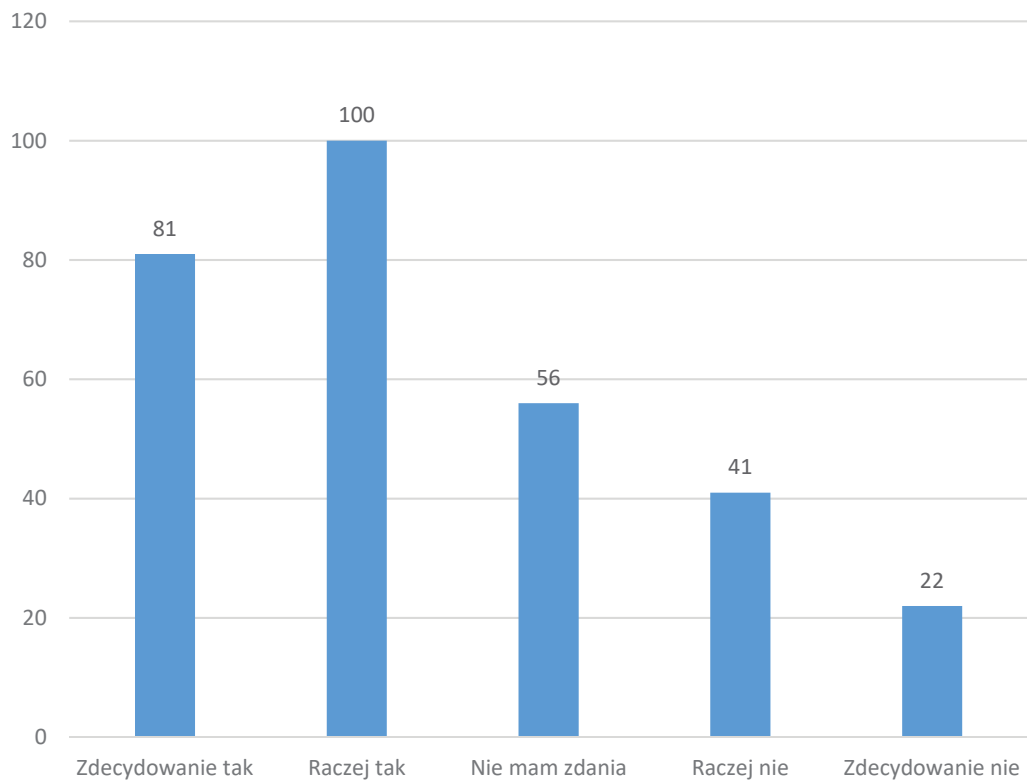

Źródło: opracowanie własne

Wykres 12 obrazuje, że 155 respondentów (ponad 50%) stwierdziło, iż liczba godzin poświęconych/dedykowanych obszarowi szkolenia strzeleckiego w ramach szkoleń i kursów specjalistycznych realizowanych w ramach doskonalenia centralnego nie jest wystarczająca, 96 respondentów (ponad 30%) jest odmiennego zdania, a 49 badanych (16,3%) nie miało zdania na zadane pytanie.

W zainteresowaniu autora znalazła się również tematyka dotycząca „strzału ostrzegawczego”. Uczestniczący w badaniu mogli się wypowiedzieć na temat potrzeby wprowadzenia na zajęciach z zakresu szkolenia strzeleckiego elementu „strzału ostrzegawczego” (wykorzystanie broni palnej przez uprawnionego — działanie przed użyciem broni palnej). Przedstawiony wykres 13 obrazuje opinię respondentów na temat wprowadzenia na zajęcia ze szkolenia strzeleckiego elementu „strzału ostrzegawczego”.

Wykres 13. Opinia respondentów na temat potrzeby wprowadzenia na zajęciach ze szkolenia strzeleckiego elementu „strzału ostrzegawczego”

Źródło: opracowanie własne

Jak wynika z udzielonych odpowiedzi (wykres 13) 181 respondentów (ponad 60%) stwierdziło, że instytucja „strzału ostrzegawczego” powinna być wprowadzona w zajęciach z zakresu szkolenia strzeleckiego. Natomiast 56 funkcjonariuszy (18,7%) nie ma zdania we wskazanej kwestii, a 63 badanych (21%) nie widzi potrzeby wprowadzania tego elementu.

Respondenci mieli dodatkowo możliwość określenia (wskazania) elementów mających wpływ na uzyskanie odpowiednich kompetencji w zakresie posługiwania się bronią palną przez policjantów. Wyniki udzielonych przez policjantów odpowiedzi na pytanie zawarte w kwestionariuszu ankiety (pytanie 12) w układzie procentowym, przedstawiono w tabeli 3.

Tabela 3. Elementy mające wpływ na uzyskanie odpowiednich kompetencji w zakresie posługiwania się bronią palną przez policjantów w opinii respondentów

Lp.	Proponowane elementy	zdecydowanie tak	raczej tak	nie mam zdania	raczej nie	zdecydowanie nie	brak odpowiedzi
1.	Zwiększenie częstotliwości szkoleń/doskonalenia	74,7%	17,0%	3,0%	2,0%	3,0%	0,3%
2.	Odpowiednio dostosowany trening bezstrzałowy	37,0%	40,7%	10,0%	9,0%	2,7%	0,7%
3.	Możliwość zastosowania nowoczesnych technologii	54,0%	33,3%	7,7%	2,0%	2,7%	0,3%
4.	Możliwość zastosowania nowatorskich rozwiązań	44,3%	40,0%	9,7%	2,3%	3,0%	0,7%
5.	Jakość szkoleń	65,0%	25,0%	6,0%	1,0%	2,3%	0,7%
6.	Kompetencje kadry instruktorskiej	70,7%	19,7%	5,0%	1,3%	2,7%	0,7%
7.	Ilość użytej do szkolenia amunicji/ilość oddanych strzałów	67,3%	21,0%	5,3%	1,7%	2,3%	2,3%

Źródło: opracowanie własne

Zwiększenie częstotliwości szkoleń i doskonalenia, jakości szkoleń oraz poziom kompetencji kadry instruktorskiej to według respondentów wyraźne wskazania jako najważniejsze elementy mające wpływ na poziom umiejętności strzeleckich policjantów.

Na temat oczekiwań dotyczących szkolenia i doskonalenia centralnego wypowiedzieli się również eksperci, w ramach przeprowadzonego wywiadu. Ich oczekiwania dotyczyły:

- zwiększenia liczby edycji kursu specjalistycznego w zakresie strzelania w warunkach podwyższonego stresu;
- zaplanowania, realizacji i rozpowszechnienia materiałów instruktażowych (filmów, prezentacji) dotyczących między innymi: postępowania z bronią przygodną (bezpiecznego rozładowania), działania różnych rodzajów broni palnej i amunicji (skuteczności w zakresie ich charakterystyki, np. efektu użycia amunicji typu loftka do koła samochodu), analizy balistycznej po użyciu broni (np. rykoszetowanie, przebijalność, moc obalająca pocisków), strzelania z pojazdu i do pojazdu. Ewentualnością mogłaby być rekomendacja materiałów, które znajdują się w Internecie;
- zwiększenie częstotliwości organizowania warsztatów między jednostkami Policji oraz innymi formacjami;
- przywrócenie w programie szkolenia zawodowego podstawowego treści dotyczących nabywania umiejętności strzelania z karabinka automatycznego;
- organizacja szkoleń dotyczących nabywania umiejętności strzelania z pojazdu;
- rozszerzenie katalogu strzelań o propozycje rygoru czasowego (oddanie skutecznego strzału w jak najkrótszym czasie z wykorzystaniem timera strzeleckiego).

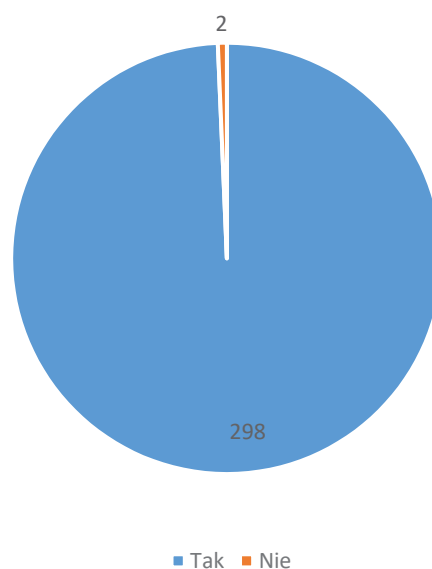

Analizując propozycje przekazane przez specjalistów, najbardziej racjonalne i potrzebne jawią się: planowanie, realizacja i rozpowszechnianie materiałów instruktażowych/szkoleniowych z zakresu treści „okołostrzeleckich” oraz wprowadzenie/powrót do programu szkolenia zawodowego podstawowego treści dotyczących strzelania z karabinka automatycznego. Powyższe rozwiązania przedstawiło po dwóch specjalistów. Ponadto słuszne jest zaproponowanie położenie nacisku na strzelania z pojazdu oraz strzelania w rygorze czasowym z wykorzystaniem timera strzeleckiego — realnej sytuacji, w której policjant musi prawidłowo zareagować i oddać skuteczny strzał w jak najkrótszym czasie.

4.2. Oczekiwania dotyczące doskonalenia lokalnego

W kwestionariuszu uwzględniono kwestię uczestnictwa respondentów w policyjnym szkoleniu strzeleckim (strzelania programowe i sprawdziany strzeleckie) będącym podstawą doskonalenia zawodowego lokalnego. Rozkład liczbowy uczestnictwa w strzelaniach programowych i sprawdzianach strzeleckich obrazuje wykres 14.

Wykres 14. Udział respondentów w strzelaniach programowych i sprawdzianach strzeleckich

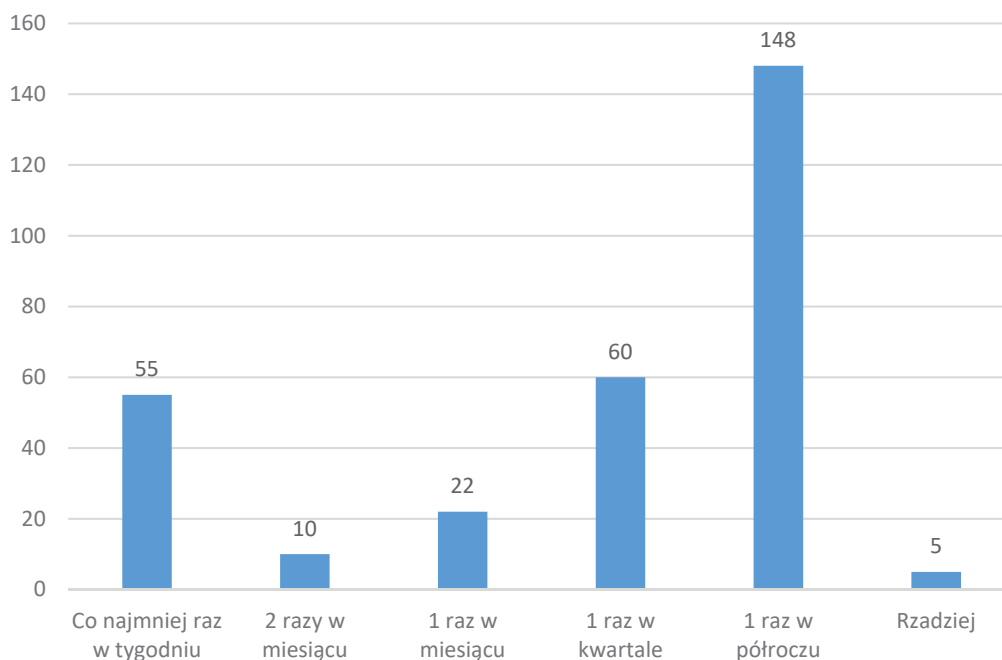

Źródło: opracowanie własne

Wykres 14 obrazuje, że 298 respondentów (ponad 99%) potwierdza systematyczny udział w strzelaniach programowych i sprawdzianach strzeleckich. Jedynie 2 respondentów (0,7%), nie podając przyczyny wskazało, że nie biorą udziału we wskazanych przedsięwzięciach związanych z utrzymywaniem lub podnoszeniem kompetencji w badanym obszarze. Należy podnieść, że udział w doskonaleniu zawodowym lokalnym dotyczącym umiejętności strzeleckich jest obowiązkowy dla wszystkich funkcjonariuszy.

W trakcie wykonanych czynności ustalono deklarowaną częstotliwość uczestnictwa policjantów w przedsięwzięciach w zakresie posługiwania się bronią palną. Powyższe obrazuje wykres 15.

Wykres 15. Częstotliwość uczestnictwa respondentów w ćwiczeniach w zakresie posługiwania się bronią palną

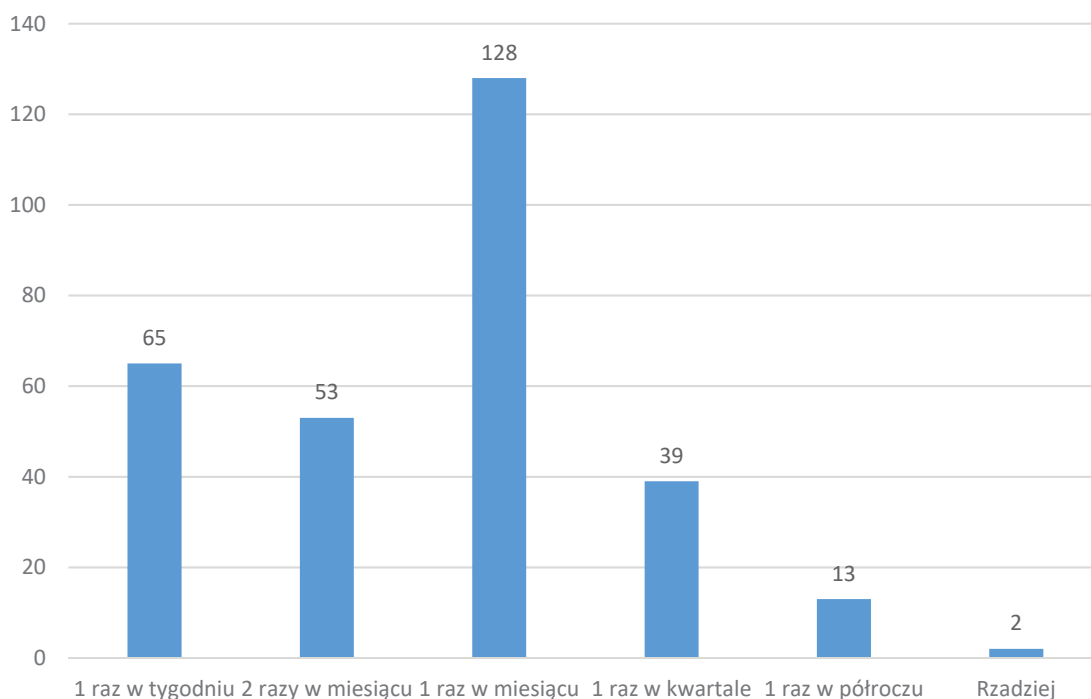

Źródło: opracowanie własne

Wykres 15 pokazuje, że 148 respondentów (prawie 50%) deklaruje udział w ćwiczeniach w zakresie posługiwania się bronią palną 1 raz w półroczu, 60 osób (20%) — 1 raz w kwartale, 55 respondentów (18,3%) — co najmniej raz w tygodniu, 22 badanych (7,3%) 1 raz w miesiącu, 10 (3,3%) — 2 razy w miesiącu oraz tylko 5 osób (1,7%) — rzadziej. Wyniki odzwierciedlają prawidłową realizację obowiązku przystępowania do doskonalenia strzeleckiego w jednostkach terenowych. W myśl obowiązujących do stycznia 2023 r. przepisów policjanci mieli obowiązek przystępować do strzelań programowych i sprawdzianów strzeleckich w każdym półroczu danego roku.

Respondenci określili również pożądaną częstotliwość uczestnictwa w ćwiczeniach w zakresie posługiwania się bronią palną, co przedstawia wykres nr 16.

Wykres 16. Proponowana, przez badanych, optymalna częstotliwość udziału w ćwiczeniach w zakresie posługiwania się bronią palną

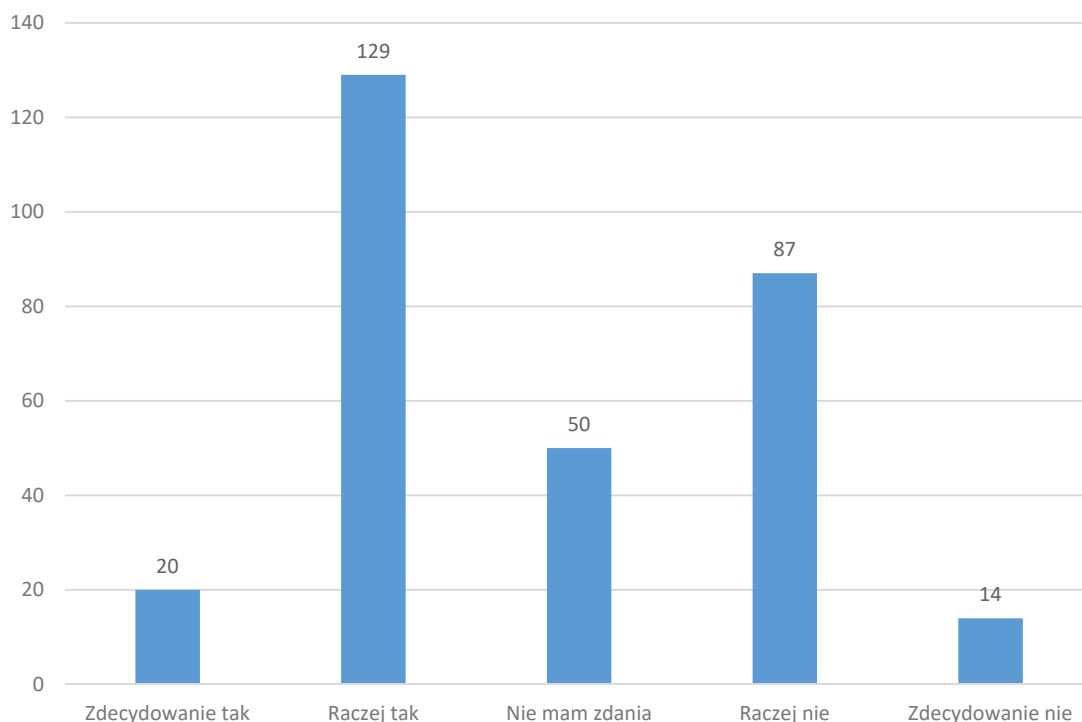

Źródło: opracowanie własne

Wykres 16 przedstawia informację, że prawie 128 respondentów (47,2%) proponuje optymalną częstotliwość doskonalenia policjantów w zakresie posługiwania się bronią palną — 1 raz w miesiącu, 65 osób (21,7%) — 1 raz w tygodniu, 53 badanych (17,7%) — 2 razy w miesiącu, 39 respondentów (13,0%) — 1 raz w kwartale, 13 badanych (4,3%) — 1 raz w półroczu, 2 osoby (0,7%) zaś rzadziej. Dominującą propozycją jest uczestnictwo w zajęciach strzeleckich policjantów 1 raz w miesiącu. Policjanci obecnie mają obowiązek przystępowania do ćwiczeń 1 raz w kwartale.

Respondenci określili również kwestie odczuć w zakresie prawidłowości przygotowania do sytuacji nadzwyczajnej z użyciem lub wykorzystaniem broni palnej, co przedstawia wykres 17.

Wykres 17. Opinie respondentów na temat odpowiedniego poziomu własnego przygotowania do użycia lub wykorzystania broni palnej

Źródło: opracowanie własne

Według danych (wykres 17) 149 respondentów (prawie 50%) deklaruje właściwe przygotowanie w przypadku wystąpienia sytuacji nadzwyczajnej z użyciem lub wykorzystaniem broni palnej, 101 funkcjonariuszy (33,7%) wskazało na brak przygotowania we wskazanym obszarze, a 50 badanych (16,7%) nie wyraziło swojego zdania. Przedstawione wyniki pokazują, że jedna trzecia policjantów jednoznacznie potrzebuje wdrożenia rozwiązań, które spowodują poprawę ich kompetencji w badanej przestrzeni.

Do tematyki związanej z doskonaleniem zawodowym lokalnym odnieśli się również eksperci. Ich oczekiwania dotyczyły:

- wprowadzenia zmian w strukturach jednostek szczebla powiatowego mających na celu utworzenia etatów instruktorskich (na wzór jednostek szczebla wojewódzkiego) lub przyznawanie zauważalnego/odczuwalnego dodatku służbowego dla funkcjonariuszy realizujących w danym okresie czynności związane z prowadzeniem zajęć strzeleckich;
- wprowadzenie „dyżurów instruktorskich” na strzelnicach w celu zwiększenia dostępności policjantów do doskonalenia;
- wspomnianych w poprzednim podrozdziale katalogu pomocy w postaci filmów i prezentacji dotyczących między innymi: postępowania z bronią przygodną (bezpiecznego rozładowania), działania różnych rodzajów broni palnej i amunicji (skuteczności w zakresie ich charakterystyki, np. efektu użycia amunicji typu loftka³¹⁶ do koła samochodu), analizy

³¹⁶ Amunicja specjalna kal. 12, TYP 6, w której pocisk stanowi 12 kulek ołowianych, o średnicy 6,8 mm każda.

balistycznej po użyciu broni (np. rykoszetowanie, przebijalność, moc obalająca pocisków), strzelania z pojazdu. Ewentualnością mogłaby być rekomendacja materiałów, które znajdują się w Internecie;

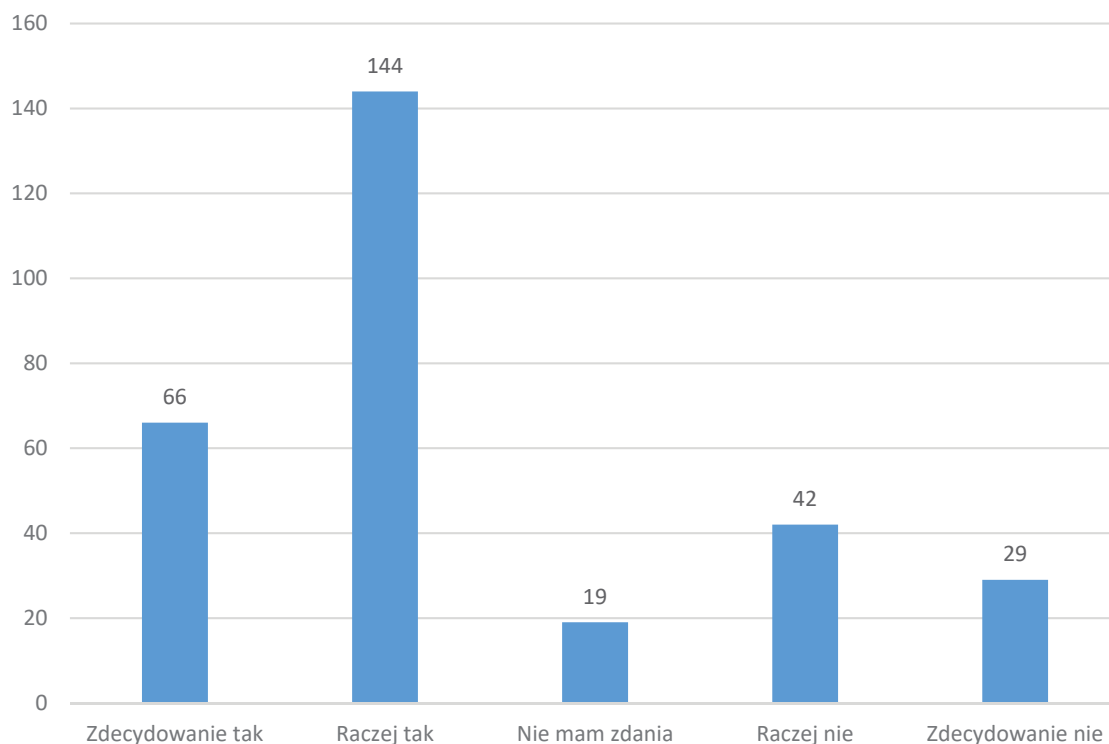
- wprowadzenia obowiązkowych, rozbudowanych spotkań szkoleniowych co najmniej raz w miesiącu;
- intensyfikacji szkoleń z obsługi strzelania z karabinów i karabinów maszynowych;
- połączenie w ćwiczeniach innych środków przymusu bezpośredniego z bronią palną jako element naturalnego działania w warunkach rzeczywistych;
- intensyfikacji szkoleń dotyczących podejmowania działań w przypadku zaistnienia zagrożenia „aktywny strzelec” (*active shooter*);
- wprowadzenia dodatkowych, doraźnych szkoleń np. z tematyki ewakuacji rannego funkcjonariusza;
- stworzenia podstaw prawnych dających możliwość podnoszenia umiejętności na innych niż policyjne obiektach strzeleckich z wykorzystaniem broni służbowej będącej na indywidualnym wyposażeniu policjanta;
- zwiększenia częstotliwości strzelań z jednoczesnym zapewnieniem systematyczności w tym zakresie;
- wprowadzenia strzelań o podwyższonym stresie mających oddawać realizm działania podczas interwencji;
- zmiany w dokumentowaniu doskonalenia lokalnego związanego ze szkoleniem strzeleckim — likwidacja arkuszy szkolenia strzeleckiego (papierowej wersji realizacji zadań strzeleckich policjanta w każdym roku kalendarzowym).

Jako najczęściej wymienianą przez specjalistów możliwością podwyższenia poziomu procesu strzeleckiego było wprowadzenie etatowych instruktorów w jednostkach szczebla powiatowego — 7 wskazań. Ponadto powtarzające się wskazania to: możliwość strzelania z pojazdu (3), połączenia w ćwiczeniach śp b i broni palnej (3), zwiększenie częstotliwości strzelań (3), przygotowanie i rozpowszechnianie materiałów instruktażowych (2), wprowadzenie szkoleń z obszaru *active shooter* (2). Najpoważniejszą propozycją wydaje się zmiana kadrowa dotycząca utworzenia w komendach powiatowych, miejskich i rejonowych etatów *stricte* instruktorskich.

4.3. Oczekiwania dotyczące infrastruktury wykorzystywanej w procesie przygotowania funkcjonariuszy w zakresie posługiwania się bronią palną

Realizacja zajęć związanych z nabywaniem, utrzymywaniem i podwyższaniem umiejętności w posługiwaniu się bronią palną wymaga odpowiedniego obiektu spełniającego wymogi bezpieczeństwa i oczekiwania klientów. Poziom spełnienia oczekiwań pod względem infrastruktury (strzelniczy z wyposażeniem) związanej z podwyższaniem umiejętności związanych z posługiwaniem się bronią palną przedstawia wykres nr 18.

Wykres 18. Opinie ankietowanych na temat spełnienia oczekiwań pod względem infrastruktury (strzelnicy z wyposażeniem) związanej z podwyższeniem umiejętności strzeleckich

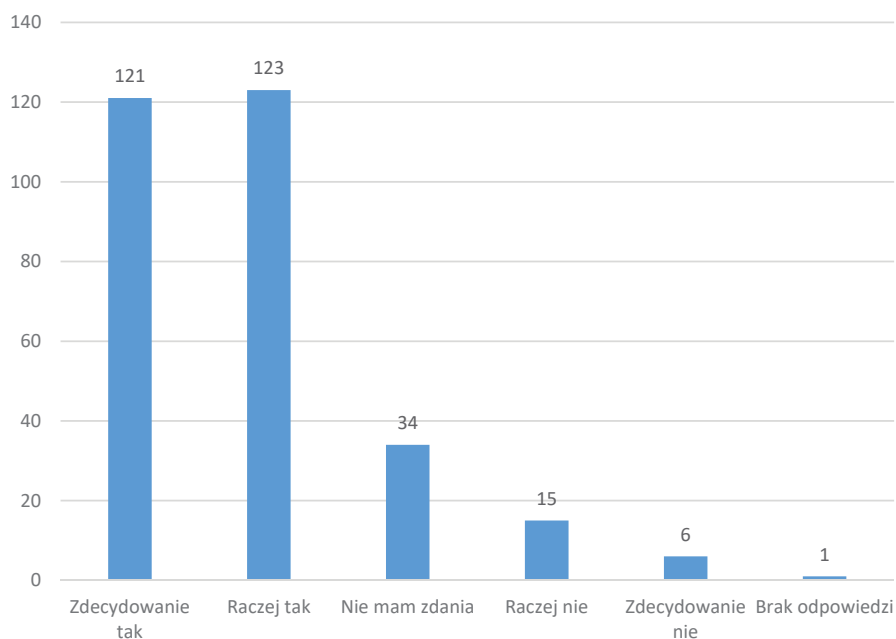

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z wynikami przedstawionymi (wykres 18) powyżej, 210 respondentów (70%) określa infrastrukturę związaną z podwyższaniem umiejętności związanych z posługiwaniem się bronią palną jako spełniającą ich oczekiwania, 42 badanych (14%) — raczej nie, a 29 badanych (9,7%) — zdecydowanie nie. Nie miało zdania na zadane pytanie 19 ankietowanych (6,3%). Odpowiedzi wskazują, że respondenci w znakomitej większości są zadowoleni z obiektów, w których uczestniczą w strzelaniach programowych i sprawdzianach strzeleckich.

Jednocześnie uczestnicy badań mieli możliwość wypowiedzenia się na temat rodzaju obiektu do realizacji zajęć ze szkolenia strzeleckiego oraz wyposażenia tych obiektów jako potencjalnych elementów mających wpływ na uzyskanie odpowiednich kompetencji w zakresie posługiwania się bronią palną przez policjantów. Określenie poziomu istotności wskazanych elementów według respondentów przedstawiają wykresy 19 i 20.

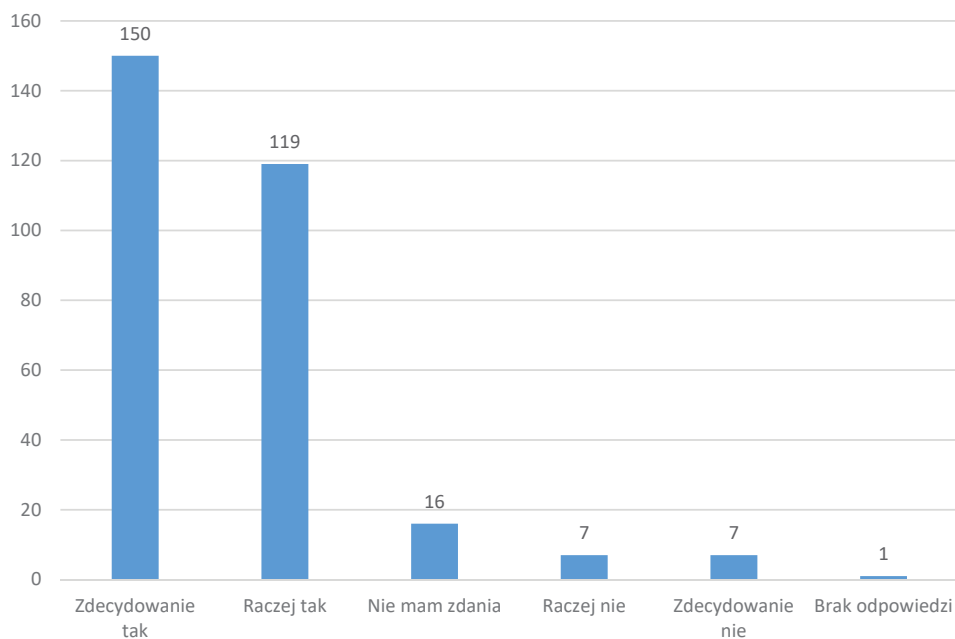
Wykres 19. Wpływ rodzaju obiektu do realizacji szkolenia na uzyskanie odpowiednich kompetencji w zakresie posługiwania się bronią przez policjantów w opinii badanych

Źródło: opracowanie własne

Na wykresie 19 wykazano, że 244 respondentów (ponad 81%) potwierdza, że rodzaj obiektu ma wpływ na uzyskanie odpowiednich kompetencji w zakresie posługiwania się bronią palną przez policjantów, 21 badanych (7%) neguje powyższe, 34 osoby (11,3%) zaś nie mają zdania w opisaną kwestię. Jeden ankietowany (0,3%) nie udzielił odpowiedzi.

Wykres 20. Wpływ wyposażenia obiektów do realizacji zajęć na uzyskanie odpowiednich kompetencji w zakresie posługiwania się bronią przez policjantów w opinii badanych

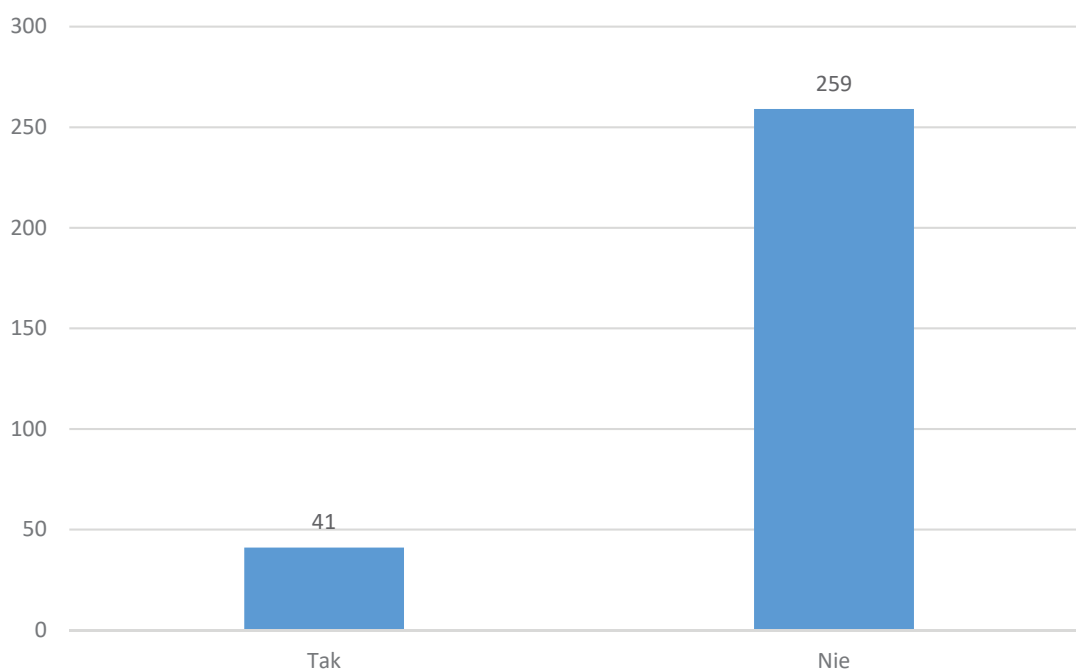

Źródło: opracowanie własne

Jak wynika z analizy odpowiedzi (wykres 20), większość, tj. 269 respondentów (prawie 90%) potwierdza, że wyposażenie obiektów do realizacji zajęć ma wpływ na uzyskanie odpowiednich kompetencji w zakresie posługiwania się bronią palną przez policjantów, 14 funkcjonariuszy (4,6%) neguje powyższe, a 16 badanych (5,3%) nie ma zdania w opisanym zakresie. Jeden ankietowany (0,3%) nie udzielił odpowiedzi.

Elementami, które mogą być zaadaptowane w obiektach strzelnic są rozwiązania światła techniki. Należy tu wymienić nowoczesne technologie i nowatorskie rozwiązania mające za zadanie podnoszenie kwalifikacji związanych z posługiwaniem się bronią palną. Uczestniczący w badaniu wypowiedzieli się czy korzystali z nowoczesnych technologii (trenażerów/symulatorów) lub nowatorskich rozwiązań (np. systemów z amunicją barwiącą) w podnoszeniu kwalifikacji związanych z posługiwaniem się bronią palną. Rozkład liczbowy odpowiedzi na te pytania przedstawiają wykresy 21 i 22.

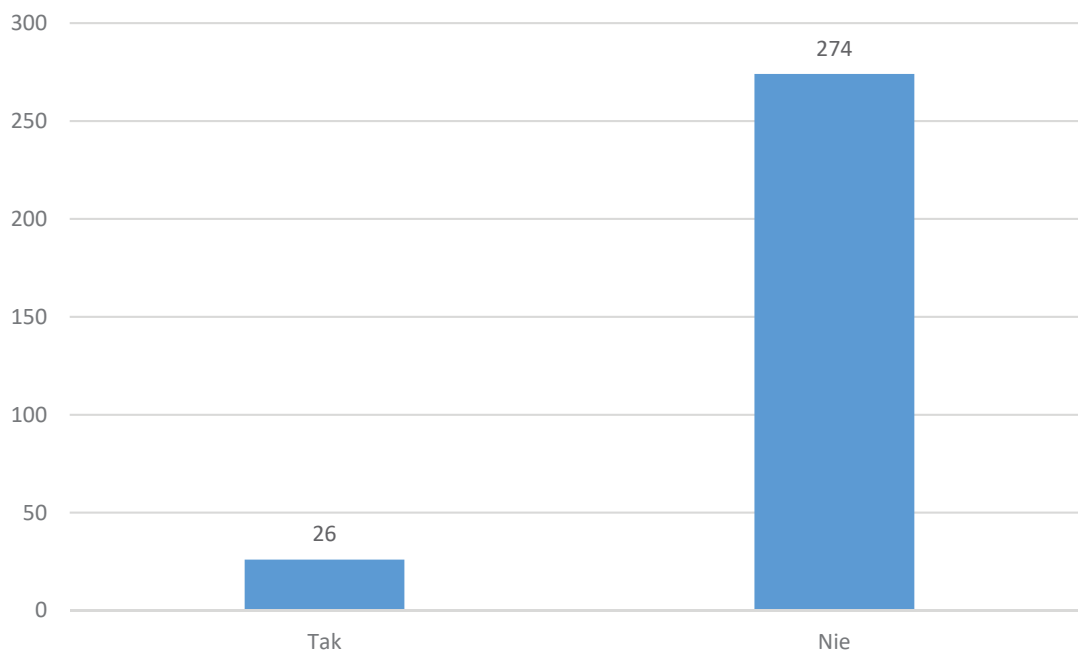
Wykres 21. Opinie ankietowanych na temat korzystania z nowoczesnych technologii (trenażery/symulatory) w podnoszeniu kwalifikacji związanych z posługiwaniem się bronią palną

Źródło: opracowanie własne

Wykres 22. Opinie ankietowanych na temat korzystania z nowatorskich rozwiązań (np. systemy z amunicją barwiącą) w podnoszeniu kwalifikacji związanych z posługiwaniem się bronią palną

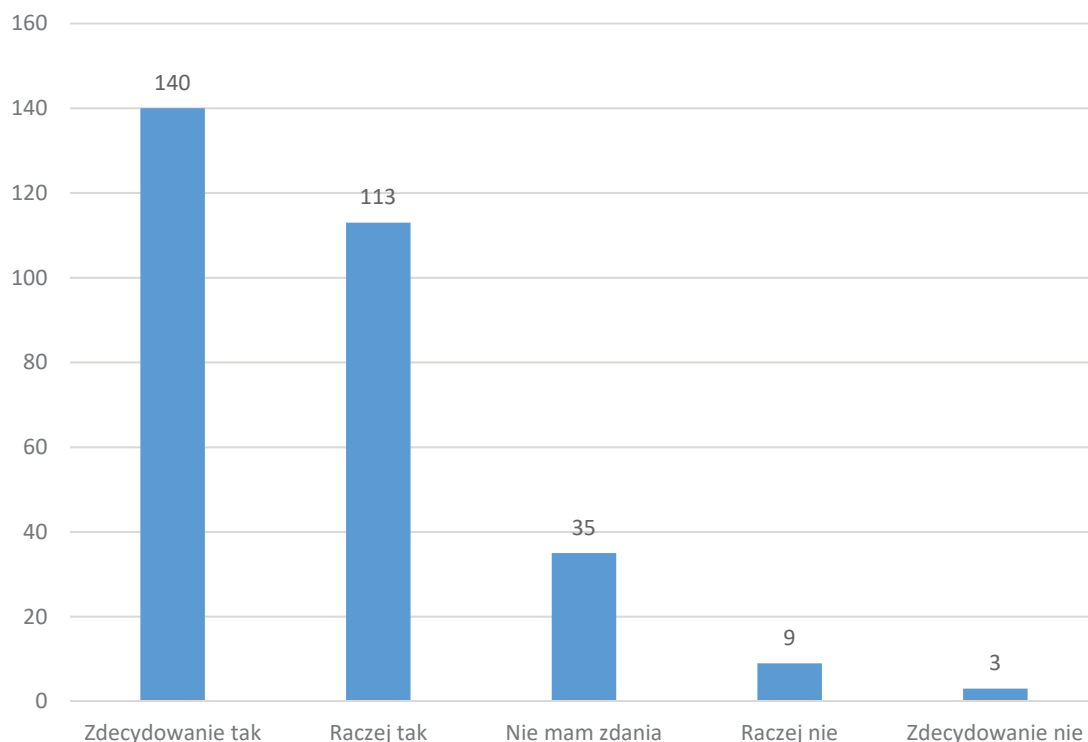

Źródło: opracowanie własne

Wyniki badań przedstawione na wykresie 21 i 22 obrazują, że policjanci bardzo rzadko korzystają z nowości technologicznych i innych rozwiązań mających na celu utrzymanie lub poprawę poziomu umiejętności strzeleckich. Według deklaracji, 259 respondentów (86,3%) nie korzystało z nowoczesnych technologii oraz 274 badanych (91,3%) z nowatorskich rozwiązań w podnoszeniu kwalifikacji związanych z posługiwaniem się bronią palną. Odpowiednio, twierdzących odpowiedzi udzieliło 41 (13,7%) i 26 ankietowanych (8,7%). Powyższe wskazuje, że myśl technologiczna jest obecnie pominięta w procesie nabywania umiejętności strzeleckich.

Jednocześnie z oceną poziomu korzystania z nowoczesnych technologii i nowatorskich rozwiązań w szkoleniu strzeleckim poproszono o udzielenie odpowiedzi na pytanie: *Czy według Pani/Pana wykorzystanie trenażerów/nowatorskich rozwiązań może znacząco wpłynąć na podniesienie umiejętności policjantów w obszarze posługiwania się bronią palną?* Odpowiedzi na zadane pytanie przedstawia wykres 23.

Wykres 23. Wpływ wykorzystania trenażerów/nowatorskich rozwiązań na podniesienie umiejętności policjantów w obszarze posługiwania się bronią palną w opinii badanych

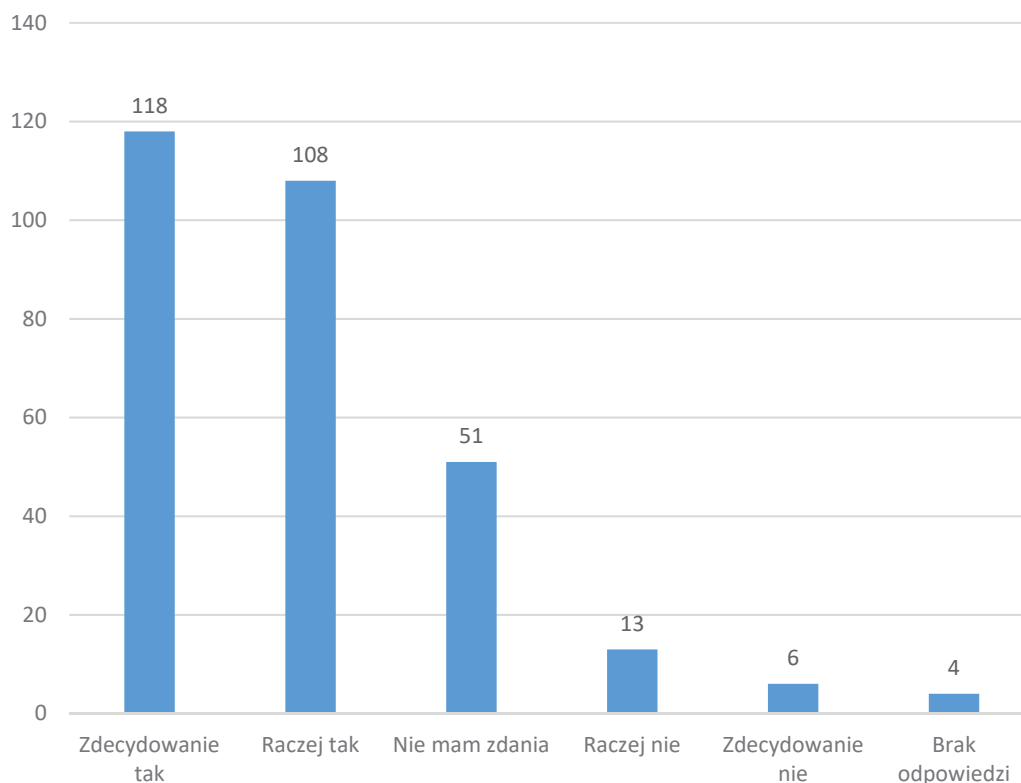

Źródło: opracowanie własne

Według powyższych danych (wykres 23) 253 odpowiadających (prawie 85%) potwierdziło możliwość znaczącego podniesienia umiejętności policjantów w obszarze posługiwania się bronią palną dzięki zastosowaniu trenażerów (nowoczesnych technologii) i nowatorskich rozwiązań. Nie miało zdania 35 osób (11,7%), 12 badanych (4%) zaś zanegowało pomysł. Rozkład odpowiedzi świadczy o tym, że pomimo niewielkiej styczności z nowościami technicznymi respondenci odczuwają potrzebę wprowadzenia do procesu nabywania umiejętności strzeleckich takie właśnie rozwiązania.

Respondenci wypowiedzieli się również na temat ewentualnych zmian w systemie szkolenia strzeleckiego polskich policjantów, mając na względzie poprawę ich kompetencji w zakresie posługiwania się bronią palną. Funkcjonariuszom zaproponowano między innymi „inną infrastrukturę (strzelnice)”. Poziom potrzeby zmiany w tym zakresie przedstawia wykres 24.

Wykres 24. Opinie ankietowanych na temat potrzeby dokonania zmian w infrastrukturze, przeznaczonej do prowadzenia szkolenia strzeleckiego policjantów

Źródło: opracowanie własne

Wykres 24 przedstawia, że 226 respondentów (ponad 75%) widzi potrzebę zmian w zakresie infrastruktury, 51 osób (17%) nie ma zdania na ten temat, a 19 badanych (ponad 6%) nie odczuwa potrzeby zmian związanych z infrastrukturą. Odpowiedzi na zadane pytanie nie udzieliło 4 respondentów (1,3%).

Respondenci, będąc jednocześnie w zdecydowanej większości przypadków zadowolonymi z infrastruktury szkoleniowej, zadeklarowali — po propozycjach — potrzebę zmian w samych rozwiązaniach rodzaju obiektu strzeleckiego i jego wyposażenia. Wyniki udzielonych przez respondentów odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety i dotyczące urządzeń/systemów, w jakie powinna być wyposażona strzelnica spełniająca wymogi prawidłowego przygotowania funkcjonariuszy do obsługi broni palnej, w układzie procentowym, przedstawiono w tabeli 4.

Tabela 4. Opinie ankietowanych na temat potrzeby wyposażenia strzelnic w elementy umożliwiające prawidłowe przygotowanie funkcjonariuszy do obsługi broni palnej

Lp.	Wyposażenie strzelnicy	zdecydowanie tak	raczej tak	nie mam zdania	raczej nie	zdecydowanie nie	brak odpowiedzi
1.	Obrotopodnośniki?	52,0%	26,0%	14,0%	2,3%	3,0%	2,7%
2.	Tarczociągi?	62,3%	24,3%	5,7%	2,7%	4,0%	1,0%
3.	System nagłośnienia?	41,0%	26,3%	21,7%	5,7%	4,0%	1,3%
4.	System sterowania oświetleniem?	48,7%	30,3%	13,0%	4,0%	2,7%	1,3%
5.	System wirtualny?	46,3%	28,7%	14,0%	5,7%	3,7%	1,7%
6.	System zmiany ustawienia ścian?	44,0%	25,7%	18,7%	5,0%	4,0%	2,7%

Źródło: opracowanie własne

Zawarte w tabeli 4 dane świadczą o mniejszej potrzebie wyposażenia hali strzelań w system nagłośnienia i system zmiany ustawienia ścian. Jako elementy najpotrzebniejsze respondenci wskazali system transportu celów (tarczociągi) oraz system sterowania oświetleniem. W związku ze stwierdzonymi w trakcie badań (rozdział 5) cechami/składowymi użycia broni palnej w postaci sytuacji nadzwyczajnej w porze nocnej oraz faktu poruszania się przeciwnika w „akcji strzeleckiej” propozycje respondentów wydają się zasadne. Odsetek negatywnej oceny potrzeby zastosowania zaproponowanych rozwiązań w każdym przypadku jest porównywalna.

W kwestionariuszu wywiadu, wypełnianego przez funkcjonariuszy w WSPol, uwzględniono możliwość propozycji wprowadzenia innych urządzeń/systemów. Uczestniczący w badaniach wymienili pojedyncze pomysły: pomieszczenia symulacyjne, ruchome przeszkody, *killing house* (obiekt do strzelań z broni palnej, w różnych kierunkach z elementami taktyki stosowanej podczas działań), zadymienie, środki drażniące, ruchome cele, drzwi do treningu wejść do pomieszczeń, sprawna wentylacja, sprawne ogrzewanie. Wszystkie propozycje wydają się zasadne i pozostają w sferze zainteresowania Autora jako możliwe do wskazań końcowych.

Eksperci wypowiedzieli się w sprawie oczekiwania, dotyczących infrastruktury wykorzystywanej w procesie przygotowania funkcjonariuszy w zakresie posługiwania się bronią palną. Ich oczekiwania dotyczyły:

- wprowadzenie technologii VR, trenażerów strzeleckich, strzelnic interaktywnych oraz symulatorów strzeleckich jako elementu rozwoju technologicznego poprawiającego poziom doskonalenia umiejętności strzeleckich — wskazanych przez 10 ekspertów;
- nowoczesne obiekty szkoleniowe — wskazanych przez 6 ekspertów;
- intensyfikacja zajęć z wykorzystaniem zestawów do strzelań amunicją barwiącą (FX, UTM) — wskazane przez 11 ekspertów;
- wprowadzenie celów 3D — 2 wskazania.

Ponadto proponowano:

- instalowanie sprawdzonych systemów automatyki strzelnicy (obrotniki i podnośniki celów) oraz elementów wentylacji i oświetlenia— 1 ekspert;
- wybudowanie przy komendzie szczebla wojewódzkiego osi strzeleckiej o długości minimum 50 metrów do realizacji zajęć z innych rodzajów broni niż broń krótka — 1 ekspert;
- wybudowanie osi strzeleckiej, tzw. „Rotundy”, która umożliwi prowadzenie ognia w zakresie 270 stopni — 1 ekspert;
- wprowadzenie do użytku strzelnic kontenerowych — 1 ekspert.

Na zaznaczenie zasługują propozycje ekspertów, które dotyczą usprawnień procesu szkolenia strzeleckiego w postaci nowości technologicznych oraz zestawów do strzelań amunicją barwiącą (*force on force*) jako urozmaicenie procesu — według eksperta z CPKP BOA: „Według mojej opinii nowoczesne technologie są dobrym rozwiązaniem w treningu strzeleckim, jednak stanowią one urozmaicenie programu strzeleckiego. Nie powinny one zaburzać procesu nauki podstaw oraz stanowić zastępstwa treningu strzeleckiego” oraz z KGP: „Uważam, że należy upowszechnić stosowanie nowoczesnych technologii i rozwiązań nowatorskich jednak z zachowaniem odpowiednich proporcji do strzelań z broni palnej”. Powyższe potwierdza słuszność podwyższenia stopnia wykorzystania przedstawionych rozwiązań, ale jednak w odpowiednim stosunku do strzelań bojowych. Słuszne jest jeszcze, zdaniem Autora badań, uwzględnienie opinii eksperta z SP w Katowicach odnośnie nowoczesnych technologii: „Wprowadzenie jednolitego systemu multimedialnych trenażerów strzeleckich, aktualnie w jednostkach funkcjonuje wiele różnych systemów co nie pozwala na ujednoczenie szkolenia, wymianę np. filmów, scenariuszy oraz jego kontynuacji w warunkach jednostki terenowej w nawiązaniu do wcześniej wypracowanych schematów”.

Na uwagę zasługuje wypowiedź eksperta z KWP w Katowicach: „(...) niewystarczająca baza szkoleniowa, choćby nie wiem jak nowoczesna, nigdy nie zrekompensuje potrzeb związanych ze szkoleniem strzeleckim”. Przedstawiciel z KWP w Białymstoku wskazał propozycje poprawy: „Jedyną możliwością zmiany na lepsze jest wybudowanie lub zmodernizowanie istniejących strzelnic tak, aby każda komenda wojewódzka posiadała co najmniej jedną własną i dobrze wyposażoną strzelnicę krytą z osi, na której można prowadzić zajęcia z grupą 24 osób. Dodatkowo posiadanie własnej lub możliwość korzystania w sposób nieograniczony ze strzelnicy prywatnej otwartej, która będzie zlokalizowana w pobliżu (nie dalej niż 20 km) jednostki. Ponadto każda nowobudowana lub modernizowana komenda Policji powinna być wyposażona w oś strzelecką. Również niezbędne jest zagwarantowanie środków finansowych na bieżącą konserwację i naprawę strzelnic tak, aby były bezpieczne, przechodziły atesty i nie były wyłączone z użytkowania. Również budżet remontowy musi być znacząco podniesiony, gdyż teraz łatwiej jest zdobyć środki na nowy obiekt niż na modernizację już istniejącego”. Ponadto, mając na względzie możliwości utrzymania w prawidłowej eksploatacji ekspert z KWP w Krakowie zaproponował: „Prowadzić szkolenia dla osób odpowiedzialnych za atesty obiektów policyjnych, nauczyć ich tego robić, pokazać i powiedzieć im jak powinna działać prawidłowo wenty-

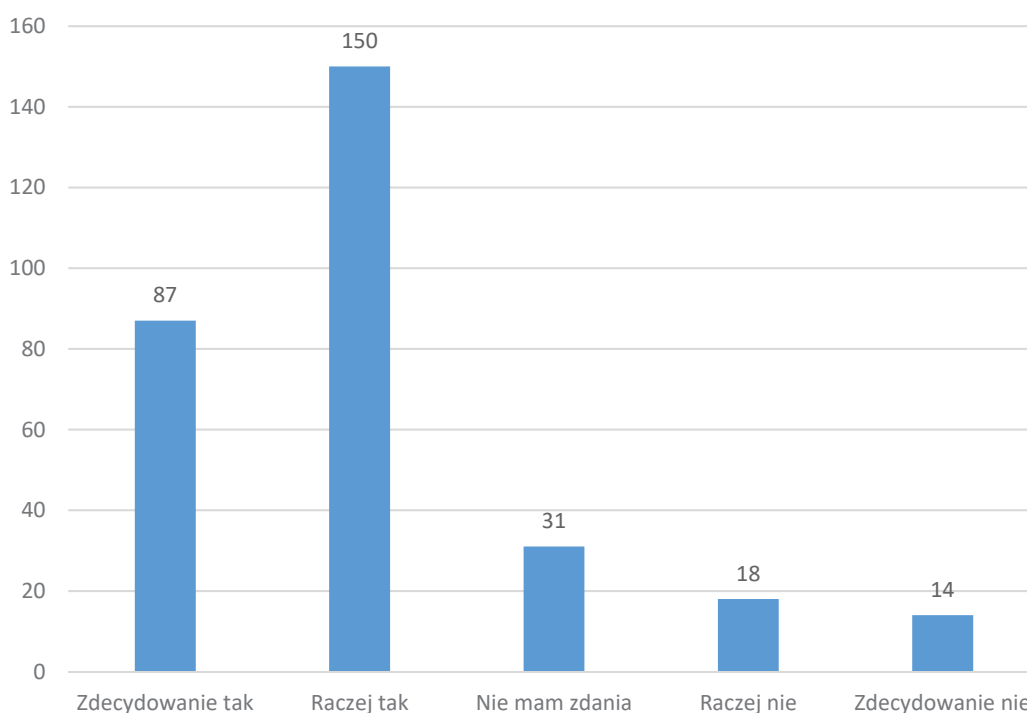
lacja, co to jest podciśnienie na hali strzelań, jakie przesłony zastosować do zabezpieczenia czy to światła czy ciągów wentylacji. Nikt tego nie uczy. Brak wiedzy na ten temat powoduje, że czy to przy budowie, czy przebudowie obiektu firmy realizujące umowę w tym zakresie, mówiąc kolokwialnie, robią Policję w konia, mówiąc, że coś działa i jest dobrze zrobione a to nie prawda. W czasie użytkowania obiektu dochodzi do podniesionego stężenia ołowiu w organizmie instruktorów, albo pojawiają się rykoszety i obiekt jest zamykany, a potem rozpoczyna się trwająca latami batalia sądowa z wykonawcą. Natomiast Policja ma strzelnicę zamkniętą i oczywiście proces szkolenia nie jest realizowany”.

Zaprezentowane wyniki badań dają podstawę do ich wykorzystania i umieszczenia w propozycjach końcowych zawartych w rozdziale 5.

4.4. Oczekiwania dotyczące wyposażenia wykorzystywanego w procesie przygotowania funkcjonariuszy w zakresie posługiwania się bronią palną

Ważnym elementem podczas pełnienia służby jest świadomość uprawnionego posiadacza broni palnej, że jego narzędzie, w sytuacji nadzwyczajnej, nie zawiedzie. Poziom spełnienia oczekiwań pod względem niezawodności i skuteczności posiadanej na indywidualnym wyposażeniu broni palnej przedstawia wykres 25.

Wykres 25. Opinie respondentów na temat zadowolenia z posiadanej na indywidualnym wyposażeniu broni palnej

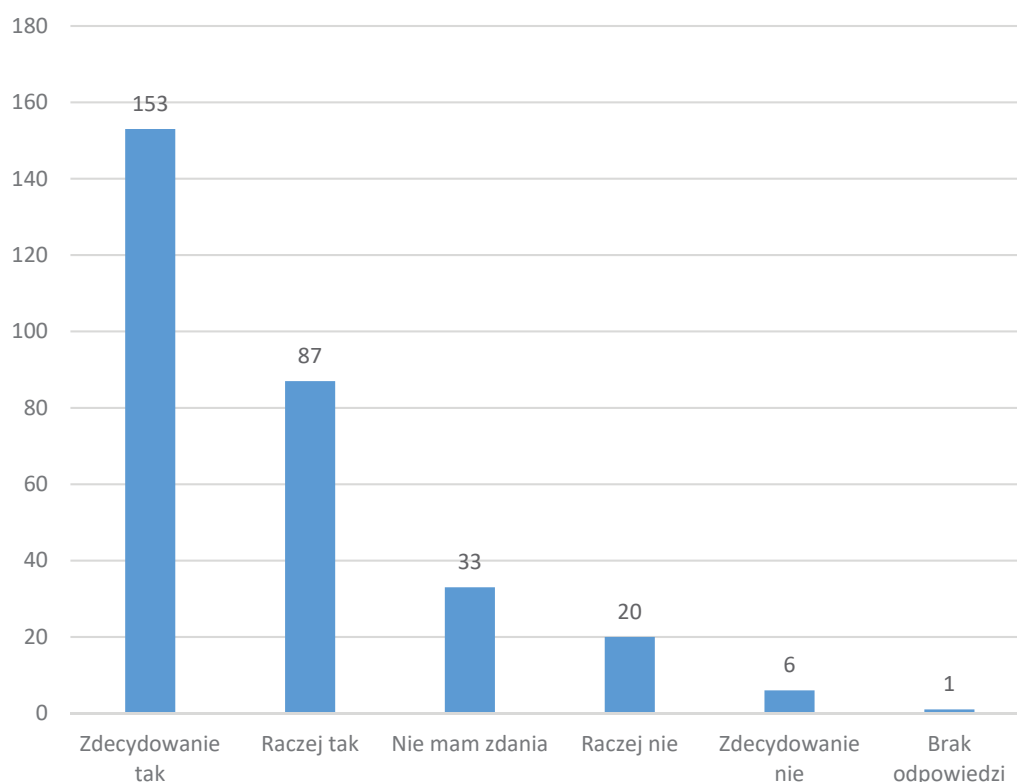

Źródło: opracowanie własne

Na wykresie 25 przedstawiono odpowiedzi badanych, z których wynika, że 237 respondentów (79%) deklaruje zadowolenie i spełnienie oczekiwań pod względem niezawodności i skuteczności posiadanej na indywidualnym wyposażeniu broni palnej, 31 badanych (10,3%) nie ma zdania, a 32 badanych (10,7%) wyraziło negatywną opinię o posiadanym wyposażeniu.

Jednocześnie funkcjonariusze mogli wypowiedzieć się w jakim stopniu posiadana broń palna jest istotnym elementem w uzyskaniu odpowiednich kompetencji w zakresie posługiwania się bronią przez policjantów. Wykres 26 przedstawia rozkład liczbowy odpowiedzi w tym zakresie.

Wykres 26. Wpływ rodzaju posiadanej broni na uzyskanie odpowiednich kompetencji w zakresie posługiwania się bronią w opinii badanych

Źródło: opracowanie własne

Wykres 26 obrazuje, że 240 respondentów (80%) uważa kwestię posiadanej broni jako istotny element mający wpływ na uzyskanie odpowiednich kompetencji w zakresie posługiwania się bronią palną przez policjantów (51% — zdecydowanie tak, 29% — raczej tak), 33 osoby (11,0%) nie mają zdania na wskazany temat, 20 osób (6,7%) uważa, że raczej nie ma to wpływu na kompetencje policjantów. Zdecydowanie neguje występowanie takiego wpływu 6 badanych (2%), jeden zapytany (0,3%) zaś nie udzielił odpowiedzi.

Oczekiwania ekspertów w zakresie wyposażenia funkcjonariuszy w sferze posługiwania się bronią palną dotyczyły:

- wyposażenia funkcjonariuszy w kamizelki kuloodporne, skrytego noszenia;
- wyposażenia funkcjonariuszy w zestawy pierwszej pomocy zawierające: opaskę uciskową, opatrunek wentylowy i opatrunek hemostatyczny;

- kabur wysokiej jakości (w tym dla osób leworęcznych), dobranych do rodzaju służby;
- broni pneumatycznej i bocznego zapłonu (sportowej) wprowadzonej obligatoryjnie na wyposażenie jednostek szkoleniowych z jednoczesnymi zmianami w programie szkolenia zawodowego podstawowego dotyczącymi realizacji zadań z tego typu urządzeniami;
- wyposażenia broni w latarki i laserowe wskaźniki celu;
- ujednolicenia uzbrojenia (mniejsza liczba typów uzbrojenia);
- uzupełnienia uzbrojenia w jednostkach szkoleniowych do stanu pozwalającego prezentację wszystkich typów broni będących na wyposażeniu Policji;
- przydzielania broni palnej indywidualnej funkcjonariuszom na etapie szkolenia zawodowego podstawowego;
- wyposażenia broni w kolimatory i inne optyczne celowniki;
- zakupu timerów strzeleckich;
- wymiany broni na amunicję 5,7x28 mm.

Ostatnia propozycja wydaje się mało realna do wdrożenia i przedstawiona tylko przez jednego specjalistę, należy natomiast uwypuklić propozycje kierunków doskonalenia wyposażenia w badanym zakresie wymienionych przez kilka osób udzielających wywiadu. Potrzebę większej liczby kamizelek kuloodpornych skrytego noszenia podniosło 6 funkcjonariuszy, wyposażenia funkcjonariuszy w zestawy pierwszej pomocy — 5 ekspertów, realnego użytkowania w procesie szkolenia broni pneumatycznej i sportowej — 5 ekspertów, a wyposażenie broni w latarki i laserowy wskaźnik celu — 3 respondentów. Wskazano również (3 ekspertów) potrzebę doposażenia Policji w kabury do broni dobrej jakości. W ocenie autora jest to oczywiste, że wybór dobrego, sprawdzonego produktu wpłynie na poprawę odczuć pozytywnych użytkowników.

Podstawowe modele broni palnej będącej na wyposażeniu polskich policjantów, szczególnie broni krótkiej w postaci pistoletów samopowtarzalnych spełniają oczekiwania zainteresowanych. Uwzględniając zakres wykonanych czynności badawczych należy podnieść kwestie zmniejszenia liczby typów (modeli) będących na wyposażeniu Policji, szczególnie broni krótkiej oraz gładkolufowej kal. 12. Godna uwagi jest propozycja przydzielania broni palnej indywidualnej na wyposażenie policjanta już na etapie szkolenia zawodowego podstawowego. Ponadto należy rozważyć zasadność zakupów podłączanych do broni latarek z laserowym wskaźnikiem celu i obligatoryjnego strzelania z broni pneumatycznej i sportowej na poziomie szkolenia zawodowego podstawowego.

4.5. Wnioski

Podkreślenia wymaga fakt, że ocena procesu nabywania umiejętności posługiwania się bronią palną została wykonana przez respondentów na podstawie przepisów obowiązujących przed wprowadzeniem w życie zarządzenia nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 19 stycznia 2023 r. Wcześniej odbywał się on na podstawie decyzji nr 713 Komendanta Głównego Policji

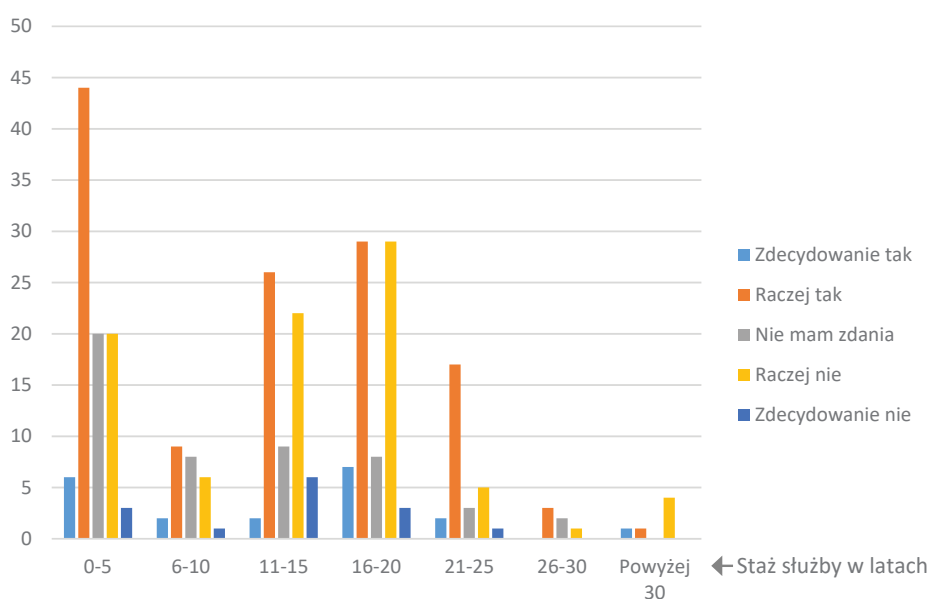
z dnia 30 grudnia 2005 r. w sprawie szkolenia strzeleckiego policjantów³¹⁷. Oprócz zmiany katalogu strzelań, istotną różnicą jest wskazana, w nowym akcie prawnym, obligatoryjna częstotliwość udziału w zajęciach ze szkolenia strzeleckiego w ramach doskonalenia zawodowego lokalnego dla każdego funkcjonariusza: 1 raz w kwartale (wcześniej 1 raz w półroczu). Jak ocenili respondenci, właściwa częstotliwość zajęć z bronią palną powinna być realizowana z częstotliwością 1 raz w miesiącu. To wskazówka do ewentualnych, kolejnych zmian.

W procesie badawczym, Autor zauważył zależność odpowiedzi respondentów w kwestiach stażu służby i rodzaju reprezentowanej służby względem przestrzeni związanych z:

- odczuciem w kwestii przygotowania do sytuacji nadzwyczajnej związanej z zastosowaniem broni palnej;
- oczekiwanej częstotliwości doskonalenia w zakresie posługiwania się bronią palną;
- spełnienia oczekiwań w zakresie posiadanej broni palnej pod kątem jej niezawodności i skuteczności;
- spełnienia oczekiwań związanych z infrastrukturą (strzelnica z wyposażeniem) związana z podwyższaniem umiejętności w posługiwaniu się bronią palną;
- faktem korzystania z nowoczesnych technologii (trenażery, symulatory);
- faktem korzystania z nowatorskich rozwiązań (np. system z amunicją barwiącą);
- znajomości rozwiązań organizacyjnych w obszarze nabywania i doskonalenia umiejętności w zakresie posługiwania się bronią palną w innych formacjach i służbach.

Na uwagę zasługują dwa pierwsze wskazania. Zależność pomiędzy stażem służby i odczuciem w zakresie przygotowania do sytuacji nadzwyczajnej w służbie jakim jest użycie lub wykorzystanie broni palnej przedstawiono na wykresie 27.

Wykres 27. Zależność pomiędzy stażem służby a poczuciem odpowiedniego poziomu przygotowania badanych do użycia lub wykorzystania broni palnej

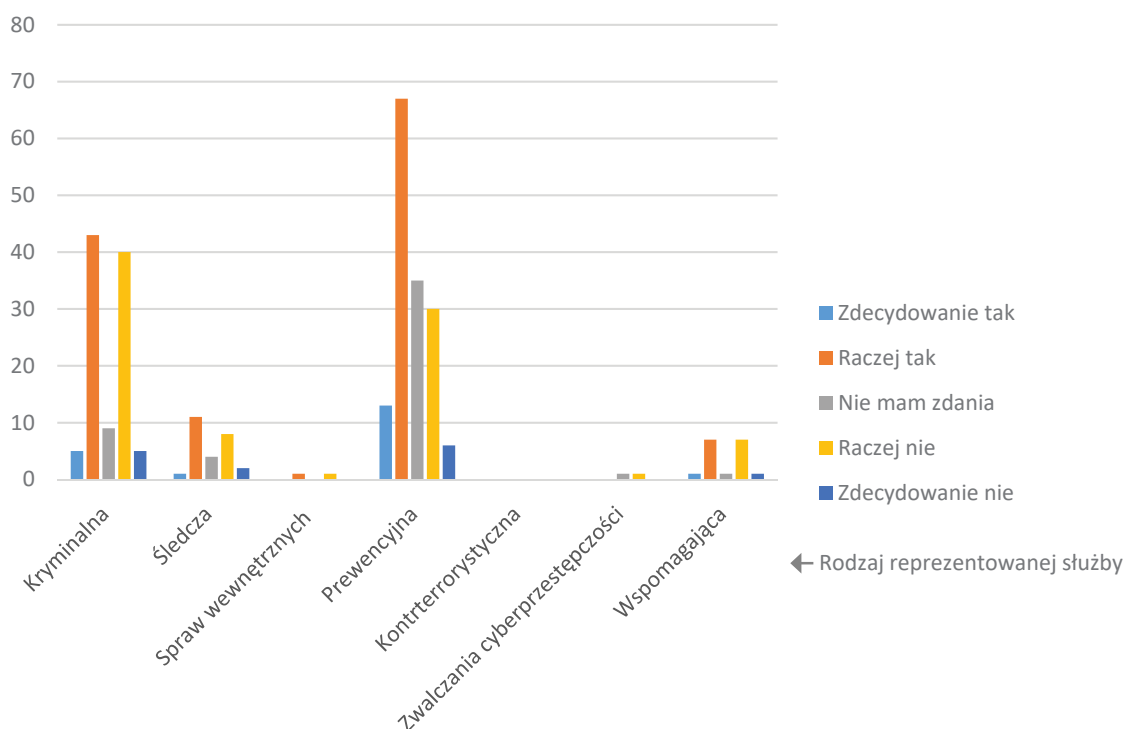
Źródło: opracowanie własne

³¹⁷ Dz. Urz. KGP z 2006 r., nr 3, poz. 9 oraz z 2007 r., nr 2, poz. 5.

Według danych zamieszczonych na wykresie 27 przekonanie o właściwym przygotowaniu do zastosowania broni palnej posiadają funkcjonariusze ze stażem służby od 0 do 5 lat. Może to świadczyć o poczuciu swoich kompetencji nabytych podczas szkolenia zawodowego podstawowego. Grupy „stażowe” od 6 do 20 lat wykazują połowiczne opinie w badanym zakresie. Na wyróżnienie zasługuje grupa ze stażem od 21 do 25 lat, gdzie następuje wzrost przekonania o prawidłowym przygotowaniu do zadań związanych z posługiwaniem się bronią palną.

Zależność pomiędzy rodzajem reprezentowanej służby przez respondentów i odczuciem w zakresie przygotowania do sytuacji nadzwyczajnej w służbie jakim jest użycie lub wykorzystanie broni palnej zobrazowano na wykresie 28.

Wykres 28. Zależność pomiędzy rodzajem reprezentowanej służby a poczuciem odpowiedniego poziomu przygotowania badanych do użycia lub wykorzystania broni palnej

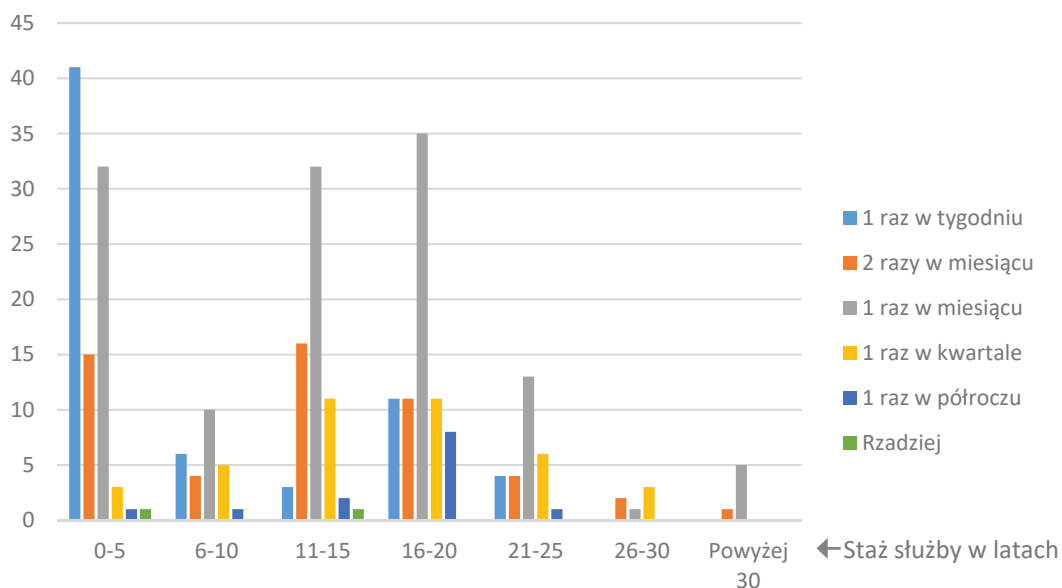

Źródło: opracowanie własne

Przedstawiciele służby prewencyjnej deklarują najwyższy poziom przygotowania do sytuacji nadzwyczajnej związanej z użyciem lub wykorzystaniem broni palnej (wykres 28). Oczywiście, w badaniach nie wziął udziału żaden przedstawiciel służby kontrterrorystycznej, ale uwzględniając system przygotowania do działań policjantów z tej grupy należy uznać, że są oni do takiej sytuacji przygotowani prawidłowo. Wyniki przedstawione na wykresie dają podstawę do wniosku o potrzebie lepszej organizacji doskonalenia dla policjantów służby kryminalnej.

Zależność pomiędzy stażem służby i oczekiwaną częstotliwością doskonalenia w zakresie posługiwania się bronią palną w Policji zobrazowano na wykresie 29.

Wykres 29. Zależność pomiędzy stażem służby a oczekiwaną przez respondentów częstotliwością doskonalenia w zakresie posługiwania się bronią palną w Policji

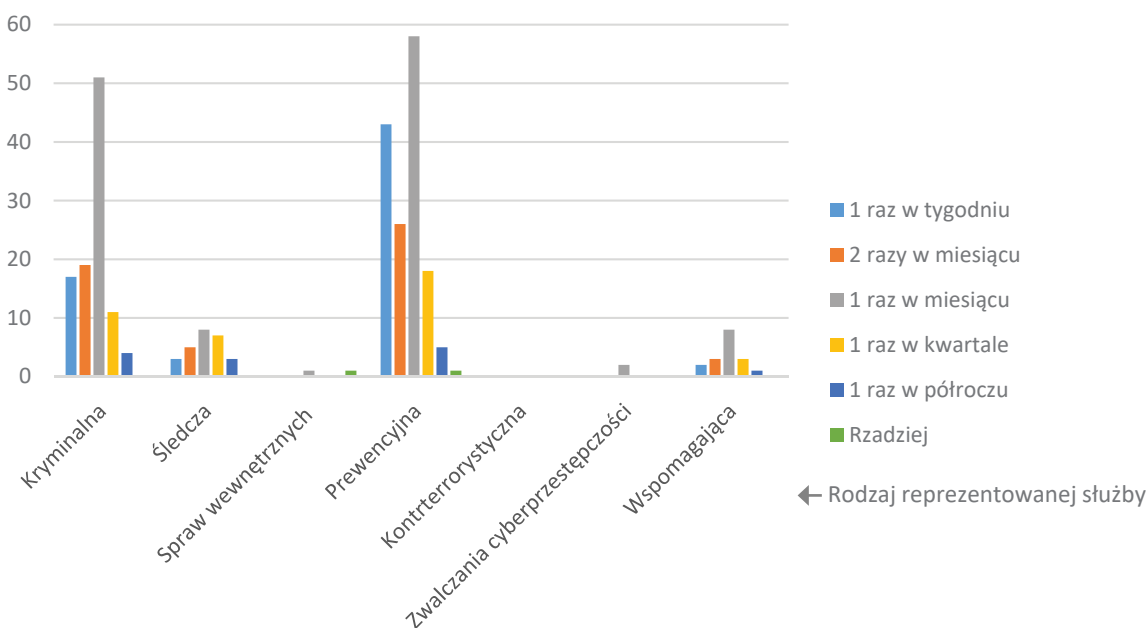

Źródło: opracowanie własne

Wyniki zawarte na wykresie 29 ujawniają, że w prawie każdej grupie „stażowej” najczęstszym wskazaniem jest częstotliwość doskonalenia w zakresie posługiwania się bronią palną w Policji na poziomie raz w miesiącu. Warto dostrzeżenia jest „euforyczna”, ale raczej nierealna do wykonania potrzeba szkolenia w grupie 0–5 lat na poziomie raz w tygodniu.

Zależność pomiędzy rodzajem reprezentowanej służby i oczekiwaną częstotliwością doskonalenia w zakresie posługiwania się bronią palną w Policji przedstawiono na wykresie 30.

Wykres 30. Zależność pomiędzy rodzajem reprezentowanej służby a oczekiwaną przez respondentów częstotliwością doskonalenia w zakresie posługiwania się bronią palną w Policji

Źródło: opracowanie własne

Wykres 30 uwidacznia, że respondenci z każdej grupy badawczej wskazali optymalną częstotliwość doskonalenia w zakresie posługiwania się bronią palną na poziomie jeden raz w miesiącu. Na uwagę zasługuje wykres dotyczący służby prewencyjnej, według którego policjanci oczekują doskonalenia nawet raz w tygodniu. Uwzględniając również grafikę wykresu wcześniejszego można orzec, że największy odsetek policjantów ze stażem 0–5 lat zasila szeregi służby prewencyjnej. Co zgadza się z filozofią kadrową formacji, że funkcjonariusze po ukończeniu szkolenia zawodowego podstawowego (na początku zawodowej kariery) zasilają szeregi ogniw patrolowych (prewencyjnych) i oddziałów prewencji Policji.

W trakcie procesu badawczego, respondenci mieli również możliwość określenia (wskazania) ewentualnych zmian w systemie szkolenia strzeleckiego polskich policjantów mających na celu poprawę ich kompetencji w zakresie posługiwania się bronią palną. Wyniki udzielonych przez respondentów odpowiedzi na pytanie zawarte w kwestionariuszu ankiety (pytanie 16) w układzie procentowym, przedstawiono w tabeli 5.

Tabela 5. Opinie ankietowanych na temat czynników umożliwiających poprawę ich kompetencji w zakresie posługiwania się bronią palną

Lp.	Czynniki umożliwiające poprawę kompetencji w zakresie posługiwania się bronią palną	zdecydowanie tak	raczej tak	nie mam zdania	raczej nie	zdecydowanie nie	brak odpowiedzi
1.	Większa liczba przedsięwzięć z zakresu szkolenia strzeleckiego	60,3%	26,0%	6,0%	2,3%	4,0%	1,3%
2.	Większa liczba amunicji przeznaczona do szkolenia	62,0%	28,3%	3,3%	2,7%	2,3%	1,3%
3.	Motywacja, np. finansowa, dotycząca zaliczeń sprawdzianów strzeleckich	23,7%	20,3%	24,3%	18,7%	11,0%	2,0%
4.	Inne rodzaje strzelań	39,7%	36,0%	16,0%	4,7%	2,0%	1,7%
5.	Inna broń	32,7%	32,7%	20,7%	10,7%	2,0%	1,3%
6.	Inna infrastruktura (strzelnice)	39,3%	36,0%	17,0%	4,3%	2,0%	1,3%
7.	Możliwość zastosowania nowoczesnych technologii (trenażery, rzeczywistość wirtualna)	49,3%	34,3%	8,0%	4,0%	3,3%	1,0%
8.	Możliwość zastosowania nowatorskich rozwiązań (nowoczesne rozwiązania wyposażenia strzelnicy, zestawy wykorzystujące amunicję barwiącą)	51,7%	31,3%	9,3%	3,3%	3,3%	1,0%

Źródło: opracowanie własne

Najwyższy odsetek aprobacji respondenci przyznali zwiększeniu liczby amunicji przeznaczonej do szkolenia. W udzielonych odpowiedziach widoczna jest rozwaga, biorąc pod uwagę wcześniejsze wyniki dotyczące będącej na wyposażeniu policjantów broni służbowej. Dodatko-

wo należy wskazać, że motywacja finansowa za wyniki strzeleckie jest zdecydowanie rzadziej wybierana jako element mogący poprawić poziom wyszkolenia funkcjonariuszy.

W kwestionariuszu uwzględniono możliwość wprowadzenia innych zmian. Uczestniczący w badaniach wskazali pojedyncze propozycje: wprowadzenie innej amunicji niż FMJ (*Full Metal Jacket*), możliwość treningu na jednostce broni posiadanej na wyposażeniu, strzelania realizowane w pełnym wyposażeniu, likwidacja instytucji strzału ostrzegawczego. Oprócz likwidacji strzału ostrzegawczego — w opinii Autora — propozycje wydają się słuszne. Należy jednak przeanalizować potrzebę zmiany amunicji pełnopłaszczowej na „grzybkującą” czyli antyrykoszetową, ponadto w ramach wyposażenia: pistolet przede wszystkim Glock, kabury pozwalające bezpieczne przenoszenie i sprawne dobyte, broń doposażona w oświetlenie taktyczne. Oświetlenie taktyczne zostało już wskazane przez ekspertów jako słuszna, ewentualna, nowość. Natomiast pistolet Glock jako jedyna jednostka może być uznane (również w ocenie Autora) jako propozycja nierealna i niepotrzebna ekonomicznie oraz konstrukcyjnie.

Przedstawione w rozdziale wyniki badań wskazują wiele obszarów, które wymagają poprawy. Oczekiwania respondentów zostały wyraźnie określone, a przekazane przez nich postulaty usprawnień (ulepszeń) systemu nabywania i doskonalenia umiejętności strzeleckich policjantów zostały uwzględnione w przedstawionych w rozdziale 5 dysertacji propozycjach.

ROZDZIAŁ 5

Propozycje zmian w przygotowaniu zawodowym policjantów w zakresie posługiwania się bronią palną

Według koncepcji, na podstawie której powstała niniejsza rozprawa, elementem pomocnym w sformułowaniu propozycji zmian powinny być informacje dotyczące elementów składowych sytuacji nadzwyczajnej, w której policjanci użyli lub wykorzystali broń palną. Prośbę o rozpowszechnienie kwestionariusza w podległym garnizonie wysłano do 15 komendantów wojewódzkich Policji. Wypełnione narzędzia badawcze zostały przekazane Autorowi drogą elektroniczną, w kontakcie bezpośrednim w formie papierowej oraz za pośrednictwem Poczty Polskiej S.A. Zgodnie z przyjętym ograniczeniem, nie prowadzono badań w garnizonach stołecznym i wielkopolskim oraz Centralnym Biurze Śledczym Policji. Ocenie poddano 279 wypełnionych kwestionariuszy. W trakcie oceny weryfikowano czy narzędzie dotyczy użycia czy wykorzystania broni palnej przez policjantów. Liczbę przekazanych kwestionariuszy z podziałem na garnizony (siedzibę komendy wojewódzkiej Policji) obrazuje tabela 6.

Tabela 6. Liczba przekazanych kwestionariuszy dotyczących użycia i wykorzystania broni palnej przez policjantów podczas służby w latach 2017–2021 z podziałem na garnizony

Lp.	Siedziba komendy wojewódzkiej Policji	Liczba przekazanych kwestionariuszy dotyczących wykorzystania broni palnej	Liczba przekazanych kwestionariuszy dotyczących użycia broni palnej	Razem
1.	Białystok	9	1	10
2.	Bydgoszcz	13	3	16
3.	Gdańsk	19	2	21
4.	Gorzów Wielkopolski	10	4	14
5.	Katowice	30	7	37
6.	Kielce	10	1	11
7.	Kraków	18	2	20
8.	Lublin	25	3	28
9.	Łódź	8	4	12
10.	Olsztyn	11	3	14
11.	Opole	5	1	6
12.	Radom	17	5	22
13.	Rzeszów	8	1	9
14.	Szczecin	16	8	24
15.	Wrocław	22	13	35
	Razem	221	58	279

Źródło: opracowanie własne

Wstępna ocena przekazanych wyników polegała na podziale respondentów, na tych którzy użyli we wskazanym okresie broni palnej i tych, którzy ją wykorzystali. Dodatkowo w przypadku wykorzystania broni palnej, osoba biorąca udział w badaniu określiła na czym to działanie polegało. W trakcie analizy Autor dołączył do zbioru przypadków wykorzystania broni palnej również, na podstawie ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt, uśmiercenie zwierzęcia. Wymienione działanie uprawnionego można nazwać innym wykorzystaniem broni palnej i w obszarze rozważań ma znaczenie dla rozwiązania problemu badawczego.

W metryczce uwzględniono następujące informacje: płeć, staż służby, rodzaj reprezentowanej służby, miejsce pełnienia służby, korpus posiadanego stopnia policyjnego oraz wykształcenie.

Wyniki udzielonych przez respondentów odpowiedzi na pytanie o płeć, w układzie procentowym, z uwzględnieniem sposobu zastosowania broni palnej (użycia, wykorzystania) przedstawiono w tabeli 7.

Tabela 7. Płeć respondentów, którzy w latach 2017–2021 użyli lub wykorzystali broń palną z uwzględnieniem sposobu jej zastosowania

Płeć	Użycie broni palnej	Wykorzystanie broni palnej
Kobieta	5,2%	6,8%
Mężczyzna	94,8%	92,8%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 7 przedstawia, że policjanci zdecydowanie częściej od policjantek używają (94,8%) i wykorzystują broń palną (92,8%). Kobiety znacznie rzadziej decydowały się na użycie (5,2%) i wykorzystanie (6,8%) broni palnej. Biorąc pod uwagę, że w polskiej Policji służy 17% kobiet (informacja zawarta w rozdziale 4), można wnioskować, że funkcjonariuszki są bardziej wstrzeżliwe w tym aspekcie służby lub rzadziej spotykają się z taką sytuacją. Należy dodać, że w ankietach dotyczących wykorzystania broni palnej 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi na temat płci.

Wyniki udzielonych przez respondentów odpowiedzi na pytanie o staż służby w latach, w układzie procentowym, z uwzględnieniem sposobu zastosowania broni palnej (użycia, wykorzystania) przedstawiono w tabeli 8.

Tabela 8. Staż służby respondentów, którzy w latach 2017–2021 użyli lub wykorzystali broń palną z uwzględnieniem sposobu jej zastosowania

Staż służby	Użycie broni palnej	Wykorzystanie broni palnej
0–5 lat	13,8%	9,5%
6–10 lat	24,1%	36,7%
11–15 lat	31,0%	33,5%
16–20 lat	22,4%	12,2%
21–25 lat	8,6%	6,3%
26–30 lat	0,0%	0,9%
powyżej 30 lat	0,0%	0,5%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 8 obrazuje, że policjanci ze stażem w służbie od 11 do 15 lat najczęściej używają broni palnej (31,0%). Z zestawienia wynika również, że wykorzystują broń palną najczęściej funkcjonariusze ze stażem od 6 do 10 lat (36,7%). Godne podkreślenia jest to, że funkcjonariusze z najkrótszym doświadczeniem w służbie nie podejmują się zastosowania broni palnej zbyt często. Na tej podstawie można wnioskować o tym, że wymaganą pewność w swoim działaniu, przekładającą się na podjęcie decyzji o użyciu lub wykorzystaniu broni palnej osiąga się dopiero z upływem czasu i osiągnięciem odpowiedniego stażu służby. Należy dodać, że w badaniach ankietowych dotyczących wykorzystania broni palnej 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi na temat stażu służby.

Wyniki udzielonych przez respondentów odpowiedzi na pytanie o rodzaj reprezentowanej służby, w układzie procentowym, z uwzględnieniem sposobu zastosowania broni palnej (użycia/wykorzystania) przedstawiono w tabeli 9.

Tabela 9. Rodzaj reprezentowanej służby respondentów, którzy w latach 2017–2021 użyli lub wykorzystali broń palną z uwzględnieniem sposobu jej zastosowania

Rodzaj służby	Użycie broni palnej	Wykorzystanie broni palnej
Kryminalna	34,5%	29,9%
Śledcza	3,4%	1,4%
Spraw wewnętrznych	0,0%	0,0%
Prewencyjna	60,3%	65,2%
Kontrterrorystyczna	0,0%	2,7%
Zwalczania cyberprzestępczości	0,0%	0,0%
Wspomagająca	1,7%	0,0%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 9 przedstawia, że policjanci służby prewencyjnej najczęściej stosują broń palną (60,3% przy użyciu i 65,2% przy wykorzystaniu). Przedstawiciele służby kryminalnej zarówno użyli broni palnej (34,5%), jak i wykorzystali ją (29,9%) rzadziej. To przesłanka do wnioskowania o potrzebie zróżnicowania procesu nabywania umiejętności strzeleckich w ramach doskonalenia zawodowego lokalnego i dostosowania go do rodzaju służby. Trudno jednak wnioski takie odnosić w stosunku do służby kontrterrorystycznej, w której intensywność szkolenia strzeleckiego jest nieporównywalnie większa niż w innych rodzajach służb. Należy dodać, że w ankietach dotyczących wykorzystania broni palnej 2 osoby nie udzieliły odpowiedzi na temat rodzaju reprezentowanej służby.

W tabeli 10 umieszczono udzielone odpowiedzi respondentów na pytanie o miejsce pełnienia służby, w układzie procentowym, z uwzględnieniem sposobu zastosowania broni palnej (użycia, wykorzystania).

Tabela 10. Miejsce pełnienia służby respondentów, którzy w latach 2017–2021 użyli lub wykorzystali broń palną z uwzględnieniem sposobu jej zastosowania

Miejsce pełnienia służby	Użycie broni palnej	Wykorzystanie broni palnej
Komenda Główna Policji	0,0%	0,0%
Komenda wojewódzka Policji	10,3%	6,3%
Komenda powiatowa/rejonowa/miejska Policji	75,9%	84,6%
Jednostka szkoleniowa	0,0%	0,0%
Inne	13,8%	8,1%

Źródło: opracowanie własne

Z analizy danych zawartych w tabeli 10 wynika, że policjanci pełniący służbę w jednostce szczebla powiatowego/rejonowego/miejskiego używają (75,9%) i wykorzystują (84,6%) broń palną najczęściej. Należy dodać, że w kwestionariuszach dotyczących wykorzystania broni palnej 2 osoby nie udzieliły odpowiedzi na temat miejsca pełnienia służby. Jako inne miejsce pełnienia służby respondenci wskazali: komisariat Policji i oddział prewencji Policji.

Tabela 11 przedstawia wyniki udzielonych przez respondentów odpowiedzi na pytanie o posiadany stopień służbowy (korpus policyjny), w układzie procentowym, z uwzględnieniem sposobu zastosowania broni palnej (użycia, wykorzystania).

Tabela 11. Posiadany stopień służbowy (korpus policyjny) respondentów, którzy w latach 2017–2021 użyli lub wykorzystali broń palną z uwzględnieniem sposobu jej zastosowania

Korpus policyjny	Użycie broni palnej	Wykorzystanie broni palnej
Oficerów starszych	0,0%	0,5%
Oficerów młodszych	6,9%	4,5%
Aspirantów	67,2%	62,0%
Podoficerów	22,4%	29,9%
Szeregowych	3,4%	1,8%

Źródło: opracowanie własne

Policjanci posiadający stopień służbowy w korpusie aspirantów używają (67,2%) i wykorzystują (62,0%) broń palną najczęściej, po nich podoficerowie (odpowiednio 22,7% i 29,9%), co obrazują wyniki zawarte w tabeli 11. Wynika z nich czytelna informacja, że na zastosowanie broni palnej decydują się doświadczeni w służbie uprawnieni. Policjanci reprezentujący korpusy oficerów starszych i oficerów młodszych, jako grupy przede wszystkim decydentów w Policji, z sytuacjami wymagającymi zastosowania broni służbowej spotykają się zdecydowanie rzadziej. Należy dodać, że w kwestionariuszach dotyczących wykorzystania broni palnej 3 osoby nie udzieliły odpowiedzi na temat posiadanego stopnia policyjnego (korpusu policyjnego).

W kwestionariuszu zapytano respondentów o posiadane wykształcenie. W tabeli 12 przedstawiono odpowiedzi w układzie procentowym, z uwzględnieniem sposobu zastosowania broni palnej (użycia, wykorzystania).

Tabela 12. Wykształcenie respondentów, którzy w latach 2017–2021 użyli lub wykorzystali broń palną z uwzględnieniem sposobu jej zastosowania

Wykształcenie	Użycie broni palnej	Wykorzystanie broni palnej
Średnie	44,8%	44,8%
Wyższe licencjackie	19,0%	15,4%
Wyższe inżynierskie	5,2%	6,3%
Wyższe magisterskie	31,0%	32,6%
Inne	0,0%	0,0%

Źródło: opracowanie własne

Zarówno policjanci posiadający wykształcenie wyższe używają i wykorzystują broń palną najczęściej (odpowiednio 55,2% i 54,3%), jak i funkcjonariusze z wykształceniem średnim (odpowiednio 44,8% i 44,8%). Należy dodać, że w kwestionariuszach dotyczących wykorzystania broni palnej 2 osoby nie udzieliły odpowiedzi na temat posiadanego wykształcenia. Według informacji zawartych w źródłach elektronicznych, wykształcenie w Policji w 2020 roku przedstawiało się następująco: 58,21% — policjantów posiadało wykształcenie wyższe, 38,45% — średnie, 3,32% — policealne³¹⁸.

W trakcie procesu badawczego, respondenci (policjanci, którzy użyli broni palnej w latach 2017–2021) mieli możliwość wskazania elementów mających wpływ na uzyskanie odpowiednich kompetencji w zakresie posługiwania się bronią palną przez policjantów. Wyniki udzielonych przez respondentów odpowiedzi na pytanie zawarte w kwestionariuszu ankiety, w układzie procentowym, przedstawiono w tabeli 13.

³¹⁸ <https://lodz.wyborcza.pl/lodz/7,35136,26633834,jakie-wykształcenie-maja-policjanci-najlepiej-jest-w-bsw-komendzie.html> (dostęp 30.04.2023 r.).

Tabela 13. Elementy mające wpływ na uzyskanie odpowiednich kompetencji w zakresie posługiwania się bronią palną przez policjantów, w ocenie funkcjonariuszy, którzy użyli broni palnej w latach 2017–2021

Lp.	Proponowane elementy	zdecydowanie tak	raczej tak	nie mam zdania	raczej nie	zdecydowanie nie	brak odpowiedzi
1.	Zwiększenie częstotliwości szkoleń (doskonalenia)	77,6%	8,6%	0,0%	1,7%	10,3%	1,7%
2.	Odpowiednio dostosowany trening bezstrzałowy	39,7%	20,7%	10,3%	19,0%	6,9%	3,4%
3.	Rodzaj obiektu do realizacji zajęć	37,9%	31,0%	8,6%	12,1%	8,6%	1,7%
4.	Wyposażenie obiektów do realizacji zajęć	43,1%	34,5%	6,9%	3,4%	10,3%	1,7%
5.	Możliwość zastosowania nowoczesnych technologii (symulatorów)	55,2%	20,7%	5,2%	10,3%	6,9%	1,7%
6.	Możliwość zastosowania nowatorskich rozwiązań (np. zestawów na amunicję barwiącą)	51,7%	17,2%	15,5%	6,9%	6,9%	1,7%
7.	Posiadana broń	51,7%	20,7%	5,2%	15,5%	5,2%	1,7%
8.	Jakość szkoleń	63,8%	22,4%	1,7%	1,7%	6,9%	3,4%
9.	Kompetencje kadry instruktorskiej	69,0%	17,2%	1,7%	1,7%	6,9%	3,4%
10.	Ilość użytej do szkolenia amunicji, ilość oddanych strzałów	72,4%	12,1%	0,0%	1,7%	10,3%	3,4%

Źródło: opracowanie własne

Taką samą możliwość mieli policjanci, którzy wykorzystali broń palną w latach 2017–2021. Wyniki udzielonych przez respondentów odpowiedzi na pytanie zawarte w kwestionariuszu ankiety w układzie procentowym, przedstawiono w tabeli 14.

Tabela 14. Elementy mające wpływ na uzyskanie odpowiednich kompetencji w zakresie posługiwania się bronią palną przez policjantów, w ocenie funkcjonariuszy, którzy wykorzystali broń palną w latach 2017–2021

Lp.	Proponowane elementy	zdecydowanie tak	raczej tak	nie mam zdania	raczej nie	zdecydowanie nie	brak odpowiedzi
1.	Zwiększenie częstotliwości szkoleń/doskonalenia	73,8%	16,3%	4,1%	1,4%	4,1%	0,5%
2.	Odpowiednio dostosowany trening bezstrzałowy	32,1%	33,0%	14,5%	13,6%	4,5%	2,3%
3.	Rodzaj obiektu do realizacji zajęć	41,2%	33,9%	10,0%	10,0%	3,6%	1,4%
4.	Wyposażenie obiektów do realizacji zajęć	47,5%	32,1%	6,8%	8,1%	4,1%	1,4%
5.	Możliwość zastosowania nowoczesnych technologii (symulatorów)	54,8%	29,4%	5,9%	5,4%	3,6%	0,9%
6.	Możliwość zastosowania nowatorskich rozwiązań (np. zestawów na amunicję barwiącą)	52,0%	22,6%	14,0%	7,2%	2,7%	1,4%
7.	Posiadana broń	42,1%	26,2%	15,4%	7,7%	4,1%	4,5%
8.	Jakość szkoleń	70,1%	16,3%	5,4%	2,3%	3,2%	2,7%
9.	Kompetencje kadry instruktorskiej	65,6%	16,7%	5,4%	4,1%	4,5%	3,6%
10.	Ilość użytej do szkolenia amunicji, ilość oddanych strzałów	77,8%	10,0%	3,2%	4,5%	2,7%	1,8%

Źródło: opracowanie własne

Porównując zaprezentowane propozycje odpowiedzi w tabelach 13 i 14 zauważalne jest znaczne zróżnicowanie pod względem stopnia oddziaływania poszczególnych czynników na pożądaną poziom kompetencji strzeleckich policjantów. Jako najbardziej wpływowe respondenci wymienili: zwiększenie częstotliwości szkoleń (*zdecydowanie tak, raczej tak* odpowiednio: 86,2% — użycie broni i 90,1% — wykorzystanie broni), jakość szkoleń (*zdecydowanie tak, raczej tak* odpowiednio: 86,2% — użycie broni i 86,4% — wykorzystanie broni), kompetencje kadry instruktorskiej (*zdecydowanie tak, raczej tak* odpowiednio: 86,2% — użycie broni i 82,3% — wykorzystanie broni). Na uwagę zasługuje fakt, że respondenci, którzy wykorzystali broń palną podczas pełnienia służby zauważają również potrzebę wdrożenia nowoczesnych technologii w trakcie procesu nabywania umiejętności strzeleckich. To ewidentna wskazówka dla twórców pomocy dydaktycznych dedykowanych instytucji wykorzystania broni palnej. Trening bezstrzałowy, w ocenie respondentów, nie jest elementem mającym największy wpływ na uzyskanie odpowiednich kompetencji w posługiwaniu się bronią palną. Podobnie respondenci ocenili obszary dotyczące obiektu, w którym realizowane są zajęcia i jego wyposażenia oraz posiadanej broni.

Badani mieli możliwość podania swoich pomysłów (propozycji) w strefie elementów mogących mieć wpływ na uzyskanie odpowiednich kompetencji w zakresie posługiwania się bronią palną przez policjantów. Jako inne propozycje funkcjonariusze wymieniali, np.: symulacje realnie występujących zagrożeń, bardziej rygorystyczne zaliczenia i egzaminy, zmiana przepisów dotyczących szkolenia strzeleckiego, inne rodzaje tarcz, przygotowanie psychologiczne do przedmiotowej sytuacji nadzwyczajnej, szkolenia sytuacyjne (symulacje działań), strzelania w warunkach podwyższonego stresu, strzelanie z pojazdów, praca ze światłem — zmienne warunki otoczenia, możliwość doskonalenia umiejętności strzeleckich w czasie prywatnym, możliwość zakupu amunicji, zmniejszenie liczby uczestników szkolenia. Proponowane usprawnienia wydają się racjonalne, ale w części ich lakoniczność powoduje brak uściślenia oczekiwań. Element strzelań sytuacyjnych i strzelań w warunkach podwyższonego stresu, jako propozycja szkoleniowa, już występują. Podobnie jak „praca ze światłem”. Pomysły: możliwość doskonalenia umiejętności strzeleckich w czasie wolnym oraz możliwość zakupu amunicji (do celów samodoskonalenia), w ocenie Autora, wydają się najbardziej słusznymi.

Szczególną uwagę należy zwrócić na odpowiedzi dotyczące pytania: „Jaki okres minął od użycia/wykorzystania broni palnej? Odpowiedzi w rozkładzie procentowym i z uwzględnieniem sposobu zastosowania broni palnej (użycie/wykorzystanie) zostało przedstawione w tabeli 15.

Tabela 15. Okres, który minął od zastosowania broni palnej

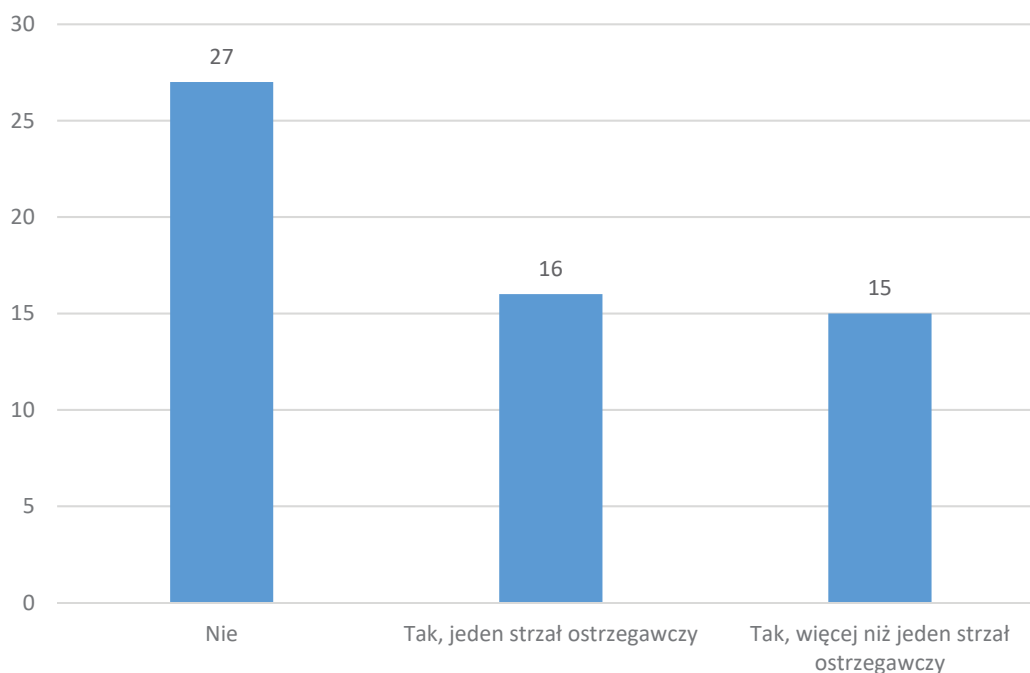
Czasookres	Użycie broni palnej	Wykorzystanie broni palnej
Do 12 miesięcy	17,2%	13,1%
Od roku do trzech lat	37,9%	57,9 %
Powyżej trzech lat	44,8%	29,0%

Źródło: opracowanie własne

Dane zaprezentowane w tabeli 15 uwidaczniają, że spośród respondentów biorących udział w badaniu w zdecydowanej większości użyli broni palnej policjanci w okresie powyżej trzech lat temu (44,8% — 26 funkcjonariuszy), a wykorzystywali w okresie od jednego do trzech lat temu (57,9% — 128 funkcjonariuszy).

Autor był również zainteresowany instytucją „strzału ostrzegawczego”. Wykres 31 przedstawia rozkład liczbowy odpowiedzi na pytanie: „Czy przed użyciem broni palnej oddała Pani/Pan strzał ostrzegawczy”?

Wykres 31. Potrzeba oddania „strzału ostrzegawczego” w opinii respondentów

Źródło: opracowanie własne

Wykres 31 obrazuje, że 31 policjantów (53,5%), w sytuacji nadzwyczajnej, polegającej na użyciu broni palnej deklaruje potrzebę oddania strzału ostrzegawczego przed strzałem bezpośrednio w kierunku osoby. W ocenie badającego, to przesłanka do uwzględnienia takiego elementu jako obowiązkowego w procesie szkolenia strzeleckiego policjantów.

Kolejnym obszarem, wymagającym badania, były warunki w jakich policjanci używali lub wykorzystywali broń palną. Autor poprosił o odpowiedzi na pytania dotyczące:

- miejsca, w którym broń palna została zastosowana;
- pory dnia, w której broń palna została zastosowana;
- dystansu (odległości) do celu podczas zastosowania broni palnej;
- obecności innych osób podczas zastosowania broni palnej;
- faktu korzystania z osłon podczas zastosowania broni palnej;
- liczby oddanych strzałów podczas zastosowania broni palnej;
- faktu wymiany magazynka podczas zastosowania broni palnej;
- jakiego typu broń palną zastosowano;
- przyjętej postawy strzeleckiej podczas zastosowania broni palnej;
- ewentualnego powstania dysfunkcji (zacięcia) broni³¹⁹ podczas zastosowania broni palnej;
- ewentualnej interakcji pojazdu podczas zastosowania broni palnej;
- liczby funkcjonariuszy, którzy podczas pojedynczej sytuacji nadzwyczajnej zastosowali broń palną.

³¹⁹ Krótkotrwała niesprawność broni, którą operator (uprawniony) może samodzielnie i w krótkim czasie usunąć.

Odpowiedzi w rozkładzie procentowym zostały przedstawione w kolejnych tabelach (od 16 do 27).

Odpowiedzi, w rozkładzie procentowym, dotyczące miejsca użycia/wykorzystania broni palnej, z uwzględnieniem typu zastosowania broni palnej zostały przedstawione w tabeli 16.

Tabela 16. Miejsce zastosowania broni palnej przez badanych

Miejsce	Użycie broni palnej	Wykorzystanie broni palnej
Teren otwarty	74,1%	91,4%
Pomieszczenie zamknięte	17,2%	0,5%
Inne miejsce	8,6%	8,1%

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 16 uwidacznia, że zdecydowana większość sytuacji nadzwyczajnych, dotyczących użycia lub wykorzystania broni palnej, przez policjantów, realizowana jest w terenie otwartym. Funkcjonariusze, jako inne miejsce zastosowania broni, wskazali: teren zurbanizowany, klatka schodowa, teren leśny. Teren zurbanizowany i leśny można uznać jako teren otwarty. Uwzględnienie oddania strzału w obrębie klatki schodowej podczas szkolenia, np. wykorzystując amunicję barwiącą jest pomysłem godnym zaadaptowania w szkoleniu.

Odpowiedzi, w rozkładzie procentowym, dotyczące pory dnia, z uwzględnieniem typu zastosowania broni palnej zostały przedstawione w tabeli 17.

Tabela 17. Pora dnia zastosowania broni palnej przez badanych

Pora dnia	Użycie broni palnej	Wykorzystanie broni palnej
Dzienna	44,8%	53,9%
Zmierzch/świt	8,6%	14,0%
Nocna	46,6%	32,1%

Źródło: opracowanie własne

Broń palną użyto w porze dziennej i nocnej odpowiednio — 44,8% i 46,6%, a w przypadku wykorzystania broni, odpowiednio — 53,9% i 32,1%. Rozkład odpowiedzi sygnalizuje potrzebę nabywania i doskonalenia umiejętności strzeleckich w sprzyjających warunkach oświetleniowych oraz w warunkach ograniczonych. To przesłanka do korzystania ze strzelnic krytych, gdzie podczas ćwiczeń, niezależnie od pory dnia, można symulować brak widoczności lub widoczność ograniczoną. Dodatkowo, wyniki badań wskazują na potrzebę dokonywania zakupów centralnych w zakresie dodatkowego wyposażenia w postaci latarek.

Odpowiedzi, w rozkładzie procentowym, dotyczące dystansu do celu, z uwzględnieniem sposobu zastosowania broni palnej zostały przedstawione w tabeli 18.

Tabela 18. Dystans do celu przy zastosowaniu broni palnej przez badanych

Dystans do celu	Użycie broni palnej	Wykorzystanie broni palnej
Do 2 metrów	13,8%	16,3%
Od 2 do 5 metrów	50,0%	34,8%
Od 5 do 15 metrów	25,9%	28,5%
Powyżej 15 metrów	10,6%	19,9%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 18 obrazuje, że odpowiednio (użycie i wykorzystanie broni palnej) w prawie 65% i ponad 50% odpowiedzi respondenci zadeklarowali dystans do celu od 2 do 5 metrów. To przesłanka do określenia „dystansu policyjnego”³²⁰ i odpowiedniego dostosowania warunków strzelań uwzględniający ten element. Jedna osoba wykorzystująca broń palną nie udzieliła odpowiedzi w kwestii dystansu do celu.

Odpowiedzi, w rozkładzie procentowym, dotyczące obecności w pobliżu celu osób postronnych, z uwzględnieniem typu zastosowania broni palnej zostały przedstawione w tabeli 19.

Tabela 19. Obecność osób postronnych w pobliżu celu podczas zastosowania broni palnej w opinii badanych

Obecność osób postronnych	Użycie broni palnej	Wykorzystanie broni palnej
Tak	39,7%	40,7%
Nie	60,3%	58,8%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 19 pokazuje, że w 39,7% respondenci potwierdzili, w przypadku użycia broni palnej, fakt obecności osoby postronnej przy osobie, wobec której broń zastosowano. Jest to wskazanie, że realizacja strzelań uwzględniających w swoich warunkach „cele neutralne”³²¹ jest zasadna. Jedna osoba, wykorzystująca broń palną nie udzieliła odpowiedzi w badanej kwestii.

Rozkład procentowy, dotyczący korzystania przez uprawnionego z osłon podczas zastosowania broni palnej, został przedstawiony w tabeli 20.

Tabela 20. Korzystanie przez uprawnionego z osłon podczas zastosowania broni palnej w opinii badanych

Korzystanie przez uprawnionego z osłon	Użycie broni palnej	Wykorzystanie broni palnej
Tak	10,3%	4,1%
Nie	89,7%	95,5%

Źródło: opracowanie własne

³²⁰ Odległość do celu powtarzająca się najczęściej w sytuacji związanej z użyciem lub wykorzystaniem broni palnej.

³²¹ Do których obowiązuje zakaz oddawania strzałów.

Podczas dynamicznej sytuacji, jaką jest stosowanie broni palnej, osłony wykorzystywane są rzadko. Nie wyłącza to jednak potrzeby ćwiczenia tego elementu jako dodatkowego fragmentu bezpieczeństwa dla uprawnionego. Jedna osoba, wykorzystująca broń palną nie udzieliła odpowiedzi w badanej kwestii. Przykłady stosowanych osłon według respondentów to: pojazd służbowy, drzewo, kamizelka kuloodporna.

Rozkład procentowy, dotyczący liczby oddanych strzałów podczas zastosowania broni palnej, został przedstawiony w tabeli 21.

Tabela 21. Liczba oddanych strzałów podczas zastosowania broni palnej w opinii badanych

Liczba oddanych strzałów	Użycie broni palnej	Wykorzystanie broni palnej
1	25,9%	33,0%
2-3	34,5%	40,3%
4-5	19,0%	10,4%
6-10	20,7%	11,8%
Powyżej 10	0,0%	4,5%

Źródło: opracowanie własne

Jak wynika z udzielonych odpowiedzi (tabela 21) w trakcie użycia lub wykorzystania broni palnej przez policjantów zostaje oddanych przede wszystkim od 2 do 3 strzałów (odpowiednio: 60,4% i 73,3%). Należy podkreślić, że jedynie w 6 przypadkach (10,3%) respondenci użyli broni palnej oddając powyżej 3 strzałów, bez strzału ostrzegawczego. Jest to następna wskazówka do organizacji zajęć praktycznych, tj. należy zwiększyć liczbę powtórzeń, ale z mniejszą liczbą nabojów (większość proponowanych, w zarządzeniu nr 2 KGP z 2023 r., zadań strzeleckich przewiduje zastosowanie powyżej 5 szt. amunicji).

Rozkład procentowy, dotyczący konieczności wymiany magazynka podczas zastosowania broni palnej, został przedstawiony w tabeli 22.

Tabela 22. Wymiana magazynka podczas zastosowania broni palnej przez badanych

Wymiana magazynka	Użycie broni palnej	Wykorzystanie broni palnej
Tak	0%	1,4%
Nie	100%	98,6%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 22 pokazuje, że wymiana magazynka podczas zastosowania broni palnej jest sytuacją marginalną. W ocenie Autora, wskazany element powinien być ćwiczony w ramach treningu bezstrzałowego, gdyż możliwość wystąpienia wykorzystania takiej umiejętności w rzeczywistych działaniach jest jednak prawdopodobna. W zadaniu stricte strzeleckim powinno się rezygnować z tych założeń. Podkreślenia potrzebuje fakt, że zdecydowana większość proponowanych w zarządzeniu nr 2 KGP z 19 stycznia 2023 r. w sprawie organizacji wyszkolenia strzeleckiego policjantów warunków strzelań (od poziomu strzelań dynamicznych z broni palnej

krótkiej) przewiduje obligatoryjną wymianę magazynka. O słuszności wnioskowania mogą świadczyć dane z tabeli 21, która pokazywała, że policjanci używając lub wykorzystując broń palną oddają maksymalnie do 10 strzałów. Pojemność magazynków broni palnej krótkiej, którą posiadają funkcjonariusze Policji (pistolety) to minimum 15 szt. nabojów.

Kwestie rozkładu procentowego dotyczącego zastosowanej broni zostały przedstawione w tabeli 23.

Tabela 23. Rodzaj zastosowanej przez badanych broni

Rodzaj broni	Użycie broni palnej	Wykorzystanie broni palnej
Pistolet	94,8%	95,0%
Inna	5,2%	4,5%

Źródło: opracowanie własne

Odpowiedzi badanych (tabela 23) pokazują, że broń palna indywidualna policjantów, czyli pistolet samopowtarzalny, jest używany, wykorzystywany najczęściej. Jedna osoba wykorzystująca broń palną nie udzieliła odpowiedzi w badanej kwestii. Jako inną zastosowaną broń wskazano strzelbę gładkolufową.

Kwestię rozkładu procentowego dotyczącego przyjętej postawy strzeleckiej, z uwzględnieniem sposobu zastosowania broni palnej została przedstawiona w tabeli 24.

Tabela 24. Postawa strzelecka podczas zastosowania broni palnej w opinii badanych

Postawa strzelecka	Użycie broni palnej	Wykorzystanie broni palnej
Stojąca	94,8%	85,5%
Kłęcząca	3,4%	1,8%
Leżąca	0,0%	1,4%
Inna	1,7%	11,3%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 24 obrazuje, że podczas zastosowania broni palnej policjanci przyjmują postawę naturalną, tj. stojącą. To przesłanka do realizacji zadań strzeleckich w tej właśnie postawie. Inne możliwości mogą być ćwiczone w ramach treningu bezstrzałowego i marginalnie wprowadzane do strzelań programowych. Jako inną postawę strzelecką wymieniono: siedzącą, w trakcie biegu (alarmowanie), z pojazdu. Uzyskane wyniki badań są podpowiedzią do wprowadzenia możliwych zmian — umożliwienia uprawnionym treningu i oddania strzałów w postawie wymuszonej, siedzącej na fotelu samochodowym (z pojazdu) — najlepiej będącego w ruchu. Najlepszym rozwiązaniem byłoby zaprojektowanie i zbudowanie symulatora dedykowanego takim działaniom.

Kwestię rozkładu procentowego dotyczącego powstania zacięcia broni palnej, z uwzględnieniem sposobu zastosowania broni palnej zostały przedstawione w tabeli 25.

Tabela 25. Powstanie zacięcia podczas zastosowania broni palnej przez badanych

Powstanie zacięcia podczas zastosowania broni palnej	Użycie broni palnej	Wykorzystanie broni palnej
Tak	3,4%	0,9%
Nie	96,6%	99,1%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 25 informuje, że podczas zastosowania broni palnej marginalnie dochodziło do zacięcia, czyli dysfunkcji broni funkcjonariusza. Świadczy to o dobrym poziomie technicznym broni oraz amunicji. Nie wyłącza to, w opinii Autora, potrzeby ćwiczenia tego elementu (z odpowiednią częstotliwością) jako dodatkowego elementu bezpieczeństwa dla uprawnionego. Jako przykład zacięcia respondenci podali: zakleszczenie łuski, utknięcie łuski.

Rozkład procentowy dotyczący interakcji związanej z pojazdem, z uwzględnieniem sposobu zastosowania broni palnej, zostały przedstawione w tabeli 26.

Tabela 26. Interakcja związana z pojazdem podczas zastosowania broni palnej w opinii badanych

Ruch pojazdu	Użycie broni palnej	Wykorzystanie broni palnej
Pojazd stał w miejscu	6,9% (4)	2,7% (6)
Pojazd przemieszczał się w kierunku strzelającego	15,5% (9)	19,9% (44)
Pojazd oddalał się	6,9% (4)	24,0% (53)
Nie dotyczy pojazdu	70,7% (41)	52,5% (116)

Źródło: opracowanie własne

Bardzo istotnym elementem w szkoleniu są zadania związane z oddaniem strzału w kierunku pojazdu. Według deklaracji badanych uprawnionych: 17 razy oddano strzały do osoby znajdującej się w pojeździe (29,3% przypadków użycia broni palnej), 103 razy zaś oddano strzały do pojazdu (46,6% przypadków wykorzystania broni palnej) (tabela 26). Dwie osoby, wykorzystujące broń palną nie udzieliły odpowiedzi w badanym zakresie.

Kwestie rozkładu procentowego dotyczącego pytania, czy uprawniony zastosował broń palną samodzielnie czy w grupie, z uwzględnieniem sposobu zastosowania broni palnej zostały przedstawione w tabeli 27.

Tabela 27. Działanie samodzielne, grupowe uprawnionych podczas zastosowania broni palnej

Działanie samodzielne lub w grupie	Użycie broni palnej	Wykorzystanie broni palnej
Samodzielnie	65,5%	81,0%
Z innymi policjantami (funkcjonariuszami)	34,5%	19,0%

Źródło: opracowanie własne

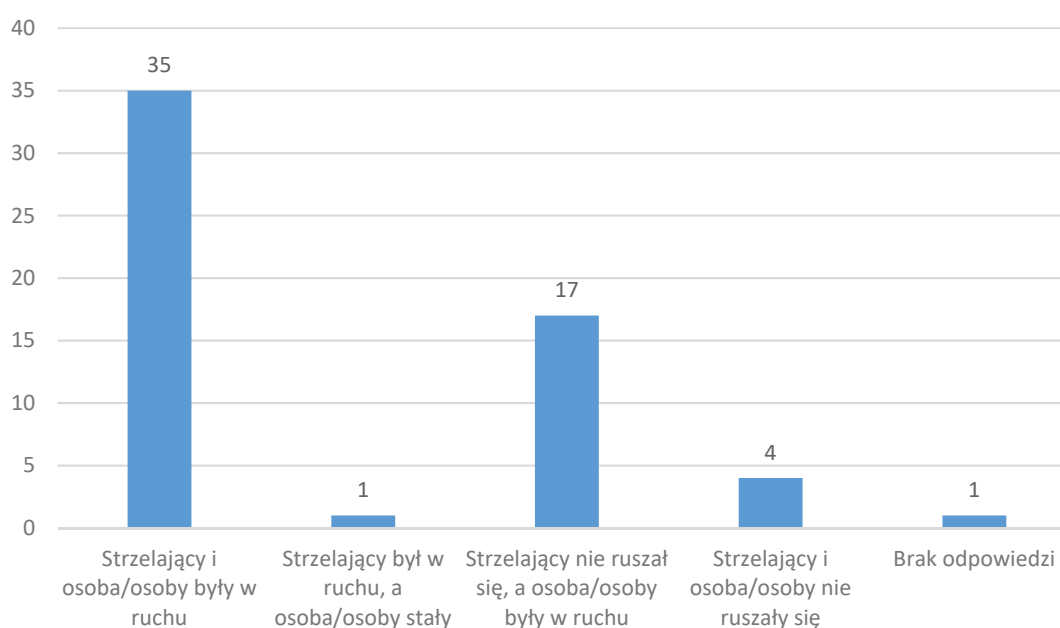
Tabela 27 pokazuje, że zdecydowanie częściej policjanci samodzielnie stosują broń palną (odpowiednio: użycie — 65,5%, wykorzystanie — 81,%). Natomiast w grupie co najmniej dwuosobowej w sytuacjach zastosowania broni służbowej policjanci rzadziej decydują się na użycie (34,4%) bądź wykorzystanie broni palnej (19,0%). W ocenie Autora, stanowi to wskazanie do organizacji i realizacji zadań strzeleckich oceniających skuteczność działania np. patrolu policyjnego.

Funkcjonariusze, którzy podczas służby użyli broni palnej, wypowiedzieli się dodatkowo w następujących przestrzeniach:

- interakcji (oddziaływania) pomiędzy uprawnionym a osobą, wobec której broni użyto;
- kierunku ruchu osoby (osób), wobec których użyto broni palnej względem uprawnionego;
- ewentualnego zasłonięcia osoby, wobec której użyto broni przez osoby postronne;
- ewentualnego przebywania za osłoną osoby (osób), wobec której/których broni użyto;
- ustawienia pojazdu względem uprawnionego, w przypadku oddania strzału do osoby w nim się znajdującej.

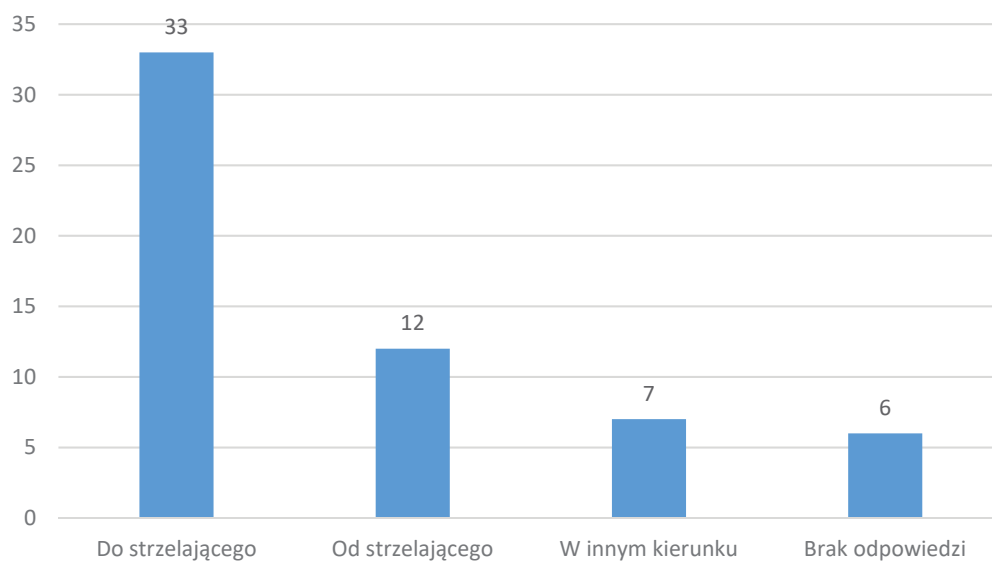
Odpowiedzi na wymienione tematy w rozkładzie liczbowym zostały przedstawione na wykresach od 32 do 36.

Wykres 32. Interakcja/oddziaływanie pomiędzy uprawnionym a osobą, wobec której użyto broni palnej w opinii badanych

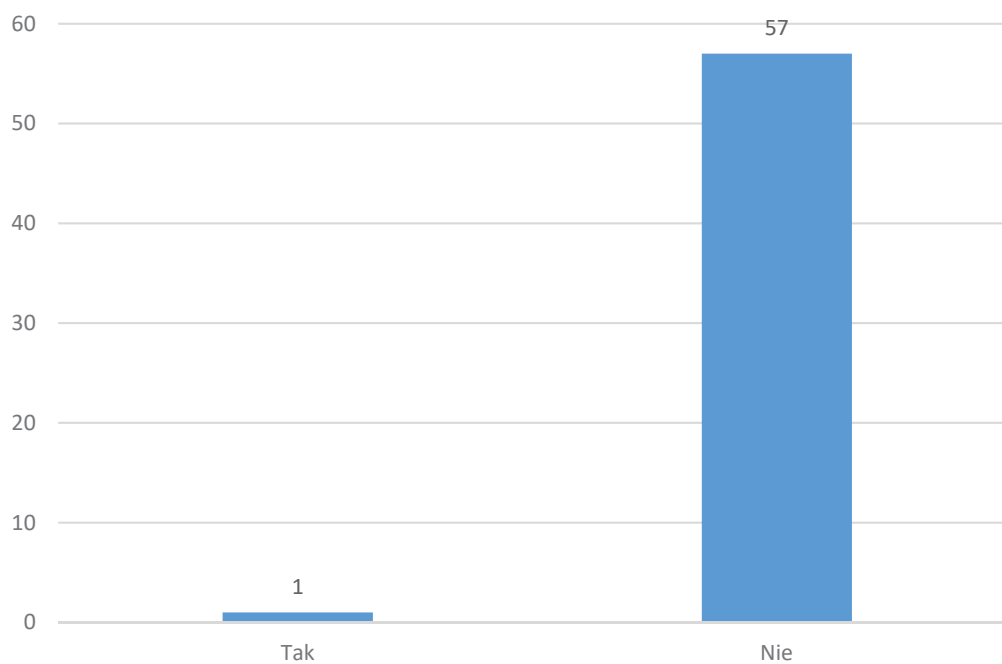
Źródło: opracowanie własne

Wykres 33. Kierunek ruchu osoby/osób, wobec której/których użyto broni palnej w opinii badanych

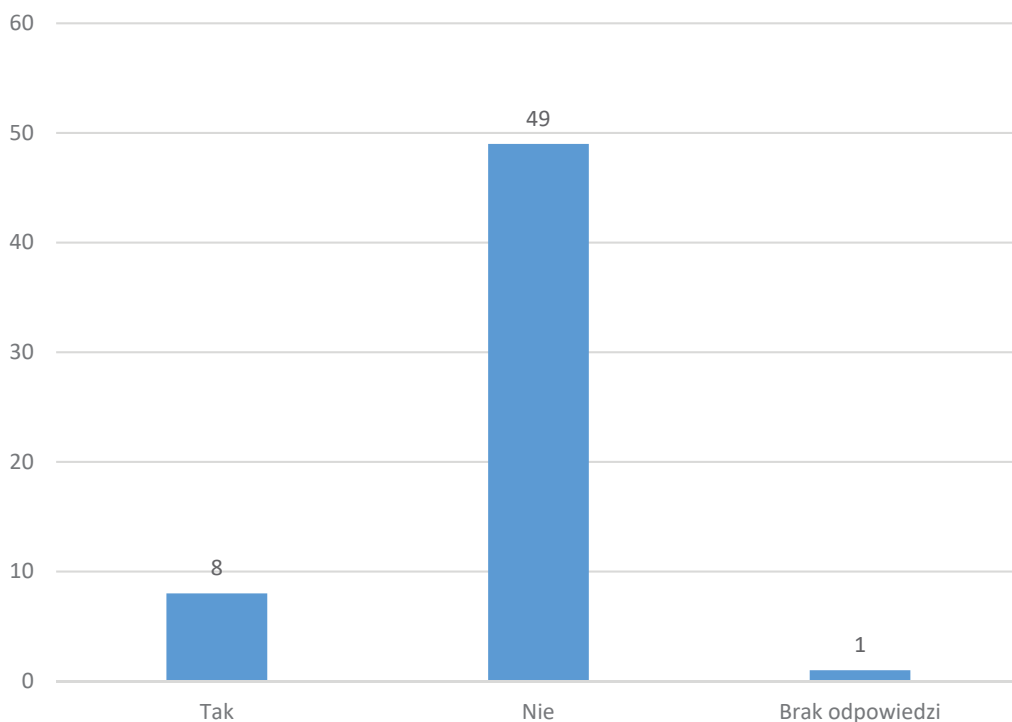
Źródło: opracowanie własne

Wykres 34. Zasłonięcie osoby, wobec której użyto broni palnej, przez osoby postronne w opinii badanych

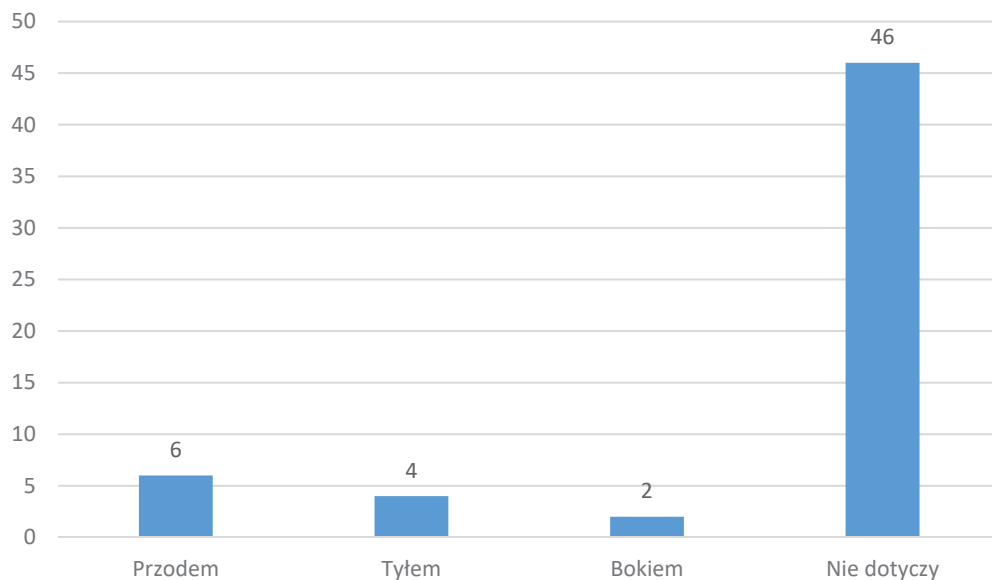
Źródło: opracowanie własne

Wykres 35. Przebywanie osoby, wobec której użyto broni palnej, za osłoną w opinii badanych

Źródło: opracowanie własne

Wykres 36. Ustawienie pojazdu względem uprawnionego podczas użycia broni palnej w opinii badanych

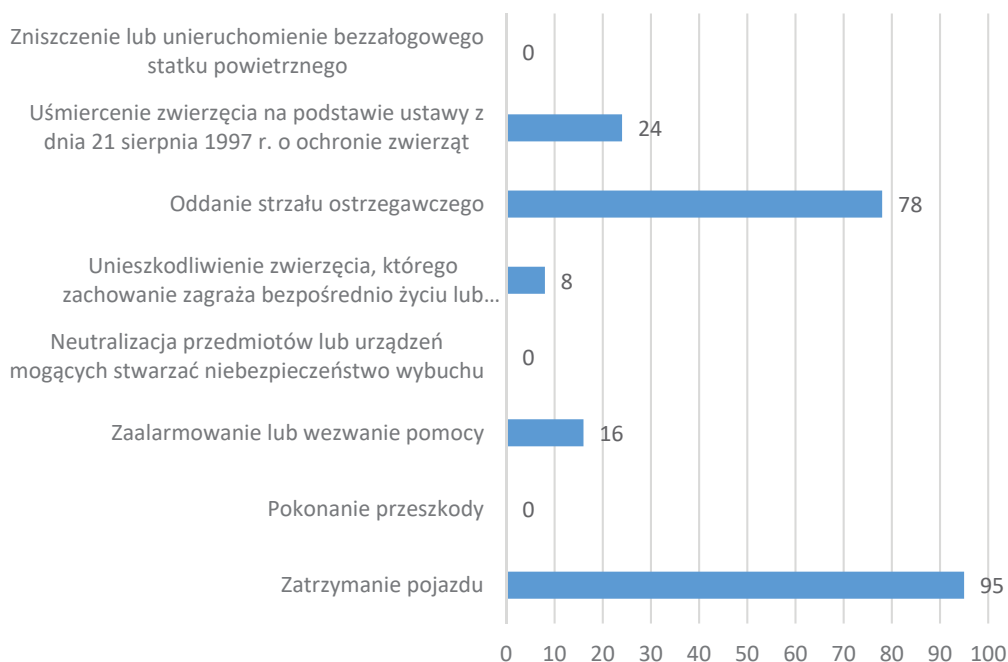
Źródło: opracowanie własne

Dane, które zobrazowano na wykresach 32–36, potwierdzają potrzebę modyfikacji i urozmaicenia warunków zadań strzeleckich podczas szkolenia i doskonalenia policjantów. Szczegół-

ną uwagę należy poświęcić tym związanym z celem w ruchu oraz ewentualnym korzystaniem z osłony przez osoby, wobec których broń użyto.

Ponadto, policjanci, którzy wykorzystali broń palną, określili sposób tego wykorzystania co prezentuje wykres 37.

Wykres 37. Sposób wykorzystania broni palnej w opinii badanych

Źródło: opracowanie własne

Na wykresie 37 uwidoczniło, że 95 respondentów (43%) zadeklarowało zatrzymanie pojazdu jako sposób wykorzystania broni palnej, 78 policjantów (35,3%) — oddanie strzału ostrzegawczego, 24 badanych (10,9%) - uśmiercenie zwierzęcia na podstawie ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (tzw. inne wykorzystanie broni palnej), 16 funkcjonariuszy (7,2%) — zaalarmowanie lub wezwanie pomocy, a 8 badanych (3,6%) — unieszkodliwienie zwierzęcia, którego zachowanie zagraża bezpośrednio życiu lub zdrowiu uprawnionego lub innej osoby. Uzyskane wyniki stanowią jednoznaczną przesłankę do modyfikacji w organizacji szkolenia i doskonalenia policjantów w strzelaniu. W ich świetle, zasadne jest: intensyfikacja w zakresie wiedzy na temat skuteczności zatrzymywania pojazdów za pomocą broni służbowej, wprowadzenie w warunkach strzelania elementu „strzału ostrzegawczego” z jednoznacznym określeniem kierunków bezpiecznych dla takich działań, opracowanie i rozpowszechnienie wiedzy na temat humanitarnego uśmiercania różnych ras zwierząt. Należy też zwrócić uwagę na możliwość skutecznego unieszkodliwienia zwierząt, których zachowanie zagraża bezpośrednio życiu lub zdrowiu policjanta lub innych osób, np. rozpowszechniając filmy instruktażowe, prezentacje lub algorytmy prawidłowego działania.

Dodatkowo uprawnieni, którzy w latach 2017–2021 zastosowali broń palną, wypowiedzieli się na temat okresu jaki upłynął pomiędzy ostatnim szkoleniem strzeleckim a zastosowaniem

broni palnej. Odpowiedzi, w rozkładzie procentowym, na pytanie: *Jaki okres upłynął pomiędzy ostatnim szkoleniem strzeleckim Pani/Pana, a użyciem/wykorzystaniem przez Panią/Pana broni palnej?* przedstawiono w tabeli 28.

Tabela 28. Okres pomiędzy ostatnim szkoleniem w zakresie posługiwania się bronią palną a zastosowaniem broni służbowej przez badanych

Okres pomiędzy ostatnim szkoleniem w zakresie posługiwania się bronią palną a zastosowaniem broni służbowej	Użycie broni palnej	Wykorzystanie broni palnej
Do jednego miesiąca	15,5%	13,6%
Od jednego do trzech miesięcy	31,0%	34,8%
Od trzech do sześciu miesięcy	39,7%	39,7%
Powyżej sześciu miesięcy	13,8%	16,3%

Źródło: opracowanie własne

Znakomita większość badanych (tabela 28) uczestniczyła w doskonaleniu umiejętności strzeleckich do sześciu miesięcy przed zastosowaniem broni palnej. Zaznaczyć należy, że 5,4% respondentów (12 osób, które zadeklarowały wykorzystanie broni palnej) nie udzieliło odpowiedzi.

W kwestionariuszu ankiety przewidziano pytanie na temat odczuwalnego poziomu prawidłowego przygotowania uprawnionych (którzy w latach 2017–2021 zastosowali w trakcie służby broń palną) do sytuacji nadzwyczajnej związanej z użyciem lub wykorzystaniem broni palnej. Rozkład procentowy odpowiedzi na pytanie dotyczące poziomu prawidłowego przygotowania do użycia/wykorzystania broni palnej prezentuje tabela 29.

Tabela 29. Deklarowany poziom przygotowania uprawnionych do użycia/wykorzystania broni palnej a sposób zastosowania broni palnej

Lp.	Sposób zastosowania	zdecydowanie tak	raczej tak	nie mam zdania	raczej nie	zdecydowanie nie
1.	Użycie broni palnej	32,8%	51,7%	8,6%	3,4%	3,4%
2.	Wykorzystanie broni palnej	34,8%	33,0%	14,5%	13,6%	4,5%

Źródło: opracowanie własne

Policjanci, którzy podczas służby użyli lub wykorzystali broń palną deklarują pewność prawidłowego przygotowania do takiej sytuacji, odpowiadając: *zdecydowanie tak, raczej tak* (tabela 29: użycie broni palnej — 84,5% i wykorzystanie broni palnej — 67,8%), co stanowi dużo wyższy wynik w stosunku do funkcjonariuszy odpowiadających w ramach ogólnego przygotowania do sytuacji nadzwyczajnej (przedstawiony w rozdziale 4). Wyniki pozwalają na wnioskowanie, że na zastosowanie broni palnej decydują się uprawnieni, odczuwający pewność dobrego przygotowania do działań. Odpowiedzi: *raczej nie, zdecydowanie nie* udzieliło zdecydowanie mniej respondentów (użycie broni palnej — 6,8% i wykorzystanie broni palnej — 18,1%). Różnica pomiędzy sposobami zastosowania może wynikać z realizacji zadań strzeleckich przy-

gotowujących uprawnionych do użycia broni palnej (strzelania do celów, tarcz sylwetkowych imitujących ludzi). To kolejny znak, że należy wszcząć procedurę pozwalającą na przygotowanie policjantów do prawidłowego wykorzystania broni służbowej.

Deklaracje funkcjonariuszy świadczące o prawidłowym przygotowaniu do ewentualnego użycia lub wykorzystania broni palnej mogą świadczyć o pewności w działaniu. Jednak wyniki badań dotyczące wskazania ewentualnych zmian mogących podwyższyć poziom umiejętności (tabele 13 i 14), warunki w jakich zastosowano broń palną oraz treści rozdziałów 3 i 4 dają podstawę do stworzenia propozycji w określonych obszarach związanych z policyjnym szkoleniem strzeleckim.

5.1. Propozycje dotyczące przepisów regulujących szkolenie strzeleckie policjantów

Obowiązujące obecnie podstawy prawne dają możliwości do nabywania, utrzymywania i podnoszenia umiejętności w zakresie obsługi broni palnej. Uwzględniając opinie respondentów i ekspertów, zasadne jest zaproponowanie określonych zmian, które mogą wprowadzić cały system na wyższy poziom. Odnosi się do tego tabela 30.

Tabela 30. Propozycje zmian w aktach prawnych

Lp.	Akt prawny	Propozycje zmian
I	II	III
1.	Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 grudnia 2022 r. w sprawie szkoleń zawodowych i doskonalenia zawodowego w Policji.	Wprowadzenie obowiązkowego dla określonych rodzajów służby „dnia szkoleniowego” — z częstotliwością 1 raz w półroczu — obejmującego zagadnienia wyszkolenia strzeleckiego taktyki i technik interwencji.
2.	Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 grudnia 2022 r. w sprawie wyszkolenia strzeleckiego policjantów.	Wprowadzenie możliwości ćwiczeń z broni służbowej na strzelnicy prywatnej i odwrotnie, a także możliwość prywatnego zakupu amunicji do broni służbowej, celem wykonania treningu strzeleckiego.
3.	Zarządzenie nr 2 Komendanta Głównego Policji z 19 stycznia 2023 r. w sprawie organizacji wyszkolenia strzeleckiego policjantów.	<ul style="list-style-type: none"> • Wprowadzenie obowiązku udziału w doskonaleniu lokalnym z obsługi broni palnej (strzelaniach) — minimum 1 raz w miesiącu; • Likwidację formy papierowej dotyczącej potwierdzenia osiągniętych wyników w ramach przedsięwzięć centralnych i lokalnych — arkusz szkolenia strzeleckiego; • Wprowadzenie do katalogu strzelań zadania, obejmujące oddawanie strzału w kontakcie bezpośrednim i z pojazdu; • Wprowadzenie do katalogu strzelań zadań z elementem oddania strzału ostrzegawczego; • Zmiana katalogu tarcz z uwzględnieniem wyodrębnionych obszarów celów sylwetkowych jako obowiązkowe rejony trafienia — w myśl założenia, że strzały powinny obezwładnić a nie zabijać.

I	II	III
4.	Zarządzenie nr 24 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 lipca 2015 r. w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i użytkowania broni palnej przez policjantów.	Wprowadzenie możliwości przechowywania broni palnej indywidualnej w miejscu zamieszkania, również funkcjonariuszom będącym w służbie przygotowawczej.
5.	Decyzja nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 8 lutego 2022 r. w sprawie ustalenia wzorów i typów uzbrojenia Policji.	Zmniejszenie liczby typów broni będącej na wyposażeniu polskiej Policji (szczególnie pistoletów samopowtarzalnych, rewolwerów i strzelb kal. 12) po ustaleniach i rekomendacjach powołanego zespołu celowego.
6.	Decyzja nr 376 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 grudnia 2022 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego podstawowego.	Wprowadzenie zmian dotyczących treści programu szkolenia zawodowego podstawowego, które będą podstawą do: <ul style="list-style-type: none"> • realizacji zajęć przygotowujących do obsługi karabinków automatycznych; • realizacji na etapie strzelań przygotowawczych i statycznych z broni krótkiej — zajęć z wykorzystaniem broni pneumatycznej i sportowej (bocznego zapłonu); • realizacji na etapach zaawansowanych (od strzelań dynamicznych) — zajęć z wykorzystaniem amunicji barwiącej.

Źródło: opracowanie własne

Ponadto, uwzględniając wnioski z prac zespołu celowego powołanego przez Komendanta Głównego Policji, po analizie programów przedsięwzięć szkoleniowych, dokonanie ewentualnych zmian w tych dokumentach, uwzględniających realizację zajęć strzeleckich, w tym z wykorzystaniem amunicji barwiącej.

Dodatkowo, na podstawie opinii ekspertów, występuje potrzeba powołania przy Komendzie Głównej Policji zespołów, których zadaniem byłoby:

- wytwarzanie lub rekomendowanie materiałów dydaktycznych dotyczących sytuacji nadzwyczajnych: strzelanie z pojazdu, strzelanie do pojazdu, do zwierzęcia i innych, zdiagnozowanych w potrzebach;
- wytwarzanie lub rekomendowanie materiałów dydaktycznych dotyczących humanitarnego uśmiercenia zwierząt z uwzględnieniem typu broni i gatunku zwierzęcia;
- organizowanie szkoleń dotyczących atestacji strzelnicy (wytrzymałość kulochwyty, czynniki szkodliwe) w przypadku powstawania nowego obiektu lub modernizacji już istniejącego;
- wytwarzanie lub rekomendowanie materiałów dydaktycznych dotyczących bezpiecznego postępowania z „bronią przygodną”, zabezpieczoną podczas realizacji zadań służbowych;
- wytwarzanie lub rekomendowanie materiałów dydaktycznych z analizy balistycznej po użyciu broni (np. rykoszetowanie³²², przebijalność³²³, moc obalająca pocisków³²⁴);

³²² Zjawisko odbicia się pocisku od przeszkody.

³²³ Zdolność pocisku do przebicia przeszkody.

³²⁴ Osiągana w drodze zwiększenia prędkości pocisku przy jego małym kalibrze, albo zmniejszenia prędkości przy wzroście kalibru i masy pocisku.

- opracowywanie propozycji zadań strzeleckich do realizacji na podstawie analizy składowych zdarzeń nadzwyczajnych, w których policjanci użyli lub wykorzystali broń palną;
- stworzenie podstaw i budowy jednego — dla całej formacji — symulatora zadań strzeleckich, do wdrożenia we wszystkich jednostkach Policji, z możliwością wymiany „dogrywanych” filmów, scenek pomiędzy komendami.

5.2. Propozycje dotyczące szkolenia i doskonalenia centralnego

Zaprezentowane dotychczas propozycje zmian w przepisach regulujących szkolenie strzeleckie w Policji znajdują swoje odzwierciedlenie także w kolejnych podrozdziałach, jako ściśle powiązane z ich treścią. Należy podkreślić, że nie ma możliwości dokonania zmian w funkcjonowaniu całego procesu nabywania umiejętności strzeleckich bez przygotowania i wprowadzenia odpowiednich podstaw legislacyjnych. Czynności badawcze pozwoliły na wyznaczenie wielu usprawnień. Należą do nich:

- powołanie konsorcjum, którego zadaniem byłoby stworzenie symulatora zastosowania broni palnej podczas jazdy samochodem (liderem powinna być Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie);
- zwiększenie częstotliwości szkoleń i kursów specjalistycznych realizowanych na wysokim poziomie merytorycznym przez kompetentnych instruktorów mających za zadanie podniesienie umiejętności policjantów z jednoczesnym zwiększeniem liczby amunicji wykorzystanej do tych działań;
- zwiększenia liczby edycji kursu specjalistycznego w zakresie strzelania w warunkach podwyższonego stresu;
- wprowadzenie do użytku programu kursu specjalistycznego dotyczącego obsługi karabinów i karabinów maszynowych;
- przywrócenie w programie szkolenia zawodowego podstawowego treści dotyczących nabywania umiejętności strzelania z karabinka automatycznego;
- rozszerzenie katalogu strzelań o propozycje z rygiem czasowym (oddanie skutecznego strzału w jak najkrótszym czasie, z wykorzystaniem timera strzeleckiego);
- zmiana katalogu tarcz, z uwzględnieniem wyodrębnionych obszarów celów sylwetkowych, jako obligatoryjne rejony trafienia — w myśl założenia, że strzały powinny obezwładnić;
- wprowadzenie, od poziomu strzelań dynamicznych, celów wykonanych z metalu — „popperów” (po analizie bezpieczeństwa w obiekcie strzeleckim);
- wprowadzenie broni pneumatycznej i sportowej na początkowych etapach szkolenia zawodowego podstawowego — wpisanie w program przedsięwzięcia.

Na podstawie wieloletnich obserwacji, dobrym rozwiązaniem byłoby — według Autora — wprowadzenie obowiązkowego wpisania w rejestr wykładowców stowarzyszonych szkół policyjnych wszystkich instruktorów strzelań policyjnych z jednoczesnym obowiązkiem kiero-

waniem ich co najmniej 1 raz na 3 lata do wsparcia procesu dydaktycznego jednostek szkoleniowych. Zaprezentowane rozwiązanie, pozwoliłoby jednocześnie na wymianę doświadczeń i odnowienie umiejętności instruktorskich. Dodatkowo, możliwa byłaby — w takim przypadku — rezygnacja z realizacji kursu specjalistycznego w zakresie doskonalenia umiejętności instruktorów strzelań policyjnych, co pozwoliłoby wykorzystać pozyskany w ten sposób czas na zajęcia w ramach innych przedsięwzięć edukacyjnych, np. realizacji kursu specjalistycznego w zakresie strzelania w warunkach podwyższonego stresu.

W ocenie Autora, kolejnym elementem poprawiającym działanie procesu byłyby finalizacja otwarcia nowej szkoły Policji (Lublin)³²⁵, której funkcjonowanie pozwoliłoby na odciążenie innych jednostek szkoleniowych w realizacji, przede wszystkim, szkolenia zawodowego podstawowego. Ponadto, działanie nowej jednostki szkoleniowej dałoby możliwość zwiększenia liczby edycji innych przedsięwzięć doskonalenia centralnego.

Należy również podkreślić wykazaną potrzebę doposażenia jednostek szkoleniowych w pełen zakres uzbrojenia, będącego na wyposażeniu polskiej Policji.

Zarówno w szkoleniu zawodowym, doskonaleniu zawodowym centralnym, jak i doskonaleniu zawodowym lokalnym należy uwzględnić wyniki badań dotyczące warunków, w jakich policjanci użyli broni palnej. Należy zwiększyć nacisk na organizowanie zadań, w których:

- cel i uprawniony (w różnych konfiguracjach) są w ruchu;
- postawa strzelecka to przede wszystkim postawa stojąca;
- marginalizowany powinien być element zacięcia broni i wymiany magazynka (ćwiczenia jedynie podczas treningu bezstrzałowego);
- ograniczone powinny być warunki widoczności, z jednoczesną możliwością wykorzystania różnych typów oświetlenia celu (latarka, reflektory samochodu, sygnały świetlne pojazdu uprzywilejowanego i inne);
- dystans do celu będzie zmienny, ale nacisk kładziony na odległość do 5 m;
- liczba amunicji przewidziana do zadania: do 5 szt. (najlepiej: 2–3, z możliwością powtórzenia zadania);
- ujęty zostanie „strzał ostrzegawczy” i element rozładowania broni;
- przewidziane zostanie oddanie strzału do osoby znajdującej się w pojeździe lub do elementu pojazdu (np. koło samochodu);
- całe zadanie strzeleckie będzie dedykowane dwójce patrolowej.

Wykorzystanie przedstawionych propozycji to zadanie dla jednostki nadzorującej proces szkolenia, czyli Biura Kadr, Szkolenia i Obsługi Prawnej Komendy Głównej Policji — zmiana (propozycja) nowych strzelań oraz — na poziomie lokalnym — kreatywność instruktorów strzelań policyjnych.

---

³²⁵ <https://www.dziennikwschodni.pl/lublin/nowa-szkola-policyjna-powstaje-w-lublinie,n,1000316853.html> (dostęp 23.03.2023 r.).

5.3. Propozycje dotyczące doskonalenia lokalnego

Podstawowymi elementami, które umożliwią utrzymanie lub podniesienie kompetencji funkcjonariuszy w ramach doskonalenia zawodowego lokalnego — co ustalono w trakcie procesu badawczego — są: dostępność do obiektu strzeleckiego oraz kadry instruktorskiej, a także, ustanowiona przepisami, minimalna częstotliwość udziału w zajęciach dotyczących szkolenia strzeleckiego. Na podstawie uzyskanych w trakcie wykonanych czynności badawczych opinii i odpowiedzi możliwe jest zaproponowanie usprawnień w przedmiotowej przestrzeni. Dotyczą one:

- Wprowadzenia zmian w strukturach jednostek, szczebla powiatowego, mających na celu utworzenia etatów instruktorskich (na wzór jednostek szczebla wojewódzkiego).
- Zwiększenie częstotliwości udziału w doskonaleniu do minimum jednego strzelania w miesiącu. Uwzględniając opinie respondentów, stanowiące przekonanie, że odpowiednia częstotliwość (systematyka) buduje kompetencje — nawet oddanie kilku strzałów z zachowaną systematycznością podniesie poziom umiejętności uprawnionych.
- Wprowadzenie całych dni szkoleniowych, z częstotliwością 1 dnia w półroczu, podczas których możliwe będzie: prezentowanie materiałów opracowanych i przesłanych przez wskazaną komórkę organizacyjną Komendy Głównej Policji (balistyka, strzelanie do zwierząt, strzelanie do pojazdu i inne), wykonywanie złożonych zadań strzeleckich mających zwiększyć stres i realizm działania, ćwiczenia w systemie *force on force* lub korzystanie z nowoczesnych technologii.
- Zwiększenie dostępu do obiektu, w którym możliwe będzie zrealizowanie założeń związanych z doskonaleniem umiejętności strzeleckich.

Jako propozycje, które mogłyby wzbogacić atrakcyjność zajęć z jednoczesnym, realnym, nabywaniem umiejętności można wymienić:

- Wprowadzenie obowiązkowych strzelań z elementem czasu reakcji, czyli ugruntowania umiejętności oddania skutecznego strzału w krótkim czasie;
- Wprowadzenie celów metalowych, tzw. „popperów” (po analizie bezpieczeństwa w obiekcie strzeleckim), jako element umożliwiający bieżącą weryfikację skuteczności wykonywanego zadania;
- Połączenie w ćwiczeniach innych środków przymusu bezpośredniego z bronią palną jako element naturalnego działania w warunkach rzeczywistych;
- Intensyfikację szkoleń dotyczących podejmowania działań w przypadku zaistnienia zagrożenia „aktywny strzelec” (*active shooter*);
- Wprowadzenie dodatkowych, doraźnych szkoleń (np. z tematyki ewakuacji rannego funkcjonariusza);
- Intensyfikację szkoleń z obsługi strzelania z karabinów i karabinów maszynowych;
- Zwiększenie częstotliwości organizowania warsztatów między jednostkami Policji oraz innymi formacjami.

5.4. Propozycje dotyczące infrastruktury wykorzystywanej w procesie przygotowania funkcjonariuszy w zakresie posługiwania się bronią palną

Funkcjonowanie (wybudowanie) przy komendzie szczebla wojewódzkiego osi strzeleckiej o długości minimum 50 m służącej realizacji zajęć z innych rodzajów broni niż broń krótka, to jeden z postulatów dotyczących infrastruktury do realizacji zajęć z policjantami danego garnizonu. Ponadto, według respondentów, wskazane jest wybudowanie lub zmodernizowanie istniejących strzelnic tak, aby każda komenda wojewódzka posiadała co najmniej jedną, własną i dobrze wyposażoną strzelnicę krytą z osi, na której można prowadzić zajęcia z grupą 24 osób. Uzewnętrznione potrzeby dotyczyły również uzupełnienia konstrukcyjnego obiektu o rotundę, czyli umożliwienie prowadzenia ognia w kącie 270 stopni i ewentualnego wprowadzenia na teren osi strzeleckiej pojazdu mechanicznego. Jako wyposażenie strzelnicy wskazano: obrotopodnośniki, tarczociągi (transportery tarcz), system nagłośnienia, system sterowania oświetleniem, system wirtualny, system zmiany ustawienia ścian. Opisany kompleks, powiększony o zespół pomieszczeń do treningu strzeleckiego z elementem wejścia do pomieszczeń (*killing house*), można określić jako nowoczesny obiekt szkoleniowy, optymalny do realizacji zajęć na poziomie miasta wojewódzkiego.

Należy zaznaczyć, że dostępność obiektu krytego to udogodnienie pod względem kreowania warunków zadania strzeleckiego (ograniczenie widoczności, ewentualne efekty dźwiękowe, system transportu i ukazywania się celów, system wirtualnej projekcji celów) oraz możliwość korzystania z niego cały rok. Ważne jest, aby uprawnieni mieli możliwość przystąpienia do strzelania z pełnym wyposażeniem, dostosowanym do pory roku i warunków atmosferycznych. Taka ewentualność możliwa jest przede wszystkim na obiekcie odkrytym.

Rozwiązaniem dla jednostek na poziomie powiatu może być propozycja wdrożenia, do systemu policyjnego doskonalenia zawodowego, strzelnic kontenerowych (np. produkt Zakładów Mechanicznych z Tarnowa). Obiekt o długości 15 m wydaje się zadowalający na potrzeby takich jednostek.

- Ponadto, jak wykazały badania, usprawnienia w prezentowanej przestrzeni powinny dotyczyć:
- intensyfikacji realizacji zajęć z wykorzystaniem zestawów do strzelań amunicją barwiącą (FX, UTM), jako składowa proponowanego dnia szkoleniowego;
  - wprowadzenia technologii VR (wirtualnej rzeczywistości), trenerów strzeleckich oraz symulatorów strzeleckich jako elementu rozwoju technologicznego poprawiającego poziom doskonalenia umiejętności strzeleckich;
  - wprowadzenia celów 3D — odpowiedzią na ten postulat, z jednoczesną możliwością ćwiczenia założeń strzelania do celu w ruchu, może być propozycja firmy Tech Robotics;
  - instalowania sprawdzonych systemów automatyki strzelnicy (obrotniki i podnośniki celów) oraz elementów wentylacji i oświetlenia — zadanie dla zespołu powołanego w Komendzie Głównej Policji.

Ważną nowością wynikającą z badań byłoby powołanie w Komendzie Głównej Policji zespołów, których zadaniem byłoby:

- opracowanie projektu przedsięwzięcia technologicznego mającego usprawnić proces nabywania umiejętności strzeleckich w obszarze strzelania z pojazdu — symulator strzelecki;
- przygotowanie i prowadzenie szkoleń w zakresie atestacji i przygotowania obiektów do modernizacji;
- zakup systemu trenażera strzeleckiego, z możliwością korzystania na bazie wiązki laserowej i strzelania bojowego, z jednoczesną możliwością tworzenia nowych założeń (np. na podstawie zdarzeń nadzwyczajnych) i wymiany tych materiałów pomiędzy jednostkami terenowymi;
- inicjacja budowy symulatora, biorącego pod uwagę organizację współdziałania patrolu policyjnego.

5.5. Propozycje dotyczące wyposażenia wykorzystywanego w procesie przygotowania funkcjonariuszy w zakresie posługiwania się bronią palną

Na podstawie wykonanych czynności badawczych określono propozycje ewentualnych zmian w wyposażeniu stosowanym w szkoleniu strzeleckim policjantów. Ankietowani i eksperci wskazali elementy, których wdrożenie lub podwyższenie nasycenia formacji może poprawić poziom przygotowania uprawnionych do reakcji na sytuację nadzwyczajną związaną z użyciem lub wykorzystaniem broni palnej. Ponadto, uwzględniono rozwiązania stosowane w innych formacjach i służbach.

Bezpieczeństwo osobiste policjanta — w ocenie Autora — jest najważniejszym elementem każdej interwencji, szczególnie z zastosowaniem broni palnej. W tej przestrzeni można wskazać następujące propozycje:

- doposażenie policjantów w kompatybilne z posiadanym typem pistoletu adaptery z laserowym wskaźnikiem celu i latarką, ewentualnie z celownikiem kolimatorowym³²⁶;
- zakup kabur dopasowanych do broni z uwzględnieniem dodatkowego oporządzenia;
- doposażenie funkcjonariuszy w zestawy pierwszej pomocy, zawierające przede wszystkim: opaskę uciskową (stazę taktyczną)³²⁷, opatrunek wentylowy³²⁸ i opatrunek hemostatyczny³²⁹;
- doposażenie policjantów w kamizelki kuloodporne skrytego noszenia;
- doposażenie formacji w kabury wysokiej jakości (w tym dla osób leworęcznych), dobranych do rodzaju służby.

---

³²⁶ Urządzenie elektroniczne zastępujące tradycyjne przyrządy celownicze.

³²⁷ Służą do tamowania masywnych krwotoków z kończyn.

³²⁸ Stosowany na rany klatki piersiowej.

³²⁹ Stosowany przy intensywnie krwawiących ranach, powstałych w przypadku urazów.

Propozycje, które dotyczą całego procesu nabywania i utrzymywania kompetencji strzeleckich, zgodnie z uzyskanymi wynikami badań, to:

- uzupełnienie uzbrojenia w jednostkach szkoleniowych do stanu pozwalającego prezentację wszystkich typów broni będących na wyposażeniu Policji;
- ograniczenie do maksymalnie dwóch modeli broni palnej krótkiej (zasilanych tym samym rodzajem amunicji), co usprawni i uprości proces szkolenia, (rozpoczynając od szkolenia podstawowego) oraz ułatwi zakupy dodatkowego oporządzenia;
- doposażenie jednostek terenowych w zestawy do strzelania amunicją barwiącą;
- wprowadzenie od systemu celów wykonanych z metalu — „popperów” (po analizie bezpieczeństwa w obiekcie strzeleckim);
- doposażenie jednostek szkoleniowych w broń pneumatyczną i boczny zapłon (sportową);
- zakup i rozpropagowanie w garnizonach użyteczności timerów strzeleckich;
- zamiana amunicji FMJ (Full Metal Jacket — pełnopłaszczowa³³⁰) na amunicję antyrykoszetową.

Na uwagę zasługuje propozycja brzmiąca: „Broń palna, kabura i ładownica powinny być przydzielone policjantowi od rozpoczęcia szkolenia zawodowego podstawowego i „przemieszczać się” za funkcjonariuszem przez całą służbę”.

Jako własną innowację Autor wskazuje propozycję skierowaną do producentów pistoletu P-99 Walther, dotyczącą zaprojektowania i produkcji konwersji (modyfikacji) urządzenia umożliwiającego korzystanie z amunicji barwiącej z tego typu broni. W przypadku braku zainteresowania Fabryki Broni „Łucznik” z Radomia, powołanie konsorcjum, którego zadaniem będzie opracowanie takiego produktu³³¹.

5.6. Wnioski

Prostą oceną i możliwą poprawą systemu nabywania i doskonalenia umiejętności strzeleckich w Policji — według eksperta z KWP w Rzeszowie — jest zastosowanie pomysłu: „Według mnie należy zwiększyć liczbę obiektów strzeleckich, zwiększyć liczbę funkcjonariuszy/instruktorów, którzy mogliby prowadzić zajęcia wyszkolenia strzeleckiego oraz ułatwić dostępność do strzelniczy dla funkcjonariuszy mających potrzebę odbycia treningu indywidualnego”. Wyniki czynności badawczych wskazują, że rozwiązaniem problemu i jednocześnie usprawnieniem systemu może być szereg powiązanych ze sobą modyfikacji obejmujących obszar:

- regulacji prawnych — jako bazę legislacyjną do poprawnych zmian w systemie;
- przedsięwzięć centralnych realizowanych w jednostkach szkoleniowych — jako podstawowy filar w procesie nabywania i utrzymywania umiejętności strzeleckich;
- doskonalenia zawodowego lokalnego — jako gwarant utrzymywania i podwyższania umie-

³³⁰ Ołowiany rdzeń pocisku okryty jest płaszczem z plastycznego stopu metali, najczęściej — mosiądzu.

³³¹ Obecnie funkcjonariusze realizujący zadania w ramach systemów *force on force* ćwiczą z wykorzystaniem pistoletu Glock.

jętności w zakresie bezpiecznego i skutecznego posługiwania się bronią palną realizowanych w jednostkach terenowych Policji;

- infrastruktury wykorzystywanej w szkoleniu strzeleckim — jako podstawa do ustaleń w sprawie wyboru obiektu lub miejsca odpowiedniego pod względem właściwego poziomu bezpieczeństwa i możliwości osiągnięcia zamierzonych celów szkoleniowych;
- wyposażenia wykorzystywanego w procesie przygotowania policjantów w zakresie posługiwania się bronią palną — jako zbiór możliwego wyposażenia technicznego funkcjonariuszy zapewniającego podwyższenie poziomu realizacji zadań ustawowych formacji;
- rozwoju technologicznego i nowatorskich rozwiązań jako wspomaganie i uzupełnianie systemu szkolenia strzeleckiego.

Możliwość zastosowania wyodrębnionych w procesie badawczym propozycji przyczyniłoby się do zwiększenia poczucia właściwego wyszkolenia funkcjonariuszy Policji i poprawy jego rzeczywistej jakości.

Zakończenie

Organizacje nastawione na zysk i przetrwanie zmuszone są przez konkurencję do ciągłych zmian i poprawy swego funkcjonowania. Dla organizacji publicznych, takich jak Policja, nacisk ze strony konkurencji jest mniejszy, ale społeczeństwo stawia pracy Policji coraz wyższe wymagania. Najwyższe kierownictwo Policji powinno zdawać sobie sprawę, że poprawa jej usług nie jest jedynie związana z potencjałem i zwiększonym budżetem, ale zależy również od celowości i efektywności jej pracy³³².

Przedmiotem badań określono proces przygotowania funkcjonariuszy Policji do realizacji zadań służbowych, badany pod kątem jego skuteczności w przypadku wystąpienia zdarzenia o charakterze nadzwyczajnym, jakim jest użycie lub wykorzystanie broni służbowej, na podstawie: literatury, przepisów, programów szkoleń i kursów, opisów zdarzeń oraz opinii funkcjonariuszy, ponadto: doświadczenia innych formacji i służb w tym zakresie oraz nowoczesne technologie, pod kątem możliwości i zasadności ich wykorzystania i rozpowszechnienia w procesie szkolnictwa policyjnego.

Celem badań empirycznych przedstawionych w przedmiotowej dysertacji było zdiagnozowanie istniejącego systemu przygotowania zawodowego policjantów do posługiwania się bronią palną i zaproponowanie możliwych usprawnień w tym obszarze. Założony cel badań został osiągnięty w pełni.

Wykonana praca przyniosła skutek w postaci odpowiedzi na pytanie: *Jakich zmian należy dokonać w obszarze przygotowania policjantów do posługiwania się bronią palną, aby jej użycie lub wykorzystanie przez funkcjonariuszy było skuteczne, a jednocześnie bezpieczne?* Można stwierdzić, że **główny problem badawczy został rozwiązany**.

Czynności badawcze pozwoliły na uzasadnione naukowo określenie:

- na czym polega specyfika przygotowania policjanta do realizacji zadań służbowych związanych z używaniem lub wykorzystaniem broni palnej;
- jakie są różnice w procesie przygotowania do posługiwania się bronią palną w innych służbach i formacjach uzbrojonych;
- jakie są oczekiwania policjantów odnośnie ich przygotowania w zakresie posługiwania się bronią palną;
- w jakich obszarach i w jakim zakresie należy zmodyfikować proces przygotowania policjantów do realizacji zadań służbowych związanych z użyciem lub wykorzystaniem broni palnej.

---

³³² A. Letkiewicz, *Nowoczesne metody zarządzania organizacją publiczną* [w:] A. Letkiewicz (red.), *Kształcenie kadr kierowniczych w resorcie spraw wewnętrznych i administracji. Materiały pokonferencyjne*, Szczytno 2007, s. 65.

Testowanie przyjętej hipotezy wykazało, że okazała się ona słuszną w proponowanych zakresach: szkolenia, wyposażenia i infrastruktury szkoleniowej. Wyniki przeprowadzonych badań jednoznacznie uwypukliły potrzebę modyfikacji poszczególnych obszarów wchodzących w skład policyjnego szkolnictwa strzeleckiego, które mogą zapewnić optymalny poziom przygotowania funkcjonariuszy do realizacji zadań służbowych z elementem użycia lub wykorzystania broni palnej.

Poprawa działania całego systemu nabywania i utrzymywania umiejętności strzeleckich w Policji wymaga modernizacji, szczególnie w obszarze doskonalenia lokalnego. Zwiększenie częstotliwości zajęć podparte odpowiednio wyposażonym obiektem i kreatywną, zaangażowaną kadrą instruktorską, z elementami nowatorskimi i propozycjami w obszarze nowoczesnych technologii może — według wyników badań — stanowić ośnowę przygotowania funkcjonariuszy do działania na wyższym poziomie pozwalającym na zdecydowanie bezpieczniejszą i skuteczniejszą realizację czynności służbowych związanych z sytuacją wymagająca użycia lub wykorzystania broni palnej. Bezpieczniejszą dla samych uprawnionych oraz innych ludzi. Wdrożenie propozycji będących produktem procesu badawczego daje rękojmię stworzenia ram działania niezbędnych do osiągnięcia zamierzonego celu — w tym wypadku prawidłowego przygotowania funkcjonariuszy w obszarze posługiwania się bronią palną. To ważne, aby potrzeba modernizacji została dostrzeżona.

Opracowane wyniki procesu badawczego stanowić mogą cenne wskazówki dla funkcjonowania nowego schematu działania w nominalnym obszarze. Autor ma świadomość, że obszerność systemu i zmienność ówczesnego świata może wymusić potrzebę kolejnych przedsięwzięć badawczych związanych z policyjnym szkolnictwem strzeleckim. Mając na względzie powagę badanego obszaru i korzyści dla bezpieczeństwa należy podkreślić, że przedstawione wyniki mogą posłużyć jako punkt wyjściowy do kolejnych rozważań naukowych.

W rozprawie przedstawiono dotychczasowy system szkolenia strzeleckiego w Policji oraz zaproponowano wiele naukowo uzasadnionych i możliwych zmian, które poprawią funkcjonalność schematu. Cel propozycji to: zwiększenie poczucia pewności policjantów, podwyższenie bezpieczeństwa osobistego funkcjonariuszy oraz bezpieczeństwa innych ludzi, a także podniesienie rzeczywistego poziomu wyszkolenia uprawnionych do stosowania broni palnej. Ważne jest, aby brak odpowiedniego dofinansowania formacji oraz fakt priorytetowego traktowania potrzeb statystycznych nie doprowadziły do stanu, w którym podstawą skutecznego i bezpiecznego działania policjantów będzie jedynie indywidualne samodoskonalenie funkcjonariusza lub zwyczajne szczęście.

Bibliografia

Publikacje

- Aleksandrowicz T.R., *Kluczowe megatrendy w bezpieczeństwie państwa w XXI wieku*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2020.
- Apanowicz J., *Metodologia nauk*, Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa „Dom Organizatora”, Toruń 2003.
- Apanowicz J., *Metodologia ogólna*, Wydawnictwo Diecezji Pelplińskiej „Bernardinum”, Gdynia 2002.
- Apanowicz J., *Metodologiczne uwarunkowania pracy naukowej. Prace doktorskie. Prace habilitacyjne*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2005.
- Babbie E., *Podstawy badań społecznych*, tłum. W. Betewicz, M. Bucholc i inni, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2013.
- Babiński A., *Wybór aktów normatywnych z zakresu prawa policyjnego*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Szczytno 2017.
- Bednarek W., Stocki Z., *Służba zewnętrzna. Zasady, formy i koordynacja działalności prewencyjnej. Wybrane zagadnienia*, Akademia Spraw Wewnętrznych, Warszawa 1974.
- Biała księga bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej*, Biuro Bezpieczeństwa Narodowego, Warszawa 2013.
- Bogdalski P., Nepelski M. (red.), *Nauki społeczne na rzecz bezpieczeństwa wewnętrznego*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Szczytno 2014.
- Bogdalski P., Bukowiecka D., Częścik R., Zdrodowski B. (red.), *Grupy dyspozycyjne społeczeństwa w świetle potrzeb państwa. Tom 1. Teoretyczne aspekty przygotowania i funkcjonowania grup dyspozycyjnych państwa*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Szczytno 2014.
- Bogdalski P., Bukowiecka D., Częścik R., Zdrodowski B. (red.), *Grupy dyspozycyjne społeczeństwa w świetle potrzeb państwa. Tom 2. Prawne aspekty przygotowania grup dyspozycyjnych państwa*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Szczytno 2014.
- Bogdalski P., Bukowiecka D., Częścik R., Zdrodowski B. (red.), *Grupy dyspozycyjne społeczeństwa w świetle potrzeb państwa. Tom 3. Praktyczne aspekty przygotowania grup dyspozycyjnych państwa*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Szczytno 2014.
- Bukowiecka D., Bukowiecki I., Kalina R.M., *Metody oceny kompetencji psychomotorycznych policjantów z zakresu działań interwencyjnych*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Szczytno 2006.
- Bulicki P., Tomaszek A., Wojciechowski M., *Szkolenie strzeleckie jako element systemu szkolenia i doskonalenia zawodowego w polskiej Policji* [w:] M. Fałdowski, Z. Mikołajczyk, M. Zubańska (red.), *Systemowe ujęcie bezpieczeństwa wewnętrznego. Tom 2. Zagadnienia praktyki policyjnej*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Szczytno 2019.

- Ciechanowicz W., Pellowski L., *Od Naganta do Czaka*, Wydawnictwo Szkoły Policji w Słupsku, Słupsk 1999.
- Ciupiński J., Komar A.B., *Techniki i taktyka strzelań policyjnych. Podręcznik*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Szczytno 1999.
- Chodak P., Krassowski K., Winogrodzki G., *Nowoczesne technologie w bezpieczeństwie, vol. 1. Perspektywy bezpieczeństwa. Wybrane zagadnienia teorii i praktyki*, Wydawnictwa AGH, Kraków 2021.
- Chrzanowski W., Dąbroś L., Suliński J., *Ewolucja i działalność szkół Żandarmerii w Polsce w latach 1818–2015*, Wydział Wydawnictw i Poligrafii Centrum Szkolenia Policji, Mińsk Mazowiecki 2015.
- Dawidczyk A., Jurczak J., *Metodologia bezpieczeństwa w przykładach i zastosowaniach*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2022.
- Dawidczyk A., Jurczak J., Łuka P., *Metody techniki narzędzia nauk o bezpieczeństwie*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2019.
- Dąbrowski M., Gudzbeler G., Urban A., *Praktyczne aspekty wykorzystania symulatora działań Policji w sytuacjach kryzysowych*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Szczytno 2014.
- Dobrzański K., Solarczyk-Ambrozik E. (red.), *Rozwój potencjału społecznego organizacji. Systemy pozyskiwania, szkolenia i rozwoju kadr w Straży Granicznej i innych instytucjach*, Wydawnictwo Centralnego Ośrodka Szkolenia Straży Granicznej w Koszalinie, Koszalin-Poznań 2006.
- Dunaj B. (red.), *Nowy słownik języka polskiego*, Wydawnictwo Wilga, Warszawa 2007.
- Ejsmont J.A., *Amunicja i jej elaboracja. Praktyczny poradnik*, Wydawnictwa Naukowo-Techniczne, Warszawa 2009.
- Ejsmont J.A., *Celność broni strzeleckiej. Praktyczny poradnik*, Wydawnictwa Komunikacji i Łączności, Warszawa 2020.
- Erenfeicht L., *Walther P99. Pistolet Bonda dla dzielnicowego*, „Strzał. Magazyn o broni” 2012, nr 3 (98).
- Falecki J., Kochańczyk R., Sowizdraniuk P. (red.), *Współczesne uwarunkowania zarządzania bezpieczeństwem wewnętrznym państwa*, Szkoła Policji w Katowicach, Katowice 2018.
- Fiebig J., Tyburska A. (red.), *Bezpieczeństwo osobiste policjanta*, Wydział Wydawnictw i Poligrafii Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Szczytno 2004.
- Fojcik K., Głuchowski T., Czerczak J., *Amunicja stosowana do strzelb kal. 12 będących na wyposażeniu Policji*, Wydawnictwo Szkoły Policji w Katowicach, Katowice 2018.
- Fojcik K., Grzebieluch M., Głuchowski T., Pietrzyk W., *Opis i użytkowanie pistoletu Beretta APX*, Wydawnictwo Szkoły Policji w Katowicach, Katowice 2020.
- Fojcik K., Grzebieluch M., Głuchowski T., Szmolda M., Pietrzyk W., *Podręcznik dla słuchacza szkolenia zawodowego podstawowego — szkolenie strzeleckie*, Wydawnictwo Szkoły Policji w Katowicach, Katowice 2021.

- Frankfort-Nachmias C., Nachmias D., *Metody badawcze w naukach społecznych*, tłum. Horowska E., Zysk i S-ka Wydawnictwo, Poznań 2001.
- Gawroński P., Hryszkiewicz D., Truchan J.R., *System szkolenia w Policji i Straży Granicznej. Funkcja złożona i rzeczywista*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Szczytno 2015.
- Gierszewski J., Pieczywok A., *Metodologiczne podstawy badania problemów bezpieczeństwa*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2020.
- Głuchowski T., Czechowicz T., *Pistolety maszynowe na wyposażeniu polskiej Policji — część I*, Wydawnictwo Szkoły Policji w Katowicach, Katowice 2016.
- Gudzbeler G., *Symulatory pojazdów w procesie szkolenia podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo wewnętrzne*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2018.
- Gwóźdź Z., Zarzycki P., *Polskie konstrukcje broni strzeleckiej*, Wydawnictwo Czasopism i Książek Technicznych SIGMA NOT, Warszawa 1993.
- Hartink A.E., *Encyklopedia karabinów i karabinków*, tłum. R. Woźniak, P. Kupidura, Wydawnictwo Bellona, Warszawa 2010.
- Hartink A.E., *Encyklopedia pistoletów i rewolwerów*, tłum. M. Mietelski, Wydawnictwo Debit, Bielsko-Biała 2002.
- Herman M., *Działalność Żandarmerii Wojskowej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w systemie bezpieczeństwa państwa w latach 1999–2018*, Wydawnictwo „Sztafeta”, Kraków-Stalowa Wola 2018.
- Hetman A., Pietrzyk W., *Opis i użytkowanie pistoletu REX zero 1 CP*, Wydawnictwo Szkoły Policji w Katowicach, Katowice 2019.
- Jałoszyński K., *Antyterrorystyczne wyszkolenie strzeleckie*, Wydawnictwo Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, Legionowo 1993.
- Jałoszyński K., Zubrzycki W., Jabłoński J., *Kontrterroryzm. Siły specjalne, działania, wydarzenia w 2016 roku*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Szczytno 2017.
- Jałoszyński K., Stępiński M., Olechnowicz M., *Policyjne siły kontrterrorystyczne w Polsce. Organizacja. Zadania. Uzbrojenie i wyposażenie*, Wydawnictwo Bellona i Melanż, Warszawa 2019.
- Jałoszyński K., Zubrzycki W., Stelmach J., *Specjalne użycie broni. Stan obecny, zagrożenia. Propozycje rozwiązań*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Szczytno 2017.
- Jałoszyński K., *Technika posługiwania się bronią. Antyterrorystyczne wyszkolenie strzeleckie*, Wydawnictwo Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, Legionowo 1999.
- Jemioło T., Dawidczyk A., *Wprowadzenie do metodologii badań bezpieczeństwa*, Wydział Wydawniczy Akademii Obrony Narodowej, Warszawa 2008.
- Jałoszyński K. (red.), *Zagadnienia fizycznej walki z zagrożeniami terrorystycznymi. Aspekty organizacyjne i prawne*, Wydawnictwo TRIO, Warszawa 2010.
- Jurgielewicz M., *Środki przymusu bezpośredniego i broń palna. Użycie lub wykorzystanie w ochronie bezpieczeństwa wewnętrznego*, Wydawnictwo Editions Spotkania, Warszawa 2015.
- Kamprowski R. (red.), *Studia nad bezpieczeństwem. Między historią a współczesnością*, Wydawnictwo Naukowe Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM, Poznań 2016.

- Karczmarczyk M., *Użycie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej w aspekcie bezpieczeństwa osobistego policjantów i innych uczestników zdarzeń nadzwyczajnych, Raport z badań*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Szczytno 2007.
- Kochańczyk R., Mięsiak P. (red.), *Leksykon terminów policyjnych*, Wydawnictwo Szkoły Policji w Katowicach, Katowice 2019.
- Kochański S., *Automatyczna broń strzelecka*, Wydawnictwo Czasopism i Książek Technicznych SIGMA NOT, Warszawa 1991.
- Kochański S., *Cudowne dziewiątki*, Oficyna Wydawnicza Rytm, Warszawa 1999.
- Kośmider T., *Bezpieczeństwo państwa polskiego. Rozważania w kontekście historycznych doświadczeń*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2018.
- Kośmider T., Kitler W. (red.), *Granice tożsamości nauk o bezpieczeństwie. Perspektywa materialna i formalna*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2017.
- Kuc B.R., *Funkcje nauki. Wstęp do metodologii. Nauka nie jest grą*, Wydawnictwo PTM, Warszawa 2012.
- Kuc B.R., Ścibiorek Z., *Podstawy metodologiczne nauk o bezpieczeństwie*, Wydawnictwo Menedżerskie PTM, Warszawa 2013.
- Kwaczała M., Marszałek M., *Strzelnice przyszłości*, „Policyjne Forum Szkoleniowe” 2017, nr 1/2017.
- Laskowski M., *Modele kształcenia a przystosowanie zawodowe młodych oficerów Wojska Polskiego*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2016.
- Leszczyński M., Gumieniak A., Gozdór G., *Bezpieczeństwo w wymiarze krajowym. Wybrane obszary*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2018.
- Leszczyński M. (red.), Gumieniak A., Owczarek L., Mochacki R., *Bezpieczeństwo w wymiarze lokalnym. Wybrane obszary. Wydanie II. Zarządzanie bezpieczeństwem*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2013.
- Letkiewicz A., *Nowoczesne metody zarządzania organizacją publiczną* [w:] Letkiewicz A. (red.), *Kształcenie kadr kierowniczych w resorcie spraw wewnętrznych i administracji, Materiały pokonferencyjne*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Szczytno 2007.
- Łagoda K., Częścik R., *Vademecum interwencji policyjnych 997*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Szczytno 2012.
- Łuka P., *Wskazówki metodologiczne dla studentów bezpieczeństwa wewnętrznego*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Szczytno 2012.
- Oleksiewicz I. (red.), *Służby i formacje w ochronie bezpieczeństwa państwa*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów 2015.
- Mad Leaf, *Strzelectwo bojowe*, Druk ACAD, 2016.
- Majewski T., *Miejsce celów, problemów i hipotez w procesie badań naukowych*, Wydział Wydawniczy Akademii Obrony Narodowej, Warszawa 2003.
- Michalski P., *Polska amunicja małokalibrowa 1945–2020*, Wydawca Drew-met, Pogórze 2020.

- Mietelski M., *Encyklopedia pistoletów i rewolwerów. Polska broń krótka*, Wydawnictwo Debit, Bielsko-Biała 2002.
- Mitas A.W. (red.), *Technologie informacyjne w edukacji policjantów*, Wydawnictwo Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, Legionowo 2008.
- Misiuk A. (red.), *Doskonalenie zawodowe w Policji*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Szczytno 2002.
- Mroszczyk M., *Nowoczesne szkolenie strzeleckie. Podręcznik metodyczny szkolenia strzeleckiego na małych dystansach CQB i MOUT*, Defens 24 Wydawnictwo, Warszawa 2021.
- Murat B., *Specyfika funkcjonowania polskiej Policji w relacji z oceną zachowań organizacyjnych w niej istniejących*, „Zeszyty Naukowe ZPSB FIRMA i RYNEK” 2018, nr 2(54).
- Nowak S., *Metodologia badań społecznych*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2012.
- Pawłowski J., Zdrodowski B., Kuliczkowski M., *Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2020.
- Pilch T., Bauman T., *Zasady badań pedagogicznych. Strategie ilościowe i jakościowe*, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa 2001.
- Piwowarski J., Gierszewski J. (red.), *W poszukiwaniu tożsamości nauk o bezpieczeństwie*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2018.
- Przewoźnik M., Jałoszyński K., *Nabór i szkolenie podstawowe w jednostce specjalnej Policji na przykładzie Biura Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Szczytno 2015.
- Raczkowski K., Żukrowska K., Żuber M. (red.), *Interdyscyplinarność nauk o bezpieczeństwie. Paradygmat. Wiedza. Demarkacja*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2013.
- Rybicki P., Salamonik P., Szadzewicz S., Winnicki G., *Podstawowe zasady użytkowania broni palnej krótkiej*, Wydawnictwo Szkoły Policji w Słupsku, Słupsk 2006.
- Schulz W., *1000 ręcznej broni strzeleckiej*, tłum. L. Erenfeicht, Wydawnictwo Olesiejuk, Ożarów Mazowiecki 2009.
- Senderski P., *Szkolenie strzeleckie. Wybrane zagadnienia*, Wydawnictwo Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, Legionowo 2012.
- Sitarski M., *P-99 AS, „Strzał. Magazyn o broni”* 2017, nr 11–12(142).
- Siuda P., Wasylczyk P., *Publikacje naukowe. Praktyczny poradnik dla studentów, doktorantów i nie tylko*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2018.
- Struniawski J., Gudzbeler G., *Wirtualny system doskonalenia taktyki działań interwencyjnych służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i treningu strzeleckiego (VirtPol). Architektura systemu*, „Przegląd Naukowo-Metodyczny. Edukacja dla bezpieczeństwa” 2017, nr 2(35).
- Śmiałek W. (red.), *Formacje policyjne w bezpieczeństwie wewnętrznym państwa*, Wojskowa Akademia Techniczna, Warszawa 2021
- Torecki S., *1000 słów o broni i balistyce*, Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej, Warszawa 1982.

- Walancik M., Kopa Z. (red.), *Wybrane podmioty specjalistyczne w działaniach na rzecz bezpieczeństwa publicznego*, Wydawnictwo Naukowe Akademii WSB, Dąbrowa Górnicza 2018.
- Winnicki G., *Bezpieczeństwo osobiste policjantów. Aspekty taktyczno-metodyczne w szkoleniu funkcjonariuszy. Program Leonardo da Vinci*, Wydawnictwo Centrum Szkolenia Policji, Legionowo 2013.
- Wiśniewski B. (red.), *Bezpieczeństwo w teorii i badaniach*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Szczytno 2018.
- Wiśniewski B., Płonka P. (red.), *Żandarmeria Wojskowa w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego państwa*, Wydawnictwo Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, Mińsk Mazowiecki 2010.
- Wojciechowski M., *Szkolenie strzeleckie w Policji. Zarys wykładu*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Szczytno 2006.
- Zubrzycki W., *Pododdziały antyterrorystyczne Policji*, Studio Wydawnicze Jografika, Warszawa 2010.
- Słownik języka polskiego PWN*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1996.

Źródła prawa

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.* (Dz.U. z 1997 r., nr 78, poz. 483 ze zm.).
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. *o Policji* (tekst jednolity Dz.U. z 2023 r., poz. 171 ze zm.).
- Ustawa z dnia 12 października 1990 r. *o Straży Granicznej* (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 1061 ze zm.).
- Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. *o ochronie osób i mienia* (tekst jednolity Dz.U. z 2021 r., poz. 1995).
- Ustawa z dnia 21 maja 1999 r. *o broni i amunicji* (tekst jednolity Dz.U. z 2022 r., poz. 2516 ze zm.).
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. *o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych* (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 1214 ze zm.).
- Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. *o sporcie* (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 1599 ze zm.).
- Ustawa z dnia 24 maja 2013 r. *o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej* (tekst jednolity Dz.U. z 2023 r., poz. 202 ze zm.).
- Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. *o cudzoziemcach* (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 2354 ze zm.).
- Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. *o działaniach antyterrorystycznych* (tekst jednolity Dz.U. z 2022 r., poz. 2632).
- Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. *o Służbie Ochrony Państwa* (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 828, ze zm.).
- Ustawa z dnia 11 marca 2022 r. *o obronie Ojczyzny* (Dz. U. z 2022 r., poz. 655 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 marca 2000 r. *w sprawie wzorcowego regulaminu strzelnic* (Dz. U. z 2000 r., nr 18, poz. 234 ze zm.).

- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 maja 2014 r. w sprawie uzbrojenia Straży Granicznej (Dz. U. z 2014 r., poz. 658 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 lipca 2019 r. w sprawie warunków bezpieczeństwa i higieny służby w trakcie realizacji szkoleń w Policji (Dz. U. z 2019 r., poz. 1375 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2022 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać strzelnice kryte Policji, Straży Granicznej i Służby Ochrony Państwa oraz ich usytuowanie (Dz. U. z 2022 r., poz. 848).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2022 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać strzelnice odkryte Policji, Straży Granicznej i Służby Ochrony Państwa oraz ich usytuowanie (Dz. U. z 2022 r., poz. 919).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 grudnia 2022 r. w sprawie wyszkolenia strzeleckiego policjantów (Dz. U. z 2022 r., poz. 2711).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 grudnia 2022 r. w sprawie szkoleń zawodowych i doskonalenia zawodowego w Policji (Dz. U. z 2022 r., poz. 2826).
- Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 4 października 2001 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać strzelnice garnizonowe oraz ich usytuowanie (Dz. U. z 2001 r., nr 132, poz. 1479 ze zm.).
- Zarządzenie nr 60 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 października 2018 r. w sprawie norm uzbrojenia i wyposażenia specjalnego przysługującego funkcjonariuszom Służby Ochrony Państwa oraz sposobu przyznawania, korzystania i przechowywania uzbrojenia (Dz. Urz. MSWiA z 2018 r., poz. 70).
- Zarządzenie nr 24 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 lipca 2015 r. w sprawie szczególnych zasad przyznawania i użytkowania broni palnej przez policjantów (Dz. Urz. KGP z 2015 r., poz. 57 ze zm.).
- Zarządzenie nr 21 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 czerwca 2021 r. w sprawie szczególnych warunków odbywania doskonalenia zawodowego dla policjantów służby kontrterrorystycznej Policji (Dz. Urz. KGP z 2021 r., poz. 47).
- Zarządzenie nr 102 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 grudnia 2022 r. w sprawie organizacji testu sprawności fizycznej policjantów (Dz. Urz. KGP z 2023 r., poz. 6).
- Zarządzenie nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 19 stycznia 2023 r. w sprawie organizacji wyszkolenia strzeleckiego policjantów (Dz. Urz. KGP z 2023 r., poz. 9).
- Zarządzenie nr 45 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 6 lipca 2012 r. w sprawie organizacji i prowadzenia strzelania z broni palnej w Straży Granicznej (Dz. Urz. KGSG z 2012 r., poz. 40 ze zm.).
- Zarządzenie nr 106 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 19 grudnia 2014 r. w sprawie zakresu oraz szczególnych zasad szkolenia funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej (Dz. Urz. KGSG z 2014 r., poz. 133 ze zm.).

Zarządzenie nr 26 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 5 maja 2016 r. w sprawie *norm należności uzbrojenia oraz norm wyposażenia specjalnego, a także warunków przyznawania i użytkowania uzbrojenia Straży Granicznej* (Dz. Urz. KGSG z 2016 r., poz. 21 ze zm.).

Zarządzenia nr 8/2020 Komendanta Służby Ochrony Państwa z dnia 3 lipca 2020 r. w sprawie *systemu szkolenia funkcjonariuszy i doskonalenia zawodowego pracowników w Służbie Ochrony Państwa* (Dz. Urz. SOP z 2020 r., poz. 11 ze zm.).

Decyzja nr 713 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 grudnia 2005 r. w sprawie *szkolenia strzeleckiego policjantów* (Dz. Urz. KGP z 2006 r., nr 3, poz. 9 oraz z 2007 r., nr 2, poz. 5).

Decyzja nr 703 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 grudnia 2006 r. w sprawie *warunków technicznych jakim powinny odpowiadać policyjne strzelnice ćwiczebne* (Dz. Urz. KGP z 2006 r., nr 17, poz. 104).

Decyzja nr 781 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 października 2007 r. w sprawie *programu kursu specjalistycznego dla policjantów realizujących zatrzymania niebezpiecznych przestępców* (Dz. Urz. KGP z 2007 r., poz. 149 ze zm.).

Decyzja 869 Komendanta Głównego Policji z 5 grudnia 2007 r. w sprawie *programu kursu specjalistycznego dla policjantów wykonujących zadania na wodach i terenach przywodnych* (Dz. Urz. KGP z 2007 r., nr 23, poz. 182 ze zm.).

Decyzja nr 252 Komendanta Głównego Policji z dnia 18 kwietnia 2008 r. w sprawie *kursu specjalistycznego w zakresie zwalczania przestępczości gospodarczej* (Dz. Urz. KGP z 2008 r., nr 10, poz. 58 ze zm.).

Decyzja nr 402 Komendanta Głównego Policji z dnia 24 grudnia 2015 r. w sprawie *programu nauczania na kursie specjalistycznym dla instruktorów strzelań policyjnych w jednostkach i komórkach organizacyjnych Policji realizujących zadania w zakresie zwalczania terroryzmu*, niepublikowana.

Decyzja nr 66 Komendanta Głównego Policji z dnia 29 lutego 2016 r. w sprawie *programu nauczania na kursie specjalistycznym w zakresie doskonalenia umiejętności instruktorów strzelań policyjnych* (Dz. Urz. KGP z 2016 r., poz. 10 ze zm.).

Decyzja nr 72 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 marca 2016 r. w sprawie *programu nauczania na kursie specjalistycznym w zakresie szkolenia strzeleckiego z wykorzystaniem karabinka automatycznego* (Dz. Urz. KGP z 2016 r., poz. 11).

Decyzja nr 387 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 grudnia 2016 r. w sprawie *programu nauczania na kursie specjalistycznym dla policjantów podejmujących interwencje wobec osób agresywnych i niebezpiecznych* (Dz. Urz. KGP z 2016 r., poz. 74).

Decyzja nr 177 Komendanta Głównego Policji z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie *programu nauczania na kursie specjalistycznym w zakresie posługiwania się bronią palną w warunkach podwyższonego stresu* (Dz. Urz. KGP z 2017 r., poz. 55).

Decyzja nr 173 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie *programu nauczania na kursie specjalistycznym dla instruktorów strzelań policyjnych* (Dz. Urz. KGP z 2018 r., poz. 64 ze zm.).

- Decyzja nr 189 Komendanta Głównego Policji z dnia 6 czerwca 2019 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego podstawowego dla policjantów, absolwentów wybranych kierunków studiów (Dz. Urz. KGP z 2019 r., poz. 89 ze zm.).
- Decyzja nr 155 Komendanta Głównego Policji z dnia 10 czerwca 2020 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla policjantów wykonujących czynności związane konwojowaniem i doprowadzaniem osób oraz konwojowaniem i ochroną materiałów poczty specjalnej (Dz. Urz. KGP z 2020 r., poz. 26 ze zm.).
- Decyzja nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 8 lutego 2022 r. w sprawie ustalenia wzorów i typów uzbrojenia Policji (Dz. Urz. KGP z 2022 r., poz. 71).
- Decyzja nr 148 Komendanta Głównego Policji z dnia 7 kwietnia 2022 r. w sprawie opracowania projektów programów szkoleń zawodowych umożliwiających uzyskanie kwalifikacji zawodowych podstawowych, podoficerskich, aspiranckich i oficerskich oraz projektów zmiany programów nauczania na wybranych kursach specjalistycznych, niepublikowana.
- Decyzja nr 353 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 listopada 2022 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym w zakresie ruchu drogowego (Dz. Urz. KGP z 2022 r., poz. 234).
- Decyzja nr 379 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 grudnia 2022 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego oficerskiego (Dz. Urz. KGP z 2022 r., poz. 241 ze zm.).
- Decyzja nr 378 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 grudnia 2022 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego aspiranckiego (Dz. Urz. KGP z 2022 r., poz. 240 ze zm.).
- Decyzja nr 377 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 grudnia 2022 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego podoficerskiego (Dz. Urz. KGP z 2022 r., poz. 239 ze zm.).
- Decyzja nr 376 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 grudnia 2022 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego podstawowego (Dz. Urz. KGP z 2022 r., poz. 238 ze zm.).
- Decyzja nr 402 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 grudnia 2022 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich (Dz. Urz. KGP z 2023 r., poz. 5).
- Decyzja nr 401 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 grudnia 2022 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla policjantów służby kryminalnej wykonujących czynności operacyjno-rozpoznawcze (Dz. Urz. KGP z 2022 r., poz. 4).
- Decyzja nr 400 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 grudnia 2022 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla policjantów służby kryminalnej wykonujących czynności dochodzeniowo-śledcze (Dz. Urz. KGP z 2022 r., poz. 3).
- Decyzja nr 399 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 grudnia 2022 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla dzielnicowych (Dz. Urz. KGP z 2022 r., poz. 2).
- Decyzja nr 90 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 marca 2023 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla policjantów pełniących służbę w jednostce specjalnej polskiej Policji w Kosowie (Dz. Urz. KGP z 2023 r., poz. 22).

Decyzja nr 116 Komendanta Służby Ochrony Państwa z dnia 27 marca 2019 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego podstawowego uzupełniającego (Dz. Urz. SOP z 2019 r., poz. 12).

Decyzja nr 422/2019 Komendanta Służby Ochrony Państwa z dnia 2 października 2019 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego specjalistycznego przygotowującego do służby w placówkach zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej (niepublikowana, znak SOP-I-81246/2019.T/AR).

Decyzja nr 19 Komendanta Służby Ochrony Państwa z dnia 28 stycznia 2022 r. w sprawie szkolenia strzeleckiego w Służbie Ochrony Państwa (niepublikowana, znak SOP-XIV-6399/2022.T/GO).

Decyzja nr 125/2022 Komendanta Służby Ochrony Państwa z dnia 1 kwietnia 2022 r. w sprawie wprowadzenia do użytku służbowego programu szkolenia zawodowego doskonalącego stałego dla funkcjonariuszy Służby Ochrony Państwa w roku 2022 (niepublikowana, znak SOP-XIV-27638/2022.T/FI).

Decyzja nr 498 Komendanta Służby Ochrony Państwa z dnia 31 października 2022 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego podstawowego (niepublikowana, znak SOP-XIV-94134/2022.T/AR).

Decyzja nr 40/2022 Komendanta Służby Ochrony Państwa z dnia 31 października 2022 r. zmieniająca decyzję w sprawie programu szkolenia zawodowego podstawowego (niepublikowana, znak SOP-XIV-12344/2022.T/GO).

Decyzja nr 173 Komendanta Centrum Szkolenia Policji z dnia 8 sierpnia 2016 r. w sprawie programu doskonalenia pt. *Utrzymywanie i podnoszenie kwalifikacji zawodowych instruktorów strzelań policyjnych „DL-ISP”* (niepublikowana).

Uchwała Senatu Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie nr 44/IV/2019 z dnia 21 maja 2019 r. (niepublikowana).

Uchwała Senatu Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie nr 110/IV/2020 z dnia 16 czerwca 2020 r. (niepublikowana).

Uchwała Senatu Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie nr 1/V/2022 z dnia 20 września 2022 r. (niepublikowana).

Porozumienie między Ministrem Obrony Narodowej, Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministrem Sprawiedliwości z dnia 1 października 2020 r. w sprawie zasad wzajemnego korzystania ze strzelnic przez jednostki organizacyjne resortu obrony narodowej, Policję, Straż Graniczną, Służbę Ochrony Państwa oraz Służbę Więzienną (niepublikowane).

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 maja 2012 r. (sygn. K 10/11).

Źródła internetowe

<http://bip.zory.kmp.policja.gov.pl>

<https://choszczno.policja.gov.pl>

<https://csw.wp.mil.pl>

<https://ibkol.pl>

<https://infosecurity24.pl>

<https://isap.sejm.gov.pl/>

<https://lodz.wyborcza.pl>
<https://milmag.pl>
<https://pl-pl.facebook.com/Ibionstrzelnica/>
<https://policja.pl/>
<https://portal-mundurowy.pl>
<https://sjp.pwn.pl>
<https://tebbex.pl>
<https://techrobotics.pl>
<https://www.dziennikwschodni.pl>
<https://www.naukowiec.org/dobor.html>
<https://www.nik.gov.pl>
<https://www.special-ops.pl>
<https://www.strazgraniczna.pl>
<https://www.wojsko-polskie.pl>
<https://www.zmt.tarnow.pl>

Inne

Atest nr 1/2022 Krytej Policyjnej Strzelnicy Ćwiczebnej Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Oś A.

Atest nr 2/2022 Krytej Policyjnej Strzelnicy Ćwiczebnej Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Oś B.

Atest nr 3/2022 Krytej Policyjnej Strzelnicy Ćwiczebnej Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Oś C.

Atest nr 4/2022 Krytej Policyjnej Strzelnicy Ćwiczebnej Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Oś D.

Doktryna Szkolenia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, 2010, wprowadzona Rozkazem nr 928/Szkol./P7 Szefa Sztabu Generalnego WP z dnia 28 października 2010 r. w sprawie wprowadzenia do użytku „Doktryny Szkolenia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej” DD/7 (A).

Horoszkiewicz J., (Zakład Wyszkożenia Specjalnego Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie), *Raport z badań. Analiza i rejestracja czynności strzeleckich wykonywanych przez policjantów w aspekcie cech psychicznych, fizjologicznych i biochemicznych. Sprawność strzelecka a skuteczność interwencji policjanta*, Szczytno 2007, niepublikowany.

Informacja o wynikach kontroli Najwyższej Izby Kontroli, *Funkcjonowanie Żandarmerii Wojskowej* (KON-4101-02-00/2011 nr ewid. 18/2012/P11/082/KON).

Informacja o wynikach kontroli Najwyższej Izby Kontroli, *Szkolenie i doskonalenie zawodowe funkcjonariuszy służb podległych MSWiA* (nr ewid. 38/2020/P/19/039/KPB).

Informacja z Biura Kadr, Szkolenia i Obsługi Prawnej mająca na celu zebranie potrzeb szkoleniowych na 2023 r. (niepublikowana).

Informacja z Komendy Głównej Straży Granicznej z dnia 16 lutego 2023 r., znak KG-OI-VIII.0180.23.2023.JL skierowana do autora.

Pismo z Służby Ochrony Państwa, znak SOP-I-109371/2022.T/JB z dnia 15 grudnia 2022 r. skierowane do autora.

Poradnik metodyczny do szkolenia ogniowego, Ministerstwo Obrony Narodowej, Centrum Doktryn i Szkolenia Sił Zbrojnych, Bydgoszcz 2014 (Sygn. Szkol. 891/2014).

Program strzelań z broni strzeleckiej, 2012, wprowadzony Rozkazem nr 167/Szkol./P7 Szefa Sztabu Generalnego WP z dnia 21 lutego 2012 r. w sprawie wprowadzenia do użytku Programu strzelań z broni strzeleckiej, znak Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, Szkol. 857/2012, niepublikowane,

Regulamin zespołu strzelnic Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, Legionowo 2015 r. (niepublikowany).

Uzupełnienie nr 1 do programu strzelań z broni strzeleckiej z 2013 r. wprowadzone Rozkazem nr 1316/Szkol./P7 Szefa Sztabu Generalnego WP z dnia 11 grudnia 2013 r. zmieniającym rozkaz w sprawie wprowadzenia Programu strzelań z broni strzeleckiej.

Strategia bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2020, Warszawa 2020.

Zasady bezpiecznego posługiwania się systemem szkoleniowym Simunition, Szczytno, maj 2008.

Spis tabel, wykresów i rysunków

Spis tabel

Tabela 1. Skład zespołu eksperckiego z uwzględnieniem stanowiska i miejsca pełnienia służby	16
Tabela 2. Pistolety samopowtarzalne zasilane nabojem 9x19 mm Parabellum będące na uzbrojeniu polskiej Policji	58
Tabela 3. Elementy mające wpływ na uzyskanie odpowiednich kompetencji w zakresie posługiwania się bronią palną przez policjantów w opinii respondentów	112
Tabela 4. Opinie ankietowanych na temat potrzeby wyposażenia strzelnic w elementy umożliwiające prawidłowe przygotowanie funkcjonariuszy do obsługi broni palnej	124
Tabela 5. Opinie ankietowanych na temat czynników umożliwiających poprawę ich kompetencji w zakresie posługiwania się bronią palną	132
Tabela 6. Liczba przekazanych kwestionariuszy dotyczących użycia i wykorzystania broni palnej przez policjantów podczas służby w latach 2017–2021 z podziałem na garnizony	134
Tabela 7. Płeć respondentów, którzy w latach 2017–2021 użyli lub wykorzystali broń palną z uwzględnieniem sposobu jej zastosowania	135
Tabela 8. Staż służby respondentów, którzy w latach 2017–2021 użyli lub wykorzystali broń palną, z uwzględnieniem sposobu jej zastosowania	135
Tabela 9. Rodzaj reprezentowanej służby respondentów, którzy w latach 2017–2021 użyli lub wykorzystali broń palną z uwzględnieniem sposobu jej zastosowania .	136
Tabela 10. Miejsce pełnienia służby respondentów, którzy w latach 2017–2021 użyli lub wykorzystali broń palną z uwzględnieniem sposobu jej zastosowania	137
Tabela 11. Posiadany stopień służbowy (korpus policyjny) respondentów, którzy w latach 2017–2021 użyli lub wykorzystali broń palną z uwzględnieniem sposobu jej zastosowania	137
Tabela 12. Wykształcenie respondentów, którzy w latach 2017–2021 użyli lub wykorzystali broń palną z uwzględnieniem sposobu jej zastosowania	138
Tabela 13. Elementy mające wpływ na uzyskanie odpowiednich kompetencji w zakresie posługiwania się bronią palną przez policjantów, w ocenie funkcjonariuszy, którzy użyli broni palnej w latach 2017–2021	139
Tabela 14. Elementy mające wpływ na uzyskanie odpowiednich kompetencji w zakresie posługiwania się bronią palną przez policjantów, w ocenie funkcjonariuszy, którzy wykorzystali broń palną w latach 2017–2021	140
Tabela 15. Okres, który minął od zastosowania broni palnej	141

Tabela 16. Miejsce zastosowania broni palnej przez badanych	143
Tabela 17. Pora dnia zastosowania broni palnej przez badanych	143
Tabela 18. Dystans do celu przy zastosowaniu broni palnej przez badanych	144
Tabela 19. Obecność osób postronnych w pobliżu celu podczas zastosowania broni palnej w opinii badanych	144
Tabela 20. Korzystanie przez uprawnionego z osłon podczas zastosowania broni palnej w opinii badanych	144
Tabela 21. Liczba oddanych strzałów podczas zastosowania broni palnej w opinii badanych	145
Tabela 22. Wymiana magazynka podczas zastosowania broni palnej przez badanych	145
Tabela 23. Rodzaj zastosowanej przez badanych broni	146
Tabela 24. Postawa strzelecka podczas zastosowania broni palnej w opinii badanych	146
Tabela 25. Powstanie zacięcia podczas zastosowania broni palnej przez badanych	147
Tabela 26. Interakcja związana z pojazdem podczas zastosowania broni palnej w opinii badanych	147
Tabela 27. Działanie samodzielne, grupowe uprawnionych podczas zastosowania broni palnej	147
Tabela 28. Okres pomiędzy ostatnim szkoleniem w zakresie posługiwania się bronią palną a zastosowaniem broni służbowej przez badanych	152
Tabela 29. Deklarowany poziom przygotowania uprawnionych do użycia/wykorzystania broni palnej a sposób zastosowania broni palnej	152
Tabela 30. Propozycje zmian w aktach prawnych	153

Spis wykresów

Wykres 1. Wiedza respondentów na temat procesu nabywania umiejętności strzeleckich w innych formacjach i służbach	73
Wykres 2. Poziom istotności wprowadzenia do systemu strzeleckiego szkolenia policyjnego doświadczeń innych służb (formacji) w opinii badanych	74
Wykres 3. Poziom istotności wprowadzenia do systemu strzeleckiego szkolenia policyjnego doświadczeń innych służb (formacji) w opinii policjantów, którzy użyli broni palnej w latach 2017–2021	75
Wykres 4. Poziom istotności wprowadzenia do systemu strzeleckiego szkolenia policyjnego doświadczeń innych służb/formacji w opinii policjantów, którzy wykorzystali broń palną w latach 2017–2021	75
Wykres 5. Płeć respondentów	103
Wykres 6. Staż służby respondentów (w latach)	104
Wykres 7. Rodzaj służby reprezentowanej przez badanych	105
Wykres 8. Miejsce pełnienia służby respondentów	106
Wykres 9. Korpus stopnia policyjnego posiadanego przez respondentów	107

Wykres 10. Wykształcenie badanych	108
Wykres 11. Opinia badanych na temat potrzeby ujęcia w programach wszystkich szkoleń i kursów realizowanych w jednostkach szkoleniowych Policji zajęć dotyczących szkolenia strzeleckiego	109
Wykres 12. Opinia badanych na temat dopasowania liczby godzin poświęconych obszarowi szkolenia strzeleckiego w ramach szkoleń i kursów realizowanych w doskonaleniu centralnym do istniejących w tym zakresie potrzeb	110
Wykres 13. Opinia respondentów na temat potrzeby wprowadzenia na zajęciach ze szkolenia strzeleckiego elementu „strzału ostrzegawczego”	111
Wykres 14. Udział respondentów w strzelaniach programowych i sprawdzianach strzeleckich	113
Wykres 15. Częstotliwość uczestnictwa respondentów w ćwiczeniach w zakresie posługiwania się bronią palną	114
Wykres 16. Proponowana, przez badanych, optymalna częstotliwość udziału w ćwiczeniach w zakresie posługiwania się bronią palną	115
Wykres 17. Opinie respondentów na temat odpowiedniego poziomu własnego przygotowania do użycia lub wykorzystania broni palnej	116
Wykres 18. Opinie ankietowanych na temat spełnienia oczekiwań pod względem infrastruktury (strzelniczy z wyposażeniem) związanej z podwyższeniem umiejętności strzeleckich	118
Wykres 19. Wpływ rodzaju obiektu do realizacji szkolenia na uzyskanie odpowiednich kompetencji w zakresie posługiwania się bronią przez policjantów w opinii badanych	119
Wykres 20. Wpływ wyposażenia obiektów do realizacji zajęć na uzyskanie odpowiednich kompetencji w zakresie posługiwania się bronią przez policjantów w opinii badanych	119
Wykres 21. Opinie ankietowanych na temat korzystania z nowoczesnych technologii (trenażery/symulatory) w podnoszeniu kwalifikacji związanych z posługiwaniem się bronią palną	120
Wykres 22. Opinie ankietowanych na temat korzystania z nowatorskich rozwiązań (np. systemy z amunicją barwiącą) w podnoszeniu kwalifikacji związanych z posługiwaniem się bronią palną	121
Wykres 23. Wpływ wykorzystania trenażerów/nowatorskich rozwiązań na podniesienie umiejętności policjantów w obszarze posługiwania się bronią palną w opinii badanych	122
Wykres 24. Opinie ankietowanych na temat potrzeby dokonania zmian w infrastrukturze przeznaczonej do prowadzenia szkolenia strzeleckiego policjantów	123
Wykres 25. Opinie respondentów na temat zadowolenia z posiadanej na indywidualnym wyposażeniu broni palnej	126

Wykres 26. Wpływ rodzaju posiadanej broni na uzyskanie odpowiednich kompetencji w zakresie posługiwania się bronią w opinii badanych	127
Wykres 27. Zależność pomiędzy stażem służby a poczuciem odpowiedniego poziomu przygotowania badanych do użycia lub wykorzystania broni palnej	129
Wykres 28. Zależność pomiędzy rodzajem reprezentowanej służby a poczuciem odpowiedniego poziomu przygotowania badanych do użycia lub wykorzystania broni palnej	130
Wykres 29. Zależność pomiędzy stażem służby a oczekiwaną przez respondentów częstotliwością doskonalenia w zakresie posługiwania się bronią palną w Policji	131
Wykres 30. Zależność pomiędzy rodzajem reprezentowanej służby a oczekiwaną przez respondentów częstotliwością doskonalenia w zakresie posługiwania się bronią palną w Policji	131
Wykres 31. Potrzeba oddania „strzału ostrzegawczego” w opinii respondentów	142
Wykres 32. Interakcja/oddziaływanie pomiędzy uprawnionym a osobą, wobec której użyto broni palnej w opinii badanych	148
Wykres 33. Kierunek ruchu osoby/osób, wobec której/których użyto broni palnej w opinii badanych	149
Wykres 34. Zasłonięcie osoby, wobec której użyto broni palnej, przez osoby postronne w opinii badanych	149
Wykres 35. Przebywanie osoby, wobec której użyto broni palnej, za osłoną w opinii badanych	150
Wykres 36. Ustawienie pojazdu względem uprawnionego podczas użycia broni palnej w opinii badanych	150
Wykres 37. Sposób wykorzystania broni palnej w opinii badanych	151

Spis rysunków

Rysunek 1. Schemat organizacyjny z dyslokacją terenową jednostek Żandarmerii Wojskowej	79
--	----

Aneks

Spis treści

Załącznik 1	
Kwestionariusz ankiety	III
Załącznik 2	
Kwestionariusz wywiadu	X
Załącznik 3	
Kwestionariusz ankiety	XII

KWESTIONARIUSZ ANKIETY

Szanowni Państwo,

na potrzeby pracy doktorskiej prowadzę badania na temat: *Kierunki doskonalenia procesu przygotowania zawodowego policjantów w zakresie posługiwania się bronią palną.*

Przedstawiony Państwu kwestionariusz ankiety stanowi jedno z narzędzi badawczych. Jest on anonimowy, a zgromadzone w ten sposób wyniki wykorzystane zostaną wyłącznie do celów naukowych.

Pragnę zaznaczyć, że wyniki badań, w których Państwo wezmą udział mogą być przyczynkiem do ewentualnego podniesienia poziomu przygotowania funkcjonariuszy do reakcji na zdarzenie nadzwyczajne jakim jest użycie lub wykorzystanie broni palnej.

W pytaniach z odpowiedziami do wyboru proszę wybrać poprawną odpowiedź, zaznaczając ją znakiem X w odpowiedniej kratce lub otoczeniem w kółko. W pytaniach otwartych proszę o uzupełnienie pustego miejsca przeznaczonego na odpowiedź, wpisując odpowiednią treść.

Dziękuję za poświęcony czas i uprzejmie proszę o udzielenie szczerych odpowiedzi.

Arkadiusz Tomaszek

1. **Czy uczestniczy Pani/Pan w strzelaniach programowych i sprawdzianach strzeleckich?**
  - a) TAK
  - b) NIE Proszę podać przyczynę .....

2. **Jaka jest częstotliwość Pani/Pana ćwiczeń w zakresie posługiwania się bronią palną?**
  - a) co najmniej raz w tygodniu
  - b) 2 razy w miesiącu
  - c) 1 raz w miesiącu
  - d) 1 raz w kwartale
  - e) 1 raz w półroczu
  - f) rzadziej

3. **Jaka według Pani/Pana powinna być częstotliwość doskonalenia w zakresie posługiwania się bronią palną w Policji?**
  - a) 1 raz w tygodniu
  - b) 2 razy w miesiącu
  - c) 1 raz w miesiącu
  - d) 1 raz w kwartale
  - e) 1 raz w półroczu
  - f) Rzadziej

4. **Czy posiadana na indywidualnym wyposażeniu broń palna spełnia Pani/Pana oczekiwania pod kątem niezawodności i skuteczności?**
  - a) zdecydowanie tak
  - b) raczej tak
  - c) nie mam zdania
  - d) raczej nie
  - e) zdecydowanie nie

5. **Czy infrastruktura (strzelnica z wyposażeniem) związana z podwyższaniem umiejętności związanych z posługiwaniem się bronią palną spełnia Pani/Pana oczekiwania?**
  - a) zdecydowanie tak
  - b) raczej tak
  - c) nie mam zdania
  - d) raczej nie
  - e) zdecydowanie nie

6. W jakie urządzenia/systemy powinna według Pani/Pana być wyposażona strzelnica spełniająca wymogi prawidłowego przygotowania funkcjonariuszy do obsługi broni palnej?

Proszę określić w skali od 1 do 5 przyjmując:

1 — zdecydowanie tak, 2 — raczej tak, 3 — nie mam zdania, 4 — raczej nie,
5 — zdecydowanie nie

	1	2	3	4	5
obroto-podnośniki					
tarczociągi					
system nagłośnienia					
system sterowania oświetleniem					
system wirtualny					
system zmiany ustawienia ścian					
inny, jaki					
inny, jaki					

7. Czy korzystała Pani/Pan z nowoczesnych technologii (trenażery/symulatory) w podnoszeniu kwalifikacji związanych z posługiwaniem się bronią palną?

- a) tak
b) nie

8. Czy korzystała Pani/Pan z nowatorskich rozwiązań (np. systemy z amunicją barwiącą) w podnoszeniu kwalifikacji związanych z posługiwaniem się bronią palną?

- a) tak
b) nie

9. Czy według Pani/Pana wykorzystanie trenażerów/nowatorskich rozwiązań może znaczaco wpłynąć na podniesienie umiejętności policjantów w obszarze posługiwania się bronią palną?

- a) zdecydowanie tak
b) raczej tak
c) nie mam zdania
d) raczej nie
e) zdecydowanie nie

10. Czy zna Pani/Pan rozwiązania organizacyjne w obszarze nabywania i doskonalenia umiejętności w zakresie posługiwania się bronią palną w innych formacjach i służbach? Jeśli tak, jakie rozwiązania i z jakiej formacji powinny być zaadaptowane w Policji?

- a) nie
- b) tak

.....
 .....
 .....

11. Czy uważa Pani/Pan, że w zajęciach z zakresu szkolenia strzeleckiego powinien być wprowadzony element „Strzału ostrzegawczego”?

- a) zdecydowanie tak
- b) raczej tak
- c) nie mam zdania
- d) raczej nie
- e) zdecydowanie nie

12. Jakie elementy według Pani/Pana mają wpływ na uzyskanie odpowiednich kompetencji w zakresie posługiwania się bronią palną przez policjantów?

Proszę określić w skali od 1 do 5 przyjmując:

1 — zdecydowanie tak, 2 — raczej tak, 3 — nie mam zdania, 4 — raczej nie,
 5 — zdecydowanie nie

	1	2	3	4	5
zwiększenie częstotliwości szkoleń/ doskonalenia					
odpowiednio dostosowany trening bezstrzałowy					
rodzaj obiektu do realizacji szkolenia					
wyposażenie obiektów do realizacji zajęć					
wprowadzenie do systemu szkolenia doświadczeń innych służb/formacji					
możliwość zastosowania nowoczesnych technologii					
możliwość zastosowania nowatorskich rozwiązań					
posiadana broń					
jakość szkoleń					
kompetencje kadry instruktorskiej					
ilość użytej do szkolenia amunicji/ilość oddanych strzałów					
inne, jakie					

13. Czy liczba godzin poświęconych/dedykowanych obszarowi szkolenia strzeleckiego w ramach szkoleń i kursów specjalistycznych realizowanych w ramach doskonalenia centralnego (tylko w jednostkach szkoleniowych) jest według Pani/Pana wystarczająca?
- zdecydowanie tak
  - raczej tak
  - nie mam zdania
  - raczej nie
  - zdecydowanie nie
14. Czy według Pani/Pana treści/zajęcia dotyczące szkolenia strzeleckiego powinny być ujęte w programach wszystkich szkoleń i kursów realizowanych w jednostkach szkoleniowych Policji (szkołach policyjnych)?
- zdecydowanie tak
  - raczej tak
  - nie mam zdania
  - raczej nie
  - zdecydowanie nie
15. Czy we własnym przekonaniu jest Pani/Pan właściwie przygotowany do sytuacji nadzwyczajnej związanej z użyciem lub wykorzystaniem broni palnej?
- zdecydowanie tak
  - raczej tak
  - nie mam zdania
  - raczej nie
  - zdecydowanie nie
16. Co według Pani/Pana powinno być zmienione w systemie szkolenia strzeleckiego polskich policjantów, mając na uwadze poprawę ich kompetencji w zakresie posługiwania się bronią palną?

Proszę określić w skali od 1 do 5 przyjmując:

1 — zdecydowanie tak, 2 — raczej tak, 3 — nie mam zdania, 4 — raczej nie,
5 — zdecydowanie nie

	1	2	3	4	5
większa liczba przedsięwzięć z zakresu szkolenia strzeleckiego					
większa liczba amunicji przeznaczona do szkolenia					
motywacja np. finansowa dotycząca zaliczeń sprawdzianów strzeleckich					
inne rodzaje strzelań					
inna broń					

inna infrastruktura (strzelnice)					
możliwość zastosowania nowoczesnych technologii (trenażery, rzeczywistość wirtualna)					
możliwość zastosowania nowatorskich rozwiązań (nowoczesne rozwiązania wyposażenia strzelnicy, zestawy wykorzystujące amunicję barwiącą)					
inne, jakie					

Metryczka

Płeć

- kobieta
 mężczyzna

Staż służby w latach

- 0–5
 6–10
 11–15
 16–20
 21–25
 26–30
 powyżej 30

Rodzaj reprezentowanej służby:

- kryminalna
 śledcza
 spraw wewnętrznych
 prewencyjna
 kontrterrorystyczna
 zwalczania cyberprzestępczości
 wspomagająca

Miejsce pełnienia służby

- Komenda Główna Policji
 Komenda Wojewódzka/Stołeczna Policji
 Komenda Powiatowa/Rejonowa/Miejska Policji
 jednostka szkoleniowa
 inne, jakie .....

Stopień policyjny w:

- korpusie oficerów starszych
- korpusie oficerów młodszych
- korpusie aspirantów
- korpusie podoficerów
- korpusie szeregowych

Wykształcenie

- średnie
- wyższe licencjackie
- wyższe inżynierskie
- wyższe magisterskie
- inne, jakie? .....

KWESTIONARIUSZ WYWIADU

Szanowni Państwo,

na potrzeby pracy doktorskiej prowadzę badania na temat: *Kierunki doskonalenia procesu przygotowania zawodowego policjantów w zakresie posługiwania się bronią palną.*

W związku z tym zwracam się do Państwa, ekspertów z dziedziny szkolenia strzeleckiego policjantów, z prośbą o udzielenie odpowiedzi na pytania dotyczące wskazanego obszaru.

Pragnę zaznaczyć, że wyniki badań, w których Państwo wezmą udział mogą być przyczynkiem do ewentualnego podniesienia poziomu przygotowania funkcjonariuszy do reakcji na zdarzenie nadzwyczajne jakim jest użycie lub wykorzystanie broni palnej.

Dziękuję za poświęcony czas i uprzejmie proszę o udzielenie szczyrych i wyczerpujących odpowiedzi.

Arkadiusz Tomaszek

1. Na czym polega realizacja Pani/Pana obowiązków związanych z przygotowaniem funkcjonariuszy w obszarze posługiwania się bronią palną?
2. Czy posiada Pani/Pan wiedzę na temat przygotowania do posługiwania się bronią palną w Żandarmerii Wojskowej, Straży Granicznej lub Służbie Ochrony Państwa i innych służbach oraz formacjach uzbrojonych? Proszę wymienić różnice lub rozwiązania.
3. Jakie nowoczesne technologie i inne rozwiązania nowatorskie według Pani/Pana można zastosować w szkoleniu strzeleckim policjantów w celu podniesienia ich kompetencji w tym zakresie?
4. Na ile infrastruktura (strzelnica z wyposażeniem) związana z uzyskaniem i podwyższaniem umiejętności związanych z posługiwaniem się bronią palną spełnia Pana/Pani oczekiwania? Co ewentualnie można w tym zakresie zmienić?
5. Jakie są Pani/Pana oczekiwania/propozycje w zakresie wyposażenia/uzbrojenia wykorzystwanego w zakresie posługiwania się bronią palną?
6. W jakich obszarach i w jakim zakresie według Pani/Pana należy zmodyfikować proces przygotowania policjantów do realizacji zadań służbowych związanych z użyciem lub wykorzystaniem broni palnej (doskonalenie centralne, doskonalenie lokalne, akty prawne)?

KWESTIONARIUSZ ANKIETY

Szanowni Państwo,

na potrzeby pracy doktorskiej prowadzę badania na temat: *Kierunki doskonalenia procesu przygotowania zawodowego policjantów w zakresie posługiwania się bronią palną.*

Przedstawiony Państwu kwestionariusz ankiety stanowi jedno z narzędzi badawczych, jest on anonimowy, a zgromadzone w ten sposób wyniki wykorzystane zostaną wyłącznie dla celów naukowych.

Nadmieniam, że prośba skierowana jest do funkcjonariuszek/funkcjonariuszy, którzy w latach 2017-2021 użyli lub wykorzystali broń palną realizując zadania służbowe.

Jeśli trzon pytania nie jest zbieżny z sytuacją, w której Pani/Pan się znalazła proszę nie zaznaczać żadnej odpowiedzi.

Pragnę podkreślić, że wyniki badań, w których Państwo wezmą udział mogą być przyczynkiem do ewentualnego podniesienia poziomu przygotowania funkcjonariuszy do reakcji na zdarzenie nadzwyczajne jakim jest użycie lub wykorzystanie broni palnej.

W pytaniach z odpowiedziami do wyboru proszę wybrać poprawną odpowiedź zaznaczając ją znakiem X w odpowiedniej kratce lub otoczenie w kółko. W pytaniach otwartych proszę o uzupełnienie pustego miejsca przeznaczonego na odpowiedź wpisując odpowiednią treść.

Dziękuję za poświęcony czas i uprzejmie proszę o udzielenie szczerych odpowiedzi.

Arkadiusz Tomaszek

Szczytno 2022

1. **Czy podczas realizacji zadań służbowych użyła Pani/Pan broni palnej:**
  - a) tak
  - b) nie

2. **Czy podczas realizacji zadań służbowych wykorzystwała Pani/Pan broń palną:**
  - a) tak, proszę krótko opisać sytuację
.....
.....
  - b) nie

3. **Jaki okres minął od użycia/wykorzystania przez Panią/Pana broni palnej?**
  - a) do 12 miesięcy
  - b) od roku do trzech lat
  - c) powyżej trzech lat

4. **Czy przed użyciem broni palnej oddała Pani/Pan strzał ostrzegawczy?**
  - a) nie
  - b) tak, jeden strzał ostrzegawczy
  - c) tak, więcej niż jeden strzał ostrzegawczy

5. **Miejsce, w którym użyła/wykorzystała Pani/Pan broni palnej, to:**
  - a) teren otwarty
  - b) pomieszczenie zamknięte
  - c) inne miejsce, jakie?
.....
.....

6. **Użycie/wykorzystanie przez Panią/Pana broni palnej nastąpiło w porze:**
  - a) dziennej
  - b) o zmierzchu/o świcie
  - c) nocnej

7. **Dystans do celu podczas użycia/wykorzystania przez Panią/Pana broni palnej wynosił:**
  - a) do 2 m
  - b) 2-5 metrów
  - c) 5-15 metrów
  - d) powyżej 15 metrów

- 8. Interakcja/oddziaływanie pomiędzy Panią/Panem, a osobą wobec której użyto broni wyglądała następująco:**
- a) Pani/Pan i osoba/osoby byliście w ruchu
  - b) Pani/Pan był w ruchu, a osoba/osoby stały
  - c) Pani/Pan nie ruszał się, a osoba/osoby były w ruchu
  - d) Pani/Pan i osoba/osoby nie ruszałyście się
  - e) nie dotyczy
- 9. Ruch osoby/osób odbywał się**
- a) do Pani/Pana
  - b) od Pani/Pana
  - c) w innym kierunku
  - d) nie dotyczy
- 10. Czy podczas użycia/wykorzystania przez Panią/Pana broni palnej w pobliżu znajdowały się osoby postronne:**
- a) tak
  - b) nie
- 11. Czy osoba wobec, której użyła Pani/Pan broni palnej była zasłonięta przez osoby postronne:**
- a) tak
  - b) nie
- 12. Czy podczas użycia/wykorzystania broni palnej korzystała Pani/Pan z osłon:**
- a) tak, w postaci .....
  - b) nie
- 13. Czy osoba, wobec której użyła Pani/Pan broni palnej znajdowała się za osłoną;**
- a) tak
  - b) nie
- 14. Ile strzałów Pani/Pan oddał:**
- a) 1
  - b) 2-3
  - c) 4-5
  - d) 6-10
  - e) powyżej 10

- 15. Czy podczas użycia/wykorzystania broni palnej dokonała Pani/Pan wymiany magazynka?**
- a) tak
  - b) nie
- 16. Jakiej broni palnej Pani/Pan użył/wykorzystał:**
- a) pistolet
  - b) inna, jaka .....
- 17. Jaką postawę przyjęła Pani/Pan podczas użycia/wykorzystania broni palnej:**
- a) stojąca
  - b) klęcząca
  - c) leżąca
  - d) inna, jaka .....
- 18. Czy podczas użycia/wykorzystania przez Panią/Pana broni palnej doszło do zacięcia broni:**
- a) tak, jakiego .....
  - b) nie
- 19. Jeśli użyto broni palnej wobec osoby, która znajdowała się w pojeździe, pojazd znajdował się do Pani/Pana:**
- a) przodem
  - b) tyłem
  - c) bokiem
  - d) nie dotyczy
- 20. Pojazd podczas użycia/wykorzystania przez Panią/Pana broni palnej:**
- a) stał w miejscu
  - b) przemieszczał się w Pana/Pani kierunku
  - c) oddalał się
  - d) nie dotyczy
- 21. Użyła/wykorzystała Pani/Pan broń palną:**
- a) samodzielnie
  - b) broni palnej użyli również inni policjanci/funkcjonariusze

22. Jaki okres upłynął pomiędzy ostatnim szkoleniem strzeleckim Pani/Pana, a użyciem/ wykorzystaniem przez Panią/Pana broni palnej:

- a) do jednego miesiąca
- b) od jednego do trzech miesięcy
- c) od trzech do sześciu miesięcy
- d) powyżej sześciu miesięcy

23. Czy we własnym przekonaniu jest Pani/Pan właściwie przygotowany do sytuacji nadzwyczajnej związanej z użyciem lub wykorzystaniem broni palnej?

- a) zdecydowanie tak
- b) raczej tak
- c) nie wiem
- d) raczej nie
- e) zdecydowanie nie

24. Jakie elementy mają według Pana/Pani wpływ na uzyskanie odpowiednich kompetencji w zakresie posługiwania się bronią palną przez policjantów:

Proszę określić w skali od 1 do 5 przyjmując:

1 — zdecydowanie tak, 2 — raczej tak, 3 — nie mam zdania, 4 — raczej nie, 5 — zdecydowanie nie

	1	2	3	4	5
zwiększenie częstotliwości szkoleń/ doskonalenia					
odpowiednio dostosowany trening bezstrzałowy					
rodzaj obiektu do realizacji szkolenia					
wyposażenie obiektów do realizacji zajęć					
wprowadzenie do systemu szkolenia doświadczeń innych służb/formacji					
możliwość zastosowania nowoczesnych technologii (symulatorów)					
możliwość zastosowania nowatorskich rozwiązań (np. zestawów na amunicję barwiącą)					
posiadana broń					
jakość szkoleń					
kompetencje kadry instruktorskiej					
ilość użytej do szkolenia amunicji/ilość oddanych strzałów					
inne, jakie					
inne, jakie					

Metryczka

Płeć

- kobieta
 męczyzna

Staż służby w latach

- 0–5
 6–10
 11–15
 16–20
 21–25
 26–30
 powyżej 30

Rodzaj reprezentowanej służby:

- kryminalna
 śledcza
 spraw wewnętrznych
 prewencyjna
 kontrterrorystyczna
 zwalczania cyberprzestępczości
 wspomagająca

Miejsce pełnienia służby

- komenda główna Policji
 komenda wojewódzka/stołeczna Policji
 komenda powiatowa/rejonowa/miejska Policji
 jednostka szkoleniowa
 inne, jakie .....

Stopień policyjny w:

- korpusie oficerów starszych
 korpusie oficerów młodszych
 korpusie aspirantów
 korpusie podoficerów
 korpusie szeregowych

Wykształcenie

- średnie
- wyższe licencjackie
- wyższe inżynierskie
- wyższe magisterskie
- inne, jakie? .....